તઝકેરતુલ અવલીયા

તઝકેરતુલ અવલિયા

હિસ્સા દુસરા

ઉર્દુ ઝબાન વ ગુજરાતી હરફોંમેં

લિખનેવાલે વ છપાનેવાલે

નિઝામુદીન એ. કુરેશી.

એડીટર "દીન"

પાંચપટી,—અહમદાબાદ.

પહેલી બાર તાઅદાદ ૧૦૦૦

હિજરી ૧૩૪૯ સને ૧૯૩૦

કીમત રૂ. ૧-૮-૦

યે કિતાબ અમદાવાદ. પાનકોરકે નાકે દીન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમે

નિઝામુદ્દીન અમીરૂદ્દીન કુરેશીને છાપી.

અર્ઝે હાલ.

ખુદાકે ફઝલ ઓર બુઝુર્ગોને દીન કે સદકેમેં આજ અવલિયાએ કિરામકે હાલાતકા દુસરા હિસ્સા શાયે હોતા હે, ગુજરાતી હુરૂફમેં યે કિતાબ શાયદ પહેલી હે જીસમેં અવલિયા અલ્લાહકે હાલાત લિખે ગયે હોં અબ ઇસકે બાદ તીસરે હિસ્સેકી તઇયારી હો રહી હે, ઇન્શાઅલ્લાહ ઉસમેં ગુજરાતકે અવલિયાએ કિરામકે હાલાત દરજ કિયે જાઇંગે ઇસલિયે જો હઝરાત ઉસકો પઢના ચાહતે હોં વો અભીસે અપને નામ ખરીદારોંકી ફેહરિસ્તમેં દરજ કરાદેં.

જો હઝરાત ઇસ કિતાબકા મુતાલિઆ કરેં વો મેરે હકમેં દુઆએ ખેર કરતે રહેં, ઓર યેભી દુઆ કરેં કે મેં ઇસ કિતાબકે બાકી તમામ હિસ્સે આસાનીસે શાયે કરૂં. વસ્સલામ.

પાંચપટી–અહમદાબાદ.
૧૧ મી જમાદીઉલ અવ્વલ
હિજરી ૧૩૪૯

નાચિઝ
નિઝામુદ્દીન એ. કુરેશી.

૭૮૬

તઝકેરતુલ અવલિયા

હિસ્સા દુસરા.

ખાનદાને ચિશ્તીયા

શેર બેશયે વલાયત, હુમાયે અવજે કરામત, ગવ્વાસે બેહરે મારેફત, ગઝનફરે બાદિયચે મોહબુબિયત, કુતબુલ અકતાબ, ફરદુલઅફરાદ, સૈયદુસ્સાદાત હઝરત મખદુમ અલાઉદ્દીન અલી એહમદ સાબિર કલિયરી કદ્દ૦.

આપ સહીહુન્નસબ સાદાતે ઉઝ્ઝામ ઓર ઓલાદ અમજાદ

૧—મખદુમ અલાઉદ્દીન અલીએહમદ સાબિર કલિયરી કદ્દ૦	હઝરત ગૌસુલ આઝમ મીરાં મોહિયુદ્દીન સૈયદ અબ્દુલકાદિર જીલાની રદીઅલ્લાહો તઆલા અન્હોસેહેં સિલસિલા નસબ યેહહય.

હઝરત મખદુમ અલાઉદ્દી અલી એહમદ સાબિર, ઇબ્ને સૈયદ શાહ અબદુર્રહીમ બિન સૈયદ અબ્દુસ્સલામ બિન સૈયદ સયફુદ્દીન આલી જનાબ હઝરત સયદ અબ્દુલ વહાબ ઇબ્ને હઝરત ગવસુલ આઝમ મીરાં મોહીયુદ્દીન સૈયદ અબ્દુલ કાદિર જીલાની રદીઅલ્લાહો

તઆલા અનહો, અજાયબ હાલ ગરાયબ એહવાલ. આપકી વાલિદા માજીદા હમશીરા જનાબ હઝરત બાબા સાહબ ફરીદુલ મિલ્લતે વદદીન ગંજશકર અજોધનીકી થીં: વિલાદતે બા સઆદત હઝરતકી તા. ૧૯, માહે રબીઉલ અવ્વલ સને ૫૯૨ હી. બ શબે પંજશમ્બા બાદ અઝ નમાઝે તહજ્જુદ કે એક પેહર રાત બાકીથી કે હઝરત તવલ્લુદ હુએ. ઉસી વક્ત હઝરતસે ઈઝહારે કરામત હુઆ કે હઝરત વલી માદરઝાદ થે. સાહબ "અનવારૂશ્શાહુદ" તેહરીર કરતે હેં, કે હઝરતકી દાયાકા બયાન હે, કે જીસ વક્ત શિકમે માદરસે બાહર હુએ, તો સરે મુબારક કિબ્લેકી તરફથા ઔર મેરી યે મજાલ ન હુઈ કે બે વઝુ મૈં ગુસ્લ કરાતી. સુવરૈ બાયે મોઅતેબરકી તેહરીરસે વાઝેહ હોતા હે કે આસાર સઔાો કિનાઅતકે રોઝે અવ્વલસેહી શુરૂ' થે. બજાયે સવા દો સાલ કે હઝરતને કુલ છે માહ ચાલીસ દિન માંકા દુધ નોશ ફરમાયા, શીર બારગી ઔર તિફલી કે ઝમાનેમેં બવારિક ઔર કરામત હઝરતસે ઝહુરમેં આયે. અગર તફસીલસે લિખે જાયેં તો એક દુસરી કિતાબ તૈયાર હો. ચૌથે સાલ હઝરતકી ઝબાન ખુલી. પહેલા જો લફ્ઝ ઝબાને હક બયાનસે સાદિર હુઆ વોહ યે થા "લા મૌજુદ ઈલ્લ-લ્લાહ" સને ૫૯૭ હીજરીમેં આપ યતીમ હુએ એક સાલ કામિલ ખામોશ રહે, બાદ ઈસકે જઝબયે હક દામનગીર

હુઆ. હઝરતકે મુજાહેદે ઓર મશાગિલે, તર્ક તઆમ, શતકા કયામ, ઓર લંગર તકસીમ કરનેકી કેફિયત કિતાઓંમે મુશર્રહ દર્જ હે. તા. ૧૭ માહે મોહર્રમ સને ૬૨૩ હીજરી રોઝે પંજશુમ્બા બાદ નમાઝે ઈશરાક હઝરત બાબા સાહેબને આપકો અપના મુરીદ ફરમાયા. દો સાલ આપને હુજરેસે કદમ બાહર ન રખા. ચુનાંચે હઝરતકા હુજરા મુબારક પાક પટ્ટન શરીફમેં અબતક મોજુદ હે અબતક ઉસ હુજરેમેં અયસે વયસેકા કામ નહીં કે ઠેર સકે. કિતાઓંમેં લિખા હે કે બા'દ અતાયે ખિરકયે ખિલાફત હઝરત બાબા સાહબને આપકો શાહે વિલાયતે દેહલી ફરમાયા ઓર સનદ તેહરીર ફરમાદી. ચુંકે મોહર બાબા સાહબકી હઝરત કુતબે જમાલ હાંસવી રેહમતુલ્લાહ અલયહકે પાસ રેહતીથી, હુકમ થા કે હાંસી જાકર મોહર કરલેના. પસ આપકા વહાં તશરીફ લેજાના ઓર દોનોં બુઝુર્ગોંમેં બાહમી રંજીશકા પેશ આના સયરૂલ અકતાબમેં મુશર્રહ (તફસીલવાર) દર્જ હે. બાદ ઈસકે વલાયતે કલિયર હઝરતકો મરહમત હુઈ ઓર હસ્બુલ હુકમ પીર રોશન ઝમીર અજોધનસે ચલકર તા. ૧૫ માહે ઝિલહજ સને ૬૫૦ હીજરી બરોઝે શમ્બા કલિયર શરીફ પહોંચે. દુસરે રોઝ શહેરમેં દાખિલ હુએ. ઉસ વકતકી કેફિયત ભી સયરૂલ અકતાબ વગેરા કિતાબોંમેં લિખી હે. પસ જબ આહાલિયાને શેહરે કલિયર આપને

આ'માલે શનીઆકી સઝા પાચુકે તો હઝરતને શહેરકી હદ્દ સે દુર ગુલરકે એક દરખ્તકે નીચે જાકર કયામ ફરમાયા. ઉસ શહેરમેં જો લોગ આપકી વિલાયતકે મુનકિર થે વહ લખ્ત ઉનપર મસ્જીદકી છત ગિરી, ઓર સબ દબ કર મર ગયે. કિતાબ "મેઅરાજુલ વલાયત"મેં લિખા હે કે વિલાયત હઝરતકી વિલાયતે મુસવીથી. ઓર કલ્બ હઝરતકા કલ્બે ઇસરાફીલ પર વાકે' હુઆથા. ખચરો શરમેં જો કુછ ઝબાને મોઅજીઝ (ચમત્કારિક) બયાનસે સાદિર હોતા ફોરન ઉસકા વેસાહી ઝહુર હોતાથા. હઝરત ઓકાતે મુબારક કો કલંદર મશરબ ઓર અબ્દાલવશ ગુઝારતેથે. અવ્વલ અવ્વલ આરાસ્તગીયે બાતિનમેં ઇસકદર મુસ્તગરિક (લીન) રેહતે થે કે ઇસ્મે ઝાહિર પર કભી ઈલ્તિફાત (લક્ષ) ન રખતે થે. આખિરમે બિલ્કુલ કવનયન (દોનોં જહાન) સે બે પરવા હોકર મુસ્તગરિકે બેહરે શહુદાત હોગયે થે, આલાસે અદનાકી તરફ આતે થે, હરવક્ત મેહવે ઝાતે વેહદત રેહતે થે, ઝાતે મુબારક મઝહરે જલાલે હઝરતે સમદિયતથી યે કુલ્લી કાયદા હે કે જીસ કિસીકો ઇશ્કે ઈલાહી પેદા હોતા હે તો ઉસ ઇશ્કકી આગ દિલે સાલિકસે માસિવા અલ્લાહ કો જલા દેતી હે, તો પસ હઝરતકો આ'લા મર્તબા થા. જીસ તરાહ હઝરત બાબા સાહબ આપસે પેશ આતેથે ઉસસે આપકા મર્તબએ આ'લા ઝાહિરહે. અકસર કુતબો

અલ્લાહકા યહી કાયદા રહા હે. ચુનાંચે શેખ શમસુદ્દીન તબ્રેઝ ઓર શેખ ફખરૂદ્દીન ઈરાકી વગૈરાકે કવાયફે ઉમરી ઓર અજાયબ હાલાત અકસર કિતાબોંમેં મોજુદ હેં. અહલે ઝૌક ઓર શૌક, મુશાહિદયે દોસ્તે હકીકીમેં, બસર ઓર બસીરત, ઈનકી રિયાયતે મદદ, ઓર કદહે ખલ્ક મંઝુર નહીં કરતે. અગર બા'ઝ કોતાહ હિમ્મતીસે નિગાહ બજાનિબે ખલ્ક ડાલતે હેં, તો ઉનકો મકામે મા'રેફતે હકમેં રાહ નહીં મિલતી. ઈસ મુકદમેમેં મઝહબ એહલે સફા યે હે કે યે જમાઅત વારિસે અંબિયા હે. માઅસિયતસે માઅસુમ--કિસ વાસ્તે કે ઉનકે અફઆલ વ અકવાલ મુઆફિક વહીકે હોતે હેં. સિવા મશીઅતે એઝદીકે યે લોગ અપને ઈરાદેસે કુછ નહીં કરતે " યફઅલુલ્લાહે માયશાઅ વ યહકુમો માયુરીદ " ચુનાંચે ઝાતે મુબારક હઝરતકી મુતલક મુસ્તગરિકે હકથી. કિસી ઉમુરે ઝાહિરી ઓર બાતિનીમે મુખાલિફતે અમરે હાલકો દખલ ન દેતે થે. ઉસ મકામે ઓલિયાકો મા'સીઅતસે મેહફુઝ રખતે થે, કિસવાસ્તે કે યે તમામ આલમ મતલુબે હકીકીકે જોયાં રેહતે હેં. એ'તેરાઝ કરના ઈસ ગિરોહ પર અઝરાહે હસદ નાબીનાઈ હે. સયરૂલ અકતાબસે નકલ હે કે બાદ વીરાની કલિયર શરીફકે હરરોઝ હઝરતકી ઝિયારત કરને ઈસ કદર ખલ્કત આતીથી કે વો જંગલ આબાદીયે શહેરસે ભી બેહતર માલુમ હોતા થા.

એક નકલ મશહુર હે કે હસન કવ્વાલ બાબા સાહબકા અજોધનસે વાસ્તે હાસિલ કરને કુછ ઝરકે આઝિમે હિન્દોસ્તાન હુઆ. જીસ મુરીદકે પાસ ગયા બહોત કુછ દિયા, ઉસકો યે ખયાલ હુઆ કે અબ કલિયર ચલિયે કે સૈયદ અલાઉદ્દીન અલી એહમદ સાબિર આ'ઝમ ખલીફે ઓર બાબા સાહબકે ભાનજે ઓર કલિયર કે શાહે વિલાયત હેં. બહોત કુછ મિલેગા. અલગરઝ જબ યે કલિયરમેં આયા ઉસકો વીરાન દેખા. આસ પાસકે ગાંવ વાલોંસે દરિયાફ્ત કિયા કે ખાનકાહે સાબિર કિસ જગા હે. ઉન લોગોંને કહાકે એક ટીલેપર એક ગુલરકે દરખ્ત કે નીચે એક પુંસકી ઝુપડી હે વહાં રેહતે હેં. અલગરઝ કવ્વાલ ઉસી પતે પર આયા, ઝુંપડીકો ખાલી પાયા સમઝા કે કિસી હાજતે ઝરૂરીકો ગયે હોંગે. જબ બહોત દેર ગુઝરી ઉસને ગિર્દ ઝુંપડી કે દેખના શુરૂ' કિયા. દેખાકે ગુલરકા ટેહના પકડે બેખુદ ખડે હેં. યે બા અદબ ખડા રહા. બહોત દેરકે બાદ આંખ ખોલી ઓર ફર્માયાકે "તુ કીસ્તી" ઉસને અર્ઝ કિયા કે "ફરીદુદ્દીનકા કવ્વાલ," આપને ફર્માયા કે "કૌન ફરીદુદ્દીન" ઉસને જલકર જવાબ દિયા કે "તુમ્હારે શેખ," ઉસ વકત આપને તબસ્સુમ કરકે ફર્માયા કે "મેરે શેખ અચ્છે હેં." ઓર ઉસ કવ્વાલકો સાથ લે કર ઝુંપડીમેં આયે. ચુલ્હે પર એક મિટ્ટીકી હાંડી રખી હુઇથી. ઉસમેં ચંદ

ગુલર થે વો ઉસ કવ્વાલકો મરહમત ફર્માકર રૂખસત કિયા. કવ્વાલ અપને દિલમેં બહોત જલા ઓર કહા કે મેં ભી યે ગુલર બાબા સાહબકો દિખાઊંગા ઓર કહુંગા કે આપકે પ્યારે મુરીદને યે દાતારી કી હે. યે સમઝકર જબ બાબા સાહબકી ખિદમતમેં હાઝિર હુઆ. આદાબ બજા લાયા, કદમ બોસી કરકે હર એક મુરીદકી ખેરીયત અર્ઝ કી આપ હર એકકા હાલ પુછતે રહે. આખિર આપને પુછા કે સાબિરકો ભી દેખા ? ઉસને અર્ઝ કિયા કે મેં તો ઉનકી બહોત કુછ ઉમ્મીદ કરકે ગયા થા. મગર વહાં ઝુંપડી ભી સાબત નહીં. ઓર બડે મગરૂર હેં મેં બડી દેરતક ખડા રહા આપ હાલતે સુકમેં રહે જબ આંખ ખોલી મેંને સલામ કિયા. પુછા તુ કૌન હે. મેંને કહા બાબા ફરીદુદ્દીનકા કવ્વાલ. ઉસપર અનજાન હોકર પુછા કૌન ફરીદ. મેંને કહા, કે તુમ્હારે પીર. ઉસ વકત કહાકે હમારે શેખ અચ્છે હેં. ઓર યે ગુલર દાતારીકે હેં. કમરમેંસે નિકાલકર પેશ કિયે આપને દો નોશ ફર્માયે ઓર બાકી હાઝરીનકો દિયે. ઓર દોરકાત દુગાના અદાકી કે આજ મેં શેખ હુઆ. હાઝરીનને અર્ઝ કિયા કે પેહલે આપ શેખ નહી થે, ફરમાયા કે વો સાબિર નથા. વો કેહનેવાલા ઓરથા. જીસને ઉન ગુલરોંમેંસે કદ્રે ખાયા, ઉસકે તુરે બાતિનમે તરકકી હુઈ. સાહબ "સયરૂલ અકતાબ" કેહતે હેં કે મેંને બચશ્મે ખુદ દેખા,

હોકે ગેર આપની હુમસે આહુ દેતા હે. હઝરતને આખિર ઉમરમેં ખિરકયે ખિલાફત હઝરત શેખ શમસુદ્દીન તુર્કકો અતા ફર્માકર જાનિબે પાનીપત રૂખસત કરકે સાહબે વિલાયત ઉસ શેહરકા ફર્માયા. બર વકત રૂખસત આપને હઝરતસે અર્ઝ કિયા કે ઉસ જગાહ શેખ શરફુદ્દીન બુઅલી કલંદર સાહેબે વિલાયત હેં. જવાબમેં હઝરતને ફર્માયા કે વકત ઉનકા આખિર હુઆ. વફાત હઝરતકી તા. ૧૩ રબીઉલ અવ્વલ સને ૬૯૦ હીજરીમેં હુઈ. અયન હાલતે સિમાઅમેં બ. એહદે સુલતાન જલાલુદ્દીન ખિલજી, ઓર બરિવાયતે સાની આપકી તારીખે વફાત "જાને ગંજશંકર" હે, સાહબ "મિરાતુલ અસરાર" રાવી હેં કે હઝરત હમ અસ્ર હઝરત સુલ્તાનુલ મશાયખ થે. ઓર દોનોં બુઝુર્ગવારમેં, કમાલ મહોબ્બત ઓર ઇતેહાદ થા. ઓર ચંદ સાલ પેહલે હઝરત સુલતાનુલ મશાયખસે ઇન્તિકાલ હુઆ. મરકદે પાક બ મકામ કલિયર કિબલયે હાજાતે ખલાયક હે, ઓર તસર્રૂફાત આપકા જારી હે કે મુરીદાને સાદિક, રૂહાનિયતે હઝરતસે ફેઝયાબ હોતે હેં. ઓર ઉનકે મદારિજ દીની વ દુનયવી ઝાહિરી વ બાતિની તય હોતે હેં. અગર ઉનકો શરહવાર લિખેં તો દુસરી, કિતાબ તેયાર હો. સાહબ "સ-ચરૂલ અકતાબ" ને લિખા હે કે બાદ વફાત, હઝરતકે મુઅતકદોને દરગાહ તાબે જમાલ ન લાકર. અપોર આમદ

લોગોંકે દૂર જા રહે થે. બાદ એક મુદ્દતકે હિન્દુઓંને રોઝયે આલિયા કે કરીબ દેવીકા મંદિર તૈયાર કિયા. કરીબ થા કે રોઝયે મુતહ્હર મુન્હદિમ હો. મગર શેર ઉસ વકત આન [illegible] ઓર બહોતસે હિન્દુઓંકો હલાક કિયા બાકી ફરાર હો ગયે, ઓર ફિર ઉસ તરફ મુંહ ન કિયા. એક રોઝ એક હિન્દુ ફકીર ઉસ જગાહ આ ગયા. નુરાની જગાહ દેખકર સમઝાકે યે કિસી વાસિલે હકકા મઝાર હે. મગર બસબબ કુશઅનાઈ કદીમ મઝહબકે રોઝેકે અંદર આયા ઓર તુર્બતકો મિસ્માર કરના ચાહા ઓર અપની કુલ્હાડીસે મઝારકો તોડને લગા. ચંદ ઈંટે નિકાલીથીં ઓર ચાહા થા કે અંદરસે કબરકો દેખે કે ઉસમેં કયા હે. ઉસી વકત ગઝબે ઈલાહીમે ગિરફતાર હુઆ. દમ ઉસકા બંદ હોકર હલાક હુઆ. જબ રાત હુઈ ખુદદામે આસ્તાનેકો ખ્વાબ હુઆ કે ગોયા શેખ તશરીફ લાયે ઓર ફરમાતે હેં કે એક શખ્સ મઝારકી બે અદબી કરનેકે લિયે આયાથા, અપની સઝાકો પહોંચા જાઓ ઓર નિકાલો. સુબ્હ જલ્દીસે મુજાવર પહોંચે ઓર ઉસ ફકીરકે મુરદેકો ઘસીટકર દૂર ડાલા. ઉસ રોઝસે ફિર કુછ આબાદી હુઈ. બહોત રોઝ તક વહી કેફીયત રહી. ઉર્સ શરીફમેં ભી રાતકો કોઈ મઝાર શરીફકે કરીબ ન ઠેર સકતા થા. અબ હઝારહા આદમી જમા' હોતે હેં ન વહાં ચોકી હે ન પેહરા, ન પુલિસ ન તેહસીલ, કોઈ મુહાફિઝ

નહીં હોતા, મગર કભી ચોરી હરામકારી નહી હોતી. ઓર હાઝરીનકો અલા કદ્ર મરાતિબ સુક ઓર સુરૂર રહેતા હે.

રાકિમુલ હુરૂફ (શાહઝાદા) મીરઝા એહમદ અખ્તર, મુકીમે હાલ કીરાના ઝિલ્લે મુઝફ્ફરનગર અપની બીતી અર્ઝ કરતા હે. ઇસ નાચીઝને સતરા બરસ સૈરો સિયાહત કરકે બુઝુર્ગોને એહદકો દેખા. બા'ઝકે અનફાસે મુતબરરિકાસે ફેઝ પાયા. હિન્દોસ્તાનકે ઓલિયા અલ્લાહકે મઝારાતકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હુઆ. હઝરતકી ઝિયારતકા ઇશ્તિયાકથા. મગર અમદન કઈ સાલતક ન હાઝિર હુઆ કે તા વકતે કે ખુદ ન બુલાયેં ઓર પેહલે અપની ઝિયારતસે મુશરરફ ન ફર્માયેં નજાઉંગા. આખિર એક શબ બા'દ નમાઝ તહજ્જુદ કે મેં ઝિક્ર કર રહાથા..હુજરેમેં અંધેરા થા. યકાયક બીજલીકે જેસી ચમક માલુમ હુઈ કે મેં ડર ગયા. સમઝાકે બિજલી ગીરી. બદનમેં લરઝા પેદા હોગયા. તાજ'જુબ ન થા કે કાલિબસે રૂહ પરવાઝ કર જાતી કે નાકમે ખુશબુ આઇ ઝરા ફરહત હુઇ દેખાતો તમામ હુજરા બુએ અંબરસે મુઅત્તર થા ઓર એક શખ્સનુરાની દિખાઇ દિયા. મગર ઉસકે મુંહપર એસી રોશનીથી કે જીસકી જ્યોત ઝમીન પર પડતીથી. મેરી તાબ નથી કે મેં રૂએ અનવરકો દેખ સકતા. એક નઝર પડતેહી આંખોંકો ચુંધ લગ ગઈથી. થોડી દેરકે બાદ વો કેફિયતે જલાલી હટી ઓર મેરે જીસ્મકો હવાયે સર્દ

લગી, મગર મુઝમેં હિસ્સો હરકતકી કુવ્વત નથી. કાનમેં અવાઝ આઇ કે તુ મેરી વિલાયતમેં મેરી કાનાત કે નીચે રહેતા હે, ઓર મેરે સલામકો ન આયા. મુઝહીકો તકલીફ દી યે સુનતેહી મેં બેહોશ હો ગયા, ઓર ઈસ કદર હેબત તારી હોગઈ કે સુબહકી નમાઝ બમુશ્કિલ અદા કી ગઈ. ઓર વો હુજરા કઈ દિન મોઅત્તર રહા. ફરઝંદ મેરા સખ્ત અલીલ થા, તબીબ જવાબ દે ચુકે થે. ઉસી વકત ઉસકો કુલ્લી સેહત હુઇ. ઉસ રોઝસે તસર્રૂફ ઓર યે ઈનાયત હે કે જબ કભી કોઇ મુશ્કિલ પેશ આઈ ઓર હઝરતકી રૂહે પાકકી તરફ રૂજુ'કી, ઉસી રોઝ બહાલતે ખાબ ઝિયારતસે મુશર્રફ હુઆ ઓર વો મુશ્કિલ હલ હુઇ. બેશક ઝાતે બાબરકાત મુશ્કિલ કુશા હે બા'દ ઈન્તિકાલ હઝરત કે સલાતીને દેહલીને ચાહાકે, કલિયરકો અઝસરે નૌ આબાદ કરેં, મગર તસર્રૂફાતે વિલાયતે હઝરતસે મયસ્સર ન હુઆ. સાહબ "ઈકિતબાસુલ અનવાર" તેહરીર ફરમાતે હેં કે બા'દ ઈન્તિકાલે હઝરત, કરીબ મઝારે પુર અનવાર હઝરત કે કોઇ જા ન સકતાથા. કિસવાસ્તે કે જહાં કિસીને કરીબ મઝાર શરીફકે કદમ રખા, એક બીજલી મઝારે પાકસે પેદા હોકર ઉસકો જલા દેતીથી. જબ હઝરત કુત્બે આલમ બંદગી શેખ અબ્દુલ કુદ્દુસ ગંગોહી (ક.) બકસ્દે ઝિયારત કલિયરકી જાનિબ રવાના હુએ, ઓર મઝારે મુબારકસે

એક કોસકા ફાસલા રહા, યકાયક બિજલી ચમક કર ઉનકે નઝદીક આતીહીથી કે આપને બસદ ઈજ્ઝ અર્ઝ કિયા કે ગુલામ મુશ્તાકે ઝિયારત હે, આગે જેસી મરઝી! ઉસી વક્ત વો બર્ક નાપેદ હુઈ. જબ કરીબ રોઝેકે પહોંચે ફિર બર્ક બદસ્તુર ચમકી. હઝરતને ફિર બસદ નિયાઝ અર્ઝ કિયાકે બંદા બરાયે ઝિયારત હાઝિર હુઆ હે. સર દેનેકો તૈયાર હે, ઉસી વકત બીજલી ગાયબ હુઇ. જબ આપ કરીબ તુર્બતકે ગયે ફિર બિજલી ચમકી. ચાહતીથી ઉનપર ગિરે, મગર યે ન હટે. ઇસ્તિકલાલસે અર્ઝે હાલ કિયા. બીજલી નાપેદ હુઈ. ઓર રૂહાનીયત હુઝુરકી મુજસ્સિમ હોકર મઝારસે બહાર આઈ ઓર બંદગી શેખ અબ્દુલ કુદ્દ-દુસકો બગલમેં લિયા ઓર મહેરબાનીસે ફરમાયા કે તુ મેરે સિલ્સિલેમેં હે, ઇસ વજેહસે બચ ગયા, વર્ના ઈસ જગાહ પહોંચનેકી કિસી કો મજાલ નહીં હે. હઝરત કુત્બે આલ-મને અર્ઝ કિયા બર્કે જલાલ અપનીકો મ્યાન કીજીયે ઓર સરેજમાલ આઈયે, ખલ્કુલ્લાહકો અપની ઝિયારતસે મુશર્રફ કીજીયે કે આલમ આપકી બરકાતસે ફેઝાન હાસિલ કરે. હઝરતને ફર્માયા કે અબ્દુલ કુદ્દ-દુસ તેરી ખાતિરસે અપની ઝાતકી બિજલીકો આલમે લામકાંમે પોશીદા કિયા, ઓર અપની સિફાતે જમાલીસે એક ઝર્રેકે બરાબર ઇસ તુર્બત પર ઝાહિર રખતાહું. ઉસી રોઝસે ઉસકી

તકરીબ શુરૂ' હુઇ. ઔર ખાન કૈઆનકા આમ તોરપર આલ-મકે વાસ્તે બીછાયા ગયા. જાનના ચાહિયે કેં મલફુઆતે બાબા સાહબમેં ઝિક હઝરતકા કમ વાકે' હુઆ હે. ઉસકા સબબ યે હે કે, કુલ મલફુઆત બાબા સાહબકે હઝરત શેખ જમાલ હાંસવીકી રાયસે તૈયાર હુએ ઔર અગર કિસીને ભી લિખા તો ઉનકી ખાતિરસે કમ ઝિક કિયાકે સમકો શેખ જમાલકી મુરવ્વતથી કિસ વાસ્તે કે યે બાબા સાહબકે પુરાને મુરીદ થે. મગર હુજ્જતે કમાલીયતે વિલાયત હઝરત શેખ અલી એહમદ સાબિર કે વજુદ બાવજુદ ઔર મુરીદોં ઔર ખુલફાયે સિલસિલા હઝરતસે અઝહર મિનશ્શમ્સ હે ઔર તાહાલ સિલસિલયે આલિયા તમામ મુલ્કમે ચમક રહા હે.

નકલ હે કે એક કવ્વાલ જો મોલવી ફતેહ મહમદ સાહબકા મુરીદ ઔર કુછ પઢા હુઆભીથા ઉસને એક કસીદા હઝરતકી શાનમેં લિખા. ઉર્સ શરીફમેં હાઝિર હોકર ભેરવીમેં, ઉસકો રૂબરૂ મઝારકે ગાના શુરૂ' કીયા કે યકાયક એક સવાર આયા ઔર આસ્તાને પર ઘોડેસે ઉતરા એક થાન મલમલ ઔર ઉસપર ૩૬ રૂપે રખેથે, કવ્વાલ મઝ-કુરકો દેકર ઉલ્ટે પાઊં ચલા ગયા ઔર ગાયબ હો ગયા. સાહબ "ઇકિતબાસુલ અનવાર" ઔર "મિરાતુલ ઈસરાર" મુતાફિક હેં કે એહવાલ ખુલફાયે હઝરત ગંજેશકર લિખાહૈ મગર હઝરતકે બારેમેં ઇતનાહી લિખાહે કે ફકીરે બુઝુર્ગ

સાહબે નેઅમત કે ઉસકો શેખ સાબિર કેહતે હેં. અચ્છા ફકીર સાકિને કલિયર થા. ઓર પેવંદ બખિદમત હઝરત ફરીદુદ્દીન ગંજશકર રખતાથા. ઓર સાહબે ઈજાઝત ભી થા. બાબા સાહબ અપને ખુલફાસે એકકો રૂખસત ફરમાતે થે કે શેખ સાબિરને અર્ઝકી કે મેરે બાબમેં કયા હુકમ હે, બાબાને ફર્માયા "સાબિર બિરવ, ભુખા ખાહી કર્દ" ભુખા હિન્દીમેં એેશમેં ગુઝરનેકો કેહતે હેં. પસ આખિર ઉમર તક ઉનકી મેહવીયત ઝાતકી એેશમેં ગુઝરી ઓર બહોત કુશાદા પેશાની રહે. વો ફર્માતે હેં કે "સયરૂલ ઓલિયા" મોઅતબીર કિતાબ હે. ઉસકા યે કલામ હમકો અચ્છા માલુમ હુઆ. કે યે કલમા જમા'કા હે, હઝરત ગંજશકર ને કિતની નેઅમતેં ઉનકે હકમેં ઈસાર ફર્માઈ અગર કહેંકે "ભુખા રાહતહાયે દુનિયા વ આખેરત હે" સચ હે અગર કહેં કે ગુનાગું તજલ્લિયાતે જલાલ જમાલકી વાસ્તે રાહત સાલિકકે ઝહુરમે આઇ તોં ભી દુરૂસ્ત હે. અગર કહેં કે રાહતહાયે કુર્બેહક હે, એન મુશાહિદા બા'દ હુઝુરકે કે આરિફપર ઈતાબો ખિતાબમેં હોતા હે, કભી લઝઝતે ઈતાબમેં ગર્ક હોતા હે કભી શૌકે ખિતાબમેં, મિસ્લ બિજલીકે ચમકતા હે, યેભી નિહાયત ઝેબા હે, મગર નઝદીક ફકીરાકે બેહતરીન રાહતકા રાહત તહેયુર હે કે આરિફ કામિલકો ફના કરદેતી હે તોહીદમેં. યા'ની ઝાતે મુતલક એેસી મેહવ હોતી હે કે હરચંદ આપકો ઢુંઢે નહીં

પાતા. હરકાત સકનાત ઉસકે મિસ્લ સોતે હુએ કે હોતે હેં. ચુનાંચે હઝરત રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ અકસ્રર ફર્માયા કરતે થે "અલ્લાહુમ્મા ઝિદની તહૈયુરન" યા'ની અય પરવર દિગાર મેરે, ઝિયાદા કર તહૈયુર ઉપર મેરે. પસ કમાલાત હઝરત સયદ અલાઉદીન અલી એહમદ સાબિરકે કયાસ કરને ચાહિયેં કે હઝરત ગંજશકરને વકત રૂખસત કે અપને ખુલફાકો કયા કયા તા'લીમ કિયા, ઉનકી નીસ્બત કયા કલમે ફરમાયે, જો કુતબહાયે ચિશ્તિયામેં મોજુદહેં, ઓર હઝરતકી નિસ્બત સિર્ફ એક કલમા ફરમાયા, દુસરા ન કહા, નઝદીક એહલે સફાકે મુકરર હે કે જો મુરીદ હઝુરે પીરમેં તકમીલકે મર્તબેકો પહોંચ જાતાહે, ઓર કુર્બેહક હાસિલ કર લેતા હે, ઉસકો ફિર વસીયત નહીં કરતે, કિસ વાસ્તે કે વો અમરે હાલસે વાકિફ હો ચુકા હે. ઓર એહદીયતકી રોશની જલ્વાગર હુઈ. પસ એસે મુરીદકે હકમેં વસીઅત કરના ઈસિ તરીકતકે મેદાનમેં ફુઝુલ હે.

બા'ઝકા એ'તેરાઝ હે કે ઓર બુઝુર્ગોંકે હાલાત બહોત તવારીખ કી કિતાબોંમેં દર્જ હેં, ઈનકે કશ્ફો કરામાત ઝિયાદા કયોં મશહુર નહીં હેં. અગર્ચે મૈં કિસી સાહબકો જવાબ દેનેકે લાયક નહીં મગર ઇસકે ચંદ વજુહ ઝાહિર હેં. અવ્વલતો યેહ કે યે હઝરત સિત્ર (છુપી) કરામત ફરમાતે થે. ઝાહિર કરામતકો બુરા સમઝતે થે. દુસરે યે કે હઝરતકા જલાલ એૈસા થાકે આપકે નઝદીક જાનેકી હર કિસીકી

મબ્બલ નથી. સાદિકુલ એ'તેકાદ જો ઝિયારતકો જાતે વોહ ભી દુરહીસે ઝિયારત કરકે ચલે આતે થે. તીસરે યે કે જબસે કલિયરમેં આકર ઉસકો શહેં શરીફ બક્ષા કભી કિસી આબાદીમેં નહીં ગયે, સોહબતે ખલ્કસે તો અવાયલહીસે નફરત થી. ચોથે યે કે આપકો ઇસ્તિગરાક એસા થા કે હરવકત શહુદે ઝાતકે દરીયામેં મુસ્તગરિક રેહતે થે. આ'લા સે અદનાકી તરફ આનેકી ઉનકો કયા ઝરૂરતથી. પાંચવે યે કે બા'ઝ હઝરત અપની શોહરતકો મા'યુબ સમઝતે હેં. અલા ઇન્ના ઓલિયા અલ્લાહે તેહતુલ કુબાયેલા યા'રેફોહુમ ગૈરી, મોજુદ હે. ચુનાંચે બા'ઝ એસે હુએ હેં ઔર મોજુદભી હૈં, કે ઉન્હોંને અપનેકો પરદયે મલામતમેં છુપાયા. ઓર હઝરતકે મિઝાજે મુબારકમેં તો કમાલ દરજેકી તર્ક વ તજરીદ વ એહતિયાતથી. છટ્ટે યે કે હઝરત શાહે વલાયત ખાજા શમસુદ્દીન તુર્ક પાનીપતી રેહ૦ આપકે ખલીફા, આપકી ખિદમતમેં રહે, આપકે અન્ફાસે મુતબર્રિકાસે ફેઝ પાયા અગર ઉનકી કેફિયતભી દેખની હો તો અખબારાતે ઓલિયા અલ્લાહસે ઝાહિર હો સકતી હે કે વોભી સાહબે તર્ક વ તજરીદ ઓર ઇસ્તિગરાક થે, પસ ગોર કિયા જાય કે આપકે ગુલામોંમેં કેસે કેસે ઝબરદસ્ત ઓર કામિલ મુકમ્મિલ હઝરાત ગુઝરે હેં, આગે ઇસ કિતાબકો દેખનેસે ઉનકી કેફીયત માલુમ હો જાયેગી. હઝરતકે મઝાર, ગોહરબારકે

તા હાલ જો દૈઝ જારી હે વો અઝહર મિનશ્શમ્સ હે. દુર દુરસે લાખોં આદમી આતે હેં ઓર દામને મુરાદકો પુર કરકે લે જાતે હેં. મૈંને બહોતસે બુઝર્ગોંકે ઉર્સ દેખે હેં, મગર અવ્વલ નમ્બરકા ઈજમા' દો જગાહ હોતા હે. એક હઝરત ખાજા બુઝુર્ગ રેહ. કે ઉર્સમેં ઓર હઝરતકે ઉર્સમેં, દુસરે નમ્બરમેં કોટ મહુન શરીફમેં હઝરત ફરીદ સાની (રહ.) કે ઉર્સ મુબારકમેં. યે ઉર્સ તા. ૭ વીં રબીઉલ આખિરકો ખતમ હોતા હે. ચોથા ઉર્સ હઝરત ખાજા શાહ સુલેમાન સાહબ તોંસવી (રહ) કા.

૨–હઝરત શેખ શમસુદ્દીન તુર્ક કદ૦

શમ્સુલ આલિમુલ અમસાલ, બદ્રે મનાઝિલે હઝરતે જમાલ, મા'દને ઉલુમે લદુન્ની, પરવરદયે લુત્ફે રસુલે મદની, આઇનયે જમાલો જલાલે હક્કાની હઝરત શેખ શમ્સુદ્દીન તુર્ક કદ૦ હઝરત શેખ અલાઉદ્દીન અલી એહમદ સાબિરકે ખલીફા થે. નીઝ હઝરત ગંજશકર સેભી ખિર્કચે ખિલાફત હાસિલ કિયાથા. શાન બુઝુર્ગ ઓર કરામત વાફિર રખતેથે. હમેશાં રિયાઝાત, મુજાહેદાત ઓર તસ્ફીયયે બાતિનમેં મુસ્તગરિક રહતેથે. ઓર ગાયત તજરીદસે લિબાસે કલદરાના ચમડેકા પહેનતે થે. દુનિયા ઓર રસ્મે દુનિયા વ ઉકબાસે મુસતગની થે. ઓર જો કુછ ઝબાને મુબારકસે નિકલતાથા ફોરન ઉસકા ઝહુર હોતાથા.

સિલ્સિલયે નસબ આપકા હઝરત મોહંમદ હનીફ બિન હઝરત અલી મુર્તુઝાસે મિલતાહે. આપકી પેદાઈશ તુર્કસ્તાનકીથી, ઈકિતબાસુલ અનવારમેં લિખાહે કે હિન્દોસ્તાન આનેસે પેહલે એક રોઝ, એક મજલીસએં બહોતસે સાદાત ઓર શેહરકે અકાબર મોજુદ થે કે એક શખ્સને હઝરતસે કહાકે તુમ્હારે સૈયદ હોનેકા કયા સુબુત હે. આપને કહા મૈંને મેરે આબાસે સુના ઓર નસબ નામા મેરે પાસ હે. ઉસ શખ્સને કહાકે ઇસકા સુબુત દુશ્વાર હે હમ કયોંકર કબુલ કરેંકે વો સનદ આપહીકી હે. યે બાત સુનતેહી આપકો જોશ આયા. ફર્માયાકે યે બાત મોકુફ રખો. સૈયદકી ડાઢીકા બાલ આગમેં નહીં જલા કરતા હમતુમ દોનોં આગમેં ઘુસેં જો જલ ગયા વો સૈયદ નહીં. ઇસસે બેહતર કોઈ દલીલ નહીં. આખિર તંદુર ગર્મમેં હઝરત ઘુસ ગયે, આતિશ સર્દ હો ગઈ. ગેબસે એક ચશ્મા પેદા હુઆ ઉસકે પાનીસે વઝુ કરકે હઝરતને દુગાના પઢા. બાદહુ ઉસ તાના દેને વાલેસે વા'દા પુરા કરને કે લિયે કહા. વોહ તૈયાર હોકર તંદુર કે પાસ આયા, ફોરન આગ રોશન હુઇ ઓર ઉસકે કપડોંમેં આગ લગ ગઇ. ઉસને ઓર સાથહી તમામ એહલે મજલિસને શોર મચાયા. હઝરતને ઉસકો હાથસે પકડા તો ફોરન આગ ઠંડી હોગઇ. ઈસ હાલકો દેખકર તમામ મસજીદ એ'તેકાદ લાઇ. ઈસકે બાદ હિન્દુસ્તાનકા કસ્દ કિયા.

ઓર હઝરત અલાઉદ્દીન અલી એહમદ સાબિરકી ખિદમત મેં હાઝિર હોકર બૈઅતકી. ઓર ખિલાફત હાસીલકી, બા'ઝને યે કૈફિયત પાનીપતકો લિખી હૈ. શેખ શાહ અલી ચિશ્તી "સિયરૂલ અકતાબ"મેં લિખતે હૈં કે નામ પાક હઝરતકા, હર મુહિમ ઓર હર રંજ વ મુશ્કિલકે વાસ્તે બાવઝુ બાદ નમાઝ ઈશાકે એક લાખ મર્તબા પઢે ખુદાકે હુકમસે વો કામ પુરા હો. બા'ઝને લિખા હે કે, હર સોબારકે બાદ યે કહે "યા શમ્સુદીન તુર્ક પાનીપતી મુશ્કિલ કુશા"વો લિખતે હૈં કે મેરા તજરૂબા હે ઓર જીસકો મૈંને ઇજાઝત ઇસ અમલકી દી હૈ ઉસકા કામ હો ગયા હે. ચુનાંચે કાતિબુલ હુરૂફ (શાહઝાદ એહમદ અખ્તર) ને ભી તજરૂબા કિયા હે ઓર એક સિફત ઓર દેખી હે કે અગર કામ હોનેવાલા નહી હે તો હરગિઝ યે અમલ-પુરા ન કર સકેગા. અગર મુમકિન હો એક રાતમેં યે અમ-લપુરા કરે યા ઔર દુસરોંસે પઢવા દે. અગર ન હોસકે ૪૦ દીનમેં પુરા કરે. મગર હરામકી નીયત નહો વર્ના નુકસાન હોતા હે. આંપકે સિલ્સિલેમેં યે રસ્મ જારી હે કે જીસ મુરીદકે ઘર કુછ શાદી હોતી હે પેહલે બ એહતિયાત તમામ હઝરતકી નિયાઝ હોતી હે.

"મિરાતુલ ઈસરાર"મેં લિખા હે કે હઝરત તુર્કસ્તા-નમેં માકુલ, મનકુલ, મન્તક, રિયાઝી, હૈયત, હિન્દસા વગેરા

ઊલુમસે ફારિગ હોકર તજરીદ વ તફરીદ અખત્યાર કરકે મુરશદે કામિલકી તલાશમેં ઘર છોડા. બુઝુર્ગોને માવરૂન્નહરસે મુલાકાતકી, કિસીકી ખિદમતમે દિલબસ્તગી નહુઈ. અખિર હિન્દુસ્તાનકા ઈરાદા કિયા ઓર સેર કરતે હુએ અજોધન આયે. બાબા સાહેબકી ખિદમતમે ન્યાઝ હાસિલકી, ઓર હઝરત સૈયદ અલી એહમદ સાબિરકે દીદારે બાજમાલ હોતેહી હિજાબ ઉઠ ગયા ઓર સર અપના હઝરતકે કદમોંમેં રખદિયા ઓર બૈયતસે મુશર્રફ હુએ. હઝરતને આપકે હકમેં ઉસ વકત ફર્માયાકે શમ્સુદીન ફરઝંદે મન મૈં ખુદાસે ચાહતાહુંકે મેરા સિલ્સિલા તુમસે જારી હો ઓર તા કયામત જારી રહે. અલગરઝ આપ બાદ ઈરાદત ખિદમતે હઝુરમેં મશગુલ રહે ઓર રોઝ બરોઝ કસબે સલુક, એહલે સફામેં તરક્કી કરતે રહે, ચંદ રોઝમે મદારિજે સલુક તય કિયે ઓર અલ્લાહ તઆલાને થોડી મુદતમેં ખાજગાને ચિશ્તકે વસીલેસે તકમિલે ઈર્શાદકો પહોંચા દિયા. ઓર દુસરોંકી તરબીયતમેં મશગુલ હુએ. અકસર એહવાલાતે અજીબ, વ ખવારિક આદાતે ગરીબ મિસ્લ ઓલિયા ઝાહિર હોને લગે. આખિર ખિરકયે ખિલાફત પાયા ઓર ખિદમત ગંજશકરસે ગુનાગું નેઅમતેં હાસિલકીં. બાબા સાહેબને ઈજાઝત નામા બ ખત્તે ખાસ લિખકર ઇનાયત કિયા, ઓર ઈસ્મે આઝમકી તાલીમ ફરમાઈ. દુસરી સનદ પીર રોશન ઝમીર હઝરત શેખ અલી

એહમદ સાબિરસે હાસિલકી ઓર આપનેભી ઇસ્મે આઝમ ઓર દીગર ચીસ્તીયા નેઅમતેં અતા ફરમાકર ઈર્શાદ કિયાકે શમ્સુદીન મેરી વફાતકે બાદ તીન રોઝસે ઝિયાદા યહાં ન ઠેરના. અલ્લાહ તઆલાને તુઝકે પાનીપતકી વિલાયતકા માલિક બનાયા હે. વહાં જાકર રહેના ઓર ઝલાલતમે પડે હુએ ગુમરાહોંકી હીદાયત કરના, ઉસ મુલ્કકે મદદગાર ઓર મુઆવિન રેહના. ઉન્હોંને અઝકી કે વો વિલાયત હઝરત કલંદર સાહબકી હે ઉનસે કિસ તરાહ સોહબત હોગી. ફર્મા- યાકે કુછ ડર નહીં ઉનકા વકત આખિર હુઆ. જીસ વકત તુ પાનીપત પહોંચેગા, વો ઇસિ આલમે ફાનીસે વફાત કર જાયેંગે. આપને અર્ઝ કિયા કે મેરા ઈરાદા યે થાકે બાકી ઉમર હુઝુરકે આસ્તાનેકી જારોબકશીમેં બસર કરૂં.

"સિયરૂલ અકતાબ"મેં લિખા હે કે શેખ શમ્સુદીન તુર્ક બાદ પાને ખિલાફત હઝરત મખદુમ શેખ અલાઉદીન અલી એહમદ સાબિર, ઝાહિરી પરદેકે વાસ્તે સુલતાન ગયાસુદીન બલબન કે મુસાહિબોંમેં નોકર રહે ઓર અપને કમાલકે દુનિયાદાર કે લિબાસમેં પોશીદા રખા. મગર આપકે કમાલકી શોહરત હોને કા બાએસયે લિખા હે કે સુલતાનને એક કીલેપર ચઢાઈ કીથી ઓર ઘેરા ડાલે હુએ મુદત ગુઝર ગઈથી લેકિન ફતેહ નહી હોતા થા. એક રાતકે આંધી ઓર

બારિશકા તુફાન આયા ઓર લશ્કરે ઇસ્લામકે ખેમે તંબુ ગિર ગયે, ઓર બારિશકી કસરતસે તમામ લશ્કરમેં આગ ઓર રોશની બુઝ ગઇ, યહાં તકકે બાદશાહ કે ખેમે કી શમા' ભી ગુલ હો ગઇ, સુલતાની ખિદમતગાર આફ્તાબા (લોટા) હાથમેં લિયે ફિરતા થા કે કહીં આગ મિલ જાય તો બાદશાહ કે વઝુ કે લિયે પાની ગરમ કરૂં. ઉસને દેખા કે એક ખેમા સલામત હે ઓર ઉસમેં ચિરાગ જલ રહા હે. ખિદમતગાર આપકે ખેમેમેં આયા ઓર દેખા કે આપ કુર્આન શરીફ પઢ રહે થે. વો ચાહતા થા કે આગ યા ચિરાગ તલબ કરે મગર હેબતે ઇલાહી કે રોઅબમેં કુછ કેહ ન સકતા થા. રૂબરૂ ખડા થા કે હઝરતને સાર ઉપર ઉઠા કર ફર્માયા કે આગ ચાહતા હે ઉસને હઝરતકે ચિરાગસે કોયલે જલાયે ઓર આબદાર ખાનેમેં લાકર હમ્મામ ગરમ કિયા. વો ખિદમતગાર સક્કા (ભિશ્તી) થા. યે માજરા દેખકર ઉસકો ચેન ન પડા. સુબ્હ મશક લેકર ઉસ ખેમેકી તરફ રવાના હુઆ. જબ નઝદીક આયા હઝરતકો વહાં ન પાયા, ફિર કર લશ્કરકે કરીબ કે તાલાબ પર આયા. દેખા કે એક બુઝુર્ગ વઝુ કર રહે હેં. યે ખડા રહા. આપને નમાઝ અદાકી ઓર અપને ખેમેકી તરફ ચલે, ઉસ સક્કેને મશક ભરીતો પાની ઉસ તાલાબકા ગરમ પાયા. હેરાન હુઆ કે હર રોઝ યહાંસે પાની ભરતા હું, આજ યે પાની ગરમ કયોં હે, બાવજુદે કે

બર્ફ જમ રહી હે. ઓર ચિલ્લેકી સરદી પડ રહી હે. યહી ફિક્ર કરતા હુઆ આબદાર ખાનેમેં આયા ઓર સમઝા કે બરકત ઉસ બુઝુર્ગકી હે. ઉસ રોઝ તો ઉસને કિસીસે ઈસ બાતકા ઝિક્ર ન કિયા. દુસરે રોઝ હઝરતકે પહોંચનેસે ચાર ઘડી પેહલે તાલાબ પર પહોંચા તો, પાની મિસ્લ બર્ફકે ઠંડા થા. એક દરખ્તકે નીચે પોશિદા હો ગયા. હઝરત મુકરરા વકતપર તશરીફ લાયે વઝુ કરકે નમાઝે સુબ્હા અદા કી ઓર ખેમેકી તરફ ચલે. અબ સક્કા તાલાબ પર આયા ઓર દેખા કે પાની ગર્મ હે. મશક ભરકર સુલતાન કે રૂબરૂ ગયા ઓર જો માજરા દેખાથા બયાન કિયા. સુલતાનને વો દિન ઓર રાત બસર કી, ચાર છે ઘડી રાત બાકી રહે, સકકેકો સાથ લેકર તાલાબે મઝકુર પર આ છુપા. હઝરત બદસ્તુર તાલાબપર આયે, વઝુ કિયા ઓર નમાઝ અદાકી, બાદહુ ખેમેકી તરફ ચલ દિયે. સુલતાનને આકર ઉસ પાનીકો દેખા તો ગરમ પાયા. તા'જુબ હોકર હઝરત કે પીછે રવાના હુઆ. દેખાકે આપ ખેમેમેં પહોંચ કર તિલાવતે કુર્આનમેં મશગુલ હુએ. સુલતાન હાથ બાંધકર રૂબરૂ જા ખડા હુઆ. જબ આપ ફારિગ હુએ સર ઉઠાયા. દેખા સુલતાન દસ્ત બસ્તા ખડા હે. તા'ઝીમકો ઉઠે. સુલતાનને કહા ઝહે કિસ્મત કે તુમસા ખુદા દોસ્ત મેરે ઝમાનેમેં મોજુદ હે, ઓર યે નહીં માલુમ હોતા કે યેહ

કિલા કિસ વાસ્તે નહી ફતેહ હોતા. હઝરતને બહોત ટાલા પર જબ સુલતાન નમાના તબ આપને ફતેહા પઢા ઓર ફર્માયા. ઈસી વકત ધાવા કરો ફતેહ હોગા. સુલતાન ખુશ હોકર અપની બારગાહમેં આયા ઓર ઉસી વકત સવાર હોકર ધાવા (હુમલા) કિયા. તીન ઘડી કે અરસેમેં કિલા ફતેહ હુઆ, સુલતાન ફતેહમંદી ઓર ગનીમતકે સાથ અપને એમેમેં આયા દુસરે દિન હઝરતકી ખિદમતમેં હાઝિર હોનેકા ઈરાદા કિયા. આપને નુરે બાતિન સે માલુમ કિયા ઓર કુલ અસબાબ ઝરો જવાહિર વહાં છોડ કર અપને પીરકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઓર થોડે દીન વહાં રહે. બાદ વફાત પીર રોશન ઝમીર તીન રોઝ વહાં રેહ કર ચોથે રોઝ પાનીપતકી તરફ રવાના હુએ, પાનીપત પહોંચ કર એક દીવારકે સાયેમેં બેઠે. હઝરત કલંદર સાહબને કશ્ફસે આપકા આના માલુમ કરકે પાનીપતસે મુસાફિરત અખત્યાર કી. જબ હઝરત કલંદર સાહબ અપને હુજરે સે બરામદ હુએ, પીસરે હલ્વાફરોશ કે હઝરતકી ઉસપર બહોત મહેરબાનીથી પુછને લગા કે ઈસ વકત આપ કહાં જાતે હેં, આપકો ન છોડુંગા. હઝરતને ફર્માયા કે ઈસ જગાહ, એક ઘડી નહી ઠેર સકતા કયોંકે યે વલાયત દુસરેકે સુપુર્દ હુઈ હે. ઉસ પિસરને કહા કે ઉસ સાહબે વલાયત કો મુઝે દીખા દીજીયે ફિર જહાં ચાહીયે તશરીફ લે જાઇયે, મેં આપકે હમરાહ

આલતા હું. હઝરત કલંદર સાહબને ફર્માયા કે ફલાં મોહલ્લેમેં એક મર્દ ઐસી શકિલકા ચમડા પહને હુએ દીવારકે સાયેમેં બેઠા હે. ખબરદાર ઉસસે ગુસ્તાખી ન કરના, દુરસે દેખના. અલગરઝ વો હલવાં ફરેશ આપકે પતેપર આયા. દેખાકે એક શાહબાઝ બેઠા હે. ઓર દોશેર ઉસકે દો તરફ બેઠે હે ઓર તલવે ચાટ રહે હે. યે ખોફ ખાકર વાપીસ આયા એર કલંદર સાહબસે અર્ઝ કી કે જેસા આપને ફર્માયા બજા ઓર દુરૂસ્ત હે. "સિયરૂલ અકતાબ"સે ઇસતરાહ ઝાહિર હુઆ કે હઝરત શેખ શમસુદ્દીન તુર્ક જબ પાનીપત પહોંચે બતરીકે કિતાબત એક પ્યાલા દુધકા કલંદર સાહબકી ખિદમતમેં ઇરસાલ કિયા. ગરઝ ઉસસે યે થી કે યે વિલાયત મુઝકો અતા હુઇ હે. યે શેહર મેરી વિલાયતસે દુધકે પ્યાલાકી તરહ ભરા હુઆ હે. દુસરે કી ગુંજાઇશ નહીં. કલંદર સાહબને જબ ઉસ પ્યાલેકો દેખા ઉસમેં એક ફુલ ડાલ દિયા. મુરાદ ઇસિસે યે થી કે મેં ઇસિ શેહરમેં મિસ્લ ફુલકે હું તુમ્હારી વલાયતસે મુઝે કોઇ વાસ્તા નહીં. બા'ઝ બયાન કરતે હે કે જબ હઝરત પાનીપતમેં ફરોકશ હુએ આપકે ખિદમતગારકા ગુઝર હઝરત કલંદર સાહબકી તરફ હુઆ દેખા કે બશિકલે શેર બેઠે હે. યે કૈફિયત દેખકર વોહ વાપિસ આયા ઓર હઝરતસે સારા હાલ બયાન કિયા આપને ખાદિમસે ફર્માયા ફિર જા

અગર ઉનકો ઉસી શકિલમેં દેખે તો મેરા સલામ કેહના ઓર કહેના કે શેરકો જંગલ ચાહિયે. ખાદિમ બમુજીબ હુકમ ગયા ફિર બસુરતે શેર પાયા. ઉસને હઝરતકા સલામ કહા ઓર કહાકે શેરકો જંગલ ચાહિયે. ઉસી વકત હઝરત બુઅલીશાહ કલંદર ઉસ જગાહસે ઉઠ કર બાઘવાનીમેં તશરીફ લે ગયે. બાઘવાની કેરીબ પાનીપતકે એક જગાહ હે. હઝરત જો વહાં બાશિકલે શેર બેઠે થે. ઈસિ વજેહસે ઉસ જગાહને બાઘવાની નામ પાયા. બાઘ હિન્દીમેં શેરકો કેહતે હેં. ઓર વો જગાહ બવજેહ બરકત કદમ મુબારક હઝરત બુઅલીશાહ કલંદર કે ઝિયારતગાહે આમ હે. શેખને બારે દીગર કેહલા ભેજા કે કુલ શાહેરકી જગાહ મેરી વિલાયતમેં હે. આપ સુનતેહી બ મકામ બુઢા ખેડા રવાના હુએ.

"સિયરૂલ અકતાબ"મે લિખા હે કે શેખ શમ્સુદ્દીનને ન શાદી કી ન ઓલાદ હુઈ. મગર સને ૧૦૫૦ હીજરીમેં એહદે શાહજહાં મેં સૈયદ સફદરખાં હાકિમે અકબરાબાદ માઝુલ (બરતરફ) હોકર અપને વતન કો જાતે વકત જબ પાનીપત મેં વારિદ હુએ, હઝરતકે રોઝે પર વાસ્તે ઝિયારતકે આયે. આપકા નામો નિશાન દરિયાફ્ત કિયા. મા'લુમ હુઆ કે તુર્કસ્તાનસે હિન્દુસ્તાનમેં આયે થે. યે સુનતેહી સફદર ખાન રોયે ઓર કહા કે મેં હિન્દુસ્તાનમે સિર્ફ ઉનકી હી ઝિયારતકો આયા થા, મગર મઝારકા પતા ન મિલા થા,

મેં હઝરત કી ઓલાદસે હું. ઓર અપના નસબનામા દસ્તખતી હઝરતકા નિકાલકર મુજાવરોં કો દિખાયા. ઉન્હોંને આપકી તેહરીરાતસે ઉસકો મુકાબલા કિયા, મુતાબિક પાયા. સૈયદ સાંહબને કહા કે આપને તુર્કસ્તાનમેં શાદીકી થી, સૈયદ એહમદ પિસર તવલ્લુદ હુએ થે. બાદ તશરીફ આવરી હઝરત કે સૈયદ એહમદ સે બહોત ઓલાદ હુઇ. પસ જબ સૈયદ સફદરખાં કી આલી નસબીકા શોહરા હુઆ શાહજહાંને ઉનકો સાહબઝાદા સમઝકર બારેદીગર કાબુલ ઓર કંન્દહારકા સુબેદાર બનાયા. વફાત શમ્સુદ્દીન તુર્ક કી બઇત્તિફાક તવારીખ નવીસોંકે સને ૭૧૮ હીજરીમે હુઇ. બાઝને સને ૭૧૫ હી. લખી હે. ઓર સાહબે "મિરાતુલ ઇસરાર" ને લિખા હે કે સને વફાત માલુમ નહીં. મગર હઝરત શેખ નસીરૂદ્દીન મેહમુદ ચિરાગ દેહલીકે હમઅસ્ર (સમકાલીન) થે. રોઝયે મુતબર્રિકા ઝિયારતગાહે ખાસો આમ શેહરે પાનીપતમેં હે. ખલીફે આપકે શેખ જલાલુદ્દીન પાનીપતી હેં.

હઝરત શેખ જલાલુદ્દીન કબીરૂલ એલિયા પાનીપતી

૩-શેખ જલાલુદ્દીન કબીર પાનીપતી કદ૦

કદ. મેહબુબ તાયફે કે થે, શાને અઝીમ, તબએ કરીમ, હાલાતે મુસ્તકીમ રખતે થે. નામ આપકા ખાજા મહમદ થા, જલાલુદ્દીન ખિતાબ થા. આપને ઇસ કદર મુજાહેદા ઓર રિયાઝત અપને ઉપર રવા

રખે કે નફસે અમ્મારા બસુરતે મોહુમો, મુજસ્સિમ હોકર બદને મુબારકસે જુદા હુઆ. કશ્ફો કરામતમેં બેનઝીર થે, મુરીદોંકી તરબીયત ખુબ ફરમાતે થે. નસબ નામા આપકા હઝરત ખલીફા ઉસ્માન બિન અફાન રદીઅલ્લાહો તઆલા અનહોસે મિલતાહે. હઝરત ઉમરાયે પાનીપતસે થે ઓર વલીયે માદરઝાદ બચપન સેહી જઝબયે ઈલાહી હાસીલ હો ચુકા થા. અકસર જંગલોંમેં જાકર મશગુલે ઝિક્ર રહા કરતે થે આખિરમેં બહોત ઈસ્તિગરાક હો ગયા થા. સિમાઅ સુનતે થે ઓર ઉરસોંમેં શરીક હોતે થે. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે આરાસ્તા થે. "ઝાદુલ અબરાર" આપકી તસનીફસે મો'તબિર કિતાબ હે. દો હજ કિયે, બહોતસે મશાયખસે નેઅમતેં હાસિલ કીં. આપકે કમાલાતકા કયાસ ઈસપરસે કરના ચાહિયે કે શેખ એહમદ અબ્દુલ હક શાહબાઝ, મશાયખાને વકતસે બચકર, કમન્દે વલાયતે જલાલુદીનકે ગિરવીદા હો ગયે થે ઓર ઉન્હીકે દામે તરબીયત મે પરવરિશ પાઇ. આપકે વાલિદ બહોત બડે અમીર કબીર થે. હઝરત બહોત બડે સખી ભી થે. ભુખે કો કભી દેખ ન સકતે થે. જો સાયલ આતા કભી મેહરૂમ ન જાતા. લિખા હે કે હઝરત કલંદર સાહબ, શેખકો બચપનસે દોસ્ત રખતે થે ઓર હરરોઝ શેખકો દેખને કે લિયે ઉનકે મકાનપર તશરીફ લાતેં થે. એક બાર શેખ ઝમીનદારી પર અપના હિસ્સા લેને ગયે થે કલંદર સાહબ આપકે મકાનપર તશરીફ લાયે,

માલુમ હુઆ કે ઝમીનદારી મેં ગયે હેં. હઝરત શેખભી આપકે શોકમેં વહાં પહોંચે. જબ શેખને હઝરતકો દેખા અપને દામનમેં અનાજ ભરકર કલંદર સાહબકે હઝુર લાયે. હઝરતને તબસ્સુમ કિયા ઓર ફર્માયા અય ફરઝંદ કયા લાયા. શેખને કહા ઘોડે કે વાસ્તે દાના. હઝરતને ફર્માયા અગર ઘોડા ભુખા હે તો ઉસકો દે. શેખને ઘોડેકી તરફ મુંહ કરકે કહા, અગર ભુખ હે તો ખાલે. કુદરતે ખુદાસે ઘોડા ગોયા હુઆ કે મેરા પેટ ભરા હુઆ હે દાનેકી ઝરૂરત નહીં.શેખ કો હેરત હુઈ ઓર દાને લિયે ખડે રહે. હઝરતને ફિર ફર્માયા કે કયા લાયા હે. અનાજ મેંને તુઝકો બક્ષા ઓર ખુદાસે દુઆ કરતા હું કે જીતને દાને તેરી ગોદમેં હે અલ્લાહ તઆલા ઉતનીહી'ઓલાદ તુઝકો દેવે, પસ હઝરતકી દુઆસે શેખકે બહોત ઓલાદ હુઇ. દુસરી રિવાયત યે હે કે હઝરત શમસુદ્દીન તુર્ક અપને દોસ્તોંકે સાથ હુજરેમેં તશરીફ રખતેથે. હઝરત ઝિક્રે તવહીદ ફર્મા રહેથે. એક ખુબ સુરત લડકા પાનીપતકે અમીરકા, અચ્છી પોશાક પેહને હુએ ઘોડેકો દોડાતા ચલા જા રહાથા. હઝરતકી નઝર પડી ઓર મહોબ્બત પેદા હુઈ. શેખ જલાલ હાઝિર હુએ ઘોડેસે ઉતર પડે ઓર એતેકાદસે કદમોં પર સર રખદિયા. બાદમેં એક મુદ્દત તક સિયાહત કી, નકલ હે કે એકબાર સેર કરતે હુએ થોડેસેં દુરવેશોંકે સાથ કસ્બયે હાંસીમેં વારિદ હુએ. ઉન દિનોં હઝરત કુતબે

આલમ શેખ જમાલુદીન હાંસવી હયાતથે ઉનકો ગેબસે અશારત હુઈ કે શેખ જલાલ પાનીપતી આતા હે, જલદી અપને દરવાઝે પર જા, કે ઉસકી દુઆસે તેરા સિલ્સિલા જારી હોગા. ઉસી વકત હઝરત શેખ જમાલને અપને ખાદિમસે કહાકે પુરબકી તરફ઼ જા ચંદ શેખ આતે હેં ઉનકો મેરા સલામ કેહના ઓર યહાં લાના. વો ખાદિમ ખાનકાહસે ચલકર થોડી દુર ગયા થાકે આપસે મુલાકાત હુઈ. આપને શેખકા સલામ કહા ઓર હમરાહ લિયે હુએ ખાનકાહપર આયા. શેખ જમાલ મુનતઝિર દરવાઝે પર ખડેથે. ઉન દુરવેશોંસે કહા તુમમેંસે કોઈ ઓરભી બાકી હે? ઉન્હોંને કહા એક ખુર્દ સાલ લડકા આબાદી કે બાહર અસબાબકે પાસ બેઠા હે. હમ બમુજબ ખાહિશ આપકે મોજુદ હેં. શેખને કહાકે મુઝકો ઉસી લડકેસે કામ હે. ઉનકો ખાનાદયા ઓર કહાકે એક સાહબ જાકર ઉસકો લે આયેં. પસ એક ફ઼કીર ગયા ઓર આપકો બુલા લાયા. શેખ જમાલ હઝરતકો દેખકર તા'ઝીમો તકરીમ સે પેશ આયે. નિહાયત ઇઝતસે ખાના ખિલાયા. બાદ દુરવેશોંસે કહાકે આપ આરામ ફ઼રમાયેં. ઓર શેખ જલાલુદ્દીનકો અપને પાસ બુલાકર કહાકે મેને સનદ શેખ અલી સાબિરકો ચાક કિયાથા ઉન્હોંને મેરા સિલ્સિલા ચાક કીયા. જબ યે ખબર બાબા સાહબકો પહોંચી તો આપને ફ઼ર્માયાથા કે બેશક સિલ્સિલા જમાલ ટુટ ગયા.

અગર તરીકે શેખ જલાલ હોગા અગર વોહ દુઆ કરેગા તો શેખ જમાલકા સિલ્સિલા જારી હોગા. પસ મુઝકો બશારત હુઈ હે કે વોહ આપહી હેં. મેરા સિલ્સિલા જારી કીજીએ. શેખ જલાલુદીનને વુઝુ કિયા ઓર દુગાના અદા કરકે દુઆકી ઓર ફાતેહાખેર પઢકર રૂખસત હુએ, ઓર હમરાહી દુરવેશોંસે મિલે. અલ્લાહ તઆલાને દુઆ કબુલ ફરમાઈ ઓર સાહબઝાદે શેખ બુરહાનુદીન પેદા હુએ. યે છે મહીને કે થેકે કુત્બે જમાલ (કદ.) ને વફાતકી, ઓર હઝરત સુલ્તાનુલ મશાયખ ઉનકો અપને હમરાહ દેહલી લે આયે. ઉસ વકત યે છે માહકેથે. પરવરિશ ફર્માયા, તા'લીમદી ઓર ફિર યે હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ કે મુરીદ હુએ. ઇસ નકલ કો ઇકિતબાસુલ અનવાર કે મુસન્નિફને ન માલુમ કહાંસે પાયા. કયોં કે હઝરત શેખ જમાલકી વફાત સને ૬૫૯ મેં હુઈ ઓર આપકે ફરઝંદકી ઉમર ઉસ વકત છે માહકી લિખી હે ઓર હઝરત શેખ જલાલુદીન મેહમુદ કબીરૂલ ઓલીયાકી વફાત સને ૭૬૫ મેં હુઇ. ઈસિ હીસાબસે હઝરત શેખ જલાલુદીન કી ઉમર ૧૨૫ બરસકી માલુમ હોતી હે. કયા અજબ હે કે યેહી ઠીક હો. કિસ વાસ્તે કે હઝરત શાહ ઈકિરામ મુસન્નિફે ઈકિતબાસ, કામીલ ઓર મુહક્કિક ગુઝરે હેં. એક રિવાયત યેભી હે કે હઝરત શેખ જમાલને ખીલવતમેં આપસે

કહાકે સરગર્દાન મત ફીરો, એક મર્દ મૈદાને ખુદામેંસે શમસુદ્દીન નામ પાનીપતમે આયેગા, ઉસસે તુમ્હારા મતલબ હાસીલ હોગા. અલગરઝ બમુજીબ વસીઅત હઝરત શેખ જમાલકે ઈરાદા પાનીપતકા કીયા જો દુરવેશ હમરાહ થે ઉન્હોંને દેખા કે યે લડકા ઈધરસે સબકા અસબાબ લીયે ચલા જાતા હે, યે કરામત દેખકર વો મોઅતકીદ હુએ ઓર આપહી કે હમરાહ રેહના ચાહા મગર આપને ઉનકો રૂખસત કીયા ઓર પાનીપત મેં આયે. હકીકતમેં શાહ અકરમ સાહબ મુઅલ્લિફ ઇકિતબ.સ નિહાયત મુહક્કિક હેં વો ખુદ લિખતે હેં કે યે હીકાયત ઝો'ફસે ખાલી નહીં. સાહબ મીરાતુલ ઈસરારને લિખા હે કે શેખ જલાલ સાહબે માલો જાહ થે. શેખ શમ્સુદીન તુર્કકી ઈરાદતસે પેહલે અપને વતનમેં એશો ઈશરતમેં દીન ગુઝારતે થે, આખિર મુરીદ હોકર કારે ફકરમે મશગુલ હુએ ઓર તકમીલકો પહોંચે. બાદ ચંદસાલ કે ખીલાફત હાસિલકી. બાદ વફાત અપને મુરશદ કે મસનદે સાબિર પર બેઠે ઓર ગુમ ગશ્તગાને બાદિયયે ગુમરાહી કો રાહે રાસ્તકી હિદાયત ફરમાઈ. હઝારોં આદમી અતરાફો જવાનિબસે આકર હીદાયત પાને લગે. બાવરચી ખાનેકા ખર્ચ બહોત ઝીયાદા થા હઝારોં ભુખે મુસાફીરો મુકીમ ખાનકાહસે પરવરીશ પાતે થે. યે કોઈન જાનતા થા કે યે હઝારહા રૂપીયા જો રોઝ ખર્ચ હોતા હે

કહાંસે આતા હૈ. સાહબે "સયરૂલ અકતાબ"ને લીખા હૈ કે જીસ બર્તનમેં જો ખાના ખાતા વો ઉસીકી મીલકત મુકર્રર થી. ખલકત હેરાનથી કે હર રોઝ ઈતને બર્તન કહાંસે આતે હૈં. કભી અગર આબાદીસે દીલ ગભરાતા તો દસ દસ રોઝ જંગલમેં રેહતે. વહાં ગેબસે ખાના મોજુદ હોતા ઓર જીસ કદર ખાના હોતા ઉસકે ખાને વાલે ભી ખુદા ભેજ દેતા થા. એહલે તારીખ સબબ ઈસિ ફૂતુહાતકા યે બતાતે હૈં કે આપકો ખીરકયે ખીલાફત દેતે વકત હઝરત શાહે વલાયતને ફર્માયા થા કે જલાલ તુઝકો યેભી દિયા, વોભી દિયા. ઉસ રોઝસે યે કૈફિયત થીકે અપની માલ મિલ્કતકે અલાવા લોગ ઘોડે, હાથી, ઊંટ, ઓર ઝરો જવાહિર ઓર કીમતી અસબાબ નઝર કરતે થે મગર હઝરત કિસી ચીઝકી તરફ આંખ ઉઠા કરભી દેખતે ન થે. અપને પીરાને બુઝુર્ગકે કદમ બકદમ ચલકર કિસીકી પરવા ન રખતે થે, ઓર મુસ્તિજી બુદ-દાવાત થે.

અસ્લી નામ આપકા મેહમુદ થા. જલાલુદ્દીન કબીરૂલ ઓલિયા, પીર રોશન ઝમીરને ખિતાબ દિયાથા. સયરૂલ અકતાબસે નકલ હે કે એહમદ કલંદરને તલબે મુરશદમેં વિલાયતસે ચલકર સેર કરતે હુએ હિન્દુસ્તાનકે લખી બનમેં આકર કયામ કિયા. ઓર અતરાફો જવાનિબસે દા'વત કરકે મશાયખોંકો બુલાયા. કુલ દુરવેશ જમા હુએ જીનમે

હઝરત શેખ જલાલભી મોજુદ થે. જબ સબ દરવેશ ખાને પરસે ઉઠે ઓર કપડા દસ્તરખાનસે ઉઠાયા તો સબ ખાના મશકુક નઝર આયા. હરેક તબાકમે બંદર, બિલ્લી, વગેરાકા મશકુક ગોશ્ત દેખા. સબને હેરતઝદા હોકર હઝરતસે કહા કે અબ કયા કીયા જાયે. આપને કહા ખુદાસે કયોં નહી અર્ઝ કરતે કે ઇલાહી હુકમ દેકે જો ખાના નાજાયઝ હે વો દસ્તરખાનસે જુદા હોજાય. યે ફર્માતેહી હરેક જાનવર ઝિન્દા હોકર તબાકમેંસે કુદ કુદ કર ભાગ ગયા ઓર તબાક ખાલી રેહ ગયે. યે દેખકર એહમદ કલંદરને અપના સર હઝરત કે કદમોંપર રખા ઓર અર્ઝ કિયા કે ઇસ ઝિયાફતસે મેરા યે મતલબ થા કે સાહબે વિલાયતકો પાકર ઉસસે કમાલે બાતની હાસિલ કરૂં. અલ્લાહતઆલાને કમાલ મહેરબાનીસે ઝાતે બાબરકતકો મુઝતક પહોંચાયા. બાદ હઝરતકા મુરીદ હુઆ. આપને ચંદરોઝ વહાં કયામ ફર્માયા, કલન્દરકો કામિલ બનાકર ખિલાફત અતાકી ઓર મુલતાનકો રૂખસત કિયા, ઓર આપ પાનીપત તશરીફ લાયે. ઉન્હી દિનોં શેખ અબદુલ હક રદોલવી હાઝિર હોકર મુરીદ હુએ.

મિરાતુલ અસરારસે નકલ હે કે શેખ અબ્દુસ્સમીઅ મુફ્તી પાનીપત રૂબરૂ હઝરતકે હાઝિર થે કે એક ઓરત ઝઇફ વ નહીફ પાનીકા ખાલી કુઝા હાથમે લિયે જાતી થી. હઝરતકી નઝર ઉસપર પડી ઓર રેહમ આયા. ફર્માયા કે ઓર કોઇ એસા

નથા કે તુઝકો એક કુઝા પાની લાદેતા. ઉસને કહાકે પૈસે દેકર પાની મંગાનેકી મુઝમેં તાકત નહીં હે ઈસલિયે આપહી પાની લાને જાતી હું. હઝરતને ઉસકે હાથસે કુઝા લેકર પાની ભરકર ઉસકે ઘર પહોંચા દિયા. ઓર દુઆકી કે, ઇલાહી ! ઇસ પાનીમેં બરકત દે. ઉસ રોઝસે વો બુઢિયા કિતના હી પાની ખર્ચ કરતી મગર કુઝેમેં પાની કમ ન હોતા.

'સયરૂલ અકતાબ' મેં લિખા હે કે હઝરતને કઇ હજ ઝાહિરી તોરપર અદા કિયે ઓર હમેશા નમાઝે જુમા મકકે શરીફમેં અદા કરતે થે. એક બાર આપકે દિલમેં આયા કે અગર રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) કી ઇજાઝત હો તો કભી પાનીપત ઓર કભી મકકે શરીફમેં જુમા'કી નમાઝ અદા કરૂ. ઉસી રાતકો હઝરત રિસાલત મઆબ (સ. અ. વ.) ને ફરમાયા કે અય જલાલ તેરા કા'બા તેરે પાસહી હે. યા'ની મેરે ફરઝંદ સૈયદ મેહમુદકે પાસ તેરે નમાઝ પઢનેકી જગાહ હે. ઉસ રોઝસે હઝરત સૈયદ મેહમુદકે મઝારે પુર અનવાર પર જાકર નમાઝે જુમા' પઢા કરતે થે. સૈયદ સાહબકા મઝાર પાનીપત કે પુરબમે દખનકી તરફ હે. ઓર લિખતે હેં કે હઝરત કો ઇસ્તિગરાક બહોત થા. આખિર ઉમરમેં ઔરભી ઝિયાદા હો ગયાથા. વક્ત નમાઝકે ખુદ્દામ દોનો

ખભે પકડકર હિલાતે તબ હુશિયાર હોકર નમાઝ અદા કરતે. એક રિવાયત યે હે કે ખુદ હુશિયાર હોકર દુબારા વુઝુ કરકે નમાઝ ગુઝાર કર ફિર હાલતે ઇસ્તિગરાકમેં હો જાતે, એક રોઝ હઝરતકે સાહિબઝાદે મોજુદ થે ઓર આંખેં ખોલકર, સાહિબ ઝાદેંસે ફર્માયા કે હુકમે ખુદા હે કે મેં અપની ઉમરસે કુછ મખદુમ જહાનીયાંકો દું. કયોંકે ઉનકી ઉમર આખિર હો ચુકી હે. તુમ્હારી ઇસ બારેમેં કયા રાયે હે. સાહિબઝાદોંને અર્ઝ કિયા કે હમ કયોંકર ચાહેં કે હઝરતકી ઉમરમેંસે કુછ દુસરેકો દિયા જાયે, મગર ખાજા શિબલી સાહબને અર્ઝ કિયા કે અગર ફર્માને હક યેહી હે તો દેર ન કરની ચાહિયે. હુકમ દોસ્તકા રદ ન હો. યે સુનકર હઝરત બહોત ખુશ હુએ. સબકો રૂખસત ફર્મા-કર આપ હાલતે ઇસ્તિગરાકમેં હુએ, મગર ફરઝંદે કલાં ખાજા અબ્દુલ કાદર મોજુદ રહે. હઝરત ઉઠે ઓર સાહિ-બઝાદેસે ફર્માયા કે મેરે પાઉંપર અપને પાઉં રખ, ઓર આંખ બંદ કરલે, ઉન્હોંને વેસાહી કિયા. ફર્માયા આંખેં ખોલ, જબ ઉન્હોંને આંખેં ખોલીં અપને આપકો વાલિદ કે સાથ, દેહલીમે હઝરત મખદુમ જહાંનીયાકે પાસ પાયા. ઉસ વકત મખદુમ જહાંનીયાકી આખરી હાલતથી. હઝરત ઉનકે સિરહાને ખડે હુએ ઓર અસ્સલામો અલયક કહી, ઉન્હોનેં આંખેં ખોલકર સલામકા જવાબ દિયા. આપને ઉનકો ગલેસે લગાયા. ઓર ફર્માયાકે ઉઠો, વો ફોરન ઉઠ બેઠે.

ફર્માયાકે વઝુ કરો, જબ વો વઝુસે ફારિગ હુએ ફર્માયાકે દુગાના અદા કરો, દુગાના પઢનેકે બાદ હઝરત શેખ જલાલુદ્દીનને ફર્માયાકે ખુદાકે હુકમસે મૈંને અપની ઉમરકે ચંદ સાલ આપકો દિયે. યે ફર્માકર વહાંસે બાહર આયે. ઓર જીસ તરાહ તશરીફ લેગયે થે ઉસી તરાહ વાપિસ પાનીપત આયે. મખ-દુમ જહાનીયાં તનદુરૂસ્ત હુએ. સુલતાનકો ઇસ માજરેકી ખબર હોનપર વો પીર મખદુમ જહાનીયાંકે પાસ આયા. ઓર હાલ દરિયાફ્ત કિયા. મખદુમને ફર્માયાકે બિરાદર જલાલુદ્દીન પાનીપતસે આયે, મેરે હકમેં દુઆકી ઓર અપની ઉમરકે દસ સાલ મુઝે બક્ષે. તબમે તનદુરસ્ત હુઆ ઓર વો અપને વતન ગયે. સુલતાનને અર્ઝ કિયાકે મેરી ખુશનસીબી હે કે મેરે ઝમાનેમેં ઐસે ઓલિયા મોજુદ હૈં. ઓર હઝરત મખદુમકી ઇજાઝતસે ઝિયારતકે વાસ્તે પાની-પત આયા. મુલાકાતકે વકત અર્ઝ કિયાકે આપને ખુદાકો દેખા, હઝરતને ફર્માયાકે ઇન ઝાહિરી આંખોંસે ખુદાકા દેખના શરીઅતમેં રવા નહી હે. અલબત્તા સાયયે હક સુબ્હાનહુ તઆલા દેખા હે. યે સુનકર સુલતાન બહોત ખુશહુઆ. ઓર બહોત કુછ નઝર કિયા. હઝરતને વો નઝર કબુલ ન ફર્માઈ. મજબુરન આપકે ફરઝંદોંકે આગે લે ગયે, ઉન્હોંને ભી કબુલ નકી. ફિર સુલતાનને હુકમ દિયા કે ખાનકાહકે દરવાઝે પર ફકીરોંકો તકસીમ કરદો. વો માલ ઈસ કદર

થા કે અબભી બરસાતકે મોસમમેં ઉસ સિકકેકે રૂપે ઓર અશરફિયાં લોગોંકો કભી કભી મિલતી હેં. બાદ સુલતાન દેહલી વાપિસ આયા. સુલતાન ફીરોઝશાહ અપને ભાનજે ફતેહખાંકો બહોત ચાહતા થા. એક રોઝ બાત બાતમેં હઝરત મખદુમજહાનીયાં અરબસ્તાનસે કદમ શરીફ લાયે થે ઉસકા ઝિક્ર આયાકે ઉસકો કહાં રખેં, મામુ ભાનજેમેં યે બાત કરાર પાઈ કે જો પેહલે મરે ઉસકે સીનેપર યે કદમ મુબારક રહેં. ચુનાંચે ફતેહખાં ઘોડેપર સવાર હુઆ, અપને દિલમેં ઈરાદા કિયા કે પાનીપત ચલકર શેખ જલાલુદ્દીનસે અર્ઝ કીજીયે કે યે કદમ મુબારક મેરે સીનેપર રહેં. યે ખયાલ કરકે પાનીપત આયા, કરીબ હુજરેકે ઘોડેસે ઉતર કર હુજરેમેં જાને લગા, હઝરતકે ખલીફા શેખ ઝયના કેહને લગે કે કહાં જાતા હે, ખડા રેહ. પર ફતેહખાં ન માના ઓર અંદર ગયા તો શેખ ઝયનાને કહાકે તુ સલામતભી આયેગા? ઉસને કહા સલામત જાતાહું ઓર સલામતહી આતા હું, શેખને કહા અગર તુ સલામત આવે તો મેરા પેરહન ચાક ચાક કીજીયો. વર્નામેં તેરા જામા ચાક કરૂંગા. ફતેહખાં પહેલેહી મોતકા ખાહાં થા, ઈસી મુરાદકો આયા થા. દિલેરાના હુજરેમેં દર આયા. હઝરત ઉસ વકત ઈસ્તિગરાકમે થે. યે દસ્ત બસ્તા ખડા રહા કે યકાયક હઝરતને આંખેં ખોલીં ઓર ફર્માયા " બિરો ફતેહખાં બિગીર " યે સુનકર ફતે-

દુખાં ખુશ હુઆ. આદાબ બજા લાકર હુજરેસે બાહર આયા. ઓર શેખસે કહા કે દેખો કયોંકર સલામત આયા, શેખ ઝયનાને ફર્માયા બચ્ચા ! તીર નિશાનેપર પહોંચ ચુકા હે, દેહલી તક સલામત ન પહોંચેગા. ફતેહખાનને જવાબ દિયા કે અલ્હમ્દો લિલ્લાહ મેરી આરઝુ યહી હે. અબ મેંને બશારત પાઈ ઓર બહોત ખુશીસે ઘોડેપર સવાર હોકર ચલા. જબ દેહલીકે નઝદીક પહોંચા તો ઉસકો નીંદ આઈ. એક દરખ્તકે નીચે ઝીનપોશ બિછા કર ચાદર ઓઢકર લેટા ઓર જાં બહક તસલીમ હુઆ. જબ ઉસકે મરનેકી ખબર સુલતાનકો પહોંચી ઉસને વા'દેકે મુતાબિક કદમ મુબારક ઉસકે સીનેપર રખા જો આજતક ઝિયારતગાહ હે.

સયરૂલ અકતાબમેં લિખા હે કે એકબાર હઝરત પુરબકે મુલ્કકી સેર કરતે હુએ એક ગાંવમેં પહોંચે. દેખા કે સારે ગાંવકે લોગ અસબાબ બાંધકર ભાગનેકી તૈયારી કર રહે હેં. આપને ઇસકા સબબ પુછા, કહા ગયા કે કઈ સાલસે પેદાવાર હુઇ નહીં ઓર હાકિમ સખ્ત ખિરાજ માંગતા હે ઇસ લિયે જાન બચાકર ભાગ રહે હેં. આપને ચોધરી (પટેલ)કો તલબ કિયા. લોગ ચોધરીકો બુલા લાયે. આપને ચોધરીસે કહા કે યે ગાંવ હમારે નામ બેચ દો ઓર તુમહી રહો. ઉસને કબાલા લિખ દિયા. ઉસ વકત ફર્માયા કે કુલ લોહેકે ઓઝાર લાકર ઢીગલા કરો ઓર ઉપલે (છાણે)કા

ઢેર લગા કર જલાદો. સુબ્હા નિકાલના ઇસ હીલેસે સરકારી મેહસુલ અદા હો જાયગા ઔર તુમભી દોલતમંદ હોજાઓગે. ઉન્હોંને હુકમકે મુજબ અમલ કિયા. હઝરત રાતકો દુસરી તરફ રવાના હુએ. ઉન્હોંને સુબ્હાકો અપને રાચરચીલે રાખમેંસે નિકાલે તો સબ સોનેકે થે બહોત ખુશ હુએ. સરકારી મહેસુલ અદા કિયા ઔર હમેશાકો દોલતમંદ હોગયે.

કોહિસ્તાનકી મુસાફરીમેં એક મોકેપર એક હિન્દુ ફકીરકો આંખેં બંદ કિયે હુએ ધ્યાનમેં બેઠા હુઆ દેખા. આપને ઉસકે સામને ખડે હોકર અપને કલ્બસે ઉસકે કલ્બકો હરકત દી. વો ભી અપને ફનમેં કામિલથા, આંખેં ખોલીં તો શેખકો અપને સામને ખડા પાયા. સમઝા યે કોઈ કામિલ દુરવેશ હે. અપની ઝોલીસે એક પત્થર નિકાલકર હઝરતકો દિયા ઔર કહાકે યે પારસ હે. ઇસ પર લોહા લગનેસે સોના હોતા હે. હઝરત ઉસે દેખકર હંસે ઔર ઉસ પત્થરકો એક ઉંડે ગારમેં ડાલદિયા, જો બરસાતી પાનીસે ભરા હુઆથા. સાધુકો યે દેખકર હેરત હુઈ ઔર કહા અય શેખ મૈંને યે નેઅમત જાન જોખોંકી મહેનતસે પાઇથી, તેરે હાલપર રેહમ કરકે તુઝે દીથીકે તુકભી ફાકેકશીમે મુબતિલા નહો. તુને એસી બેકદરીસે ઉસે ઝાયા કર દિયા. આપને ફર્માયાકે તુમને મુઝકો દિયા વો મેરી મિલ્કતથી મૈંને જો ચાહા કિયા. ઉસને જવાબ દિયા યે

સચહે મગર તુને મેરે સામને ઈસકો બરબાદ કિયા ઉસસે મુઝકો દર્દ હુઆ, યાતો ઉસકો મોજુદ કર નહી તો યહાંસે તેરા જાના મુશ્કિલહે, આપને કહા મરદાને ખુદા જીસ પત્થર પર નઝર ડાલતે હેં વો પારસ હો જાતા હે. ઉસ ઝરાસે ટુકડેકી કયા અસલ હે. ઉસને કહા મૈં નમાનુંગા મેરા વોહી પત્થર પેદા કર. જબ આપને દેખાકે જોગી નમાનેગા ઉસ વકત કહા કે ઇસ પાનીમેં આ ઔર અપના પત્થર પેહચાનલે. જબ જોગી પાનીમેં ગયા કુલ પત્થર ઉસી શકિલકે પાયે. હેરાન હુઆકે મેરા કોનસાહે. ફિર ફર્માયાકે લોહા લગાકર દેખ. જબ લોહા લગાયા વો સોના બન ગયા. ગરઝ જીસ પત્થરકો લોહા લગાતા વો સોના હો જાતા. બડી તલાશ સે ઉસકા વો પત્થરભી મિલા. ઉસને તમા'સે એક ઔર ઉઠાકર છુપા લિયા. હઝરતને નુરે બાતિનસે માલુમ ફર્માકર કહાકે એક ઝિયાદા કયોં લિયા. યે કરામત દેખકર વો મોઅતકિદ હોગયા ઔર દોનોં પત્થર રૂબરૂ હઝરતકે રખે ઔર કદમ બોસી કરકે અર્ઝ કીકે મા'રેફતકી ને'મતસે કુછ બંદેકો ભી મરહમત હો. આપને ફર્માયાકે ઈસ્લામકે બગેર યે ને'મત હાસિલ નહીં હોતી. વો ઉસી વકત ઈસ્લામ લાકર મુરીદ હુઆ. ચંદ રોઝમેં હઝરતકી તવજ્જોહસે અવલિયા હુઆ.

લિખા હે કે બરાબર ચાલીસ સાલ હઝરતને મુસાફરી કી બડે બડે બુઝુર્ગોંસે મિલે ઔર ફૈઝાન હાસિલ કિયે. લિખા કે

આપકી આખિર ઉમરમેં હઝરત શેખ અબ્દુલ હક રદોલવી સેર કરતે હુએ પીરો મુરશદકી કદમ બોસીમેં હાઝિર હુએ. થોડે દીનકે બાદ આપને ઉનકો રદોલીકી તરફ રૂખસત કિયા ઓર કહાકે હમારે ખાજગાંકા તરીક યેહી હે કે બાદ તરતીબ વ તકમીલ મુરીદે સાદિકકો જુદા કર દેતે હેં ચુનાંચે મેનેભી તુજકો તરફ શામકે રવાના કરદિયા થા. અબ એસા માલુમ હોતા હે કે જેસે વકત વફાત હઝરત મખદુમ શેખ અલી એહમદ સાબિર કે હઝરત શાહ વલાયત મોજુદ નથે તુભી મેરી વફાતકે વકત મોજુદ નહો. યે ફરમાકર ખીરકયે ખીલાફત ઓર અપને પીરકે તબર્રૂકાત મરહમત ફર્માયે ઓર એન વકત રૂખસતકે કમાલ મહેરબાનીસે ફરમાયાકે અબ્દુલ હક મેં ખુદાએ ઇઝઝો વ જલસે ચાહતા હું કે મેરા સિલ્સિલા તુઝસે જારી હો. ઓર તમામ આલમ તેરે નુરસે મુનવ્વર હો ઓર કયામત તક બાકી રહે. મેરે ફરઝ દોંકી દસ્તગીરી કરતે રેહના. વકત વફાતકે સાહબઝાદોંકો બુલાકર નસીહત ફરમાઈ કે હાજત કે વકત તુમારી દસ્તગીરીકે લિયે અબ્દુલ હક કાફી હેં. વફાત હઝરતકી તા. ૧૩ રબીઉલ અવ્વલ સને ૭૬૫ હીજરીમેં હુઈ. મઝારે શરીફ પાનીપતમેં હે. બાદ વફાત હઝરત શેખ એહમદ અબ્દુલ હક એક બાર પાનીપતમેં આયે, સાહેબે સજ્જાદા ઓર દીગર સાહબઝાદગોંને આપસે બૈઅતકી આપને ફરમાયા કે અગર મેં ન

આતા તો મેરે મખદુમઝાદે યોંહી રેહતે. ઉસ રોઝસે ઓલાદ હઝરત શેખ જલાલુદ્દીન મેહમુદ કબીરૂલ અવલિયા પાનીપતિ સિલ્સિલચે હઝરત શેખ એહમદ અબ્દુલ હકસે બેહરામંદ હોતી હે. ઓર હઝરતકી વસીઅત પર પાબંદ હે. હઝરત કે ચાલીસ ખલીફે થે. ઉનમેં સાહબે સિલ્સિલા ચિશ્તીયા હરઝત શેખ એહમદ અબ્દુલ હક હુએ જીનકા ઝિક આગે આયેગા. દુસરે ખલીફે હઝરત શેખ બેહરામ ચિશ્તી. વફાત આપકી સને ૭૫૪ મે હુઇ મઝાર બેડોલીમેં હે ઓર હઝારોં સેહર આલુદા ઓર દીવાને અબભી અચ્છે હોતે હેં. તીસરે શેખ નિઝામુદ્દીન, ચોથે હઝરત ખાજા અબદુલ કાદર ફરઝંદે અકબર. મઝાર આપકા પાનીપતમેં હે, પાંચવે આપકે દુસરે સાહબઝાદે ખાજા શિબલી ઉલુમે ઝાહિરી વ બાતિની કે આલિમ ફાઝિલ થે. આપકી વફાત સને ૮૫૨ મેં હુઇ. છટે ખાજા કરીમુદ્દીન, સાતમેં ખાજા અબ્દુલ વાહેદ, આઠવેં.

મખદુમ શેખ ઝયના. મઝાર આપકા ઈન્દરીમેં હે. નવેં શેખ એહમદ કલંદર, દસવેં શેખ શહાબુદ્દીન, ગ્યારવેં સૈયદ મુસા, બારવેં હઝરત કાઝી ઓલિયા, તેરવેં શેખ સઇદ, ચઉદવેં શેખ હસન, પંદરવેં શેખ અબ્દુસ્સમદ સનામી, સોલવેં મીર સૈયદ મેહમુદ, સત્તરવેં મીર સિરાજુદ્દીન, અઠારવેં શેર સર્ફ-નીયા, ઉન્નીસવેં શેખ સમાઉદ્દીન, બીસવેં શાહ વિલાયત નિઝામુદ્દીન. મઝાર કિરાનેમેં હે. ઓર બીસ ખલીફે નઝરીહેં.

મેહવે જઝબાતે જલાલ, રબુદયે નફહાતે જમાલ, ગર્કે
શહુદે ઝાતે મુતલક, કુતબુલ અબદાલ,

૪-શેખ એહમદ અબ્દુલહક રદોલવી હઝરત શેખ એહમદ અબ્દુલહક તોશા રદોલવી કુદ૦ સરે હલકએ ખુલફાએ જલાલુદ્દીન પાનીપતી કે મેહબુબતરીન ખુલફાસે થે. કેહરો લુત્ફસે જો કુછ આપકે ખ્યાલમેં આતા ઉસી વકત ઉસકા ઝહુર હોતા. રિયાઝત ઓર મુજાહેદા એસા કિયા કે છે મહીને તક એક કબરમેં પોશીદા યાદે અલ્લાહ કરતે રહે. આપકો ભી ઇસ્તિગરાક રેહતા થા. નમાઝે જુમા'કો જમાઅતી ખાદિમ હક હક કેહતા હુઆ આગે ચલતા થા તબ આપ આગે કદમ રખતે થે. અગર વો ચુપ હોતા તો આપ ભી ખડે હો જાતે.

મિરાતુલ અસરારમેં શેખ અબ્દુર્રેહમાન નકલ કરતે હેં કે ઇસ્મે હકમેં ઇન હઝરત મંખદુમ શેખ એહમદ અબ્દુલ હક ઓર શેખકે મુરીદોંકી યે કૈફિયત થી કે કોઈ સાંસ બગેર ઝિક્રે હકકે ખાલી ન આતા થા. હર મોકે, હરમેહલ ઓર હર કારોબારમેં હક કેહતે થે. ચુનાંચે ઈસ્મે હક ઓર જમાલે હકમેં મુસ્તગરિક રેહતે થે. આજતક આપકે સિલ્સિલેમેં ઝિક્રે હક જારી હે. જાનના ચાહિયે કે જબ રૂહ આરિફકી દરિ-યાયે તવહીદમેં ગોતાઝન હોતી હે તો અનાનીયત ગુમ હોકર તનહા લફ્ઝ હક હક કેહને લગતા હે. ઓર તવહીદકી

હકીકત દેખકર તમામ દુનીયાકી અઠારા હઝાર મખલુકકો એક વજુદ જાનતા હે. ઈસ સબબસે હક બ હકીકત પહોંચ જાતા હે.

આપકા નસબ અમીરૂલ મોમેનીન ઉમર ઈબ્નુલ ખત્તાબસે મીલતા હે. આપકે દાદા શેખ દાઉદ બલખસે હિન્દુસ્તાન આયે થે ઓર અવધ કે રદોલી કસ્બેમેં સકુનત અખત્યાર કી. અનવારે નુરૂલ અયુનમેં લિખા હે કે શેખ એહમદ અબ્દલહક્ક અપની વાલિદા કે સાથ નમાઝે તહજ્જુદ પઢા કરતે થે. આપકી સાત બરસકી ઉમર થી તબ આપકી વાલિદા સાહબાને ફર્માયા કે અભી તુમપર નમાઝ ફરઝ નહી હે. આપ આશકે ઈલાહી થે કહા કે યેહ કેસી માદરે મહેરબાન હે કે અપના કામ તો કરતી હે ઓર મુઝે અમરે હકસે બાઝ રખતી હે. શોકમેં ઘરસે બેસરો સામાન નિકલકર ચલદિયે, ઝબાનપર લફ્ઝે હક જારી હો ગયા. બાદ ડેઢ દો મહીનેકે અપને ભાઇ તકીઉદ્દીનકે પાસ દેહલી આયે, આપકો તાલીમ કે લિયે એક મોલવીકે સપુર્દ કિયા, આપને કહાકે રાહે હકમે લિખના પઢના કેસા મુઝે એસી બાત બતાઓ જીસસે મા'રેફતે હક હાસિલ હો. સીવાય ઉસકે મેં કિસીકો દોસ્ત નહીં રખતા. મોલવી સાહબકો હેરત હુઇ, તલબે સાદિક પર રોયે ઓર ભાઇસે કહા કે ઈનકા મતલબ તો દુસરાહી હે. ઈસ્તિગરાક એસા

થા કે ભાઇને બટવેમેં પાંચ રૂપે રખકર દિયે ઓર કહા કે ઈસકો હિફાઝતસે રખના. આપને બટવા દેહલીઝમેં ગાડદિયા. થોડી દેરકે બાદ ભાભીને પુછા ભાઈ અબદુલહક રૂપેકા બટવા કહાં હે. યે સુનકર કેહને લગે, કૈસા બટવા, મૈં કયા જાનું ઉન્હોંને કહા અભી જો તુમ્હારે ભાઇને દિયા થા. આપ રોને લગે કે મુઝપર તોહમત લગાતે હો. મુઝકો બટવા નહીં દિયા. ઉન્હોંને વોહ જગા બતાઈ જહાં આપને બટવા ગાડા થા. તબ યાદ આયા ઓર કહા મૈં ભુલ ગયા થા. દુનિયા-દારોંકી સોહબત આપકો પસંદ ન આઇ. જંગલમેં ચલે ગયે ઓર ઇબાદતમેં મશગુલ હુએ. રિયાઝતો મુજાહેદા કમાલકો પહોંચાયા. ઈલ્હામે ગેબી હોનેસે પાનીપતમેં આયે ઓર શેખ જલાલુદ્દીનકી સોહબત પાકર આરિફે હક હુએ. કાર જબ તકમીલકો પહોંચા ખિર કયે ખિલાફત અતા કિયા ઓર કહા કે ખુદાસે મેં ચાહતા હું કે મેરા સિલ્સિલા તુઝસે જારી હો. ચુનાંચે એસાહી હુઆ. આપકી નઝરસે હઝારોં ખલીફે વલીયે કામીલ હુએ હેં. કોઇ જગા એસી નહીં હે જહાં યે સિલ્સિલા ન હો. ઇકિતબાસુલ અનવારમે શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ ગંગોહી કદ૦સે નકલ હે કે જબ શેખ અબ્દુલહક આયે ઓર મુરીદ હુએ તો શેખકી ખિદમતમેં રેહને લગે લેકીન ઉનકી તબીયતકો તનહાઇ પસંદ હોનેસે સામાને મઈશત ઓર હજુમસે નફરત રેહતી. એક

રોઝ એક મુરીદકે યહાં દાવતથી શેખ અબ્દુલ હકકોભી સાથ લે ગયે. જાનબુઝકર દસ્તરખાનપર નશેકી ચીઝ રખી ગઈ, ઉસે દેખકર નફરત કરકે આપ ચલે ગયે.

સુબ્હાનલ્લાહ! વો મકામાત કે જો બુઝુર્ગોકો બાદ તકમીલ કે હાસિલ હોતે હેં ઉનકો અવાયલમેં હાસિલ હુએ. મુરીદ હોનેસે પહેલે આપકો સામેકી રોટી પસંદથી આપ સામેકી રોટીસે ઇફતાર ફર્માતે થે. શેખને હુકમ દિયા કે સામેકી રોટી લાઓ. ખાદિમોંને સાઠી ચાવલકી રોટી તૈયાર કરકે હાઝિરકી, આપને કહા કે યે સામેકી રોટી નહી હે. શેખને ફર્માયા બાબા અલ્લાહ પાક હે, પાકકો ઇનાયત ફર્માતા હે, આખિર તક પાક હે. પસ બાદ ઇન હિદાયત કે શકુક રફા હુએ. બાદ તરબીઅત કે ખાજગાને ચિશ્તકા તરીકા હે કે મુરીદે સાદિકકો જુદા કરકે સફર કરાતે હેં. બમુજીબ ઈજાઝત શેખકે સફર અખત્યાર કિયા. એક શેહરમેં આપ જુમા મસજીદમેં ઠેરે. દેખા કે રાતકો તમામ લોગ મસજીદમેં આકર અઝાનેં કેહને લગે. પુછને પર લોગોંને કહાકે ઇસ શહેર પર બલા નાઝિલ હુઇ હે ઉસે દફા કરને કે લિયે અઝાન દેતે હેં. લોગોંને કહા તુમભી દુરવેશ હો અઝાન કહો. આપને કહા મુઝસે યે હુરગિઝ નહોગા કે અલ્લાહકી તરફસે બલા નાઝિલ હો ઓર મૈં ઉસે દફા' કરનેકી કોશિશ કરૂં, આપ રોને લગે ઓર વહાંસે ઉઠ કર

રવાના હુએ. ઓર કસ્બએ સનામમેં પહોંચ કર એક બુઢિ-યાકે યહાં કયામ કિયા. રિયાઝતમેં મશગુલ હુએ. વો બુઢિયા ભી ઈતની રિયાઝત કરતીથી કે આપ ઉસસે આગે ન બઢ સકતે થે. સનામમેં એક મજઝુબથે ઉનસે આપકો બહોત મહોબ્બતથી ઉનકે વાસ્તે ખાના લેકર જાતે. વો ફરમાતે રહેમતે હક હે ઓર ખા લેતે.એક શબ બુઢિયાને ખાબમેં દેખાકે હોઝમેંસે મછલિયાં મારી જાતી હેં, આપસે તા'બીર પુછી, આપને ફર્માયા કે મૈનેભી યેહી દેખાહે, તેરે ખાબકી તાબીર યે હે કે સનામ ખરાબહો ઓર મેરે ખાબકી તા'બીર યે હે કે દેહલી બરબાદ હો. ચુનાંચે ઉન્હી દિનોં હઝરત અમીર તેમુર સાહબ કિરા'ન હિન્દુસ્તાનમેં વારિદ હુએ. આપને મજઝુબસે કહા કયા રાયહે ઉન્હોંને કહા મૈંભી યહાંસે જાતા હું આપભી ચલે જાઓ. ચુનાંચે આપકે આનેકે બાદ સનામ તારાજ હુઆ. જબ આપ પાનીપતમેં આયે દેખાકે શેખભી તૈયારી સફરકી કર રહે હેં. ઉનકો દેખતેહી એક તંબાક ચાવલોંકા દેકર કહાકે યહાં રેહના બેહતર નહીં. શેખતો કોહિસ્તાને શિમાલીકી તરફ રવાના હુએ ઓર હઝરત તરફ બદાયુન કે આયે, ચંદે કયામ ફરમાકર બંગાલે કો રવાના હુએ. પિન્ડોહકે મકામપર શેખ અલાઉદ્દીન બંગાલીસે મિલે. વહાંસે ચલકર બિહાર શરીફમેં આયે. વહાં દો મજઝુબોંસે મિલે, ઉન્હોંને આપકે હકમેં દુઆયેં કીં. વહાંસે ચલકર એક

કબ્રસ્તાનમેં રહે. અજાયબાત દેખે. એહલે કબુરકી કરામતેં દેખીં, આખિર એક એહલે ખેરકી નસીહતસે વતનમેં આકર મસનદે હિદાયતપર બેઠે ઓર તરબીયતે મુરીદીનમેં મશગુલ હુએ. એહલે બિરાદરીને નિકાહ કરાયા. પેહલે આપકે યહાં શેખ અઝીઝ પેદા હુએ, ઉન્હોંને પેદા હોતેહી હક કહાકે તમામ ઘર વાલોંને સુના. એક દિન ગુલ મચા. આપને દર્યાફ્ત ફરમાયાકે કયા ગુલ હે, લોગોંને કહાકે સાહબઝાદેસે ખવારિક ઝાહિર હોતે હેં. આપને ઘરમેં જાકર ફર્માયાકે મેરે ઘરમેં એસા ગુલ ન ચાહિયે. ઘરસે નિકલકર ગોરે ગરીબાંમેં આયે ઓર ફર્માયા કે ઇસ જગાહ કબર અઝીઝકી હે. ઉસી વકત વો ફોત હુએ, બાદ દુસરે સાહબઝાદે તવલ્લુદ હુએ. ઉન્હોંનેભી હક કહા ઓર ખવારિક ઝાહિર હુએ. આપને ઉનકે વાસ્તેભી દુઆકી વોભી ફોત હુએ. આખિર જબ શેખ આરિફ તીસરે તવલ્લુદ હુએ વો ઝિન્દા રહે. આરિફે કામિલ ઓર સાહબે સિલ્સિલા હુએ. ઇસ સિલ્સિલેકો એહમદિયા ચિશ્તિયા કેહતે હેં. લિખા હેકે એક રોઝ હઝરત દીવારે હુજરે પર તશરીફ ફરમાતેથે કે શેખ જમાલ ગુજરી ઘોડી પર સવાર જાતેથે. હઝરતકો દીવાર પર બેઠે દેખકર કેહને લગે, કે મુમકિન હે કે યે દીવાર હિલને લગે ઓર ચલને લગે. આપને ફરમાયાકે કયા મુશકિલ હે. ઉસી વકત દીવાર હરકતમેં આઈ. આપને ફર્માયા

ભાઈ જમાલ તુમ્હારી ઘોડી કેસી ચલતી હે, ઉન્હોંને હરચંદ કોડે મારે ઉસને કદમભી ન હિલાયા. ઉસ વક્ત શેખ જમાલ શરમિંદા હુએ ઓર ઉઝર ચાહા. રદોલીમેં આપકે દો હુજરેથે, જમાલી નીચે ઓર જલાલી ઉપર. એક રદોલીકે હાકિમકા પ્યાદા હઝરતકી ખાનકાહમેંસે એક ચાર પાઇ ઉઠા ગયા. ખાદિમને અર્ઝ કિયાં આપને ફર્માયા સબર કરો. થોડી દેર બાદ સુના કે વો હાકિમ મર ગયા. એક બાર હઝરત ચંદ યારોંકે સાથ મુસફરીમેં થે. એક જંગલમેં એક હરાભરા દરખ્ત થા. ઉસકે નીચેકી ઝમીન સાફથી. આપ વહાં બેઠકર ઝિક્રમેં મશગુલ હુએ. રૂહને પરવાઝકી ખાલી જસદ રેહ ગયા. હમરાહી યે હાલ દેખકર રોને લગે ઓર બહોતસે લોગ જમા હો ગયે. જબ બહોત શોરો ગુલ મચા આપને આંખ ખોલી ઓર ફર્માયા મેરા ઇરાદા યહાં ઈસી જગાહ રેહનેકા થા મગર તુમ્હારી શોરિશસે ફિર વાપિસ આના પડા. યે ફરમાકર રદોલીકો વાપિસ આયે. વફાત આપકી તા. ૧૫ જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૮૩૬ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર રદોલીમેં હે. આપકે ખુલફા (૧) શેખ આરિફ (૨) શેખ મુખલિસ (૩) શેખ બખત્યાર, (૪) શેખ શમ્સુદ્દીન ઓર (૫) શેખ બેહરામ. યે હઝરાતભી કામીલ ઓર પીરકો અઝહદ ચાહનેવાલે થે.

હઝરત શેખ ફિવામુદ્દીન સારંગ ચિશ્તી સોહરવર્દી ૬૬૦

૫–શેખ ફિવામુદ્દીન સારંગ ચિશ્તી સોહરવર્દી. ૬૬૦

પેહલે ઉમરાયે હિન્દુસે થે. જબ મુસલમાન હુએ તો ઉનકી બેહનસે સુલતાન મોહમ્મદ બીન ફીરોઝ શાહને નિકાહ કિયા ઓર ઉમરાએ શાહીમે દાખિલ હુએ. ઓર અપને નામ પર સારંગપુર આબાદ કિયા જો દકનમેં મશહુર હે. અક્સર મખદુમ જલાલુદ્દીન ઉચ્ચી ઓર શેખ રાજન કતાલકી ખિદમતમેં બાદશાહકી તરફ્સે ખાના લેકર ચેહી જાયા કરતે થે. એક રોઝ શેખ રાજનને કહાકે સારંગ અગર તુ પાંચો વકત કી નમાઝ પઢા કરે તો શેખ જલાલકા ઉલશ (એઠાખાના) તુઝકો દિયા કરૂં. ઉન્હોંને કબુલ કિયા ઓર ઇસ તબર્રૂકસે મુશર્રફ હુએ. ફિર ફર્માયા અગર તુ નમાઝ ચાશ્ત ઓર ઇશરાકકી અપને ઉપર લાઝિમ કરે તો મૈં ઓર તુ એક બર્તનમેં ખાના ખાવેં. ઉન્હોંને કબુલ કિયા ઓર તીનોં સાહબોંને એક જગા ખાના ખાયા. ઉસી વકત નુરે બાતિન ઉનકા મુનવ્વર હુઆ. બાદમે શેખ નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલી કે મુરીદ હુએ. શેખને ઉનકો અશગાલ પીરાને ચિશ્તમે મશગુલ કિયા. બાદ ચંદ રોઝકે સુલતાન મોહમ્મદને કઝાકી, ઉન્હોંને તમામ માલો દોલત છોડ કર અપને કબીલે કે સાથ બયતુલ્લાહકા કસ્દ કિયા, પેરોંમેં છાલે પડ ગયે, પેહલ ન ચલ સકે, ના ચાર કાફલે સે જુદા હો ગયે. તીસરે રોઝ ફર્માયા તુમ લોગ તીન કદમ

મુઝસે પીછે આંખેં બંદ કરકે આઓ, ઉન્હોંને એસાહી કિયા. જબ આંખ ખોલી અપનેકો કાફલે કે પાસ પાયા. ઝિયારતે હરમયન શરીફયન્સે મુશર્રફ હોકર વાપિસ હિન્દુસ્તાનમેં આયે. ઓર યુસુફ બુદ્ધિકી ખિદમતમેં રહે ઓર ખિલાફત હાસિલકી, કભી કભી લખનઉ આકર પીરે રોશન ઝમીરકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોતે થે. પીરકી વફાત કે વકત મોજુદ ન થે. શેખને ફર્માયા કે સારંગ ઈસ વકત મોજુદ નહી હે વર્ના મેં અપના ખિરકા ઉસકો દેતા. ઓર લિબાસ અપના હાઝરીનકે સિપુર્દ કિયા કે શેખ સારંગકી અમાનત હે, ચુનાંચે બાદ ઇન્તિકાલે શેખ જબ લખનઉ પહોંચે અમાનત પીરકી પાઈ. ઓર લિખાહે કે શેખ રાજન કતાલને ભી અપને પીરોંકે તબર્રૂકાત શેખ સારંગ કે પાસ ભેજ દિયે થે. વફાત શેખ સારંગકી સને ૮૪૭ મેં હુઇ.

૬-કાઝી શહાબુદ્દીન દોલતાબાદી. રહે૦

હઝરત કાઝી શહાબુદ્દીન દોલતાબાદી ક૦ કાઝી અબ્દુલ મુકતદરકે શાગિર્દ ઓર મોલાના મોહમ્મદ ખાજગીકે ખલીફાથે. ઓર સૈયદ મીર અશરફ અલી સમનાનીસે ફેઝ હાસિલ કિયાથા. આપ બડે ફાઝિલ ઓર બાકમાલ થે. ચુનાંચે શરેહ કાફિઆ ઓર નહવમે કિતાબુલ ઈર્શાદ, ઇલ્મે બલાગતમેં બદીઉલ બયાન આપકી તસનીફ લાજવાબ હેં. બેહરે મવ્વાજ તફસીરે કુર્આન ફારસી વ તકસીમ ઉલુમ વ તકસીમે સિનાયા' આપકી

તસનીફાતસે મોજુદ હેં. શેઅરભી ખુબ કેહતેથે, એહલે બેતકી શાનમેં આપકા રિસાલા મનાકિબે સાદાત મશહુર હે. વફાત હઝરતકી સને ૮૪૮ મેં હુઇ.

૭-૯૦ મીર સૈયદ યદુલ્લાહ ક૬૦ હઝરત મીર સૈયદ યદુલ્લાહ નબીરે હઝરત સૈયદ મોહંમદગેસુ દરાઝ ક૬૦ કે થે. હઝરતને બચપનહીમે ખીલાફત પાઈ. યા'ની દાદા આપકે વુઝુ કર રહેથે ઓર ધુટને પર અમામા થા, આપને ઉઠાકર અપને સરપર રખા. સૈયદ સાહબને ફર્માયા યે ખિલફત તુઝકો મુબારક હોવે. અલ્હમ્દો લિલ્લાહ કે અમાનત અપને એહલકો પહોંચી. ઉસ રોઝસે સૈયદ સાહબ જીસકો મુરીદ કરતે નિયાબતે સૈયદ યદુલ્લાહ કરતે. આપ એક કુંવારી લડકી પર આશક હુવે, ઉસસે નિકાહ હુઆ જલ્વેમેં બેઠે તો ઉસકા જમાલ દેખ કર એક ચીખ મારી ઓર જાન માશુકે હકીકી કે સિપુર્દ કી. બાદહુ ઉસ દુલ્હનને ઓરતોંહી કી મેહફીલમેં ઉનકો ગોદમેં લિયા ઓર ફોત હુઈ. દોનોં આશક માશુકકો કબરમેં રખા વફાત હઝરતકી સને ૮૪૯ મેં હુઇ.

૮-૯૦ શેખ નુરૂદ્દીન બંગાલી ક૬૦ હઝરત શેખ નુરૂદ્દીન કુતબે આલમ બંગાલી. આપ હઝરત અલાઉદ્દીન અલાઉલહક બંગાલીકે ફરઝંદ થે. સાહબે ઇશ્ક ઓર મશાહીરે ઓલિયાયે હિન્દ હુવે હેં. આપકી કરામતેં મશહુર હેં. શેખ અલાઉદ્દીનને

ખાનકાહકી તમામ ખિદમતેં આપકે સિપુર્દ કીથીં. આપને મુરશદકી ખીદમત બજા આવરીકે ઈવઝમેં કુતબે આલમકા ખિતાબ પાયા. ઈત્તિફાકન એક દરવેશકે પેટમેં દર્દ હુઆ, હાજત પાયખાનેકી હુઈ આપને ઉસે ગોદમે લિયા ઉસકા દસ્ત નિકલ ગયા, આપકે કપડે ખરાબ હો ગયે. યે હાલ દેખકર શેખ અલાઉદ્દીન બહોત ખુશ હુએ. ઓર ફર્માયા યે ખિદમત તુને ખુબ અદાકી, અબ દુસરી ખિદમતમેં મશગુલ હો. ઈર્શાદ કે મુજબ કારે ફકકો ઇન્તિહા તક પહોંચાયા. રફીકુલ આરફીનમે લિખા હે કે એક રોઝ આપ ખાનકાહકે લંગરકે લિયે લકડિયોંકા બોઝ સરપર લિયે હુએ ચલે આતે થે, આપકે બડે ભાઈ જો સલ્તનતકે વઝીર થે મીલ ગયે, દેખકર કહા નુરૂદ્દીન કબ તક લકડિયાં ઉઠાઓગે. બાપકે પાસ રેહકર દેખાકે લકડિયાં ઉઠવાતે હેં. મેરે પાસ આકે તુઝકો દોલત ઓર રૂતબેસે માલામાલ કરદુંગા. આપને જવાબ દિયા કે આપકી ફના હોનેવાલી દોલતકી મુઝે ઝરૂર નહીં. તેરી વઝારતસે લકડીયાં ઉઠાની બહેતર હેં. પીડવાહમેં સને ૮૫૧ મેં આપકી વફાત હુઈ વહીં મઝાર હે.

હઝરત શેખ અલાઉદ્દીન કુરેશી ગવાલયરી હઝરત સૈયદ મહંમદ ગેસુદરાઝકે ખલીફા હેં.

૯–શેખ અલાઉદ્દીન કુરેશી રહે૦ ઝાહિરી ઓર બાતની ઉલુમમેં જામેʼથે હમેશા ગોશાયે તનહાઇમેં યાદે માબુદ કરતેથે. કિસીકો પાસ આનેકા હુકમ નથા. વફાત હઝરતકી સને ૮૫૩ હીજરીમેં હુઈ.

આપ શેખ ફરીદ બિન અબ્દુલ અઝીઝ બિન હમી-
દુદ્દીન નાગોરીકી ઓલાદમેં થે. નિહા-
૧૦–શેખ કબીર ચિશ્તી યત બુઝુર્ગ ઓર સાહબે મકામાતથે.
રહે૦ શરેહ ઝએ મિસ્બાહ આપકી તસનીફ
હૈ. નાગોરસે હિજરત કરકે ગુજરાતમેં
કયામ કિયા ઓર વહીં સને ૮૯૮ મેં વફાત પાઇ.

હઝરત શેખ અબુલ ફત્હ જોનપુરી, હઝરત શેખ
અબ્દુલ મુકતદરકે મુરીદ, શાગિર્દ
૧૧–શેખઅબુલ ફત્હ ઓર ખલીફથે. ફાઝિલ ઓર મશા-
જોનપુરી રહે૦ યખે વકત ગુઝરે હૈં. મકારમે અખ-
લાકમેં લિખા હૈ કે શેખ અબુલ
ફત્હ જોનપુદી ચોદા મહીને શિકમે માદરમેં રહે. આપકે
દાદા નિહાયત ફિકર મંદથે. એક રોઝ શેખ રૂકનુદ્દીન અબુલ
ફત્હ મુલતાનીકો ખાબમેં દેખાકે ફરમાતે હૈં કે કાઝી કે
ઘર પોતા હોગા, ઉસકા નામ મેરે નામ પર હોગા. ઉસી
રોઝ તા. ૧૪ મહોર્રમ સને ૭૭૨ મેં હઝરત પેદા હુએ.
ઉસી વકત શેખ ઉસમાન સૈયાહકે મુરીદ શેખ જમાલુદ્દીન
ઉનકે ઘર આયે ઓર આપકો દેખકર કહાકે યે અબુલ
ફત્હ હૈ, કાઝી ઇસ બચ્ચેસે તેરા ઘર પુરનુર હોગા. આપકે
વાલિદ શેખ અબ્દુલ હઈકી વાલિદકી ઝિંદગીમેં વફાત હુઇ ઇસ-
લીયે આપને દાદાસે તરબીયત પાઇ ઓર ખીલાફત હાસિલકી.
બાદ વફાત કાઝી અબ્દુલ મુકતદરકે મસનદે ખિલાફતે ચિશ્તિયા

પર બેઠે. આમદે અમીર તેમુરમેં જોનપુર તશરીફ લાયે. ઓર એક દીવારકે સાયેમે આરામ કિયા. બા'ઝ ઓકાત ભુખસે બદ-નમેં લરઝા આ જાતા. એક રોઝ એક સોદાગર શેખ અબ્દુલ મુકતદરકા મુરીદ આયા, આપકી યે સુરત દેખકર કેહને લગાકે કરીબ મસ્જીદકે એક ઉમદા મકાન ખરીદ લીજીયે રૂપિયા નહોતો મેરે પાસ મોજુદ હે ઓર થેલી આપકે આગે રખદી. આપને ઉસ રૂપેસે મકાન ખરીદા ઓર આહિસ્તા આહિસ્તા ખાનકાહ તૈયારકી. ફીર વો સોદાગર આયા ઓર ખાનકાહકો દેખકર દિલમેં ખતરા લાયાકે શેખકે પાસ બહોત માલહે જો એસા મકાન બનાયા. આપને ઉસકા ખતરા માલુમ કરકે ફર્માયાકે મેરે પાસ બહોત માલહે એક હુજરા સોને ચાંદીસે ભરા હે મગર ચોરકા હાથ નહીં પહોંચ સકતા. જો ચાહતાહું ખર્ચ કરતા હું. દુસરોંકે માલકો ચોર લેતે હેં. યે સમઝાકે મેરે માલકે વાસ્તે યે બદ દુઆ હે. પસ ઈન્હી દિનોં ઉસ સોદાગરકે વહાં ચોરી હુઈ. વફાત હઝરતકી બરોઝે જુમા, તા. ૧૩ રબીઉલ અવ્વલ સને ૭૫૮ મેં હુઈ મઝાર જોનપુરમેં હે.

૧૨–હઝરત શેખ આરીફ કદ૦

હઝરત શેખ આરીફ કદ૦ શેખ એહમદ અબ્દુલ હક રદોલવીકે ફરઝંદથે. હઝરતને બાદ વફાત પિદરકે મસનદ પર બેઠકર હઝારોં તાલિબાને હકકો હક રસીદા કિયા. હઝરત બંદગી શેખ અબ્દુલ

કુદ્દુસ ફરમાતે હેં કે ખુલ્કકી યે કેફીયતથી કે હર મિલને વાલા યે જાનતા થાકે મુઝસે ઝિયાદા મહોબ્બત દુસરેસે નહી ફરમાતે, મેને અપની ઉમરમેં કિસીકો નહી સુના કે જો યે કેહતા હોકે શેખ મુઝસે મહોબ્બત નહીં કરતે, વાલિદસે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા ઓર ૪૦ સાલકી ઉમરમે સને ૮૫૯ મેં વફાત પાઈ,

૧૩–શેખ અબુલફત્હ ઉલાઈ–કુરેશી કદ૦

હઝરત શેખ અબુલ ફત્હ ઉલાઈ કુરેશી કાલપુરી સૈયદ યદુલ્લાહકે મુરીદ થે ઓર સૈયદ મો-હંમદ ગેસુદરાઝ સે તરબીયત પાઈ થી. આપ એક હિન્દની કે ઈશ્કમેં ઝુન્નાર (જનોઇ) પહેનકર એક મંદરમેં અરસે તક બેઠે રહે થે. વહાંસે ઈશ્કે મજાઝી છોડ કર ઈશ્કે હકીકીકી લવ લગી, સૈયદ સાહબને ઉનકી હકીકત સુન કર ઈશ્કે હકીકી કી તાલીમ દી ઓર હુજરયે બાબાસાહબમેં જોકે હઝરત ખાજા કુતુબ સાહબકે રોઝેમેં હે ઈબાદતે હકમેં મશગુલ કિયા. થોડે દિનોંમેં દરજયે કમાલકો પહોંચે.

૧૪–શેખ મીના ચિશ્તી રહે૦

હઝરત શેખ મીના ચિશ્તી લખનવી, હઝરત શેખ નસીરૂદીન ચિરાગ દેહલીકે ખલીફે શેખ કિવામુદ્દીનકે ખલીફે હેં. અખબારૂલ અખયારમેં લિખા હે કે શેખ મીના વલીએ માદરઝાદ થે. જબ યે પાંચ બર-

સકે હુએ પઢને બિઠાયા, ઉસ્તાદને કહા. અલેફ કહો. આપને કહા અલેફ ફિર ઉસ્તાદને કહા કહો બે, આપને કહા મૈને અલેફ પઢ લિયા અબ બેકી કુછ હાજત નહીં. મેરી મહોબ્બત સિર્ફ અલેફ ઈલાહીસે હે. ઓર કઈ મા'ની અલેફકે બયાન કિયે. આપ હમેશા અકેલે રહે. દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાસે નફરત રહી. દીવાર પર બેઠ કર ઈબાદત કરતે થે. જબ નીંદ ગલ્બા કરતી દીવાર પરસે ગિર પડતે ઓર ફિર હુશિયાર હોકર ઈબાદતમેં મશગુલ હોતે. ઓર અપને પેહલુમેં કાંટે રખતે, ઉસકી અઝિઅતસે નીંદ ન આતી. સરદી કે મોસમમેં કપડે ભીગો કર ખાનકાહકે મેદાનમેં બેઠ કર ઇબાદત કરતે. આપકે નામ કા યેહ સબબ બતાયા હે કે શેખ કિવામુદ્દીન કે ફરઝંદ નિઝામુદ્દીન મહમદ મીના સુલતાન મહમદ ફીરોઝશાહ કી નોકરી કરકે બડે મર્તબે પર પહોંચે થે. ઇસ વજેહસે શેખ ઉનસે ખફા થે. શેખ નિઝામુદ્દીનને બહોત કોશીશ કી. લેકીન શેખ રાઝી ન હુએ. એક બાર યે ઘોડેપર સવાર ખાનકાહમેં ઘુસ આયે. શેખને દેખકર ફરમાયા, ઓ નાબકાર ઇસ બેબાકીસે ઘોડે પર સવાર હોકર ફકીરકે ઘરમેં આતે શર્મ ન આઈ. ઘોડેકા પાઉં ફિસલા ઓર વો ઘોડેસે ગિરે ઓર ફોત હુએ, શેખને અપને મુરીદ કુતબુદ્દીનસે ફર્માયા કે મેં ચાહતા હું કે ખુદા તુઝકો ફરઝંદ દે ઓર વો મોસુમ બ ઇસ્મે શેખ મહમદ મીના હો, ઓર મરનેવાલે બેટેકે બદલ હો, આખિર હઝરતકી દુઆસે આપ પેદા હુએ,

ઓર શેખકી ઈનાયતકે સાયેમેં પરવરિશ પાયે, બાદ તરબી-યત, તરતીબે તકમીલકો પહોંચે ઓર સાહબે સજ્જાદા હોકર લખનઊકે શાહ વલાયત હુએ, સને ૮૭૦ મે વફાત પાઈ, મઝાર આપકા લખનઊમેં હે.

૧૫ શેખ શમ્સુદ્દીન તાહિર કદ૦

હઝરત શેખ શમ્સુદ્દીન તાહિર કદ૦ હઝરત શેખ નુરૂદ્દીન કુત્બે આલમકે ખલીફાથે, ઓર હઝરત ખાજા ગરીબ નવાઝકી રૂહાનીયતસે બહોત કુછ ફેઝ હાસિલ કિયા થા. હઝરત ખાજા સાહબ કે મઝારકી મહોબ્બતમેં અજમેર શરીફ મેં હી રહે. ૧૫૦ બરસકી ઉમરમે સને ૮૮૧ હી૦ મેં અજમેર શરીફમેં વફાત પાઈ.

૧૬–શાહ જલાલુદીન ગુજરાતી કદ૦

હઝરત શાહ જલાલુદ્દીન ગુજરાતી, હઝરત શેખ પ્યારા સાહબકે ખલીફેથે, તસર્રૂફે ઝાહિરી ઓર બાતની મેં આલી મર્તબા રખતે થે. અસલ ગુજરાતકે રેહને વાલે થે ફિર બંગાલેમેં રહે. નિહાયત આલીશાન ખાનકાહ તામીર કરાઇ. ઉસમેં એક તખ્તે શાહી બનાયા ઉસપર બેઠકર દરબાર કરતે થે. ઓર મુરીદાં ઓર મોઅતકિદોંપર એહકામાત જારી કરતે થે. કિસી ને યે ખબર બાદશાહકો પહોંચાઇ ઓર બહોત શિકાયતેં કીં. બાદશાહકો યે સુન કર તરદ-દુદ હુઆ, ઓર શેખકો ઉનકે મુરીદાં કે સાથ

કતલ કરને કે લિયે ફોજ ભેજી. ઉસ ફોજને ખાનકાહમેં ઘુસ કર મુરીદોંકો કતલ કરના શુરૂ કિયા. શેખને ફરમાયા યા કહાર ! યા કહાર ! જબ તલવાર શેખકે સિર પર બુલંદ હુઇ આપને ફરમાયા યા રેહમાન, યા રેહમાન ! ઈસી કલમે પર સર તનસે અલગ હુઆ. ઝમીનપર પઢકર સરને તીન બાર અલ્લાહ કહા ઓર ચુપ હુએ. યે વાકેઆ સને ૮૮૧ મેં હુઆ.

૧૭–શાહ કાકુ કદ૦

હઝરત શાહ કાકુ, શેખ નુરૂદ્દીન કુત્બે આલમકે ખલીફે થે. ઓર બાબા સાહબકી ઓલાદ સે થે. શેખ પીરમોહમ્મદ લાહોરીસે ભી ફેઝ હાસિલ કિયા થા. બાદ તકમીલ કે લાહોરકી ખિલાફત પર મુકરર હુએ. આપસે બહોતસી કરામતેં ઝાહિર હુઇ ઓર હઝારોંકો ખુદા રસીદા કિયા. સને ૮૮૨ હીજરીમે વફાત પાઈ.

૧૮–શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરી કદ૦

હઝરત શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરી, હઝરત શેખ નુરૂદ્દીન કુત્બે આલમકે ખલીફે થે. ઉલુમે શરીઅત ઓર તરીકતમે બે-મિસલ થે. રફીકુલ આરફીન આપકા મલફુઝાત હે. આપકે મુરીદને જમા કીયા હે. લિખતે હેં કે ખિલાફત મિલનેકે બાદ આપને સાત બરસ તક ફાકા કશીકી. એક દીન આપકા ફરઝંદ

રોતા હુઆ આપકે પાસ આયા. ફાકેકે સબબસે ઉસકા તંગ હાલ થા. આપને દુઆ કી. ઉસી વકત એક શખ્સ ખાના લાયા ઓર ચાલીસ મન અનાજ ભેજા. ઈસ પર આપને અપને ઉપર નફરીન કી. કે કયોં યે ઇલ્તિજા કી. આપ કેહતે હેં કે જો કુછ મેને પઢા થા શેખકી કદમબોસી હોતેહી સબ ભુલ ગયા. મેરે વાલિદ ઇ્ખ્તિદામેં નાખુશ હો ગયે થે. શેખને ફરમાયા કે દુરવેશ ચાહતે હેં કે સર તલવારકે નીચે રહે, ઓર ઉલમા અપની તેગકે નીચે રખના ચાહતે હેં. પસ મર્દ વો હે કે દોનોં કામ કરે. ઉસ રોઝસે મુઝકો પઢા હુઆ ફિર યાદ આ ગયા. જઝબા બહોત થા, લોગ દીવાનગીકા ગુમાન કરતે થે. શેખકી ઝિયારતકે લિયે વતનસે નિકલા તો હર રાત ખાબમેં ફર્માતે થે કે મૈં તેરે પાસ હું ગમ મત કર. એક બાર મૈં કશ્તીમેં સવાર હુઆ દેખા કે એક દુરવેશ મેરે પાસ હે. જબ કિશ્તી કિનારે પર પહોંચી. વો દુરવેશ ગાયબ હો ગયા. જબ મૈં ખિદમતે શેખમેં હાઝિર હુઆ. શેખકો ઉસી લિબાસસે પાયા જેસા ઉસ દુરવેશકા થા. સને ૮૮૨ હિજરીમેં વફાત પાઇ.

હઝરત સૈયદ ઈલ્મુલહક વહીન કદ૦ હઝરત ખાજા સિરાજુદ્દીનકે ખલીફે થે. ઉલુમે ઝાહિરી વ બાતિનીમે યગાનયે રોઝગાર ઓર મશાયખે વકત થે. બચપનસે ફુકરાકે સાથ મહોબ્બતથી. શરૂમે સખત

૯૯—સૈયદ ઇલ્મુલહક વહીન કદ૦

રિયાઝત ઓર મુજાહિદેમેં મશગુલ હુએ. ૧૭ બરસ તક જંગલોંમેં રહે. બાદ અકસર કામલીનસે મુલાકાતેં કીં, એક જુઝામીને અપની તનદરૂસ્તીકે લિયે આપસે દુઆ ચાહી. આપકો રેહમ આયા. એક મુરીદ કો ઈશારા કિયા. ઉસને આપકે વઝુકે પાનીકી કીચડ જુઝામી કે બદનપર મલદી. કીચડ ખુશ્ક હોને પર બદનસે ઉતારી ગઈ તો અંદરસે જીલ્દ બરઆમદ હુઈ. મગર કુછ ઝખમ બાકીથે. આપને બચા હુઆ વુઝુકા પાની દીયા ઉસકે લગાનેસે તમામ ઝખમ અચ્છે હો ગયે. બાબા સાહબકી રૂહાનિયતસે આપકો નિહાયત ઉલ્ફતથી ઓર ફેઝ ભી હાસિલ કિયા થા. પીરાનપટ્ટન (ઉતર ગુજરાત) મે આપને વફાત પાઈ વહીં મઝાર શરીફ ભી હે.

હઝરત શેખ મેહમુદ રાજન કદ૦ હઝરત સૈયદ ઈલ્મુ-લહક કે ખલીફે થે. કેહતે હેં કે હઝરત શેખ મેહમુદ રાજન કદ૦ ખાજા બુઝુર્ગકી હીદાયતસે આપને સૈયદ ઈલ્મુલ હકકે હાથપર બૈઅત કી થી. પા પયાદા બયતુલ્લા શરીફકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોકર મીસર ગયે ઓર બહોતસે વલી અલ્લાહસે મિલે. વહાંસે શામ આકર બયતુલ મુકદ્દસકી ઝિયારત કી. ઓર રૂહાનીયત હઝરત ખાજા ઇબ્રાહીમ અદહમ બલ્ખીસે ફેઝાન હાસિલ કિયા. વહાંસે રૂમકી સેર કરકે બગદાદ આકર ગૌસ પાકકે મઝાર શરીફકી ઝિયારત કી. વહાંસે ઈરાન ઓર મશહદ વ બુખારા

ફિર કર કંદહાર આયે. વહાં કુછ અરસે રહે ઓર પીરાન પટ્ટનમેં આકર કયામ ફરમાયા. વહીં તા. ૨૬ રબીઉલ અવ્વલકો વફાત પાઇ. આપકા મઝાર પીરાન પટ્ટનમેં હે.

૨૧–શેખ જમાલુદ્દીન જમ્મન ૬૬૦

હઝરત શેખ જમાલુદ્દીન જમ્મનશાહ, હઝરત શેખ મેહમુદ રાજનકે ખલિફા થે. કુર્આન શરીફ ઓર તફસીરકે હાફિઝ થે. નિહાયત ખુશ આવાઝસે કુર્આન પઢતે થે. આપ હમેશા રોઝે રખતે થે. ઇશાકે વુઝુસે સુબ્હકી નમાઝ અદા કરતે થે. બચપનસે બરાયે હિફાઝતે ઇમાન દોરકાત નમાઝ કભી નાગા નહીં કી. હમેશા એક હઝાર નફિલ પઢા કરતે થે. દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાસે નફરત કરતે થે. એક રોઝ આપ મસજીદમેં થે, કિસી શખ્સકો ગુસલકી ઝરૂરત હોનેસે બહોત રાતસે મસજીદમેં આ ગયા. ઉસને દેખાકે આપકે હાથ ઓર પાઊં જુદાજુદા પડે હેં. વો સમઝા કોઈ માર ગયા. વહાંસે ભાગ કર અપને ઘર આયા. સુબ્હકો નમાઝકે લિયે આયા તો આપકો ભલા ચંગા પાયા. ઉસને ઓરોંસે ઝિક્ર કિયા. લોગોંકો ખબર હુઇ ખલકતકા ઇઝદિહામ હોના શુરૂ હુઆ. આપકો યે બાત નાગવાર ગુઝરી. આપને ફરમાયા જીસ મુંહને મેરા રાઝ ફાશ કિયા વોહ ગુંગા ન હોગયા. વોશખ્સ ઉસીવકત ગુંગા હો ગયા ઓર ચંદ મુદ્દત તક ગુંગા રહા. આખિર હઝરતકી

ખિદમતમેં આકર અપની હરકતસે તોબાં કી. આપને અઝ રાહે મરહમત ઉસે ચંદ દાને મુનકકાકે દિયે, વોહ ઉનકો ખાતેહી બોલને લગા. વફાત આપકી તા. ૨ ઝિલ્હજ સને ૮૮૦ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર આપકા એહમદાબાદમેં દરિયાએ સાબરમતી કે કનારે હે.(વફાત ઓર ઉર્સકી તારીખ મેં ફેર હે.)

૨૩ શેખ સાદુદ્દીન ખેરાબાદી કદ૦

હઝરત શેખ સા'દુદ્દીન ખેરાબાદી કદ૦ ખાનદાને નિઝામીયાકે દુરવેશ ઓર શેખ મીના શાહ વલાયત લખનઉકે ખલીફે થે. તર્ક ઓર તજરીદમેં પીરકે કદમ બકદમ થે. સીમાઅ ઓર વજદકે મુશ્તાક થે. શરેહ મિસ્બાહ ઓર કાફિયા ઓર મજમઉસ્સલુક કે મુસન્નફ થે. શેખ મીનાકે તફસીલવાર હાલાત આપને લિખે હેં. સને ૮૮૨ મેં વફાત પાઇ. મઝાર શરીફ આપકા ખેરાબાદ મેં હે.

૨૩-શાહ મિયાંજી બેગ કદ૦

હઝરત શાહ મિયાંજી બેગ કદ૦ સૈયદ મોહંમદ ગેસુદરાઝકે મુરીદ થે. ઉનકે ઝમાનેમેં ઉનસે બેહતર દુસરા કોઇ દુરવેશ ન સમઝા જાતા થા. રજબસે આશુરે તક એ'તેકાફમેં રેહતે થે. ઓર હુજરેકા દરવાઝા બંદ કરા લિયા કરતે થે. ઇસ તરહ છે મહીને દાનાપાની બગેર ઈબાદત કરતે. બાહર આતે વકત ચોર

કરતે તાકે લોગ હટ જાયેં; અગર કિસી પર નઝર પડ જાતી તો વો દો દીન તક બેહોશ રેહતા, ઉસ શેહરકા કાઝી આપસે મુનકિર થા. એક રોઝ ઉસ પર નઝર પડીતો વો ભી દો દિન બેહોશ રહા. આપકો તમ્બીહ કરનેકે લિયે કાઝી પાલખીમેં બેઠ કર આ રહા થા ચોબારે પરસે આપને દેખા. આપકી નઝર પડતેહી ભોઇયોંકે પાણી ઘુટને તક ઝમીનમેં ધસ ગયે. કાઝીભી શરીઅત કે પાબંદ થે, પાલખીમેંસે ઉતર કર ચોબારે તરફ ચલે. શેખને નીચે આકર કાઝીસે મુસાફા કિયા ઓર ઉપર લાયે, કાઝીને શરાબકી બોતલ દેખી, પુછા યે કયા હે. શેખને ગિલાસ ઉસમેંસે ભરકર કાઝીકો દિયા. ઓર કહા મિસરીકા શરબત હે પિયો. કાઝીને પિયા તો શરબત થા. ઉસકે બાદસે શેખસે મોહબ્બત કરને લગા. આપને ૧૨૦ સાલકી ઉમર મે સને ૮૮૯ મેં વફાત પાઈ. આપકા મઝાર મન્ડુમેં હે.

૨૪-શેખ મોહંમદ મલાદા કં૯૦

હઝરત શેખ મોહંમદ. પેહલે શેખ એહમદ બદાયુનીકે મુરીદ હુએ. રિયાઝત ઓર મુજાહેદા કરકે કામિલ હુએ. બાદ શેખ જલાલુદ્દીન ગુજરાતીકી સોહબતમેં રેહકર ઇશ્કે ઇલાહીકા સબક પઢા. મિસ્બાહુલ આશકીનકે ખિતાબસે મશહુર હુએ. એક રોઝ મજલિસે કવ્વાલોંને ફિરાકી ગઝલ પઢી, શેખકો વજદ હુઆ ઓર

રૂહ નિકલ જાનેકી નોબત પહોંચી. એક ઓર શેખને યે હાલ દેખ કર દુસરી ચીઝ શુરૂ કરનેકો કહા. ઉન્હોને મઝમુને વસ્લ કહા, સુનતેહી તાઝગી આ ગઇ. એક રોઝ શેખકે યહાં આગ લગી બોનેકા અનાજ જલ ગયા. ખેત બોનેકા વકત આયા તબ આપકો કહા ગયા કે અનાજ સબ જલ ગયા હે. આપને કહા હમ ખુદ જલે હુએ હેં, જલા હુઆ અનાજ કાફી હેગા દુસરા કયા કરેંગે. ઓર દુઆકી કે ઇલાહી હરબાર તુ અપની હિકમતે કામિલાસે કામ કરતા હે અબકે મેરી ઇલ્તિજાકે માફક કામ કર. વોહી જલા હુઆ અનાજ બોયા ગયા ઓર ખેતી બહોત અચ્છી હુઈ. યે હાલ લોગોંને સુલતાન સિકંદરસે કહા. ઉસને શુક્રિયા અદા કિયા ઓર કહા કે મેરે ઝમાનેમે એસે ઓલિયા હેં કે જો ખુદાસે માંગતે હેં પાતે હેં. એક રોઝ આપકી મજલિસે સિમાઅમે કન્નોજકેં એક હિન્દુ રઈસ આયે. શેખકે જમાલકો દેખકર બેખુદ હો ગયે, ઉસ વકત શેખકો વજદ થા. હિન્દુને કહા મુઝકો પકડો વર્ના મેં ચલા. અપને મઝહબસે ગુઝરા. ઉસકે હમરાહી ઉસે ઘર લે ગયે, જબ હોશમેં આયા તો પુછા કે કયા હાલ હુઆથા. ઉસને કહા કે યે મુસલમાન ખુદાકો બગલમેં લેકર વજદ કરતે હેં અગર તુમ મુઝે વહાંસે ન લાતે તો મેં મુસલમાન હો જાતા. સને ૯૦૦ હીજરીમેં આપને વફાત પાઇ આપકા મઝાર શરીફ કન્નોજકે કરીબ મલાદે મેં હે.

હઝરત શેખ જુનેદ હિસારી હઝરત ગંજશકરકી ઓલાદ-
મેંસે કામીલ બુઝુર્ગ થે. કિતાબતકી
૨૫–શેખ જુનેદ હિસારી ક૬૦ યે કેફિયતથી કે તીન દિનમેં કુર્આન
મયે એરાબકે લિખ લેતે. આપને
ઔરભી ચંદ રિસાલે લિખે. હેં આપને
જો લિખા હે ઉસકા સમઝના બહોત મુશ્કિલ હે. સને
૯૦૦ હીજરીમેં આપકી વફાત હુઈ. મઝાર શરીફ આપકા
હિસારમેં હે.

હઝરત શેખ હુસેન નાગોરી, શેખ કબીરકે ખલીફે થે.
ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે મામુર,
૨૬–શેખ હુસેન નાગોરી ક૬૦ આપકી વલાયત પર તમામ એટલે
હિંદ મુત્તેફિક હેં. ઝવકે ઈશ્કમેં આપકો
કમાલ થા. ઝોહદ ઓર તકવા ઝિયાદા
થા. વલાયતે ગુજરાતમેં પીરકે હમરાહ બહોત દિન રહે. ઓર
બહોત દિન તક હઝરત ખાજા બુઝુર્ગકી મુજાવરત કી. ફિર
હઝરતકે હુજરે શરીફમેં કયામ કિયા બાદ ખાજા કે હુકમસે
નાગોરમેં આયે ઓર દર્સો તદરીસમેં મશગુલ હુએ.
તફસીર નુરૂન્નબી તીસ હિસ્સોંમેં તસનીફકી. હલ તરકીબે
મઆની કુર્આન શરીફ બહોત ઉમ્દગીકે સાથ બયાન કિયે.
દીગર કીતાબેં ઓર મકતુબાત આપકે બહોત હેં. શેખ એહ-
મદ ગિઝાલીકી સવાનેહકી શરેહ લિખી, અપની તમામ

ઇમલાક વકફ કરદી. અપને દાદાકે ઉર્સ પર બહોત ખાના પકવાતે ઓર થોડાસા અપને ઇફતારકે લિયે રખ લેતે. એક રોઝ ખાના તકસીમ હો જાને કે બાદ ચાર જુઝામી આયે જીનકે બદનસે ખુન ઓર પીપ ટપકતા થા. ઉન્હોંને ખાના માંગા. શેખને અપને વાસ્તે રખાથા હાઝિર કિયા. ઉન્હોંને ખાકર કહા બાકી બચા હુઆ તુ ખાલે, આપને મહેમાન નવાઝીકી મુરવ્વતસે ઉનકે પાસકા બચા હુઆ ખાલિયા. વો ઉસી વક્ત રવાના હુએ. ઓર આપકો ઉસી રોઝ ફતેહ ઝાહિરી ઓર બાતની હાસીલ હુઇ. આપકે યહાં એક ગાડીથી ઉસકે બેલોંકી આપ ખુદ ખિદમત કરતે થે. લિબાસ જુના ઓર પીલા પહેનતે થે. શેખ અબદુલ હકને લિખા હે કે અબદુલ કાદર નામકે એક શેહઝાદે કે પાસ આપકે પેરહન ઓર ચંદ તબર્રુકાત થે, જામા, દસ્તાર, કુરતા, પાજામા મેને ભી દેખે થે. એક સિમાઅસે હાલતે વજદમેં શેહરસે બાહર નિકલ આયે. નાગોરકે કરીબ એક બડા તાલાબ થા ઉસકે પાની પર મીસલ ઝમીનકે ચલતેથે. પીછેસે આપકે હાથ પર બૈઅત કરને વાલા ઉસીતરાહ પાનીપર ચલાથા મગર કવ્વાલ ન ચલ સકા.

નકલ હે કે માંડુકે બાદશાહ સુલતાન ગયાસુદ્દીનને આપકો કઈ બાર બુલાયા પર આપ ન ગયે, એક બાર બાદ-શાહકે પાસ હ૦ રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) કા મુએ મુબારક

કહીંસે આયા. ઉમરાને અર્ઝ કિયા કે અગર યે ખબર શેખ હુસેનકો હોગી તો બે બુલાયે ચલે આઇંગે. બાદશાહને આપકો ભી ખુફીયા ખબર કરાઈ. આપ મંડવેકી તરફ ચલે, બાદશાહ ઇસ્તિકબાલકો બાહાર આયા, દેખા કે શેખ મેલે ફટે કપડે પહેને એક ગાડીમેં ચલે આતે હેં. લોગોંને કહા શેખ યેહી હૈં બાદશાહને ઘોડેસે ઉતરકર મુસાફાહા કિયા, આપને કહા મુએ મુબારકકી ઝિયારત કરા. બાદશાહ આપકો લેકર મહેલમેં આયા. જબ મુએ મુબારક આપકે સામને આયે, આપને ઉનકો દેખા. ઉસી વકત વો આપકે હાથ પર આ પડે. આપને બોસા દિયા. આંખોંસે લગાયા. ફિર વાપિસ દિયે. બાદશાહ આપકો અપને બાપકી કબર પર લે ગયા. ઉસકે વાસ્તે દુઆ ચાહી, આપને દુઆ કી, બાદ ઉસ કબરસે જો કુછ માલુમ હુઆ બયાન ફર્માયા. બાદશાહને બહોત કુછ પેશકશ કિયા આપને કબુલ ન કિયા. મગર આપકે સાહબઝાદે કો ઉસકી તરફ મૈલ હુઆ. આપને અઝરાહે કશ્ફ માલુમ ફર્માકર, ઇર્શાદ કિયા. યે સાંપ હે, કોઇ સાંપકો અપને પાસ નહીં આને દેતા. અગર કિસી કદર ઇસમેંસે લેતા હે તો, તા'મીર રોઝયે ખાજા બુઝુર્ગ ઓર અપને દાદા કા રોઝા બનાનેમેં ખર્ચ કરે તો અખત્યાર હે. કિસ વાસ્તે કે મેરે પીરકાભી ઇર્શાદ હે કે તેરે હાથ ઝર આયેગા તો મશાયખકે રોઝે બનાનેમેં ખર્ચ કરના. ઇસસે પેહલે આપને

કિસીકી નઝર કબુલ નહીં કીથી. બલ્કે ઝરકો કભી હાથભી નહીં લગાયા થા. પસ વોહ લેકર ખાજા કે રોઝે પર ઈમારત તૈયાર કરાઈ. ઔર ખાજા કે રોઝેકા દરવાઝા મંડુ કે કિસી ઔર બાદશાહને બનવાયા. દુસરા રોઝા શેખ હમીદુદ્દીન નાગોરીકા તૈયાર કરાયા. ઉસકી ચાર દીવારી બનવાઇ. અપને ખર્ચમેં એક પાઇભી ન લાયે. સને ૯૦૧ હીજરીમેં વફાત પાઇ. મઝાર આપકા નાગોર મેં હૈ.

૨૭-હઝરત રાજી હામીદ શાહ કદ.

હઝરત શેખ રાજી હામિદ શાહ કદ. શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરીકે મુરીદ થે. યે બુઝુર્ગભી સાહેબે નિસ્બત ઔર સાહેબે હાલ થે. કેહતે હૈં કે દો બિરાદર એહદે સુલતાન શમ્સુદ્દીનમેં સાદાતે ગરદેઝસે વારિદે હિંદુસ્તાન હુએ. એક સૈયદ શમસુદ્દીનને મેંવાતમેં સુકુનત અખત્યારકી, દુસરે સૈયદ શહાબુદ્દીનને દેહલીમે કયામ કિયા. ઔર રાજી ખિતાબ પાયા. રાજી હામીદ શાહ ઉન હઝરત કે પોતે થે. પેહલે યેહ ભી સીપાહગરી કરતે થે. શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરીકી સોહબતમેં આકર રિયાઝત મુજાહિદેમેં મશગુલ હુએ. બાતિનકી સફાઈકી ઔર હઝુરીમેં દાખિલ હુએ. ઝરૂરત જીતના ઈલ્મ આપને પઢા થા. મગર ઉલમા આપકે મુરીદોંમેં દાખીલ હુએ. જબ કિસીકો કામિલ બનાના ચાહતે થે અપની સરગુઝસ્ત ઉસકે આગે બયાન

ફર્માતે. ઉસી ઝિમનમેં ઉસકે મકસુદ હાસિલ હો જાતે થે, વફાત આપકી સને ૯૦૧ હી. મે હુઇ. મઝાર શરીફ માન-કપુર મેં હે,

૨૮–શેખ હસન તાહિર કદ૦

શેખ હસન તાહિર કદ૦ હઝરત રાજી હામિદ શાહ કે ખલિફે થે ઓર રાજી હામિદ શાહકે પિસ્રર સૈયદ નુરસે ખિલાફતકા ખિરકા હાસિલ કિયા થા. આપને મુલતાનસે દેહલીમેં આકર ઇલ્મ તેહસીલ કિયા થા. બાદ બિહારમેં જાકર શેખ બુદ્ધ હકકાનીસે તકમીલકી, એક રિવાયત યે હે કે હઝરત બિહારમે તવલ્લુદ હુએ, આપકે વાલિદ મુલતાનસે આયે થે, જવાનીમેં આપકો તલબે હક દામનગીર હુઈ ઓર ફકીર હુએ. ઉસી અૈયામમેં કિતાબ ફસુસુલ હકમ એક મશાયખસે શુરૂકી. આપકે વાલિદ તરીકયે ફસુસ કે મુનકિર થે, એક રોઝ ઉનસે તવહીદ ઓર વજુદકા સવાલ પુછા. ઉન્હોંને નિહાયત ફસાહતસે ઉસકી શરેહ કી. ઉસી રોઝસે આપકે કમાલકા શોહરા હુઆ. આપ રાજી હામિદ શાહ કે મુરીદ હુએ, થોડે દિન જોનપુરમેં રહે. બાદ દેહલીકે ઉલમા કી ઇસ્તિદઆ પર દેહલી આયે. દેહલી આનેકા સબબ બા'ઝને વોહ લિખાહે કે સુલતાન સિકંદર લોધીકે અઝીઝોંમેંસે એક શખ્સ આપકે પાસ આયા ઓર દુઆ ચાહી કે મુઝકો સલતનત મિલે. આપને કહા કે

અલ્લાહ તઆલાને સલતનતકો દુસરે કી તકદીરમે લિખી હે, તુ ઈસીકા ફીકરમાં બરદાર રહે, યે ખબર જબ સુલતાનકો હુઇ, આપકો દેહલીમેં બુલાકર વિજે મંડળ મહેલકે બુર્જમેં રખા. આપકી તસનીફાતસે મિફતાહુલ ફેઝ ઓર ગનજીનયે ઇસરાર વ બેહરૂલ મઆની વગેરા ચંદ રિસાલે હેં વફાત આપકી તા. ૨૪ રબીઉલ અવ્વલ સને ૯૦૯ હી. મેં હુઈ, મઝાર આપકા દેહલીમેં હે.

૨૯—હઝરત શેખ બખ્તિયાર કદ.

હઝરત શેખ બખ્તિયાર કદ. શેખ એહમદ અબ્દુલ હકકે મુસાહિબ ઓર મુરીદ થે. યે એક જૌહરીકે ગુલામ થે.જબ ઉનકા માલિક રદોલીમેં આયા, ઉનકો શેખકી નઝર દિયા. યે હમેશા ખિદમાતે શાયિસ્તા બજા લાતે ઓર હર વકત ખિદમતમેં હાઝિર રેહતે થે. શેખ ઉનકીતરફ ઇલ્તિફાત ભી ન ફર્માતે, બાદ છે માહકે શેખ મહેરબાન હુએ. ઉનકો હાલતે મસ્તી હો ગઇ. ઉસી મસ્તીમેં શેખસે કેહને લગે, તુ ઈસ કદર નેઅમત રખતા હે, ઓર બંદગાને ખુદાકો મેહરૂમ રખતા હે. શેખને હરચંદ ઉનકો મના કિયા મગર યે નમાને. મજબુર શેખને અપને હાથસે કદરે પાની ઉનકો પિલાયા. ઉસી વકત યે હુશિયાર હો ગયે. તબ શેખને ફર્માયા કે તુ અપને માલિક કે પાસ જા, અગર વો રઝા દે તો હમારે પાસ આ વર્ના વહીં રેહ.

આપ આદાબ બજા લાકર રૂખસત હુએ. ઓર જોનપુરમેં ઉસ જોહરીકે પાસ આયે. ઉસને જબ ઉનકો ઓરહી હાલમેં દેખાતો આઝાદ કિયા, યે વહાંસે ચલકર ખીદમતે શેખમે આકર તકમીલકો પહોંચે. શબો રોઝ શેખકી ખિદમતમેં હાઝિર રહેતેથે. એક રોઝ શેખને હુકમ દિયા કે ઘરકે સેહેનમેં કુવા ખોદ. ઉન્હોંને કુવા ખોદકર તૈયાર કિયા. બાદ ચંદે હુકમ દિયા કે ઈસકો બંદ કરદે. ઉન્હોંને બંદ કરદિયા. ઓર કુછ ન પુછા કે કયોં ખુદવાયા ઓર કયોં બંદ કરાયા. એક રોઝ શેખ હુજરેમેં બેઠે થે, યે ભી હાઝિર થે શેખને ફરમાયા કે બખ્તિયાર દેખ, આપને જો દેખાતો તમામ હુજરેકો ઝરસે ભરા પાયા. શેખને ફર્માયા, જો તેરે કામકા હો લે, આપને અર્ઝ કિયા કે સિવાય ઈતાઅતે હુઝુરકે બંદેકો દુસરી ચીઝ દરકાર નહીં. સને ૯૧૦ મે વફાત હુઈ, મઝર આપકા રહોલી મેં હે.

હઝરત શેખ મોહંમદ ઈસા જોનપુરી કદ. હઝરત શેખ ફતહુલ્લાહ અવધી કે ખલીફા થે.

૩૦ શેખ મોહંમદ ઇસા જોનપુરી કદ. આપકે વાલિદ દેહલી કે અકાબર થે. અમીર તેમુરકી આમદ મેં જોનપુર ગયે. યે જોનપુરમેં પેદા હુએ. ઉનકો ખુર્દ સાલીસે મજાલિસે કુકરામેં જાનેકા શોક થા. શેખ અબુલ ફતહકે મુરીદ હુએ. કાઝી શહાબુદ્દીનસે

ઇલ્મે શરીઅત હાસિલ કિયા. આપકી મશગુલી એસી થી કે યે નહીં જાનતે થે કે મેં કોન હું ઓર કહાં હું. ઠોડી સીનેસે લગ ગઇ થી. ગર્દનકે મોહરે ઉપર બર આમદ હો ગયે થે, હુજરે કે આગે જો દરખ્ત થા ઉસકી કબ પત ઝડ હોતીથી ઓર કબ પતે આતે થે યે ભી ખબર નથી. સને ૯૧૧ હીજરીમે વફાત પાઇ મકબરા આપકા જોનપુરમેં હે.

૩૧–શેખ અઝીઝુલ્લાહ મુતવકિકલ કદ૦

હઝરત શેખ અઝીઝુલ્લાહ મુતવકિકલ કદ. અઝહદ મુતવકિકલ થે. ઘરમે ઝરૂરતસે ઝિયાદા ચીઝ હોતી ઉસે તકસીમ કર દેતે. યહાં તકકે વઝુકા પાની ભી ઝરૂરત જીતનાહી રખતે. અપની મજલિસમેં દોલત મંદોકો ન આને દેતે. એક રોઝ એક અમીર આયા. ઉસને ઝિયારતકે વાસ્તે અર્ઝ કરાયા. આપને ફર્માયા કે અગર આયા હે તો જુતીયોંમેં બેઠે, અગર કુછ માલકા ગરૂર હે તો યહાં આનેકી કુછ હાજત નહીં. શામકે વકત વો આયા તો દેખા કે દીવાભી નહી હે. ઉસને આપકે સાહબઝાદેસે કહા કે સુબ્હ બહોતસા તેલ ઓર ચિરાગ આપકી ખીદમતમે ભેજુંગા, જબ વો હો ચુકે ફિર હાઝિર કરૂંગા. સુબ્હ ઉસને ભેજા. રાતકો રોશની દેખકર આપને પુછા કે યે કહાંસે આયા, તમામ હાલ બયાન કિયા ગયા. વો સામાન ઉસી વકત મસાકીનકો દે દિયા. ઓર આયંદા ભેજનેકો મના કરાદિયા, સને ૯૧૨ મે વફાત પાઇ.

હઝરત મોલાના અલાહ દાદ કદ૦ ભી જોનપુરકે અમાયદ ઉલમાસે થે, કાઝી શહાબુ-

૩૨–મોલાના અલાહ દાદ કદ૦

દીનકે શાર્ગિદ ઓર રાજી હામીદ શાહકે મુરીદ થે, મુજાહેદા ઓર રિયાઝત કરકે ચંદરોઝમેં કામિલ હુએ. સને ૯૨૦ મેં વફાત પાઈ મઝાર આપકા જોનપુરમેં હે.

હઝરત શેખ અહમદ મુજદ્દદ શીબાની કદ૦ કી ઝાત જામયે કમાલાત થી, સોલા બરસકી

૩૩–શેખ અહમદ મુજદ્દદ શીબાની કદ૦

ઉમરમે દર્સ દેતે થે. લિખા હે કે નારનોલમેં પેદા હુએ, હઝરત ઈમામ આઝમ (રેહ૦) કે મુસાહિબ ઈમામ મોહંમદ શીબાની (રહ૦) કી ઓલાદમેં થે. આપકે સાતભાઇ થે. ઓર સબકે સબ ફ઼ઝિલ ઓર મુત્તકી થે. શેખ અેહમદ ઇલ્મે મુનાઝિરામેં યગાનયે રોઝગાર થે. જવાનીમેં હઝરત ખાજા હુસેન નાગોરીકે મુરીદ હુએ ઓર ઇલ્મે તરીકત સીખા. અજમેરમેં આકર સાત બરસ તક એક જગા રહે. અશરયે મહોરમમેં બારા રોઝતક ઉજલા કપડા ન પહેનતે થે. સાદાત કે કબરસ્તાનમેં ઝમીન પર પડે રહેતે થે. અશરેકે રોઝ દુધ ઓર શરબત સાદાતકે ઘર આપ ખુદ પહોંચાતે. હર રોઝ નિયાઝ કરતે. અસહાબ ઓર એહલે બયતે રસુલ કે ઉર્સ કરતે ઓર

અશ્આરેમેં ઇસકદર રોતે કે આંખેં તર ઓર સુર્ખ રેહતીં. સમાઅકો બહોત દુરસ્ત રખતે થે. મજલિસમેં બહોત ગુફ્તગો કરતે. મજઝુબોંસે બહોત મહોબ્બત ફર્માતે. અપની તાઝીમ ઓર તૌકીરકો દુરસ્ત ન રખતેથે. અગર કોઈ બયાન કરતા કે મૈને રસુલે મકબુલકો ખાબમેં દેખા, ઉસકે રૂબરૂ બ અદબ બેઠકર સુનતે. ઉસકી બહોત ઇઝઝત કરતે, અગર વો કેહતા કે મૈને ફલાં જગા દેખા હે ઉસ જગા જાકર વહાંકી ખાક અપને ચેહરે પર મલતે. અગર પત્થર હોતા ઉસે પાનીસે ધોકર વોહ પાની અપની પોશાક પર છીડકતે. અપને પીરકી તરહ કપડે મેલે ઓર પુરાને રખતે. અગર કિસીકો સૈયદસે ખુસુમત હોતી તો ઉસકે પાસ જાકર મિન્નત ખુશામદસે સફાઈ કરાતે. અગર કોઇ દલીલ શરઈ હોતી તો મના' કરતે કે યે એહલેબૈતે રસુલસે હેં, ઉનકી ખિદમતમેં તકરીર કરના બે અદબી હે. આધી રાતકો રોઝયે ખાજા બુઝુર્ગ પર જાકર તહેજ્જુદ અદા કરતે ઓર ઈશરાક તક કિસીસે બાત ન કરતે. દો પેહરકો થોડી દેર આરામ કરકે કુર્આનકી તફસીરકા બયાન ફર્માતે, રાતકો ખાજા બુઝુર્ગ કે રોઝે પર આતે. ખુદ બખુદ દરવાઝા ખુલ જાતા. એક દફા એક શખ્સને છુપ કર દેખા, ઓર ઉનકે પીછે ચલા શેખતો નિકલ ગયે પર ઉસકો દોનોં કીવાડોંને પકડ લિયા. આખિર વો પુકારા કે યા શેખ તોબા કરતાહું મેરા કસુર મા'ફ હો, ઉસી વકત છુટ ગયા. મોલાના મોહંમદ નારનોલી કેહતે હેં

કે મેરે ઉસ્તાદ મોલાના અબ્દુલ મુકતદરકો જો શેખકે ખલીફે થે ઉન્હોંને યે કેફીયત અપની આંખોસે દેખી હે ફુત્હુલ બયાનમેં લિખા હેકે એક બાર હઝરત ખાજા બુઝુર્ગ કે ઈશારેસે આપ અજમેરસે બાહર આયે ઓર મુસલમાનોંકો આગાહ કિયા, કે ઈસવકત અજમેર પર નઝરે જલાલ હે યહાંસે નિકલો, અલ ગરઝ સાત રોઝ કે બા'દ હિન્દુઓંને આકર અજમેરકો તારાજ કિયા. જો મુસલમાન વહાં રેહ ગયે થે સબ બરબાદ હુએ. એક દફાકા ઝિક હે કે આપ નારનોલમેં થે અલાહદ્દીન નામકે એક મજઝુબ આયે, ઓર કહાકે શેખ એહમદ તુજકો આસ્માન પર બુલાતે હેં, અપને પીરકે પાસ જા. ઉસી વકત નાગોરકો રવાના હુએ વહાં જાકર બેહોશ હોગયે. જબ હોશ આયા અલ્લાહો અકબર કહા ઓર દમ નિકલ ગયા. સને ૯૨૭ મેં વફાત પાઇ, મઝાર આપકા મુરશદકી પાંયતી, નાગોરમેં હે.

૩૪—હઝરત શાહ સેદુ કદ૦

હઝરત શાહ સેદુ કદ. શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરીકે ખલીફે થે, બહોત દોલત મંદ થે ઓર ઉમરાકી સોહબતમેં રેહતે થે, ઈશ્કે ઇલાહીકા જઝબા દિલમે પેદા હુઆ તો શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરી કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર ફકીરી કી તકમીલ કી ઓર ખિલાફત હાંસિલ કી ઓર ખાસાને ખુદાસે હુએ. આશકાના શેઅર બહોત કેહતે થે, સને૯૮૩ મેં આપકી વફાત હુઇ.

હઝરત શેખ મોહંમદ હસન કદ૦ હઝરત શેખ મોહંમદ હસન તાહિરકે બડે સાહબઝાદે થે.

૩૫-શેખ મોહંમદ હસન કદ૦ જોનપુરમે પેદા હુએ ઓર આગ્રેમે સુકુનત અખ્તિયાર કી. સાહેબે હાલ વ બુલંદ મર્તબા થે. જીસ હિન્દુ યા મુસલમાનકી નઝર આપકે ચેહરે પર પડતી અલ્લાહો અકબર પુકાર ઉઠતા ઓર આપકી જોમિઅતપર મુતહૈયર હોતા. અપને વાલિદસે આપકો ચિશ્તિયા ખાનદાનમે નિસ્બતથી. હરમેન શરીફેનકી ઝિયારતકો ગયે તબ ચંદ સાલ મદીને શરીફમેં રહે. યમનમેં જાકર મશાયખે કાદરિયાસેભી ઈજાઝત હાસિલ કી. શામ હોતી તો હુજરાબંદ કરકે યાદેઈલાહીમેં મશગુલ હોતે. ઈલ્મે તસવ્વુફમેં આપને બહોત કિતાબેં લિખી હેં, આપકે મુરીદભી બહોત થે. શેખ અબ્દુલ હક મોહદ્દિસ દેહલવીકે બઢે ચચા શેખ ફઝલુલ્લાહ ઉનકે મુરીદ થે. તા. ૨૭ રજબ યા ૨૦ સફર સને ૮૫૯ મેં આપકી વફાત હુઈ. મઝાર દેહલીમેં હે.

હઝરત શેખ મોહંમદ બિન શેખ આરિફ ચિશ્તી સાબિરી કદ૦ બગેર દીદાર જમાલે માશુકે

૩૬-શેખ આરિફ ચિશ્તી સાબિરી કદ૦ હકીકીકે આપ એકદમ આસુદા ન હોતે થે.આપકે આલી મર્તબેકા ઈસસે ખ્યાલ આ સકતા હે કે હઝરત શાહ અબ્દુલ કુદ્દુસ ગંગોહી જેસે બુઝુર્ગ આપકે મુરીદ થે, ઓર આપકી

ઝેરે તરબીયત રહે. શેખ મહોમદભી મિસલ અપને વાલિદ ઓર દાદાકે સુક ઓર ઇસ્તિગરાકમેં રેહતે થે, વોહી ખવારિક ઓર કરામત હઝરતસે ઝાહિર હુએ. હર જુમાકો સુબ્હાકી નમાઝ જામે મસજીદમેં અદા કરકે તમામ દિન જામે મસજીદમે મશગુલ રેહતે, કિસીસે બાત ન કરતે. જબ, જુમાકા વકત આતા નમાઝ અદા કરકે ફિર મશગુલ હોતે ઓર નમાઝે મગરિબ અદા કરકે ખાનકાહમેં તશરીફ લાતે. અપની તમામ ઉમરમે કભી સોને યા ચાંદીકો હાથ ન લગાયા. જો ફુતુહાત હોતા ખુદામકો હુકમ થા કે શામ તક કુલ ખર્ચ હો જાએ. કલકે વાસ્તે કુછ ન રહે. જો મુસાફિર ઓર ફકીર ખાનકાહમેં આતા ઉસકે સાથ નિહાયત મેહરબાનીસે પેશ આતે થે ઓર કોઈ સાયલ આતા તો સામને જો કુછ હોતા ઉસકો દે દેતે, એક રોઝ એક બુઢિયા ઓરતને આકર અર્ઝકી કે મેરે ઉપર કઈ દિનકે ફાકે ગુઝર ચુકે હેં, કુમારકે યહાંસે મિટ્ટીકા કુઝા લેકર પાની પીનેકી ભી હાલત નહી હે. આપ મરદાને ખુદા હેં મેરી દસ્તગીરી કીજીયે. ઉસ વકત આપકે રૂબરૂ કુચ્છ નથા. ઉસી વકત એક ઝમીનદાર આયા ઓર આપકે રૂબરૂ અનાજ રખકર ચલા ગયા. આપને એક મટકીમેં ભરકર ઉસે દિયા જબ તક વો ઝિન્દા રહી ઉસ મટકીકા અનાજ ખતમ ન હુઆ, "લતાયફે કુદસી"મે લિખા હે કે આપકા અખિર વકત આયા તબ બડે સાહબ ઝાદે શેખુલ ઓલિયા ઉર્ફે શેખ બુદ્ધાકો

બુલાયા. હાઝરીનને અર્ઝ કિયાકે વો તો શેખ અબ્દુલ કુદ્દુસકે પાસ હે. આપકે યાદ કરતેહી શેખ અબ્દુલ કુદ–દુસ શેખ બુદ્ધાકો લેકર રવાના હુએ જબ રદોલીમેં પહોંચે તો શેખકા વકત કરીબ થા. જબ હુશિયાર હુએ તો ફર્માયા, ફેહમ કરદમ! ફેહમ કરદમ! પુછા ફેહમ કયા, ફર્માયા. તવહીદે મુતલકકો ફેહમ કેહતે હેં. વકત ઇન્તિકાલ કરીબ આયાતો ઉનકો ખીરકચે ખિલાફત ઓર પીરાને ચિશ્તકી જુમલા અમાનત ઓર ઇસ્મે આઝમ મરહમત ફર્માયા ઓર અપના જા નશીન મુકર્રર કરકે વસીઅત ફરમાઇ કે જબ તુ યહાં જાએ તો મેરે ફરઝંદકો તબીઅત કરકે પીરાને ચિશ્તકી નેઅમત દેકર મેરી જગા છોડીયો, યે વસીઅત કરકે બખુશી હક! હક! કેહતે હુએ ઇન્તિકાલ કિયા. બા'ઝને લિખા હે કે હાલતે સેહતમે શેખ બુદ્ધાકો અપના સજ્જાદા મુકર્રર ફરમાયા.

હઝરત શેખુલ ઓલિયા ઉર્ફ શેખ બુદ્ધા શેખ મોહંમદ સાહબચિશ્તી ઓહમદીકે બડે સાહબઝાદે

૩૭–શેખ બુદ્ધા ૬૯૦ ઓર સજ્જાદે થે. કસ્બે દુરવેશી મેં કમાલ હાસિલ કરકે મુરીદોંકી તરબી-અતમેં મુશગુલ હુએ. એક રોઝ રાતકો આપ સોતેથે આપકે એહલે ખાનાકી આંખ ખુલી, દેખાકે શેખ પલંગપર સોતે હેં ઓર શેખકી એક સુરત મુસલ્લેપર નમાઝ ગુઝાર રહીથી. આપ મુઝતરીબ હુઇ ઓર શોર મચાયા. આપકી આંખ ખુલી

તો મના ફર્માયા કે યે બાત કિસીસે ન કહેના. એહલે કમાલકો બાદ કસબકે સુરતે મિસાલી હાસલ હોતી હે. ઉસકો સુફી લોગ વજુદે મકતબ કેહતે હેં. અમાનતહાયે ખાજગાને ચિશ્ત શેખ પીરકો ઓર ખિરકયે ખિલાફત શેખ મનસુરકો અતા ફર્માયા.

૩૮–શેખ મનસુર કદ૦

હઝરત શેખ મનસુર કદ૦ ને બહોત મુસાફરીકી ઓર શેખ જલાલ થાનેસરી જેસે બુઝુર્ગાને દીનસે ફેઝ હાસિલ કિયા. ઓર બાદમેં શેખુલ ઓલિયા કે સજ્જાદે હુએ. શેખ બુધ્ધા કે મુરીદ શેખ અબ્દુર્રહમાનને આપકી સોહબતમેં રેહ કર કમાલ હાસિલ કિયા શેખ મનસુર હમેશા સુક્રે ઈલાહીમેં મશગુલ રેહતે. આંખેં આપકી કસરતે મુશાહિદેસે એસી સુર્ખ રેહતીથીં કે ઉનકી તરફ દેખના મુમકીન નથા.

૩૯–શેખ કુતબુદ્દીન રદોલવી કદ૦

હઝરત શેખ કુતબુદ્દીન કદ૦ ભી કામિલે વકત ગુઝરે હેં. બહોતસે મકામાત તય કિયે ઓર ઝિયારતે હરમયન શરીફયનસે મુશર્રફ હુએ. અકસર શહેરોંકી સેરકી ઓર બુઝુર્ગાને વકતસે મિલે. થોડે દિન પાનીપતમેં રહે. બાદ હઝરત મખદુમ અલાઉદ્દીન અલી એહમદ સાબિરકી ઝિયારતકો પીરાન કલિયર હાઝિર હુએ,

મખદુમ સાહબને ઈર્શાદ ફર્માયા, કે તેરી ઉમર આખિર હુઈ. અપની હડ્ડિયાં અપને બુઝુર્ગો કે પેહલુ મેં પહોંચા. ઉન્હોંને અર્ઝ કી કે મેરે બુઝુર્ગોંને બડી બડી ઉમરેં પાઈ; મૈંને કયા કુસુર કિયા કે પચાસ સાઠ બરસકા જાતા હું. હુકમ હુઆ કે તુને બીસ બરસ અપની ઉમરમેસે રેહમત ખાનકો દે દિયે હં. અબ જા ઓર અમાનત પીરાને ચિશ્ત દુસરે કે સુપુર્દ કર, આપ વહાંસે રૂખસત હોકર રદોલી તશરીફ લાયે ઓર અપને ફરઝંદ શેખ હમીદકો પીરાને ચિશ્તકી અમાનત સોંપી. ઉમર દેનેકી કૈફિયત યે હે કે રેહમતખાન શાહનશાહ અકબર કે એક અમીર થે. ઉનકો શેખ પર બહોત અકીદતથી. એક બાર વો બહોત સખ્ત બીમાર હુએ. હઝરત ઉસકી બીમાર પુરસીકો ગયે અઝ રાહે કરમ ફર્માયાં કે મૈંને અપની ઉમરકે બીસ સાલ તુઝે દિયે. વો ઉસી વકત અચ્છા હુઆ, સાહબે "ઇકિતબાસુલ અનવાર"ને લિખાહે કે સિલ્સિલયે ઈરાદત શેખ અબ્દુર્રેહમાનકા જો મુસન્નફ "મિરાતુલ અસરાર" હેં શેખ હમીદુદ્દીન બિન શેખ કુતબુદ્દીન સે હે.

હઝરત કુત્બે આલમ શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ ગંગોહી
બિન શેખ ઈસ્માઈલ કદ૦ આરીફ

૪૦-શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ ગંગોહી કદ૦ સાહબે અસરારથે. આલી હીમ્મત ઓર બે હિસાબ કરામત કે ધનીથે. એહલે ઈશ્ક ઓર સિમાઅમેં મુમતાઝ થે.

અવ્વલ ખિરકયે દુરવેશી અપને પીર શેખ મોહંમદ સાબિરસે પાયા. બાદ શેખુલ ઈસ્લામ શેખ દુરવેશ મહમદ બિન કાસિમ અવધીસે ખિલાફત પાઇ. ઓર સિલ્સિલયે મદારિયા, સોહર વરદિયા ઓર નિઝામિયામેં ઈજાઝત હાસિલકી. નિઝામિયા સિલ્સિલા તીન તરાહ અતા હુઆ, પેહલા શેખ સદરૂદ્દીન તબીબસે શુરૂ હોકર હઝરત સુલતાનુલ મશાખયસે મિલતા હે, દુસરે સૈયદ મોહંમદ ગેસુદરાઝસે મિલકર શેખ નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલીસે મિલતા હે ઓર તીસરા મખદુમ જહાંનિયાસે મિલકર મખદુમ નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલી તક પહોંચતા હે. યે ભી મશહુર હે કે જીસ વક્ત સૈયદ અજમલ બહરાયચીને મખદુમ જહાનિયાસે નેઅમત પાઈ તો હઝરત જીસ કદર સિલ્સિલોંમેં ઈજાઝત યાફતા થે સબકી ઇજાઝત સૈયદ અજમલકો દી, ઉન્હોને કુલ ઈજાઝત સૈયદ બુઢન બહરાયચીકો દી, ઉન્હોને કુલ ઈજાઝત શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ ગંગોહીકો દી. શેખ અબ્દુસ્સલામ ઓર સૈયદ ઇબ્રાહીમસે ભી ખિરકયે ખિલાફત પહોંચા. સાહબ "મિરાતુલ અસરાર" ફર્માતે હેં કે શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ કે

દાદા શેખ સફીઉદ્દીન મીર સૈયદ અશરફ સમનાની કે મુરીદ થે. કયામ ઉનકા રદોલીમેં થા. એક બાર સૈયદ સાહબ કછોછે તશરીફ લાયે. ઉસ ઝમાનેમેં શેખ ઈસમાઇલ સવા માહ કે થે. શેખ સેફુદ્દીન ઉનકો સૈયદ સાહબકી ખિદમતમેં લાયે. આપને ઉનકો પ્યાર કિયા ઓર ફર્માયા કે યેભી મેરા મુરીદ હે. ઈસકો ખુદા એક ફરઝંદ અતા કરેગા જો કુત્બે આલમ હોગા. ચુનાંચે એસાહી હુઆ. બાદ વફાત શેખ એહમદ અબ્દુલહક્ક પેદા હુએ. સ્યાને હોને પર શેખ કે રોઝે પર ઝાડુ દેનેકા શોક હુઆ. એક રોઝ કિતાબ કાફિયા હાથમેં લિયે હુએ ચલે ગયે. અંદરસે હુ હકકી આવાઝ હુઈ. ઓર એસી કેફીયત પેશ આઈકે યે બેહોશ હો ગયે. હઝરતકી રૂહાની ઝિયારતસે મુશર્રફ હુએ ફરમાન હુઆકે ઝાહેરી ઇલ્મ છોડકર અસલ કામમેં મશગુલ હો. ઉસ રોઝસે પઢના લિખના છોડકર ઈતાઅતે હકમેં મશગુલ હુએ. તમામ રાત ઇબાદત કરતે. કભી નીંદ આભી જાતી તો શેખ ખડે હુએ જગાતે માલુમ હોતે ઓર દિનકો શેખ પ્યારેસે સોહબત રેહતી. "લતાયફે કુદસી"મેં લિખાહે કે જબ કિસ્સા અપને દાદાકે ભાઈ શેખ ફખરૂદ્દીનકા સુના કે ઉન્હોંને પચાસ બરસ પાની નહી પીયા થા, આપનેભી પાની પીના છોડ દિયા. બચપનમે નમાઝકે વકતસે પેહલે મસ્જીદમેં આકર પેહલી સફમેં બેઠતે. જયોં જયોં નમાઝી આતે જાતે આપ પીછે હટતે જાતે યહાં તક કે સબસે પીછે હો જાતે. નમાઝસે ફારિગ હોને પર નમાઝિયોંકી જુતિયાં

સીધી કરકે રખતે. સુબ્હાનલ્લાહ ! કયા ઇન્કિસાર થા. "લતાયફે કુદસી"સે નકલ હે કે જબ આપને પઢના તર્ક કિયા તો આપકે વાલિદને આપકે મામું કાઝી દાનિયાલસે કહા કે ભાનજેકી ખબર લે કે ઉસને પઢના બિલકુલ છોડ દિયા હે. ઉન્હોંને ઉનકો બુલાકર બહોત તાકીદ કી. ઉસી અરસેમેં એક મીરાસન દાયરા લિયે હુએ ગાતી નિકલી ઉસ પર આપકો વજ્દ હુઆ, ઉન્હોંને યે કૈફ્યત દેખકર આપકે વાલિદસે કહા કે કુછ અંદેશા ન કરો. નેક હોગા, ઈસકો મોઅલ્લમ દુસરી તરાહકા ચાહિયે જો ઇલ્મે બાતિન પઢાવે ઉસ વકત શેખ ખાજગી મખદુમ સાઢોરેમે થે આપ સાઢોરે આયે ઓર કહાકે મેંને ઇલ્મ નહીં પઢા. શેખને ફર્માયાકે શગલે બાતિન કર, જબ ઇલ્મે ઉસુલ આ ગયા ફરોઆત કયા ચીઝ હે. ચુનાચે એસાહી હુઆ કે જીસ કિસમકા મસલા હઝરતકે સામને પેશ હોતા, આપ ઉસકો હલ ફર્માતે, ઓર "લતાયફે કુદસી"સે નકલ હેકે હઝરતકે મુજાહિદે ઓર રિઝાયતકી નોબત યહાં તક પહોંચી કે ખાના પીના બિલકુલ છુટ ગયા. આતિશે રૂહાનીમેં એસે અફરોખતા હુએ કે સાંસસે કબાબકી બુ આતી થી. કસી સાંસમેંસે ઉદ ઓર અંબરકી ખુશ્બુ આતી થી. ઈશ્કે ઇલાહીમેં અપનેકો સોખતા કર દિયા થા. સિર ઓર કાકુલમેંસે ધુંવા ઉઠતા માલુમ હોતા થા. જબ શેખ મોહંમદ સાહબકો માલુમ હુઆ તો ફર્માયા કે યે આતિશે ઇશ્ક ઓર મુજાહિદેમેં જલ ચુકા હે. ઇર્શાદ ફરમાયા કે ઇસકે સિરપર

રોઝ બાસી પાની ડાલા કરે ઔર કસરત દફ્અ શરીફકે લિયે હુકમ દિયા. તાકે તરવીહે કલ્બ હો. અવ્વલ અવ્વલ આપ લોગોંસે બહોત દુર રેહતે થે. મુરશદકે ઘરકે તમામ કામ કરતે થે. હમેશા દુરવેશી પોશાક પેહનતે થે. એક બાર શેખ બાજગીને બહોત અસરારસે દુસરે કપડે પહેનાયે. બાદ ઉનકે ફિર લિબાસે દુરવેશી પહેન લિયા. બાદ નમાઝ ઇશાકે ઝિક્રે જેહર શરૂ કરકે સુબ્હા કરતે. "ઇકિતબાસુલ અનવાર"સે રિવાયત હે કે જીસ વકત હઝરત ગંગોહમેં આયે વહાં એક સન્યાસીકા મઠ બહોત દિલકુશા થા. આપકો પસંદ આયા. ચાહાકે ઉસી જગા કિયામ હો. અંદર જાકર પુછા કે ગુરૂજી કહાં હેં. ઉન્હોંને કહા કે એક બરસ ગુઝરાકે ગુફામે હેં. ફકત એક છેદ દીવારમેં હવાકે વાસ્તે રખા હે. કિસીકી મજાલ નહીં કે ઉનકે પાસ જા સકે. ઉસ છેદકે પાસ બેઠકર મુરાકબા કિયા. રૂહાનિયતને જસંદે મુબારકપર ગલબા પાયા. ઉસ છેદસે ગુફામેં આયે દેખાકે સાધુ હબ્સે દમ કિયે હુએ હે. ફિર મુરાકબા કરકે અપની રૂહસે ઉસકી રૂહકો હરકત દી. વો હુશિયાર હુઆ ઔર પુછા કે તુ કોન હે. યહાં કયોં કર આયા. આપને ફર્માયા કે ખુદાકા બંદા હું ઔર ઉસી કી કુદરતસે યહાં આ ગયા, મગર તુને અપના કામ કહાં તક પહોંચાયા. ઉસને જવાબ દિયા દેખો અભી પાની હો જાતા હું, ઔર પાની હો ગયા. હઝરતને ઉસ પાનીમેં થોડાસા કપડા ભીગો લિયા. જબ વો હોશીયાર હુઆ તો આપને

ફર્માયા કે મેંભી પાની હોતા હું તુ ઉસમેં કપડા ભીગો લેના ચુનાંચે હઝરત પાની હુએ ઉસનેભી કપડા ભીગો લિયા. જબ આપ હયઅતે અસલી પર આયે તો ફર્માયા કે અપને ઓર મેરે કપડેકો સુંઘ, પહેલે ઉસને અપને પાનીકા ભીગા હુઆ કપડા સુંઘા દિમાગ ઉસકા પરેશાન હો ગયા, ફિર હઝરતકે પાનીકે કપડેકો સુંઘા દિમાગ મોઅત્તર હો ગયા, ઉસી વકત મોઅતકિદ હુઆ, ઓર કહાકે મૈ તો અપને ફન્નમેં કામિલ હું મગર તુમભી કામિલ નિકલે. અલબત બદબુ ઓર ખુશબુકા તફાવત રહા. આપને ફર્માયા કે યે ખુશબુ ઇસ્લામકી હે ઓર વો બદબુ કુફ્રકી હે. ઉસ સાધુને કહા કે મુઝેભી મુસલમાન બનાઇયે આપને ઉસકો કલમા પઢાયા, વો બસિદક દિલ મુસલમાન હુઆ, હઝરતસે બૈયતકી. મઝાર આપકા ઓર આબાદી આપકી ઉસી મઠમેં હે જો આજકલ સરાયે શેખકે નામસે મશહુર હે. લિખા હે કે આપકે બંડ સાહબઝાદે શેખ હમીદુદ્દીન રદોલીમેં પેદા હુએ, ગ્યારા બરસકી ઉમર થી તબ શાહાબાદમે આયે. વહાં શેખ રૂકનુદ્દીન મુસન્નિફ "લતાયફે કુદસી" પેદા હુએ. વો લિખતે હેં કે એક બાર મેંને તાલીમકે લિયે અર્ઝ કિયા કુછ જવાબ ન દિયા. મેંને હઝરતકે હુકમકે બગેર કુતબ ખાનેસે એક કિતાબ નિકાલી ઓર ઉસકી તેહરીરકે મુજબ નમાઝે ચાસ્ત ઓર ઇશરાક અદા કરને લગ, જબ મેં હાઝિરે ખિદમત હુઆ ફર્માયા અભી શગલે ઓરાદ ન કર, જો મેં કહું ઉસ તરાહ

મશગુલ હો. સુબ્હાનલ્લાહ કયા કશ્ફે બાતિન થા. એક બાર હઝરતને ખુદ ફર્માયા કે મેરા ઈરાદા ખલ્કમે મખલુત હોનેકા નથા, બલ્કે યે ઇરાદા થા કે પહાડોંમેં ઉમર બસર કરૂં. મગર મજબુર હું કે મશાયખે વકતને મુઝે ખલીફા બનાકર સજજાદગીપર બિઠાયા. તો ખલકુલ્લાહકો બૈયત દેની પડી. "લતાયફે કુદસી"સે નકલ હે કે વફાતસે તીન બરસ પહેલે આપકો સુકુત હો ગયા થા. હમેશા એહદીયતમેં મુસ્તગરેક રેહતે થે. કિસીસે બાત ન કરતે થે. આપકે ફરઝંદ શેખ એહમદને પુછા કે સુકુત કિસ વજેહસે હે? ફર્માયા કે મેરા વજુદ ઝિક્રકા દરિયા હો ગયા હે. હર વક્ત બેહરે ફનાકી મૌજે આતી હેં ઓર ગર્ક કરકે શહુદે હકમેં લે જાતી હેં. ઇસ તરફ આને નહીં દેતી.! તા. ૨૩ જમાદીઉલ આખિર સને ૯૪૫ કો વફાત પાઈ. મઝાર શરીફ આપકા ગંગોહ શરીફમેં હે. શેખ રૂકનુદીન ફરમાતે હેં, વફાતકે વકતભી ઇબાદતમેં મશગુલ થે. વફાતસે થોડી દેર પહેલે વુઝુ કિયા ઓર દુગના નમાઝકા અદા કિયા. બેહોશ હુએ ઓર હક હક કેહતે હુએ વફાત પાઈ. આપકી ઉમર ૮૪ બરસકી થી ૩૫ બરસ રદોલીમેં મુજાહિદા કિયા ૩૫ સાલ શાહાબાદમેં કયામ ફર્માયા ઓર ૧૪ સાલ ગંગોહમેં બસર કિયે, શેખ રૂકનુદીન કેહતે હેં કે જબ કફન પેહના ચુકે તો મેંને સીનયે મુબારકપર હાથ રખા તો કલ્બકો હરકતથી ઓર ઝિક્ર જારી થા. આપકે સાત બેટે થે, સબકે સબ આલિમ ઓર આરિફ થે. શેખ

રૂકનુદ્દીન મર્તબા આલી રખતેથે ચુનાચે એક રોઝ રોઝયે હઝરત પર મજલિસે સિમાઅ થી. શેખ રૂકનુદ્દીનકો વજદ હુઆ ઓર નઝરે મરદુમાંસે ગાયબ હુએ. બહોત દેરકે બાદ લોગોંને આપકો દેખા. બાકી કમાલાત આપકી તસનીફાતસે ઝાહિર હેં.

41 શેખ અબ્દુલ કરીમ કદ૦

શેખ અબ્દુલ કરીમ કદ. શેખ અબદુલ કુદ-દુસકે ફરઝંદ ઓર મુરીદ થે. ગૌક ઓર શૌક. સખાવત ઓર શુજાઅત, ખવારિક ઓર કરામતમેં બેમીસલ થે. એક બાર સુલતાને વકત આપકી ઝિયારતકો ચલા. દો વઝીર સાથ થે, તીનોંને અપને વાસ્તે એક એક ખાના મુકરર કીયા. ઓર ખયાલ કિયા કે અગર હમારી ખાહિશકે મુજબ ખાના દીયા તો શેખ ઝરૂર કામિલ હેં. જબ હાઝીરે દરગાહ હુએ તો બાદશાહ કે આગે હિરનકે કબાબ રખે ગયે. નાન ઓર યખની મીયાં બુદ્ધા કે આગે ઓર હલવા મલેક મોહંમદ કે આગે રખા ગયા. આપને ફર્માયાકે અલ્લાહ તઆલા અપને દોસ્તોં કો દુનિયાદરોં કે આગે શરમીંદા નહીં કરતા. વાલિદકી વફાત કે બાદ દો બરસ ઝિંદા રહે. સને ૯૪૭ હીજરીમેં વફાત પાઇ. એક કિતાબકે હાશિયે પર લિખા દેખા હે કે આપકે ૫૦૦ ખલીફે થે. મગર જો સાહબે ઇરશાદ ઓર

મશહુર હુએ વો યે હેં. (૧) શેખ જલાલુદ્દીન મેહમુદ ફારૂકી થાનેસરી (૨) શેખ અબ્દુલ ગપુર આઝમપુરી આરિફ ઓર કામિલ સૈયદ થે. એક બાર આપકો જીન ઉઠાકર લે ગયે. એક મુદ્દત ઉનકે મુલ્કમેં રહે, ઉનકી ઝબા-નસે વાકિફ થે. શેખ અબ્દુલ હક મોહાદ્દિસ દેહલવી ફરમાતે હેં કે શેખ હમારે કબીલેસે થે. અકસર ઓરતોંસે સુના હે કે એક ઓરત પેદા હોકર આપકે ઘરકા સબ કામ કરકે ગાયબ હો જાતીથી. સને ૯૯૮ મે વફાત પાઈ. ઓર યેહભી લિખા હે કે રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને બહાલતે ખાબ યે દરૂદ તાલીમ ફર્માયા "અલ્લાહુમ્મા સલ્લે અલા મોહંમદીન વ આલેહી બાઅદા અસમાએકલ હુસ્ની" આપકે ખુલફાસે ચંદ સાહબ બાકમાલ હુએ હેં. જબ ઉનકી વફાત હુઈ તો મઝારમેં સે તીન બાર કલમયે હકકી આવાઝ આઈ. સીન્હાને ઓર પાઈંતીસે નુરકે શોઅલે નિકલ કર આપસમેં મિલ ગયે ઓર કબર મેં સમા ગયે. (૩) શેખ બુલ્લા નુરબાફ (જુલાહ) સહારનપુરી. દુરવેશ કામિલ ગુઝરે હેં. એકબાર ઉનકો જુનુ હો ગયા થા ઉસ હાલતમેં ગેબકી બાતેં કરતે થે. હઝરતને ઉનકે હાલસે આગાહ હોકર એક તાવીઝ દિયા જીસકે બાંધતે હી અચ્છે હો ગયે. ઓર જો ગેબકી બાતેં કરતેથે ઉનકા મુશાહેદા હોને લગા. (૪) શેખ બુરૂ કે પેહલે યે દાયમુલ ખમર થે. (હંમેશા શરાબ પીતે થે) જબ જઝબયે ઈલાહી દામનગીર હુઆ. એક રોઝ

હઝરતસે મિલે. તોબાહ કી ઓર મુરીદ હુએ. ઓર ફકીરી અંજામ દેકર ઓલિયા હુએ. (૫) શેખ બહાઉદ્દીન, આલા દરજે કે પીર થે. (૬) શેખ અબ્દુસ્સત્તાર સહારનપુરી (૭) શેખ અબ્દુલ અહદ, જો કે શેખ એહમદ મુજદ્દિદ અલ્ફેસાની સરહિન્દી કે વાલિદ થે. (૮) મીર સૈયદ રફી-ઉદ્દીન અકબરાબાદી (૯) શેખ અબ્દુર્રેહમાન, અકસર મકતુબ આપકે નામ લિખે ગયે હેં (૧૦) શેખ અબ્દુન્નબી "તઝકિરતુલ આરફીન" મેં લિખા હેં કે હુમાયું બાદશાહને આપસે બૈઅતકીથી. (૧૧) બંદગી શેખ ખાન મસતુર, આપકા મકામ ફના ફિર્રસુલ હાસિલથા શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસકે હમદમ ઓર મેહરમે રાઝ થે.

હઝરત શેખ અબ્દુલ કુદ-દુસ ગંગોહી કો સિલ્સિલયે સાબરિયા, નિઝામિયા, કાદરિયા, કલંદરિયા, કબીરિયા, સોહરવરદિયા ઓર મદારિયા મેં ભી ઇજાઝત થી.

હઝરત શેખ બહાઉદ્દીન જોનપુરી કદ્દ. શેખ મોહંમદ ઇસાકે ખલીફે થે. તર્ક ઓર તજ-

૪૨ શેખ બહાઉદ્દીન જોનપુરી કદ્દ.

રીદમે યગાનયે અસ્ર થે. કેહતે હેં કે યે તાલિબે ઇલ્મી કરતે થે. કે શેખ હુસેન કે સાથ ગુજરાત સે જોનપુર મેં શેખ ઈસાકી ખિદમત મેં આયે. વોહ સાહબે કીમિયા થે. શેખ હુસેન ગુજરાતીને શેખ બહાઉદ્દીન સે બહોત ઈખલાસ પેદા કિયા.

એકબાર ઉનકો લેકર જંગલ મેં ગયે. ઓર કહા કે તુમકો કીમિયા બતાતા હું અપની હાજતકે માફક બના લેના ફિર મૈં તુમકો દુસરા અમલ બતાઊંગા. શેખ બહાઉદ્દીનને અર્ઝ કી કે બંદા તો દુસરે કીમિયાકા ખાહિશમંદ હે. યે સુનકર શેખ હુસેન બહોત ખુશ હુએ. તરબીયતે બાતિન ફર્માઈ. શેખ હુસેન ખિલાફત લેકર રૂખ્સત ગયે. ચલતે વકત શેખ બહાઉદ્દીનને અર્ઝ કી કે મુઝે મુરીદ કીજીયે. ફર્માયા કે તેરા પીર ઇસી શહેર મેં હે. મેરી સોહબતકે ફેઝાનકા હિસ્સા તેરા કીસ્મતમેં થા પુરા હુઆ. પસ શેખ બહાઉદ્દીન શેખ મહંમદ ઈસા કે મુરીદ હુએ, ઓર મોજાહિદે મેં મશગુલ હુએ, અભી ખિલાફત નમિલીથી કે શેખ ઈસાકી વફાતકા વકત કરીબ આયા. શેખ બહાઉદ્દીનસે ફર્માયા કે તેરી ખીલાફત આગે સૈયદકે હે જો માનકપુરસે આયેગા. બાદ સૈયદ રાજી હામિદશાહ માનકપુરસે જોનપુર આયે. પેહલીહી મુલાકાત મેં ખિરકા ખિલાફતકા દિયા. સને ૯૪૭ મેં વફાત પાઈ. મઝાર આપકા જોનપુર મે હે.

૪૩ શેખ ખાનુ ગવાલિયરી ક઼ઃ.

હઝરત શેખ ખાનુ ગવાલિયરી કદ. ખાજા હુસન નાગોરીકે મુરીદ થે. ઓર ચંદેરીમેં શેખ ઈસમાઈલ સરમસ્તસે ભી ખિરકા હાસિલ કિયા થા. ઓર ખાજા બુઝુર્ગકી રૂહાનીયતસે ભી ફેઝ પાયા થા. સને ૯૪૭ મેં વફાત પાઇ. મઝાર આપકા ગવાલિયર મેં હેં.

હઝરત શેખ અલાઉદ્દીન બિન શેખ નુરૂદ્દીન અજોધની હઝરત બાબા સાહબકી ઓલાદ સે થે

૪૪-શેખ અલાઉદ્દીન અજોધની કદ૦

ઓર અવસાફે હમીદા ઓર અખલાકે પસંદીદા રખતે થે. દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાસે કુછ વાસ્તા ન રખતે થે. એશ, આરામ ઓર આસાઇશસે નફ્તરથી ઇસીસે આપ ફ્રીદે સાની મશહુર હુએ. રૂહાનિયત હઝરત કુત્બુલ અકતાબસે ફેઝયાબ થે. આપકે પાસ એક દુરવેશ આયા ઓર કહા કે મેરે પાસ તિરયાકે અકબર હે. ઉસકે ખાનેસે કેસેહી ઝેહેર ઓર સાંપકે કાટેકો ફોરન આરામ હોતા હે. આપને ફર્માયા કે મેરે પાસ ભી તિરિયાકે આઝમ હે. ઈમતિહાન કે વાસ્તે એક ઝિન્દા ચિડિયા મંગાકર ઉસે કહરે સુમ્બુલ દિયા વો મર ગઇ. બાદ થોડાસા ખાજા કુતબુદ્દીન કે લંગરકા કાક પાનીમે પીસ કર ચિડિયા કે મુંહમેં ડાલા, વો ઝિન્દા હોકર ઉડ ગઈ. વિલાદત આપકી સને ૮૪૨ મેં ઓર વફાત ૯૪૮ મેં હુઈ.

હઝરત સુલ્તાન જલાલુદ્દીન કુરેશી કદ. ખાનદાને ચિશ્તિયાકે કામલીન ઓલિયા મેં સે

૪૫-સુલતાન જલાલુદ્દીન કુરેશી કદ૦

હેં. બાતિન મેં સાલિક, ઝાહિરમે મજઝુબ, સાહેબે હાલ. મુજર્રદ તારિક, ઓર સિર્ફ એક લુંગી પહેનતે થે. બહોત બડે આલિમ થે ઓર હરેક ઝબાન જાનતે

ઓર ઉસમેં બાત કરતે થે. નિહાયત સેહત ઓર ફસાહતસે બાત કરતે થે. એક બાર સુબ્હાકી નમાઝ, જામે મસજીદમેં આગે, ખડે હોકર પઢાને લગે, મગર કિરાઅત એસી લમ્બી શુરૂકી કે દિન નિકલ આવા. યે બાત લોગોંકો નાગવાર ગુઝરી ઓર ચરચા શુરૂ' હુઆ. આપને મઝબુતીસે જવાબ દિયે. જબ વોહ લોગ ગરમ હોને લગે તો આદતકે મુજબ ઉઠ કર જંગલકો ચલે ગયે. આપ મુરીદ ન કરતે થે. ઓર કેહતે કે મેરા હુશામ નામી મુરીદ હે જો જંગલોં મેં ફિરતા હે. આપકે મુરીદોં મેં સે એકને આપકે મલફુઝાત જમા' કરકે આપકો દિખાયે. આપને ઉસ કિતાબકો કુવેમેં ડાલ દિયા. અકસર કલ્કકે વક્ત યેહ ફરમાયા કરતે થે "હાસિલે ઈશ્કત સેહ સખુન પીશ નેસ્ત, સોખતમ, સોખતમ; ખાદિમ બુદમ બરખ્તા શુદમ સોખતમ" પાંચ બરસ તક કિતાબ ઈલ્મે હકીકત પઢી. ઉસ અરસેમેં કિસી આદમીકા મુંહ નહીં દેખા. દરખ્તોંકે પત્તે ખાયે, એક રોઝ ફરમાને લગે, પેહલે મુઝકો ઇશ્કે મજાઝી પેદા હુઆ. ઉસીમેં જઝબયે ઇલાહી પીછે પડા. મેં સેહરાયે અજમેરમેં ચલા ગયા. એક જવાન નિહાયત ખુબસુરત દેખા મૈં ઉસકે પીછે હો લિયા. હાઝરીન મેંસે એકને પુછા, કે વોહ શખ્સ ખિઝર હોંગે. આપને ફરમાયા હઝરત ખિઝરકે દેખનેકી પેહચાન યે હે કે ઉનકે ઝહુરસે બારિશ હોતી હે વેહ જો મિલા વોહ મર્દાને ગેબસે થા. ઓર ફરમાતે હે કે જબ મેં મુરીદ

હુઆ તો મેરે પીરને ફરમાયા કે નોકરી કર. ચુનાંચે, એક શખ્સને ખુદ ખાસ્તગારી કરકે મુઝકો નોકર રખા. મૈંને બહોત માલ જમા કિયા. પીરકા હુકમ હુઆ કે ઉસકો લુટા દે. મૈંને લુટા દિયા. તીન બાર માલ જમા કિયા ઓર લુટા દિયા, આખિર પીરકે હમરાહ એક જંગલમેં ગયા, વહાં એક હુજરા થા. દરે હુજરે પર રેહતા થા. ઓર પીર અંદર રેહતે થે. સીવાય સુબ્હાકી નમાઝ કે વકત કે ઓર વકત મુલાકાત નહોતી થી. પાંચ બરસ ઈસી તરાહ ગુઝરે ઉસ અરસેમેં મેરે પીરને મુઝકો તીનસો ઇલ્મ સિખાયે ઓર ફરમાયા કે જા. આગે આનેકા તેરા હૌસલા નહી હે. ઉસ રોઝસે ફિર પીરસે મુલાકાત નહી હુઇ ઓર અપને પીરકે ફિરાકમેં દીવારોંસે સિર ટકરાયા કરતે થે. લિખા હે કે અગર કાંસેકો ફુંક માર દેતે થે તો વોહ સોના હો જાતા થા. દેહલી ઓર આગ્રેમેં અકસર રહે હેં. વફાત આપકી માંડવે મેં સને ૯૮૪ હીજરીમેં હુઈ.

હઝરત સૈયદ સુલ્તાન બહરાયચી ક૬૦ હઝરત શેખ અલાઉદ્દીન અજોધની કે ખલિફે થે.

૪૬ સૈયદ સુલતાન બહરાયચી ક૬૦ સતર ઢાંકને કે કાબિલ કપડા પેહનતે થે. સિર નંગા રેહતા થા. ઝિક્રે જેહ કરતે થે. એક ઓરત આપકી તવજ્જોહ સે મુસલમાન હુઇ. ઉસકે અકરૂબાને બાદશાહ બાબરકે હાકિમ મોહંમદ ઝમાનકી

અદાલતમેં દાવા કિયા હાકિમને શેખકો કહેલા ભેજા કે ઉસ ઓરતકો અપને ઘરસે નિકાલ દેં. આપ શમશીર હાથ મેં લેકર નિકલે ઓર ફરમાયા યેહ નહોગા કે મુસલમાનકો કાફરોં કે સુપુર્દ કિયા જાય. અગર ઇરાદા જગકા હે તો બંદા હાઝિર હે દેખે ખુદા કયા કરતા હે. આખિર હાકિમ પર શેખ કે કહનેકા રોઅબ છા ગયા, ઓર બહોત નાદિમ હુઆ. વફાત હઝરતકી સને ૯૪૯ મેં હુઇ.

૪૭ સૈયદ અલી કિવામ કદ.

હઝરત સૈયદ અલી કિવામ કદ. સાહબે જઝ્બ ઓર ઝોકો શૌક થે. કભી લિબાસ દુરવેશી કભી દુનિયાદારીકા બાતકલ્લુફ લિબાસ રખતે થે. આપકો બહોત ફતુહ થા. મસાકીનોંકો રોઝાના મુકરર કર રખાથા. નિહાયત ફૈયાઝ થે. ખુદ્દામ બહોત થે. મગર ચાલિસ બરસતક શબકો કિસી કામકે વાસ્તે કિસી ખિદમતગારકો નહીં જગાયા. એકબાર શબકો પ્યાસ લગી, મુઆફિક આદત કે પલંગ કે નીચે પાની દેખા. ઉસ રોઝ ખિદમતગાર પાની રખના ભુલ ગયા થા. પ્યાસને બહોત ગલબા કિયા તો પલંગકે નીચે પાની દેખા, આખિર ગેબસે પાનીકા કુઝા હાથમેં આયા. ઉસે પીયા ઓર પરવરદિગારકા શુક્ર બજા-લાયે મગર ખિદમતગારકો ન જગાયા. ઓર ફરમાતે હેં કે એક બાર મૈંને રસુલે મકબુલ સ. અ. વ. કો ખાબમેં દેખા

કે ફરમાતે હેં કે અય અલી અપને દરવાઝે પર નક્કારા બજવાતા હે મગર ખલ્કકી ખબર નહી લેતા, મેંને અર્ઝ કિયા કે યા રસુલુલ્લાહ નક્કારા આપકી હી ઈનાયતસે હે, વર્ના અલી કયા ચીઝ હે. ફિર ફરમાયાકે ખલ્કકે વાસ્તે દુઆએ ખેર કર, કે તુ મુસ્તિજાબુદ્દા'વાત હે. ફિર આપને ફરમાયા કે મુઝકો તા'જુબ હોતા હે કે લોગ કવ્વાલોંકો ફરમાઈશ કરતે હેં કે ફલાં ગઝલ ગાઓ. મુઝકો હર શય અચ્છી માલુમ હોતી હે. જો વોહ ગાતે હેં સબ પર શોક હોતા હે. વફાત હઝરતકી સને ૯૫૦ મેં હુઈ મઝાર જોનપુરમેં હે.

૪૮–શેખ અબ્દુલ રઝાક કદ૦

હઝરત શેખ અબ્દુલ રઝાક ઝનજાના કદ. હઝરત શેખ મોહંમદ હસન તાહિર કે ખલીફે થે. હઝરતકો રૂહે પાક કલંદરસે પેહલેસે નિસ્બતથી. ખુદાખેડીકે મકામપર મોઅતકિફ રહે હેં. એહલે બેત પાકસે કમાલ અકીદતથી. હઝરત ગૌસે પાકસે ભી નિહાયત એ'તેકાદ થા. ઓર હઝરત ભી ઉનપર બહોત મહેરબાનથે. હરએક કામમેં મદદ ફરમાતે થે. શેખ અમાન પાનીપતસે તવહીદકે મસલે પર બહોત ગુફતગો રહી હે. બહોત બડે ઝાકિર ઓર મુતફકિકર થે. આપકે મુરીદોંમેં સૈયદ હસન ચિશ્તી કે મઝાર ઉનકા લુધિયાને મેં હે શેખે વક્ત ગુઝરે હેં. વફાત આપકી

સને ૯૫૦ હીજરીમેં હુઈ મઝાર કસ્બે ઝનઝાના મેં ઝિયારત ગાહે ખાસો આમહે.

હઝરત શેખ યુસુફ મારૂફ બ શાહ જુસી ચિશ્તી કદ૦

૪૯–શાહ જુસી ચિશ્તી કદ૦

હઝરત બાકી ઓલાદસે હેં. વલાયતે મોરૂસીપર સાબિત કદમ રહે ઓર હમેશા અજોધનમેં રહે. મુજાહેદે ઓર રિયાઝતકે બાદ નિદાયે ગેબીસે તીનો ભાઇયોં કે સાથ ઝમીનકે રસ્તેસે હજકો રવાના હુએ. જબ વાપિસ આમેર મેં આયે ખાનદેશકે બાદશાહ આદિલશાહને શેખકે કદમોંકો ગનીમત જાના, બડે એ'ઝાઝસે થોડે દિન રખા. બાદ વહાંસે રૂખસત હોકર અજોધન આયે ઓર અયાલો અતફાલકે સાથ બુરહાનપુર આકર રેહને લગે ઓર વહીં સને ૯૫૦ મેં વફાત પાઈ.

હઝરત શેખ જલાલુદ્દીન થાનેસરી કદ૦ શેખ અબ્દુલ

૫૦–જલાલુદ્દીન થાનેસરી કદ૦

કુદુસ ગંગોહી કે બડે ખલીફે થે. આપકે વાલિદ કાઝી મેહમુદ બલખસે હિન્દુસ્તાન આયે થે. તબ આપકી ઉમર સાત બરસકીથી. મગર કુઆર્ન હિફ્ઝ કર ચુકે થે. ઓર સતરા બરસકી ઉમરમે ઉલુમે ઝાહિરી તેહસીલ કરકે શરઈ ફતવે દેને લગે થે. આપ સાયમુદહર કાયમુલ્લયલ થે. લિખા હે કે શેખ અબ્દુલ કુદ–દુસ

એક બાર ફ્રિરતે હુએ થાનેસર આયે, વહીં આપને બયઅ-તકી. બા'ઝને લિખા હૈ કે શેખ થાનેસરમેં ઇસલિયે આયે થે કે એક બાર શેખ અપની ઇબાદતમેં થે ઓર હાતિફે ગેબને નિદાદી કે જલાલુદ્દીન થાનેસરી કો હમને તુઝકો બક્ષા, ઉસકો અપના મુરીદ કર. ઉસી વકત શેખ થાનેસર કી તરફ ચલ નિકલે. આકર દેખાકે આપ અપને મદરસે મેં તુલબાકો પઢા રહેથે. શેખ એક કોનેમેં બેઠ ગયે. જબ શેખ જલાલુદ્દીન તુલબાકો સબક દેકર ફારિગ હુએ તો હઝરતસે પુછા કે આપ કોન હો ઓર કહાંસે આયે હો. શેખને ઇજઝ ઓર ઇનકિસારસે વેહદાનીયતકી થોડીસી બાતેં કહીં ઓર ઉનકે દિલકો અપને નુરે બાતિનસે રોશન કિયા. ફોરન ઝાહિરી મેલ દુર હોતેહી જમાલે એ મિસાલકો દેખા, કદમોંપર સિર રખા, હક ઝાહિર હુઆ. ઉસી વકત મુરીદ હુએ. શેખને અપને સીરસે કુલાહે ચાર તુરકી ઉતાર કર ઉનકે સિરપર રખી ઓર ઇલ્મે રૂહાનીયતમે કામિલ બનાયા. પહેલે શગલ નફી અસબાત તલકીન ફરમાયા. બા'દ ઉસકે સુલતાનુલ અઝકાર તાલીમ ફરમાયા. જબ યે કામ મુકમ્મિલ હુઆ તો શગલે સેહ પારાકી તાલીમદી, ઓર હરેક ખાન-દાનકે અઝકાર ઓર અશગાલ તાલીમ ફરમાયે. આતિશે મુજાહેદેમેં આપને મુદ્દતેકો જલાયા ઓર મકસુદે કુલ્લી હાસિલ કિયા. સાહબ મિરાતુલ ઇસરાર લિખતે હેં કે આપકો હંમેશા ઇસ્તિગરાક રેહતા થા. વજુદ આપકા, સિમાઅ,

ઈબાદત, ઓરાદ ઓર આદાબે શરીઅતો તરીકતમેં રેહતા થા. અસ્સી બરસતક બિલા નાગા રોઝ એક કુર્આન ખતમ કિયા કરતે થે. એક રોઝ એક શખ્સ ખુશ આવાઝસે ગઝલ ગા રહાથા. આપ બાલા ખાને પરથે સુનતેહી બેહોશ હોકર નીચે ગિર પડે ઓર તડપને લગે.ઈસતિગરાક ઈસ કદર થા કે વક્તે નમાઝ ખાદિમ બુલંદ આવાઝસે કાનમેં અલ્લાહો અકબર કેહતા તબ હુશિયાર હોકર નમાઝ અદા કરતે. ઈકબાલ નામયે જહાંગીરીમેં લિખા હે કે જલાલુદ્દીન મોહંમદ અકબર આઝમ શાહનશાહ મુકર્રમને જબ તા. ૨ મહોર્રમ સને ૯૭૯ હીજરી મેં અપને ભાઈ મીરઝા મોહંમદ હકીમ કે સામને લશ્કર કશી કરકે પંજાબકી તરફ કુચ કિયા તબ થાનેસરમેં કયામ કિયા ઓર શેખ સાહબકી મુલાકાત કે લિયે ખાનકાહ શરીફમેં આયા. મુલાકાત હોને પર હકાયક કે બહોતસે નુક્તોં પર ગુફ્તગુ હુઈ. યેહ શાહનશાહ જુમલા ઉલુમમેં માહિર થા, મસલયે તવહીદ પેશ કિયા. શેખને ફરમાયા—

આફતાબે દર હઝારાં, આબગીના તાફ્તા;
પસ બરંગે હર યકે, તાબે ઈનોંઆં અંદાખ્તાં.
જુમ્લા યક નુરસ્ત અમ્મા રંગ હાયે મુખ્તલિફ;
ઈખ્તિલાફે દર્મિયાને, ઈનોંઆં અંદાખ્તા.

ઓર નિહાયત અચ્છી તરાહ બાદશાહકો સમઝાયા. ફિર શેખ અબુલ ફઝલને અર્ઝ કિયા કે કિસ તરાહ દર્યાફ્ત કરેં યે સુનકર આપ રોને લગે ઓર ફરમાયા કે,–

આહકે ઈસ્તિફ્તાયે દિલબર આહ ! આહ !
કય કમર તા'ઝીમ બસ્તા, બરતરે કૌનયનરા.

યેહ સુનકર બાદશાહ ભી રોને લગે ઓર કહા કે બંદેકી ફિકર કીજીયે. મૈં ઇસ સલ્તનતસે ગુઝરા. આપને ફરમાયા પેહલે અપના જાનશીન મુકરર્ર કરો, ઉસકે બાદ યે ઇરાદા કરો. તુમ્હારી એક સાઅતકી અદાલત ઇબાદત ઓર ફકીરીકી હઝાર સાઅતોંસે અચ્છી હે. અદલ ઇન્સાફ કરના ઓર ખલ્કે ખુદાકો નફા પહોંચાનાહી તુમ્હારી ફકીરી ઓર દુરવેશી હે. યાદે ખુદાભી કરો ઓર સલ્તનતભી કરો. બાદશાહ વહાંસે રૂખસત હોકર અપને ખેમેમેં આયા. ઓર શેખ નવાહે થાનેસરમેં સાલાર ઇસ્હાકકે મઝારકી ઝિયારતકો જા રહેથે કે ફેઝી આયા. આપ ઉસકી ખાતિર ખાનકાહ મેં વાપિસ આયે. ફેઝીને સવાલ કિયા કે અલ્લાહ તઆલાને હેવાનાતકો ઈનસાનકી સવારીકે લિયે પેદા કિયા હે, અફસોસ હે કે આપ આદમિયોંપર સવાર હોતે હેં. આપને ફરમાયા કે નિહાયત તા'જ્જુબ હે કે બાવજુદ ઇસ કદર ઇલ્મો ફઝલકે અબતક યે અમર તેરી સમઝમેં નહીં આયા કે બા'ઝે આદમી મિસલ ચાર પાયોં કે હેં. બલ્કે હેવાન ઉનસે બેહતર હેં. અલ્લાહ તઆલાને એસે આદમિયોંકે હકમેં ફરમાયા હે કે ઉલાએકા ~~કલ્લા નઆમ~~ બલ્હુમ અદલ્લા સબીલા. ફેઝી યે સુનકર શર્મિંદા હુઆ. ફિર જબતક બેઠા રહા કુછ બાત નકી, આખિર રૂખસત

હોકર છાવનીમેં આયા ઓર રાજા બીરબલસે શેખકી તારીફ કી. ઉસી વક્ત બીરબલભી કદમ બોસીકો હાઝિર હુઆ. શેખને ઉસકી તરફ ખયાલ ન કિયા. આખિર યે ઉઠકર ચલા આયા. જબ યે શેખ ગૌસ મોહંમદ ગવાલિયરીસે મિલને ગયા તો શેખને ઉસકી બહોત તા'ઝીમ કી ઓર ફર્શપર બિઠાયા. ઉસને પુછા ઓલિયા અલ્લાહ સબ મર્તબેમે બરાબર હેં. આપને બન્દેપર નવાઝિશ ફરમાકર મુમતાઝ ફરમાયા. જબ મેં શેખ જલાલુદ્દીન થાનેસરીકી ખિદમતમેં હાઝિર હુઆ, ઉન્હોંને મેરી તરફ ખયાલ ન કિયા. શેખ મોહંમદ ગૌસ ગવાલિયરીને ફરમાયા કે બિરાદર જલાલુદ્દીનકો કમાલ શહુદે ઝાતી બહમ પહોંચા હે, દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાકી કદર ઉનમેં કુછભી નહી રહી. વોહ તુમકો કયા ખાતિરમેં લાતે. કિસ વાસ્તે કે બાદશાહ ઓર ગરીબ મિસ્કીન ઉનકો બરાબર હેં. ઓર મુજમે અભીતક દુનિયાકે બા'ઝ બા'ઝ તાઅલ્લુકાત બાકી હેં. બીરબલ ખુશ હુઆ ઓર કહા આપને બહોત મુનસફીસે ફરમાયા.

લિખા હે કે શેખ કમાલ કાદરીકો હઝરતસે બહોત મહોબ્બત થી. તબકાતે હિસાબિયાસે નકલ હે કે આપકા એક મુરીદ થા કે ઉસકો તજલ્લિયે ઝાતકા બહોત શૌક થા. ઈસ શૌકમેં બરસોં રિયાઝત ઓર મુજાહેદે કિયે, મગર વો હાલ મુનકશિફ ન હુઆ. ઉસકે દિલમેં ખતરા ગુઝરા કે મેં શેખ

નજમુદ્દીન કુબરાસે બુઝુર્ગ નહી કયોંકે ઉનકી એક નઝરસે આદમી સાહબે હાલ હોતા થા. ઉસી વકત આપકો ઉસકે ખતરે પર આગાહી હુઇ નઝરે આશકાના ઉસપર ડાલી કે વોહ તજલ્લિએ ઝાત ઊસપર મુનકશિફ હુઈ. મગર ઉસી વકત મર ગયા, કિસ વાસ્તે કે હોંસલા ઉસ તજલ્લિકે દેખનેકા નહી થા. આપકેભી મકતુબાત હેં. ઇરશાદુત્તાલિબીનકે નામસે મશહુર હે. કભી પીરકે સામને બે વઝુ નહી આયે, શાહાબાદમેંભી બહોત દિનોં પીરકે પાસ રહે હેં. ઓર અપને પીરઝાદોંસે નિહાયત અદબસે પેશ આતે થે. લિખા હે કે વફાતસે ચંદ રોઝ પેહલે અમાનત ખાજગાને ચિશત ઓર ખિરકા ખિલાફત શેખ નિઝામુદીન થાનેસરી સુમ્મા બલ્ખીકો મરહમત ફરમાઇ. તા, ૧૪ માહે ઝિલહજ સને ૯૮૬ હીજરીમેં થાનેસરમેં વફાત પાઇ. ચંદ ખલીફે થે જો મર્તબયે કમાલકો પહોંચે થે. ૧, શેખ નિઝામુદીન બલ્ખી, ૨, શેખ અબ્દુશ્શકુર ૩, કાઝી મોહંમદ સાલમ કીરાનવી, ૪, શેખ મુસા, ૫, શેખ ઇસા ઓર ૬, મીર સૈયદ ફઝલ સાકિને મોહાના ઝિલે મેરઠ.

હઝરત શેખ નિઝામુદ્દીન બિન અબ્દુશ્શકુર બલ્ખી ક૬૦ શેખ જલાલુદ્દીન થાનેસરી કે

૫૧–શેખ નિઝામુદ્દીન બલ્ખી ક૬૦

ખલીફે, મઝહબ હનફી ઓર મશરબ પીરકે આલિયા સાબરિયા રખતેથે. અપને ભતીજે ઓર દામાદ થે. શરેહ લમઆત

ઓર રિસાલા બયાને હકૂત તબક, ઓર રિયાઝે અકદસ તફસીર કુર્આન મજીદ વ મઆવન હક્કાની આપકી તસનીફાતસે હેં. ઈલ્મે શરીઅત ઓર તરીકતમેં બે મીસલ થે. લિખા હે કે શરેહ લમઆત મક્કે શરીફમેં તસનીફકી ઓર દુસરી શરેહ કલામે મજદકી મદીને તૈયબામે તસનીફકી, વોહ તફસીરે મદની મશહુર હે. આપ બાવઝુ લિખા કરતે થે ઓર લિખને કે વકત કોઈ આપકે પાસ ન જાતા થા. લિખા હે કે જબ આપ સજ્જાદે હુએ ઓર આપકે કમાલાતકા શોહરા બુલંદ હુઆ. શાહઝાદા સલીમ આપકા મોઅતકિદ હુઆ. આપને ઉસે બશારતદીથી કે તુ બાદશાહ હોગા. ઓર જબ યેહ બાદશાહ હુએ ઓર નુરજહાં કે બેહકાનેસે શાહઝાદે ખુસરોસે નાખુશ હુએ. ઓર ઉનકો કેદ કરના ચાહા તબ યે અકબરાબાદસે ભાગ નિકલે. થાનેસર પહોંચે તો શેખકી ઝિયારતકી. પિદર માદરકી શિકાયતકી ઓર અપને વાસ્તે દુઆ ચાહી. શેખને બહોત કુછ મુરબ્બિયાના નસીહતેં ફરમાઈ કે હર હાલતમેં વાલેદેનકી ઇતાઅત (તાબે-દારી) ચાહિયે. યેહ તો બયાસકી તરફ ચલે ગયે ઓર શેખકે દુશમનોંને મોકા' પાકર બાદશાહસે અર્ઝ કિયા કે શાહઝાદા ખુસરૂ બરાયે હુસુલે મતલબ શેખ થાનેસરી કે પાસ ગયે ઓર ઉન્હોંને ઉનકો બશારત સલ્તનતકી દી. યેહ સુનકર જહાંગીર સખ્ત બરહમ હુએ ઓર હુકમ દિયા કે શેખ હિન્દુસ્તાનસે ચલે જાવેં, ફિર ન આવેં. હઝરતકો સફરકા

પેહલેહી ઈરાદા થા, મક્કે મોઅઝ્ઝમા જાનેકી તૈયારી કરહી રહે થે કે હુકમ પહોંચા. હઝરત હિન્દુસ્તાનસે ચલકર મકકેમેં આયે ઓર હજ અદા કિયા. બાદહુ મદીને મુનવ્વરામેં કઇ બરસ રહે. ઓર "શરહુલ મઆની" તસ્નીફ ફરમાઈ. બાદ પયગમ્બરે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય હિસ્સલામકે રૂહાની હુકમસે બલખમે આકર મુકીમ હુએ. એક કૈફિયત પેહલે યેહ ગુઝરી કે કરીબ બલખકે આપ ચલે જાતે થે કે એક શખ્સ બલખકે હાકીમકી ઘોડી પર સવાર હોકર આતા થા, ઓર હઝરતકે ફરઝંદ શેખ અબુસઈદ ઘોડે પર સવાર થે. નરને માદાકી તરફ મેલ કિયા, ઓર ઘોડી પર ચડા. વોહ શખ્સ ગુરૂરે હુકુમતમેં થા. ગુસ્સે હોકર શેખ અબુ સઈદકી પુશ્તપર કોડા મારા કે ઉસકા નિશાન હો ગયા. ઉન્હોંને અપને પિદરકો અપની પીઠ દિખાઇ, આપને અઝ રાહે જલાલ ફરમાયા કે અભી તક ઉસકી ગરદન નહી ટુટી. યેહ ફરમાતેહી વોહ ઘોડીસે ગિરા ઓર ઉસકી ગરદન ટુટ ગઈ. બા'દ ઉસકે બાદશાહ ઈમામ કુલીખાન ઉઝબુક હઝરતકા મુરીદ હુઆ. ઉસકે મુરીદ હોતે હી હઝારહા આદમી મુરીદ હુએ. ઓર લિખા હે કે સાતસો (૭૦૦) વલી હુએ. મગર ઉલમાએ શેહરકો હસદ હુઆ ઓર બાદશાહસે કહા કે શેખ જામે મસ્જીદમે નહી આતે. અપની ખાનકાહમેં જુદા નમાઝ પઢતે હેં. એક શેહરમેં દો જગાહ જુમાકી નમાઝ ના જાયઝ હે.

બાદશાહને આપસે અર્ઝ કિયા કે જામે મસ્જીદમેં આકર નમાઝ અદા કિયા કરેં તો બેહતર હે. આપને ફરમાયા કે ઈમામ જામે મસ્જીદ રાફઝી હે. મેં ઉસકે પીછે નમાઝ નહી પઢુંગા. યેહ ખબર ઈમામ ઓર દીગર ઉલમાકો હુઈ. ઉન્હોંને તમામ શેહરકો બરઅંગેખતા કિયા. આખિર યે રાય સબકી કરાર પાઈ કે યાતો શેખ ઈમામકા રિફ્ઝ (રાફઝીયત) સાબિત કરેં, વર્ના બાદશાહ ઓર શેખ દોનોંકો કતલ કરો. યેહ ખબર બાદશાહકો હુઇ, વોહ શેખકી ખિદમતમેં આયા. કુલ હાલ શેહરવાલોંકે મશ્વિરેકા અર્ઝ કિયા આપને ફરમાયા કે બચ્ચા ફિકર ન કરો, અલ્લાહ તઆલા અભી સારા ભેદ ખોલ દેતા હે. ચુનાંચે ઉસી વકત દસ બારા હઝાર હથીયારબંધ આદમી ખાનકાહમેં ઘુસ આયે, ઈમામ નંગી શમશીર લિયે શેખકે પાસ આયા, ઓર ઝબાન દરાઝી કરને લગા. ઓર કહા કે તુને મુઝપર તોહમત રાફઝીયતકી લગાઈ હે. તેરા ખુન ગિરાના મુઝકો મબાહ હે. શેખને બાદશાહસે કહા ઇસકા મોઝા ચીર કર દેખો કિસકે તલે કયા હે. અલગરઝ જબ મોઝા ચીરકર દેખા તો ઉસમેંસે કાગઝ નિકલાકે જીસમેં શેખયનકે નામ લિખે થે. જબ ખલાયકને શેખકી યેહ કરામત દેખી, પેહલે ઉસ ઇમામકો કત્લ કિયા, બાદ સબને અપની ખતાકી માફી ચાહી, ઓર સિદ્દક દિલસે મુરીદ હુએ.

ઇકિતબાસુલ અનવારકે મુસન્નિફ લિખતે હેં કે

નામ શાહેબલ્ખકા નઝર મોહંમદખાન થા ઓર વોહ હરરોઝ શેખકી ઝિયારતકે લિયે હાઝિર હુઆ કરતા થા. એક બાર આપ કોહિસ્તાને બલ્ખકી સેર ફરમાતે હુએ એસી જગાહ પહોંચે કે જહાં પાની નથા. જબ વકત ઝોહરકા આયા અસા મુબારક એક પત્થરપર મારા ઉસી વકત ઉસ પત્થરસે મીઠે પાનીકા ચશ્મા જારી હુઆ. ઉસ પહાડસે કરીબ જો શેહર થા વહાં એક હકીમ રહા કરતા થા. ઉસને યેહ કરામત શેખકી સુનકર લોગોંસે કહાકે ઉસવકત સિતારયે આલી બુર્જે સરતાનમેં થા.ઇસ વજહેસે પાની નિકલ આયા યેહ કુછ કરામત નહીહે. ઇત્તિફાકન વોહ હકીમ શેખસે મિલને આયા. શેખકો ઉસકે કેહનેકા હાલ માલુમથા. ઉસકો લેકર જંગલમેં આયે, કે જહાં પાનીકા નિશાન તક ન થા, પેહલે ઉસ હકીમસે પુછા કે ઇસ વકત સિતારયે આબી બુર્જે સરતાનમે હે. ઉસને ગૌર કરકે કહા કે ઇસ વકત આતશી બુર્જમેં હે. આપને ફરમાયા કે ઝમીનસે પાની ઇસ વકત બર આમદ હો સકતા હે. ઉસને કહા નામુમકિન હે. આપને અસા પત્થરપર મારાકે મીઠે પાનીકા ચશ્મા જારી હુઆ. યેહ કરામત દેખકર વોહ હકીમ ઈમાન લાયા ઓર મુરીદ હુઆ.

"ઇકિતબાસુલ અનવાર" મેં લિખા હે કે ઉસ વકત બલ્ખમેં એક આલિમ ઓર સખી મર્દ થાકે ઉસકો દસ્તે ગેબથા. ઓર ઇલ્મ કીમિયાકા ખુબ જાનતાથા ઓર શેખકોભી કામિલ ઓર સાલેહ દુરવેશ માનતાથા. જબ ઉસકી વફાતકા વકત

કરીબ આયા અપને નોકરસે શેખકે પાસ કેહલા ભેજા કે ખુદાવંદ તઆલાને મુઝકો બડે બડે કમાલ ઔર ઉલુમ અતા કિયેહેં. મૈં અબ દાર ફાનીસે રૂખસત હુઆ ચાહતાહું. સિવાય આપકે કિસીકો લાયક નહી પાતા, આપ મેરે પાસ તશરીફ લાવેં મૈં સબ આપકો બતા દુંગા. આપને ઉસ નોકરસે કહાકે અપને આકાસે કેહકે યેહ જીતને ઉલુમ હેં મર્દાને ખુદા ઉનકી તરફ નઝરભી નહીં કરતે, અગર ઇલ્મે તૌહીદસે તુઝકો કુછ હાસિલ હે તો વોહ કાફી ઔર કામકા હે વર્ના ખૈર. નોકરને જાકર આકાસે બયાન કિયા. ઉસને ફિર અર્ઝ કિયા કે ઇસસે બેબેહરા (ખાલી) હું. આપને ફરમાયા કે ઉસકો યહાં લે આઓ. અલ ગરઝ જબ વોહ ખિદમતે શેખમેં આયા, આપને ઉસકો ઇલ્મે તૌહીદ તા'લીમ ફરમાયા કે ઉસકે દિલસે પરદયે દુઇ ઉઠ ગયા, ઉસી વકત કામિલ હુઆ ઔર ઔલિયા હોકર મરા.

"ઇકિતબાસુલ અનવાર" મેં લિખા હે કે એક બાર શેખ સેહરાયે બલ્ખમેં તશરીફ લિયે જાતે થે કે એક મુરદા પડા હુઆ દેખા. ઉસકે કરીબ જાકર મુરાકિબા ફરમાયા. માલુમ હુઆ કે ચંદે ઉસકી ઉમર બાકી હે. ખડે હોકર ફરમાયા. "કુમ બેઇઝનિલ્લાહ" વોહ ઉસી વકત ઝિંદા હો ગયા. વફાત શેખ નિઝામુદ્દીન થાનેસરી સુમ્મા બલ્ખીકી આઠવીં રજબ બરોઝે જુમા સને ૧૦૩૬ મેં હુઇ. મઝાર પુર અનવાર બલ્ખમેં હે. સાહબઝાદે કઇ છોડે થે, જીનમે

સે શેખ મોહંમદ સઈદ બડે સાહબઝાદે થે જીનકા ઝિક્ર આગે આયગા. ઉન્હોંને થાનેસરમેં સકુનત અખ્તિયારકી. દુસરે સાહબઝાદે અબદુલ હક કરનાલમેં રહે. ઉનકી ઓલાદ કરનાલમેં હે ઓર બા'ઝ સાહબઝાદોંકી ઓલાદ બલ્ખમેં હે, કે જો રોઝયે મુબારકકી ખિદમત બજા લાતે હેં. ઓર ખુલફાએ હઝરતસે કે જો સાહબે ઈરશાદ ઓર હિન્દુસ્તાનમેં આસુદા હેં યેહ હેં.

અવ્વલ સાહેબ સજ્જાદા બંદગી શેખ અબુ સઈદ ગંગોહી. દુસરે શેખ હુસેન ભુરે કે પેહલે મુરીદ શેખ જલાલુદ્દીન થાને સરીકે થે, બાદ'મેં તકમીલ ઓર ખિરકયે ખિલાફત શેખ નિઝામુદ્દીનસે હાસિલ કિયા. લિખા હે કે એક બાર શેખ મોહંમદ સાદિકને શેખ હુસેન ભુરેસે પુછા કે તુમકો "ફનાએ એહદીયત" કિસ વકત મયસ્સર હોતી હે. કહા કે જીસ વકત નમાઝકી નીય્યત બાંધતા હું. ફિર ઉન્હોંને સેખ મોહંમદ સાદિક સે પુછા કે તુમકો "ફનાએ એહદિયત" ઝાતમેં કિસ વકત મયસ્સર હોતી હે. ફરમાયા કે જબ સિમા' સુનતાહું મૈં નહીં રેહતા. ઓર શેખ હુસેન ભુરે કે ખલીફે શેખ વલીમહંમદ નારનોલી હમેશા અકબરા બાદમેં રહે, કામિલ દુરવેશ થે. મઝાર શેખ હુસેન ભુરેકા બારમેં હે. તીસરે ખલીફે શેખ પાયંદા બનુરી કે નિહાયત સાહેબ કમાલ થે. શબકે વકત જબ ઝિક્રે જેહર કરતે જો

સુનતા વોહ "લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ" કેહતા હુઆ મસ્ત ઓર મદહોશ હો જાતા થા. આખિર એહલે શેહરને આપકે પીરસે શિકાયતકી કે ઉનકે ઝિક્રકી આવાઝ સુનતેહી હમ લોગ બેહોશ હો જાતે હેં, ઘર ખુલ્લે પડે રેહતે હેં. આપકે પીર શેખ નિઝામુદ્દીનને ફરમાયા કે શેખ પાયંદા તુમ શબકો જંગલમેં જાકર ઝિક્ર કિયા કરો. જંગલમેં યેહ કેફિયત બહમ પહોંચી કે જબ લાઇલાહા કેહતે, દરખ્ત સરનિગોં હો જાતે જબ ઇલ્લલ્લાહ કેહતે સીધે હો જાતે. ચૌથે સૈયદ અલાહબક્ષ લાહોરી. યેહ સાયમુદ્દહર થે. એક મુઠી ખીલેં (ધાણી) આઠ રોઝમેં આપકે ઇફ્તાર કે ખર્ચમેં આતીથીં. હમેશાં તર્ક ઓર તજરીદકે સાથ રહે. અકસર લાહોર કે લોગ આપકો ખુદાબીન ઓર ખુદાનુમા કેહતે થે. શેખ આદમ બનવી ખલીફા શેખ એહમદ સરહિન્દીને લિખાકે તુમકો લોગ જીસ તરાહ કેહતે હેં વોહ તુમ્હારી મરઝીસે કેહતે હેં યા બે મરઝી. અગર તુમ્હારી મરઝીસે કેહતે હેં તો ઇસ અકીદયે બદસે તોબાહ કરો. દુનિયામેં જો રિવાયતે પરવર દિગારકા મોઅતકિદ હે વોહ મુલ્હિદ ઓર ઝિન્દીકી હેં. આપને ખત પઢકર ફરમાયા શેખ આદમ નેઅમતે રિવાયતસે મેહરૂમ હૈં. મગર તુઝકો મુશર્રફ કરાતા હું. ચુનાંચે વોહ શખ્સ બેહોશ હુઆ દોપહરકે બાદ ઉસકો હોશ આયા સૈયદ અલાહ બક્ષસે અર્ઝકી કે અબ મેં ઉમ્મીદવાર હું કે બાકી ઝિન્દગાની ખિદમતે હુઝુરમેં ગુઝારૂં.

આપને ફરમાયા કે અબકે તુ શેખ કે પાસ જા મેરા જવાબ દે ઓર હકીકતે રૂયતસે આગાહ કર ઓર બમર્તબયે ઈલ્મુલ યકીન મુશર્રફ કરાયા. મઝાર ઉનકા લાહોરમેં હે. ઓર ઉનકે ખુલફાસે શેખ મોહંમદ મિરઝાકે સરહિન્દમેં આસુદાહેં કામિલ દુરવેશ ગુઝરે હેં. પાંચમેં ખલીફે શેખ અબદુલ કરીમ લાહોરી, છટ્ટે ખલીફે શેખ અલાહદાદ લાહોરી, ઉન્હોંને અકસરકો સાહેબ હિદાયત બનાયા. ચુનાંચે દોસ્ત મોહમ્મદ સુફી ઉન્હીકે ખલીફે થે. સાતવેં શેખ મુસ્તુફા, આઠવેં શેખ અબદુલ ફતહ, નવેં ખલીફે શાહ અબ્દુર્રેહમાન કાશમીરી, દસવેં ખલીફે સૈયદ કાસમ બુરહાનપુરી, ગ્યારવેં ખલીફે કાઝી અબદુલ હઈ પિસર કાઝી સાલમ ફીરાનવી બારવેં ખલીફે શેખ સાદિક બુરહાનપુરી. તેરવેં ખલીફે શેખ ફતહી બુદા થે કે જીન્હોંને ખિરકયે ખિલાફત શેખ ઇસ્માઈલકો દિયા વોહ રેહને વાલે અકબરાબાદકે થે.

૫૨-શેખ અમાન પાનીપતી

હઝરત શેખ અમાન પાનીપતીકા અસલી નામ અબ્દુલ મલેક ઓર મુલકકબ અમાનુલ્લાહ થે. યેહ હઝરત શેખ મોહંમદ હસન કે મુરીદ, ઓર વોહ મુરીદ શેખ તાહીરકે ઓર શાગિર્દ શેખ મોરદ દિલબરીકે થે. કઈ ખાનદાનોંસે ફેઝયાબ થે. મશરબે નેમતુલ્લાહ શાહી મેં દોવાસ્તેસે મિલતે થે. મસાયલે તૌહીદમેં દસ્તગાહ રખતે થે ઇલ્મે તસવ્વુફ ઓર મસાયલે તૌહીદમેં સાહેબે તસનીફ

હેં. નકલ હે કે શેખ અમાનકી અક્સર યેહ કૈફીયત હુઇ કે નમાઝ મેં જબ ઐયાકા નાંબુદો વ અઈ-યાકા નસ્તઈન શુરૂ કિયા ઉસીકો બાર બાર યહાં તક કહા કે બેહોશ હો ગયે, ઝમીન પર ગિર ગયે, હાલત ચેહરેકી તગૈયુર હો ગઇ. આખિર જબ હોશિયાર હોતે નમાઝ કઝા અદા ફરમાતે. "અખ્બારૂલ અખ્યાર" સે નકલ હે કે એહલે બૈતસે ઐસી મહોબ્બતથી કે અગર આપ દર્સ ફરમાતે હોતે ઓર કોઇ બચ્ચા સૈયદકા આ જાતા તો કિતાબ બંદ કરકે તાં'ઝીમકો ખડે હો જાતે ઓર ફરમાતેથે કે મેરે નઝદીક ફકીરીકી દો ચીઝ હેં—અવ્વલ મહોબ્બત એહલે બૈત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ દુસરે તેહઝીબુલ અખલાક. ઓર ફરમાયા કે અલામત મહોબ્બતકી યેહ હે કે ઉસકે મુતઅલ્લકીનકો મેહબુબસે ઝિયાદા દોસ્ત જાને. જો આશકે ખુદા હે વોહ ઉસકે હબી-બકો ઝુરૂર દોસ્ત રખેગા. ઓર રસુલ [સ.] કો દોસ્ત રખતા હે વોહ ઉસકે એહલે બૈતકો જાનસે ઝિયાદા અઝીઝ રખેગા.

નકલ હે કે એકરોઝ આપને ફરમાયા કે જલ્દી મુઝકો સફર દરપેશ હે. શેખ ઝિક્રિયા અજોધનીને અર્ઝ કિયા કે હમ કમતરીનભી પા રકાબ (સાથ) હોંગે. આપને ફરમાયા કે અગર સફર ઝાહિર હે તો બ યારાં (દોસ્તોંકે સાથ) હે અગર સફર દુસરા હે તો યારોંકો મેંને ખુદાકે સુપુર્દ કિયા. બા'દહુ ઘરમેં તશરીફ લેજાકર હરએક આદમી ઓર હર-

એક ચીઝસે વિદા ફરમાકર કિતાબોં ઓર હુજરેસે વિદા ફરમાઈ. ઈસી અરસેમેં તપ ચઢી. ફરમાયા કે પાની ગરમ કરો. ઘડે ઓર બધની કોરી લાઓ. આજ તમામ ઉમ્રકા વિસવાસ દુર હોતા હે. ચુંકે ઉસ રોઝ ગ્યારવીં થી, ઓર ઉર્સ સાલાના હઝરત ગૌસુલ આ'ઝમકા થા. ઇસ વાસ્તે ખાના તકસીમ ફરમાયા. દુસરે રોઝ સકરાતે મોત ગાલિબ હુઈ. બેહોશ હુએ. ઉસી હાલતમેં ફરમાયા કે ચંદ મશાયખ ફુતવએ તવહીદ તલબ કરતે હેં. ચુનાંચે ચંદ મસાયલ તવહીદ ફરમાકર બારવીં રબીઉસ્સાની સને ૯૯૭ હીજરીમેં વફાત પાઇ. આપકે ખુલફામેંસે શેખ સૈપુદીન વ૯દ શેખ અબદુલ હક મોહદ્દીસ દેહલવી ઓર શેખ રૂકનુદીન અજોધની, શેખ તાજુદીન ઝિક્રિયા અજોધની યેહ મુસાહિબભી થે.

૫૩–શેખ હમઝા કુરેશી.

શેખ હમઝા હરસુ કુરેશી કદ૦ શેખ બહાઉદીન ઝિક્રિયા મુલતાનીકી ઓલાદસે થે. ઓર મીર સૈયદ મોહંમદ ગેસુ દરાઝકે ખાનદાનમેં મુરીદ થે, આપકી યેહ કૈફીયત થી કે હર વકત ઇબાદતમેં રેહતે થે. સાહબે નેઅમત ઓર કરામત થે. પેહલે સિપાહિયોંમેં મુલાઝિમ થે. એક રોઝ મેહલે સુલતાનીકે પેહરે પર થે. રાતકે વક્ત યેહ ખયાલ આયા કે પેહરા દેના ઓર ઇતાઅત ઉસકી કરની ચાહિયે કે જો ખુદ મેરી હિફાઝત

કરતા હો. નકે મેં ઉસકી ઇતાઅત કરૂં કે જીસકી મેં હિફ઼ા-ઝત કરતા હું. યેહ ખ્યાલ કરકે ઉસી વકત તારિક હોકર અજમેર શરીફ તશરીફ લે ગયે. વહાં એક મજઝુબ હમઝા નામ થે. ઉનસે નેઅમત હાસિલ કી. બાદહુ ચંદે શેખ એહમદ મુજદ્દિદ શીબાનીકી ખિદમતમેં રહે. બાદ તકમીલ કસ્બએ હસ્સુ અપને વતનમેં જો નારનોલ કે કરીબ હે, સકુનત ઇખ્તિયાર કી. ઔર જો શરીફ બેઈલ્મ આપકી ખિદમતમેં હાઝિર હોતાથા બરકતે ઇનફ઼ામેં (તાબેદારી) હઝરતસે બાઈલ્મ હોજાતાથા. ઔર આપકો ફ઼ુતુહાત ભી બહોત હોતાથા. મગર કુલ ઉસી રોઝ તકસીમ ફ઼રમાતે. બેહલે ખાનાકોભી મિસ્લ દુસરોંકે દેતે. આપકે એક મુરીદ નકલ કરતે હેં કે શેખને મુઝે એક કામકે લિયે રેગીસ્તા-નકી તરફ રવાના કિયા. એક એસે જંગલમેં પહોંચા કે જહાં પાની ન થા. ઔર પ્યાસને એસા સતાયા કે મૈંને મરને પર કમર બાંધી. મગર દિલમેં મેરે યેહ ખયાલ હુઆ કે પેહલે મશાયખ અગર મુરીદકો કહીં ભેજતે થે તો રાસ્તેમેં ઉસકો પાનીકી જગાહ દુધ મિલતા થા. ઔર મૈં ઇસ જંગલમેં મરા ચાહતા હું. કે યકાયક એક રેવડ (ધણ) બકરિયોંકા આ ગયા ઉસકે પાસ એક મશક પાનીસે ભરી હુઇથી. મૈંને ઉસસે પાની તલબ કિયા. ઉસને કહાકે ઇસ જંગલમેં પાની કહાં. ઇસ મશકમે દુધ હે અગર ચાહે તો પી લો. મૈને ઉસસે થોડા દુધ લેકર પીયા. બા'દ થોડી દેરકે

ફિર પ્યાસ લગી તો મૈંને રેતમેં દેખા કે ચશ્મા ઠંડે મીઠે પાનીકા મૌજુદ હે. મૈંને શુક્ર પરવર દિગાર અદા કિયા ઓર ખુબ પાની પિયા. ઓર તવજ્જોહ ખાસ પીર મુરશદસે હુમારા ઝિંદગી પાઇ. વફાત શેખ હમઝાકી બકોલ "અખબારૂલ અખયાર." તા. ૨૫ વી. રબીઉલ આખિર વકત શામ સને ૯૫૭ હીજરીમેં હુઈ. નમાઝે મગરિબકી તીસરી રકા'તકે સિજદેમેં થે કે ઇન્તિકાલ ફરમાયા. મઝાર શરીફ કસ્બયે હરસુમેં હે.

૫૪-શેખ હિસામૂદ્દીન મૂત્તકી ક૬૦

હઝરત શેખ હિસામુદ્દીન મુત્તકી ક૬૦ ખાનદાને ચિશ્તમે બડે ઓલિયાથે ઓર ખાનદાને સોહર વરદીયાસે ભી ફૈઝાન હાસિલ કિયા થા. એસે આશક અલ્લાહ થે કે માસિવા અલ્લાહ કે કુછ કામ ન થા. ઓર ઇત્તિકા એસા થા કે એક રોઝ એક શખ્સ ખાના લાયા આપને ઉસમેંસે એક લુકમા ખાકર કહા કે કુદરત મા'લુમ હોતી હે. શેખ અલી મુત્તકી ઇસકા કયા સબબહે. શેખ અલી મુત્તકીને કહાકે ખાના વજેહ હલાલકા હે. મગર જીસ વકત હમસાયેકે ઘરસે આગ લી હે તો ચંદ તિનકે પુંસ કે બિલા ઇજાઝત ઉસકે ઉઠા લિયે થે. ઉનસે આગ સુલગાઈથી. યેહ સુનકર આપ ઉઠે ઓર જીસકે ઘરસે આગ લાયે થે ઉસકો કુછ દેકર માફ કરાયા કે તેરે ઘરસે કુંસ બે ઇજાઝત લે ગયા થા. બાદહુ ઉસ ખાનેકો ખાયા. અવ્વલ અવ્વલ હઝરત

ખિરાજી જમીનસે કાશ્ત (ખેતી) કરકે દીન ગુઝારતે થે. આખિર ઉસકો ભી છોડ કર ફાકાકશી અખતિયાર કી. આઠ આઠ રોઝ બગેર ખાયે ગુઝર જાતે થે. અગર કોઈ ખાના લાતા તો બવજેહ શુબ્હેકે ન ખાતે. ઇસકદાર ફાકાકશીકી કે ભુક કે સદમેસે મર ગયે.

નકલ હે કે એક રોઝ આપકે હાં મજલિસથી. એક શખ્સ ચલતે વકત ભુલસે આપકી જુતી પહેન ગયા. જબ ઉસકો મા'લુમ હુઆ, આપકી જુતી વાપિસ લાયા. આપને ફરમાયા, કે અબ મેં નલુંગા જબ તક ઇસકી કીમત નદેહુંગા. કિસ વાસ્તે કે જો મેરી ચીઝહે સબ વકફ હે કોઈ મેરી ચીઝકો લે લે હરામ ન હોગી. ઓર એસેહી બાયઝીદ નામ આપકે પિસર થે, કે હમેશા ગોશાયે તનહાઇમેં બેઠે રોયા કરતે થે. દુનિયા ઓર દુનિયાદારોંસે કુછ સરોકાર ન રખતે થે. એક રોઝ એક શખ્સને એક રૂપિયા નઝર કિયા. આપને કભી રૂપિયા ન દેખા થા. પુછા કે યેહ કયા હે, ઓર કિસ કામ આતા હે. ઉસને કહા કે ઇસિકો રૂપિયા કેહતે હેં. બાઝારમેં ઇસિકો દેકર જો ચાહતે હેં સો લેતે હેં, તબ આપકો માલુમ હુઆ. વફાત શેખ હિસામુદીનકી સને ૯૬૦ હીજરી મેં હુઇ.

હઝરત મીર સૈયદ અબદુલ અવ્વલ બિન સૈયદ ઉલાઈ

કદ૦ મીર સૈયદ ગેસુદરાઝ કે સાહબ-

૫૫–સઇયદ અબ્દુલ અવ્વલ કદ૦ ઝાહેદાંકે મુરીદ થે. ઉલુમે દીની ઓર દુનયાવીસે આરાસ્તા વ પયરાસ્તા થે. "શરેહ બુખારી" મુસમ્મા બ "ફૈઝુલ બારી" ઓર "ફરાયઝે સિરાજી" નઝમ ઓર "સફરૂસ્સ-આદત" ઓર એક રિસાલા "તેહકીકે નફ્સ" મેં બઈબારત ફારસી ઓર દીગર કુતુબ આપકી તસનીફાત સે હેં. ઓર અકસર કિતાબોંકે હાશિયે લિખે હેં. ઉમર આપકી લમ્બી હુઇ. સાહબ "મઆરિજુન્નબુવત" નકલ કરતે હેં કે આપકે બુઝુર્ગ કસબયે ફરીદપુર ઇલાકયે જૌનપુર કે રેહને વાલે થે. આપકે વાલિદ દકનમેં ચલે ગયે. આપ દકનમેં પેદા હુએ ઓર વહીં ઈલ્મ તેહસીલ કિયા. આખિર ગુજરાતમેં આયે, વહાંસે હરમયન શરીફયન ગયે. વહાંસે વાપિસ આકર એહમદાબાદમેં રહે. ફિર બઈસ્તિદાએ નવાબ બેહરામખાન ખાનખાનાં એહદે અકબરે આઝમ, દેહલીમેં તશરીફ લાયે ઓર દેહલીમેં સને ૯૬૮ હીજરીમે વફાત પાઇ.

૫૬–શેખ કાઝીખાન ઝફરાબાદી કદ૦ હઝરત શેખ કાઝીખાન ઝફરાબાદી કદ૦ હઝરત શેખ હસન તાહિર કે ખલીફે થે ઓર સાહબે કરામાત વ ઝોહદો તકવા થે. ઓર નફ્સ કશ ઓર તજરીદ વ તફરીદસે દિન ગુઝારા કરતે થે. એક બાર હઝરત નસીરૂદ્દીન મોહંમદ હુમાયું બાદશાહને કુછ

નઝર કિયા. ઉસકો કુબુલ ન કિયા બલ્કે એક બાર સુફેદ કાગઝ પર અપની મોહર કરકે આપકી ખિદમતમેં ઇરસાલ કિયા કે જીસકદર રૂપે શેખ ચાહેં ખાનકહાકે ખર્ચ કે લિયે તેહરીર ફરમા લેવેં. આપને ફરમાયા કે હઝરત સુલતાનુલ મશાયખને કભી કિસી બાદસાહકા કુછ કુબુલ નહી કિયા મૈંને ભી અપને મુરશદકે રૂબરૂ એહદ કિયા હે કે કભી સિવાયં ખુદા કે દુસરેસે તલબ ન કરૂંગા. વઝીરને આકર બાદશાહસે અર્ઝ કી. બાદશાહને કહા ફિર જા, ઓર કેહ કે આપકે ફરઝંદોંકે વાસ્તે હે. આપને સુનકર ફરમાયા કે ફરઝંદોંકો અપના અખત્યાર હે. આખિર ફરઝંદને ભી કુબુલ ન કિયા. યાની શેખ અબદુલ અઝીઝ બડે સાહબ ઝાદેને વાપિસ કર દિયા. વફાત હઝરત કાઝીખાંકી બમકામ ઝફરાબાદ સને ૯૧૮ મેં હુઇ.

૫૭—શેખ અબ્દુલ અઝીઝ કદ૦

હઝરત શેખ અબદુલ અઝીઝ બિન શેખ હસન તાહિર કદ૦ હઝરત શેખ કાઝીખાંકે ખલીફે થે. ચિશ્તિયા ખાનદાનકે મશહુર દુરવેશ ઇલ્મે શરીઅત ઓર તરીકતમેં કામિલ દસ્તગાહ રખતે થે. રિયાઝત ઓર ઇબાદતમેં યગાના, હલીમ ઓર નિહાયત તવાઝો કરનેવાલે ઓર શરીફ ઓર મોહઝઝિબ ઓર ખલીક થે. જીસકી નઝર રૂએ મુબારક પર પડતીથી હાલત તારી

હો જાતીથી. વિલાદત આપકી સને ૮:૮ હીજરીમેં હુઇથી. ઓર ખાતમા આપકા તારીખ ૬ જમાદિયુલ આખિર સને ૯૭૫ હીજરીમેં આયતે કરીમા "ફસુબ્હાનલ્લઝી બેયદેહી મલકુતો કુલ્લો શયઅન ઈલય હે તુરજઊન" કે સુનતેહી વુકુઅમે આયા "યાદગારે એહલે ચિશ્ત" આપકી તારીખે વફાત હે.

૫૮ શેખ અલી મુત્તકી કદ૦

હઝરત શેખ અલી મુત્તકી બિન હિસામુદ્દીન બિન અબદુલ મલેક બિન કાઝીખાં ચિશ્તી વલ કાદરી અલ શાઝલી અલ મદીની કદ૦ કે બુઝુર્ગોંકા વતન જોનપુર થા. આપ બુરહાનપુરમેં પેદા હુએ. આપકે વાલિદકી કૈફિયત હે કે આપકે વાલિદ શેખ હિસામુદ્દીન સાત બરસકી ઉમ્રમેં બમકામ બુરહાનપુર શાહ બાજન ચિશ્તી કે સિલ્સિલયે ખાજા બુઝુર્ગ કે દુરવેશ થે મુરીદ હુએ. જબ બડે હુએ બાદશાહોંકી ખિદમતમેં રેહકર બહોત કુછ માલે દુનિયા જમા કિયા. જબ જઝબયે હક ગુલુગીર હુઆ તો તમામ માલ દોલત રાહે ખુદામેં લુટા કર શેખ અબદુલ હકીમ પિસર શાહ બાજનકી ખિદમતમેં રેહ કર ફવાયદ કસીર હાસિલ કિયે. બા'દહુ ઝિયારતે હરમયન શરીફયનસે મુશર્રફ હોકર, શેખ અબુલ હસન બકરી કુતબે વક્તકી ખિદમતમેં રહે. બા'દહુ શેખ મોહમદ બિન સખાવી સે

તરીકયે કાદરિયામેં ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા, ઓર તરીકયે શાઝલિયામેં શેખ અબુલ હસન શાઝલી સે ભી ઇજાઝત પાઇ. ઓર તરીકયે મુદૈયનામે કે શેખ અબુ મુદૈચન શોએબ મગરિબીસે હે, શેખ મોસુફસે ઇજાઝત હાસિલ કી. ઓર મક્કે મોઅઝ્ઝમામેં સુકુનત અખત્યાર કી, કે શેખ ઈબ્ને હજર વગૈરા ઉલમાએ મક્કા મુરીદ હુએ. ઓર આપકી તસાનીફસે કરીબ એકસો કિતાબોં કે હેં. બા'દહુ મુલ્કે ગુજરાતમેં તશરીફ લાયે. સુલતાન બહાઉદ્દીન વાલીયે ગુજરાતને નિહાયત ઇલ્તિજા કી કે મૈં બરાયે કદમ બોસી હાઝિર હું. આપને કુબુલ ન ફરમાયા. આખિર સુલ્તાનને કાઝી અબદુલ્લા સિંધીકો સિફારિશ કે લિયે ભેજા. મજબુર આપને મંઝુર કિયા. જબ સુલ્તાન ઝિયારતકો આયા ઓર એક કરોડ રૂપિયા સિક્કયે ગુજરાતી પેશકશ કિયા આપને વોહ રૂપિયા કાઝી અબદુલ્લા સિંધીકો દેકર ફરમાયા કે તુમ્હારે સબબસે યેહ કુતુહ હુઆ હે મૈંને તુમકો દિયા. સાહબ "અખબારૂલ અખ્યાર." ફરમાતે હેં કે બાદશાહ કે કિસી વઝીરને બરકત કે વાસ્તે શેખકી દા'વતકી. ચુંકે દાવતકા રદ્દ કરના મના' હે. આપને ફરમાયા તીન શરાયતસે દા'વત કબુલ કરતા હું. અવ્વલ જહાં ચાહું બેઠું. દોમ જો ચાહું ખાઊં, સોમ જબ ચાહું ચલા આઊં. ઉસને શરાયત મંઝુર કર લીં. જબ આપ દા'વત મેં ચલે ટુકડા ખુશ્ક રોટીકા જેબ મેં ડાલ લિયા. જબ ઉસકે મકાનપર

પહોંચે કરીબ સદર દાલાનકે ઝમીન પર બેઠ ગયે, ઉસ વઝીરને અર્ઝ કિયા કે ફર્શ પર તશરીફ રખીયે. આપને ફરમાયા કે મૈં મુઆફિક શર્તકે જહાં ચાહા બેઠ ગયા. જબ ખાના આગે આયા આપને ખુશ્ક રોટી જેબસે નિકાલ કર ખાની શુરૂ કી. ઉસને ખાને પરભી ઇસરાર કિયા. આપને ફરમાયા. મુઆફિક શર્તકે જી ચાહા ખાતાહું. ઓર વહાંસે ઉઠકર અપને મકાનપર ચલે આયે. આપ ફરમાયા કરતે થે કે જો ચીઝ વજહે હલાલસે હાસિલ હોતી હે ઝાયા નહી હોતી. એક રોઝ ફરમાને લગે કે મૈં કિશ્તીપર સવાર થા ઓર સફર દરિયાયે શોરકા થા કે નાગાહ તુફાન આયા. કિશ્તી ફૂટ ગઈ. હમ કઇ ફકીર એક તખતે પર રેહ ગયે. પાનીકી મોજોંસે જો કિતાબેં મેરે પાસથીં ભીગ ગઈ. જબ વોહ તખ્તા કિનારે પર લગા. મેંને ઉન કિતાબોંકો ધુપદી. ઉનકે વરક જુદા જુદા કિયે. ઇનાયતે ઇલાહીસે એક હર્ફભી ઝાયા નહી હુઆ. વહાંસે હમ કા'બેકી તરફ રવાના હુએ. રાસ્તેમેં પ્યાસ લગી. વહાં પાની ન થા. હમને પરવરદિગારકી જનાબમેં દુઆકી ઉસને અપની રહીમીસે બારિશ બરસાઇ. હમ સેરાબ હુએ.

નકલ હે કે વિલાદત હઝરત શેખ અલી મુત્તકીકી સને ૮૮૫ હીજરીમેં હુઈ. વફાત બવકત સુબ્હા દુસરી તારીખ જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૯૮૫ હી. મેં બમકામ

મક્કા મોઅઝ્ઝમા હુઈ, લિખા હે કે જબ મરઝુલ મોતમેં મુબ્તિલા હુએ તો ફરમાયા કે મેરી અંગુશ્તે શહાદત જબ તક મુવાફિક ઝિક્ર કે હરકત કરતી રહે સમઝ લેના કે અભી રૂહ બદનમેં બાકી હે. જબ વોહ સાકિન હો જાએ તો મા'લુમ કરના ઇન્તિકાલ કિયા. ચુનાંચે એસાહી હુઆ. આપકે ખલીફે શેખ અબદુલ વહાબ ફરમાતે હેં કે એકબાર મૈં શેખકે મઝારપર ઝિયારત કે લિયે ગયા. મૈંને અર્ઝ કિયા કે મેં આપકે ખલીફેકી ખીદમતમેં હું. મગર આપ અપને ખલીફે યા'ની મેરે પીરસે સિફારીશ કીજીયે કે મુઝપર ઝિયાદા ઇનાયત કરેં. ઉસી શબકો મૈંને ખ્વાબમેં દેખા કે શેખ હનફી મુસલ્લે પર બેઠે હેં ઓર મેં દસ્ત બસ્તા ખડા હું. શેખને ફરમાયા કે તુને જો અર્ઝ મેરી કબર પર કી મૈંને સબ સુની મુત્મઇન રેહ. તેરે મકસુદ સબ હાસિલ હોંગે. "અખબારૂલ અખ્યાર" મેં લિખા હે કે શેખકે ઇન્તિકાલ કે બારા બરસ બાદ આપકે બિરાદરઝાદે ને કઝાકી અઇઝ્ઝાને ચાહા કે જેસે શેખ અબદુલ્લા યાફઇ કો ફુઝેલ બિન અયાઝકી કબરમેં દફન કિયા થા ઇનકો ભી કિસી ઓલિયા કે મઝારમેં દફન કરે. આખિર યેહ કરાર પાયા કે ઉનકો ઉનકે ચચા શેખ અલીકી કબરમેં રખો. જબ ઉનકી કબર ખોલી દેખા કે લાશ મુબારક જેસીકી વેસી મોજુદ હે. કફન ભી મેલા નહી હુઆ થા. હાલાંકે મક્કેકી ઝમીનકી ખાસીયત હે કે તીન માહકે બા'દ મુરદા બિલકુલ ખાકિસ્તર હો જાતા હે.

હઝરત શેખ અજોધન જૈનપુરી કદ. શેખ બહાઉદ્દીન જોનપુરી કે ફરઝંદ થે કે ઉમ્ર ઉનકી સો બરસસે ઝિયાદા હુઇ. સાહેબે અઝમત ઓર મુજાહેદેમેં શોહરએ આફાક થે. આખિરમેં એસે ઝઈફ હો ગયે થે કે દો આદમી ઉઠાતે બિઠાતે થે. અકસર કમાલાત હઝરત કે મશહુર હેં. વફાત હઝરત કી સને ૯૭૬ હી. મેં જૌનપુરમેં હુઇ.

૫૯ શેખ અજોધન જોનપુરી કદ૦

હઝરત શેખ હસન મોહંમદ ચિશ્તી વલ કાદરી સુમ્મા સોહરવર્દી કદ. બિન શાહ મિયાં જીવ બિન શેખ નસીરૂદ્દીન બિન શેખ અમજદુદ્દીન શેખ સિરાજુ-દ્દીન બિન શેખ કમાલુદ્દીન અલ્લામા કે

૬૦ શેખ હસન મોહંમદ ચિશ્તી કદ૦

કુત્બુલ અકતાબે વક્ત ગુઝરે હેં. શેખ જમાલુદ્દીન રાજન મા'રૂફ શેખ મેહમુદ રાજનકે મુરીદ ઓર આલિમે મુતા-બહર ઓર ઇલ્મે તસવ્વુફસે ખુબ વાકિફ થે. બ તરતીબ મુરીદોંમેં યગાનએ અસ્ર થે. તર્ક ઓર તજરીદ બઢા હુઆ થા. ઓર નિહાયત મુત્તકી થે. કેહતે હેં કે હઝરત અક-બરે આઝમને એક બાર આપકી ખિદમતમેં બારા ગાંવકા ફરમાન ઓર કુછ નકદ ઓર કુછ કપડા ઇરસાલ કિયા. આપને કુબુલ ન ફરમાયા, ઓર ઝબાને ફેઝ તરજુમાનસે.

ઈરશાદ ફરમાયા કે જબ હમ બારા ગાંવકે ઝમીંદાર હુએ તબ ફકીરી કહાં? હમારે પીરોંનેભી એસા મંઝુર નહી કિયા હે. તબ ઉસ અમીરે સુલતાનીને કે જો વોહ લેકર ગયા થા અર્ઝ કી કે યેહ કપડે વગેરા ઓર નકદ તો બાનકાહકે દુરવેશોં ઓર મસાફીનકો તકસીમ ફરમા દીજે આપને ઇરશાદ કિયા કે યેહ સલ્તનતકા માલ મશકુક હે. પસ જબ મેં ઈસકો મશકુક જાનતા હું તો મુજસે યેહ નહી હો સકતા કે મેં મુસલમાનોંકો દું. ઓર જીસકો બાદશાહકા જી ચાહે દે. ફકીર હમેશા બાદશાહે ઈસ્લામ ઓર કુલ મુસલમાનોંકે વાસ્તે દુઆ કરતે હેં લેનેકી કુછ હાજત નહી. ફકીરકે નઝદીક કુલ મુસલમાનભાઈ બરાબર હેં. વફાત હઝરતકી તા. ૨૮ ઝિલકાઅદ સને ૯૮૦ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર શરીફ એહમદાબાદ ગુજરાતમેં ઝિયારત ગાહે આમ હે.

હઝરત શેખ મોહંમદ આ'ઝમ ચિશ્તી નિઝામી કદ.

૬૧ શેખ મોહંમદ આઝમ ચિશ્તી કદ.

હઝરત શેખ હસન મોહંમદ ચિશ્તીકે ફરઝંદે નામદાર ઓર ખલીફે થે. અઠારા બરસકી ઉમ્રમેં ઉલુમે ઝાહેરીસે ફારિગ હુએ. કુર્આન મજીદ કિરાઅતસે પઢતે થે. અવારિફ શરીફ હિફ્ઝ યાદ થે, ઇલ્મે તસવ્વુફમેં કામિલ દસ્તગાહ થી. સાત બરસ સખ્ત મુજા-

હેદ ઓર રિયાઝતમેં મશગુલ રેહકર, કારે ફકર કમાલકો પહોંચાકર તરીકયે ચિશ્તીયા ઓર કાદરિયા, ઓર સોહરવરદિયા, નકશબંદીમેં ખિરકએ ખિલાફત અપને વાલિદ શેખ હસન મોહંમદ ચિશ્તીસે હાસિલ કિયા ઓર કાશિફે દકાયક ઓર હકાયક વ મઆરિફ થે. આપકો ઇફ્તાર કમ થા. તમામ ઉમર કભી ચાંદી સોનેકો હાથ નહીં લગાયા. જો ફુતુહ હોતા વોહ શામતક મસાકીનમેં તકસીમ હો જાતા યહાં તકકે સુબ્હાકો ભંડારમેં ટુકડા રોટીકા ન રેહતા. દુસરે રોઝ ફિર ખુદા દેતા. ફિર ઈસી તરાહ ખર્ચ હોતા. આપકી તસનીફાતસે ૪૨ કુતુબ હેં. મિસલ આઇનયે વજુદ ઓર તરીકુસ્સાલેહીન ઓર આદાબુલ આરેફીન ઓર હિદાયતુલ મુરીદીન યેહ મશહુર કુતુબ હેં. મેંને અપને દાદા હઝરત સુલતાન અબુઝફર સિરાજુદ્દીન મોહંમદ બહાદુર શાહ સાની ચિશ્તી ફખરીસે સુનાહે કે ફરમાતે થે હઝરત શાહજહાં બાદશાહને સને જુલુસ દુસરેમેં તીન લાખ રૂપિયા નકદ ઓર પાંચ ગાંવકી સનદ ઓર એક કુલાહ ચાર તુરકી કે જો ખાસ બાદશાહકે હાથકી સિલી હુઇ થી ઓર એક ગુદડી કે જો તીન માહમેં સિલ કર તઇયાર હુઇ નવાબ ઈસ્લામખાન બહાદુર કે સાથ કરકે હઝરત કી ખિદમતમેં ભેજી. નવાબ મોસુફ એહમદાબાદમેં પહોંચે તો સુબેદાર એહમદાબાદને ઈસ્તકબાલ કિયા ઓર દોનોં સાહબ ખિદમતે શેખ મેં આયે ઓર બાદશાહકા ખત ઓર

સનદ કે જો ખરીતયે ઝરબફ્તીમે થી પેશ કી. આપને ફરમાયા કે ઈસકો ખોલો દોનાં કાગઝ પેશ કિયે. આપને પેહલે ખતકો પઢા, ઉસકા હાલ માંલુમ હુઆ. ફિર વોહ કિશ્તી કે જીસમેં ટોપી વગેરાથી મુલાહેઝા ફરમાઈ, ઉસ વકત એક સૈયાહ દુરવેશ હાઝિર થા. વોહ ગુદડીતો ઉસકો દી ઓર ટોપીકો મુબારક હાથ મે લેકર સૈયદ એહમદ બગદાદીકો જો મુરીદાને ખાસસે થા ઉસકે સિર પર રખી ઓર ફરમાયા મેંને તુઝકો યેહ ખિરકયે ખિલાફ્ત અતા કિયા, ઓર ફરમાયા કે યેહી તેરા તબરૂંક હે. યેહ વોહ કુલાહ હે કે જીસકો ઉસ બાદશાહને રોઝા રખ રખકર સિયાહે ઓર જીસને સિન્ને બુલુગસે આજતક આસ્માનકો બેવુઝુ નહી દેખા. જીસને માલે સલ્તનતકો અપને ઉપર હરામ સમઝા. જો બત્રજેહ હલાલ, એયામ ગુઝારી કરતા હે. ઓર ઉસી વકત ઉસકો શાહ વિલાયત કાશગરકા કરકે રવાના કિયા. ચુનાચે મઝાર સૈયદ સાહબકા નવાહે કાશગરમેં ઝિયારત ગાહ હે, બાદહુ નવાબ મોસુફ્સે ફરમાયાકે નકદ જો લાયા હે દરે ખાનકાહપર મસાકીનકો તકસીમ કરાદિયા જાય. ફકીર ઈસકદર માલકે રખનેકા મુતહમ્મિલ નહી હે. ઓર ફરમાનકી નિસ્બત ફરમાયાકે યેહ વાપિસ બાદશાહ કો દે દે, કે ઈસકે તાલિબ ઓર બહોત હેં. મેં અગર ઇસકો મંઝુર કરતા હું તો બરોઝે કયામત અપને પીરોંકો કયા મુંહ દિખાઉંગા. ઓર બાદશાહકે લિયે એક તસ્બીહ સંગે

મુસાફી ઇનાયત કરકે રૂખસત કિયા. ચુનાચે વોહ તસ્બીહ હનોઝ તબર્રૂકાતમેં મેરે પાસ મોજુદ હે. ઓર ફિર ફરમાયાકે હઝરત ખાજા મોદુદ ચિશ્તી (રહ.) સે તા હઝરત મોલાના ફખર સાહબ (રહ.) કુલ ખાજગાને ચિશ્તકે તબર્રૂકાત મોજુદ હેં. જીનકો મૈં અપની ઓલાદ ઓર જાન સેભી ઝિયાદા અઝીઝ રખતા હું. વફાત હઝરત શેખ મોહંમદ આઝમ કી તા. ૯ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૪૨ મેં હુઈ. મઝાર પુર અનવાર એહમદાબાદમેં હે.

૯૨-શેખ સલીમ ચિશ્તી ક૬૦

હઝરત શેખ સલીમ ચિશ્તી બિન બહાઉદ્દીન ચિશ્તી ક૬૦ હઝરત બાબા સાહબકી ઓલાદ સે થે. હિન્દુસ્તાનમેં આપકો શેખ સલીમ ચિશ્તી ઓર અરબમેં શેખુલ હિન્દ કેહતે હેં. આપકી વાલિદાકા નામ બીબી આહદ થા. આપકે આબાયે કિરામ કિસી ઝમાને મેં અજોધનસે આકર લુધિયાને મેં મુકીમ હુએ. ઓર આપકે વાલિદ બહુકમે ઇલાહી, દેહલીમેં તશરીફ લાકર સરાયે અલાઉદ્દીન ઝિન્દાપીરમેં કે યેહ ઉસ વકતમેં એક મોહલ્લા થા, કયામ પિઝીર હુએ. સને ૮૭૭ હીજરીમેં, શેખ સલીમ તવલ્લુદ હુએ. પેદા હોતેહી પેશાની કે બલ ઝમીન પર ગિર પડે કે એક ધાન (ડાંગરકા દાના) આપકી નુરાની પેશાનીમેં ચુભ ગયા. ઓર નિશાન ઉસકા તમામ ઉમ્ર રહા. એક રોઝ ખુદ ફરમાયા કે જબ વોહ

હાના મેરી પેશાનીમેં ચુભા મુઝકો બહોત તકલીફ હુઇ. મૈંને ચાહાકે ઉસકો નિકાલું મગર યેહ ખયાલ હુઆ કે તમામ આલમમેં બદનામ હો જાઉંગા, અલગરઝ આપકી ઉમર કઈ માહ કી થીં કે આપકે વાલિદ દેહલીકો છોડકર કસ્બએ ફતેહપુરમેં આ બસે વહાં આપકે વાલિદયનને ઇન્તિકાલ કિયા. ઓર આપકે બડે ભાઈ શેખ મુસાને અપકો પરવરિશ કિયા, બેઓલાદ હોને સે અપકો અપને ફરઝંદકી તરેહ પરવરિશ કિયા. જબ આપ જવાન હુએ ઓર ઇરાદા સફરકા કિયા તબ બડે ભાઈને રોકા ઓર કહાકે મેરે ઓલાદ નહીં હે મેં ઓલાદકી જગાહ તુમકો દેખકર જીતા હું. તુમ્હારી જુદાઈ મુઝસે સહી ન જાયગી. આપને ફરમાયાકે અલ્લાહ તઆલા તુમકો ફરઝંદ દેગા. આખિર બાદ નવ મહીને કે ઉનકે ઘર ફરઝંદ તવલ્લુદ (પેદા) હુઆ. આપ ફતેહપુરસે સરહિન્દમેં આયે. મોલાના શેખ મુજદદુદીન મલેકુલ ઉલમા સરહિન્દીસે ઉલુમે ઝાહિરી હાસિલ કિયે ઓર કભી કભી કસ્બયે ભદાલી કે સરહિન્દકે કરીબ થા શેખ બદરૂદીનકે મઝાર પર જાકર મશગુલ રહા કરતે થે ઓર સને ૯૩૧ મેં મકકે મોઅઝમામેં જાકર હજ કિયા ઓર બાદભી કઇ હજ કિયે. ઓર એક મુદત તક મુજાવર, રોઝયે તૈયબા રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ રહે, બાદહુ અરબ, ઓર અજમ, ઓર ખુરાસાન ઓર શામ વગેરા મુલ્કોંકી સેર કી, સોહબતે બુઝુરગાંસે ફેઝ હાસિલ

કિયે. ઉસી સૈરો સફરમેં કુતબુલ આરેફીન શેખ ઈબ્રાહીમ ચિશ્તીકે મુરીદ હોકર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કરકે ફિર અરબ શરીફમેં આયે ઓર સૈયદ મોહંમદ વલી વ શેખ મેહમુદ શામી ઓર શેખ રજબ અલીકો ખિરકયે ખિલાફત અતા ફરમાયા. ઓર હઝારોં શુરફાએ અરબ મુરીદ હુએ. બાદહુ ફિર હિન્દુસ્તાનમેં તશરીફ લાકર પહાડી સીકરી પર રિયાઝત ઓર મુજાહેદયે શાકકામેં મશગુલ હુએ. ઓર નિકાહ કિયા. ઓલાદ પેદા હુઇ ઓર ઇમારતે આ'લા, બાગ, ચાહ (કુવા) બનાયે. બાદહુ સને ૯૬૦ હીજરીમેં હેમું બકકાલકી શોરિશકે સબબસે આઝિમે હરમયન હુએ. જબ બયતુલ્લાહમેં પહોંચે યારોંસે ફરમાયા કે મૈં ચાહતા હું કે તર્કે તઆમ કરૂં યા સુકુતે દવામ અખત્યાર કરૂં. યારોંને અર્ઝ કી કે સુકુત (ચુપ રેહને) સે દરવાઝયે ફેઝ બંદ હોજાયેગા. આખિર આપને તર્કે તઆમ ફરમાયા. બાદ હફતે અશરેકે કદરે બેગોશ્તકે તઆમસે ઈફતાર ફરમાતે. ઇસ સફરમેં એહલો અયાલ હઝરતકે ફતેહપુરમેં થે. આપ નુરે બાતિનસે ઉનકા હાલ માલુમ ફરમાકર પરિયોંકે હાથ ઉનકે ખર્ચકે લાયક નકદ ભેજ દિયા કરતે

નકલ હે કે કાઝી ગયાસુદીન કે કાઝી ઇબ્રાહીમઆબાદ ઓર આપકે ખલીફે થે, ઉન્હોંને એક રોઝ અર્ઝ કી કે સુલતાન મોહંમદ આદિલ શાહસે ઓર બંદેસે મુલાકાત હે. મૈં બરાયે

મુલાકાત જાતા હું ઉમ્મીદવાર હું કે અસ્પે ઇરાકી જો તવેલ્લયે ખાસમેં હે, મરહમત હો કે મૈં ઉસ બાદશાહકી નજર કરૂં. આપને ફરમાયાકે ઇસ શર્તપર દેતાહું કે બાદશાહ ઉસકો જુદા નકરે. અગર ઓર કિસીકો દેદિયા તો મુજીબે ઝવાલે ઇકબાલો દોલત હોગા. કાઝીને મોહકમ વા'દા કરકે ઘોડેકો લેકર બાદશાહકી ખિદમતમેં ગયા ઓર નઝર કિયા. ઓર વા'દા શેખકા બયાન કિયા. બાદશાહને કબુલ કિયા. આખિર એક ખાસાને બારગાહે સુલતાનીને વોહ ઘોડા એક અમીરકો દેદિયા. આપને ફરમાયા કે ઉસને અપની દોલતકો બરબાદ કર દિયા, ચુનાંચે ચંદ રોઝકે બાદ ઉસકે તમામ મુમાલિકમેં ફિતનઓ ફિસાદ બરપા હુઆ કે ઇબ્રાહીમખાન સુરનેકે સાલા મોહંમદ આદિલશાહ કાથા,બાદશાહસે બગાવત કી.આખિર બાદશાહમેં રેહનેકી તાકતનહોનેસે કાલિંજરકે કિલેમેં ચલા ગયા.બાદહુ અહમદખાન સુરને કે જો અદલીકા બેહનોઈ થા હુમલા કરકે ઇબ્રાહીમકો સિંધ ઓર નવાહે દેહલીસે નિકાલ કર ગંગા તક કબઝા કિયા ચાહતા થા કે આગે બઢે સને ૯૬૨ હીજરીમેં હઝરત હુમાયું બાદશાહને આકર બારે દીગર ઇનાને હુકુમત અપને હાથમેં લી.

મઆરિજુલ વલાયતસે નકલ હે કે સુલતાની મહેલાત બનનેસે પેહલે હઝરતને તમામ ફતેહપુર વાલોંસે ફરમાયા થા કે પંદરા બરસકે બાદ યહાં ઇમારાતે આલી તૈયાર હોંગી.

તુમકો ચાહિયે કે અપને અપને મકાન કુશાદા બનાલો. વર્ના ગઝ ભરભી ઝમીનકા મિલના યહાં દુશવાર હોગા. અકબરે આઝમકો આપ પર એતેકાદ આયા. આપકી દુઆસે શાહઝાદા સલીમ યાને જહાંગીર બાદશાહ પેદા હુએ. શાહ-ઝાદેકો તરબીયત ઓર પરવરિશકે લિયે બાદશાહને હઝરતકે હવાલે કિયા. ઓર ફતેહપુરકી રીઆયા પર બાદશાહ મહેરબાન હુઆ. મહેલાતે શાહી, ઓર દુસરી આલીશાન ઇમારતેં તૈયાર હુઇં. ઓર અઝીમુશ્શાન શહેર તૈયાર હુઆ. લિખા હે કે એક રોઝ શેખ મહેલે શાહીમેં તશરીફ લે ગયે. ઉસ મહેલકો દેખકર ફરમાયા કે જો ઇમારત મૈંને દેખી હે ખિલાફ ઇસકે હે. ઉસી વકત નકશા નવીસ હાઝિર હુએ ઓર શેખકી મરઝીકે મુજબ નકશા તૈયાર હુઆ. બાદશાહને બહોત બડે ખર્ચસે મસજીદ બનવાઇ ઓર શેખકે લિયે ખાનકાહ તૈયાર કરવાઈ. તારીખે મસજીદ "સાનીઉલ મસ્જીદે હરામ" હે. ઓર તારીખે ખાનકાહ "ખાનકાહે અકબર" હે. સુબ્હાનલાહ! દેખનેસે તાઅલ્લુક હે. રૂએ ઝમીન પર એસી દુસરી ખાનકાહ નહી હે. શાહઝાદે સલીમકે પેદા હોનેકી કૈફિયત ઇસ તરાહ બયાન કરતે હેં કે શાહનશાહ અકબરે આઝમકો ઓલાદે નરીનાકા બહોત ખયાલ થા. એક રોઝ શેખસે અર્ઝ કી કે દુઆ કીજે અલ્લાહ તઆલા મુઝકો બેટા દે. આપને મુરાકિબા કિયા બા'દહુ સિર ઉઠાકર ફરમાયા કે, તેરી તકદીરમેં બેટા નહી હે આલમે મજબુરી

હૈ. બાદશાહને ફિર અર્ઝ કિયા કે હઝરત મેરી તકદીરમેં હોંતા તો આપસે કયોં અર્ઝ કરતા. આપને થોડા સુકુત ફરમાયા. બાદહુ ઇરશાદ કિયા કે ઇસ મુલ્કમેં રાજપુતોંકી બહોત દિનોં સલતનત રહી. બેહતર હૈ કે કલ બાદશાહ બેગમ, દુખતર રાજા પહાડામલ કછવાહા ફકીરનીસે મિલને આવે. બમુજબ ઇરશાદ બાદશાહકે રાની મોસુફા દુસરે રોઝ આપકે ઝનાને મકાનમે આઈ. જબ ઉનકે આનેકી ખબર હઝરતકો હુઈ આપ મહેલમેં તશરીફ લાયે ઓર હઝરતકી બેગમસે ઇરશાદ ફરમાયા કે રાનીસા હિબાકી પુશ્તસે પુશ્ત મિલાકર બેઠો. ઓર ઉપરસે અપની ચાદર મુબારક દોંનોં સાહબોંપર ડાલકર અપની બીબીસે ઇરશાદ ફરમાયા કે યેહ બચ્ચા ઈસકો દે દો. વોહ ઉસ વકત હામિલાથીં. બાદ થોડી દેરકે બાદ રાની મોસુફા સવાર હોકર મહેલસરામેં દાખિલ હુઇ. કુદરતે ખુદાસે દુસરે રોઝસે, આસાર હમલકે નમુદાર હુએ. બા'દ ઇસકે બાદશાહ જબ આપકી ઝિયારતકો આયે આપને ફરમાયા કે મુબારક હો. અલ્લાહ તઆલાને તુઝકો ફરઝંદ અતા કિયા. મગર ઉસકા નામ મેરે નામપર રખના. ચુનાંચે સને ૯૭૭ હીજરીમેં શાહઝાદા સલીમ પેદા હુઆ. બાદશાહને બહોત દોલત મસાકીનકો દી. યા'ની તીન કરોડ રૂપીયે નકદ ઓર તીન લાખ બીઘે ઝમીન ઓર તીનસો ગાંવ ખેરાત કિયે. શાહઝાદેકો એક બાર મોતિયોં ઓર એક બાર યાકુત, એક બાર ઝમર્રૂદ, એક બાર હીરે, એક બાર નીલમ,

એક બાર પ્રીરોઝે, એક બાર લાલે બદખશાનીકે હમરાહ તોલ કર ખેરાત કિયે. ઓર પા પ્યાદા મંઝિલેં તય કરકે હઝરત ખાજા બુઝુર્ગકી ઝિયારત કી. વહાંભી બહોત ચઢાયા ઓર ખેર ખેરાત કી.વહાંસે આકર શાહઝાદેકો શેખકી ખિદમતમેં રખા. ચુનાંચે શાહઝાદે સલીમકે ખવારિક ઓર કરામાત કે જો બા'ઝ મોકેપર ઝાહિર હુએ હેં તવારીખ દેખનેસે ઝાહિર હોતે હેં.

નકલ કરતે હેં કે એક બાર શેખ હુજરેમેં મો'તકીફ થે, નમાઝકે વાસ્તે મસ્જીદમેં જાતે થે, દેખા કે એક ફકીર સોતા હે આપને ઉસકે સિરાને જાકર જગાયા, ઓર ફરમાયા કે ફકીરકો કિસીસે લડના નહી ચાહીયે. વોહ ફકીર શરમીંદા હુઆ ઓર અર્ઝ કી કે બેશક મૈં ખાબમેં લડ રહા થા. એક રોઝ એક શખ્સને આપકે રૂબરૂ બયાન કિયા કે દુખતર તાબક ગોપાલને જો નાયક ગોપાલ મશહુર હે બાદશાહે દેહલીસે અર્ઝ કીકે અગર હુકમ હો તો બંદી દકન જાકર અપને પિતા યાની બાપકી હડ્ડિયાં લે આયે. બાદશાહને ફરમાયા કે તેરે બાપકી હડ્ડિયાં કિસ તરાહ શનાખ્ત હોંગી ઉસને અર્ઝ કિયા કે હમારે ખાનદાનમેં હડિયોંમેં સુરાખ હોતાહે યેહ પહેચાન હે. શેખને ફરમાયા કે સુબ્હાનલ્લાહ, ગવૈયે જો ફકત આવાઝ કરતે હેં એક સુરાખ હડ્ડિયોમેં રખતે હેં. ઓર દુરવેશોંકી હડ્ડિયોંમેં તમામ સુરાખ હેં. યેહ

ફરમા કર રાનકો ચીરા ઔર હડી દિખાઇ, હાઝરીનને દેખા કે ઇસ કદર છેદ થે કે ખાના ઝંબુર (ભમરીકા ઘર) માલુમ હોતે થે. ફિર ફરમાયા કે કદ્ર સરોદકી ફકીર જાનતે હેં ગવૈયોંકો કયા વકુફ હે.

નકલ હે કે આપકે છોટે બેટેકા નામ તાજુદ્દીન થા. જબ ઉનકી ઉમર સાલ ભરકી હુઈ આસાર કરામાત કે ઝાહિર હોને લગે થે. એક રોઝ બીબી સાહેબાકી નઝરસે ગાયબ હોગયે, જબ તલાશ કિયા તો બાલાખાને પર શેખકે પાસ પાયા આખિર ઢાઇ બરસકી ઉમરમેં હી ફોત હુએ. ઔર વફાત શેખ બરોઝ પંજ શુમ્બા (જુમેરાત) તા. ૨૫ રમઝાન સને ૯૭૪ મેં હુઇ. મઝાર ફતેહપુરમેં હે, આપકે દો ફરઝંદ થે. શેખ અહમદ વ શેખ બદરૂદીન. આપને બર વકત ઇન્તિકાલ ફરમાયા કે બાબા સાહબને બદરૂદીનકો સાહબે સજ્જાદા કિયા થા, મેંભી બદરૂદીન કો સાહબે સજ્જાદા કરતા હું. સબકો ઈસકી ઈતાઅત ચાહિયે. ઔર ખલીફે હજરતકે મશહુર ગુઝરે હેં વોહ યેહ હેં શેખ અબદુલ વાહેદ વતન અકબરાબાદ, શેખ ઈમામ સરહિન્દી, શેખ બુખારી, શેખ જલાલ, હાફિઝ ઇમામ, સૈયદ હુસેન, શેખ હાજી હુસેન બુખારી, શેખ રૂકનુદ્દીન; શેખ યાકુબ કાશમીરી, શેખ વલી સાકિને મઉ, શેખ બદાયુની, શેખ હમીદ ગવાલિયરી, શેખ મહમદ ગોરી, શેખ મોહમંદ

બુખારી, શેખ પ્યારા માંડવી, શેખ તકી ચાબુક, શેખ સૈયદ જીવ દેહલ્વી, શેખ મોહંમદ મુરદાલી, શેખ કમાલુદ્દીન, શેખ ફતહુલ્લાહ સંભલી વગેરા.

૬૩–શેખ તકી ચાબુક કદ૦

હઝરત શેખ તકી ચાબુક કદ. કોમસે નુરબાફ ઓર શેખ સલીમ ચિશ્તી કે ખલીફે, સાહબે કરામત વ ખવારિક ઓર બાબરકત ગુઝરે હેં. ઓર બરાયે દફે ઝેહરે માર (સાંપકે ઝેહર કે લિયે) આપકા નામ નિહાયત મુફીદ લિખા હે આપ માનકપુર કે પહાડમે. બહોત રહે હેં. વફાત સને ૯૭૨ મેં હુઇ.

૬૪-શેખ મોહમ્મદ તાહિર ગુજરાતી કદ૦

હઝરત શેખ મોહંમદ તાહિર ગુજરાતી કદ. શેખ અલી મુત્તકી કે ખલીફે થે. ઓર કોમસે બોહરે રેહનેવાલે ગુજરાત ઇલાકે કે નેહરવાલે (પાટણ–ગુજરાત) કે હેં. મગર જબ ફઝલે હક શામિલે હાલ હુઆ સાહિબે ઇલ્મો ફઝલ ઓર કરામત હુએ. ઝિયારત હરમયન શરીફયનસે મુશર્રફ હુએ. તમામ ઉલમા ઓર ફુકરાસે મિલે. ઓર શેખ અલી મુત્તકીકી ખિદમતમેં રેહકર ખિરકા ખિલાફતકા હાસિલ કરકે અપને વતનમેં આકર શિર્ક ઓર બિદઅતે કોમીકો દુર કિયા. અપની તસાનીફસે અહલુલ્લાહ કો ફેઝ પહોંચાયા. ચુનાંચે આપકી જમા કી હુઈ

કુતુબ ચેહ હેં. શરેહ સહાબા મુસમ્મા બ મજમઉલબહાર, રિસાલા તસહીર અસમાયે રિજાલ. ઓર કાયદા થા કે રોશનાઇ ખુદ ઘોટા કરતે થે. યહાં તક કે તુલબાકો સબક પઢાતે, મગર કામ અપના કિયે જાતે થે. ઓર ફરમાતે કે "દસ્ત બકાર દિલ બયાર, ઝબાન દર ગુફ્તાર." ઈસ ઈલાકે મેં સે શિર્ક ઓર બિદઅત દુર કરને મેં બહોત મશગુલ થે. કોઇ દકીકા નહી છોડતે થે. આખિર દુશમનોંને મૌકા પાકર સન્ને ૯૮૪ મેં શહીદ કર દિયા.

૬૫–શેખ નિઝામુદ્દીન બિખારી કદ૦

હઝરત શેખ નિઝામુદ્દીન બુખારી કદ. હઝરત શેખ યુસુફ શાહ જુસીકે ફરઝંદ થે. લિખા હે કે બારા સાલ માંકે પેટમેં રહે. જબ બારવેં સાલ પેદા હુએ બાદ ચિલ્લા નહાનેકે આપકી વાલેદાને આપકી તરફ દેખકર ફરમાયા કે પ્યારે મૈંને તેરે વાસ્તે બારા બરસ કડવી દવાયેં ખાઈ ચેહ સુનકર આપને આંખેં ખોલીં ઓર તબસ્સુમ (સ્મીત) કરકે ફરમાયા કે અમ્મા વોહ તમામ દવાયેં મૈંને ભી ખાઇ હેં. મેં બારા બરસ તક આપકે શિકમમેં મોઅ-તકિફ રહા. ચાલિસ દિન કે બચ્ચેસે ચેહ બાતેં સુનકર આપકી વાલિદાકો હેબત માલુમ હુઈ. ઓર સદમે સે જાંબ હક્ક તસ્લીમ હુઇ (ગુઝર ગઈ). આપકી ફુફી બીબી

અલ્લાદીને આપકો પરવરિશ કિયા. જબ સિન્ને તમીઝ (જવાની)કો પહોંચે, મદ્રસે અજોધનમેં દર્સે ઉલુમ કિયા. એક રાત બાબા સાહબકો ખ્વાબમેં દેખા, કે કુલાહ ચાર તુરકી ઉનકે સિરપર રખી ઓર ફરમાયાકે અય ફરઝંદ અલ્લાહ તઆલાને તુઝકો ફકીરી અતાકી. પેહલે જાકર ઝિયારત હરમયન શરીફયનસે મુશર્રફ હો. સુબ્હા તમામ કૈફીયત અપને વાલિદસે બયાન કી. ઓર વાલિદકી ઈજાઝત કે મુજબ શેખ સોના, શેખ મેહમુદ, શેખ ભીકન ઓર શેખ હમીદુદ્દીન કે સાથ મકકે શરીફ આયે ઉધર આપકે વાલિદને અજોધન છોડકર કસબચે અસીરમે સુકુનત (વસાહત) કી ઓર અઈના આદિલ શાહ કો ઉનકી ખિદમતમેં બહોત એતેકાદ હુઆ. જબ ઉમર હઝરતકી આખિર પહોંચી, મરતે વકત આદિલ શાહકો વસીઅતકી કે મેરા બેટા શાહ ભિખારી ખુશ્કીકે રસ્તેસે હજકો ગયા હે. વોહ ઇસ તરફસે આયગા, ઉસકી ખિદમતસે દરગુઝર ન કરના. ઓર તેરે કુલ મતલબ ઉસસે હાસિલ હોંગે, ઓર શેખ હુસેનકો જીનકે બેટે સાહબઝાદેકે સાથ હજકો ગયે થે ખિરકા ખિલાફત ઓર સનદ અતાકી ઓર ઇન્તિકાલ ફરમાયા. જબ હઝરત શેખ ભીકન મકકેસે વાપિસ આયે મોઝે બંગરી નાલા અતાવલીકે પાસ પહોંચે આદિલ શાહ ઇસ્તિકબાલકો આયા, નઝરાના પેશકશ કિયા. આપને કુબુલ ન ફરમાયા.

કેહતે હેં શાહ ભીકનને પાંચ હજ કિયે, મગર ચલનેમેં

કભી પીઠ કાબેકી તરફ નહી કી ઓર ન જુતી પેહની. એક કુઝેમેં બિચ્છુ રખા કરતે હે, જબ નીંદકા ગલબા હોતા, આપ ઉસમેં દસ્તે મુબારક ડાલતે કે બિચ્છુકે ડંખકી અઝીયતસે નીંદ ન આવે. સાયમુદહર ઓર કાયમુલ્લયલ થે. છ માહકે બાદ અપને હાથસે કુછ પકાકર ખાયા કરતે ઓર યારોંકો તકસીમ ફરમાતે એસા કે તીનસો આદમિયોંકો પહોંચતા થા. એક બાર યારોંને અર્ઝ કીકે હુકમ હો તો હમ ભાખરીકી રોટી પકાવેં. આપને ફરમાયા કે તુમ ન પકા સકોગે. જબ વોહ લોગ બહોત મુલતજી હુએ. આપને ફરમાયા કે તુમકો અખત્યાર હે, અલ ગરઝ જબ જો પકાને બેઠા ઃા ઉસકી, આગ સુલગાતે વકત ડાઢી જલ ગઈ. આપને ફરમાયા કે મંય ન કેહતા થા કે ભાખરીકા પકાના બિખારીકા કામ હે.

લિખા હે કે જબ હઝરત બુરહાનપુરમેં ઠેરે તો શેખ મેહમુદકી યેહ ખિદમતથી કે વુઝુકે વાસ્તે પાની લાયા કરેં. ચુનાચે હઝરતને શેખ મેહમુદકો પુકારા. માલુમ હુઆ કે તાપતી નદીસે પાની લેને ગયે હેં. આપને અફસોસ ફરમાયા ઓર એક અસા ઝમીન પર મારા કે ઝમીનસે બકસરત પાની જારી હો ગયા. જબ આપ ઉસ જગાહસે ચલે તો પાની ભી પીછે હુઆ. અપને ફરમાયા અય પાની ઉતાવલ ન કર આહિસ્તા ચલ, ઉસી વક્ત તમામ પાની ઝમીનમેં ગાયબ હોકર મિસલ પાનીકે ચશ્મેકે જારી હુઆ વોહ ચશ્મા ઉતાવલીહી મશહુર હે.

ઐના આદિલ શાહને ગિર્દ ઉસ ચશ્મેકે ખાનકાહ બનવાઈ. વફાત શેખકી સને ૯૮૫ હીજરીમેં બુરહાનપુરમેં હુઈ. મઝાર શરીફ ખાનકાહમેં હે.

૬૬–શેખ પ્યારા ચિશ્તી કદ૦

હઝરત શેખ પ્યારા ચિશ્તી કદ૦ હઝરત શેખ સલીમ ચિશ્તીકે ખલીફે ઓર અપને વકત કે મોઅઝિઝ મશાયખમેં થે. શેખ ઉનકો બહોત મો'તબિર સમઝતે થે ચુનાંચે જીસ વકત શહનશાહ અકબર શેહ-ઝાદેકો લેકર ખજા બુઝુર્ગ કે રોઝેકી ઝિયારતકે લિયે અજમેર ગયા ઉસવકત હઝરત શેખ સલીમ ચિશ્તીને શાહઝાદેકી હિફાઝતકે લિયે આપકો હમરાહ કરદિયા થા. ઇતિફાકન જબ અજમેર શરીફમેં પહોંચે શાહઝાદા બીમાર હો ગયા. શહન-શાહ અકબરને આપકો બુલાકર કહા કે શેખને શાહઝાદેકી હિફાઝતકે લિયે તુમકો રવાના કિયા થા. કુછ તદારૂક કરો આપને કહા બે ઇજાઝત શેખકે મંય કુછ નહીં કર સકતા. ઉસી વકત શહનશાહકે હુકમસે ૩૦૦ કોસકી સાંઢની હાઝીર હુઈ. આપને શેખકી ખિદમતમેં અરીઝા લિખા ઓર સાંઢની સવારકે હવાલે કિયા. ઉસને લેજાકર શેખકે હુઝુરમેં પેશ કિયા શેખને ઉસકે જવાબમેં લિખા. શહન-શાહકી તસલ્લી કરદો. ઓર તુમ ખુદ ઉસકી બીમારી જઝબ કરો. ચુનાંચે આપને એસાહી કિયા. શાહઝા-

દેકો ઉસી વકત આરામ હુઆ ઓર આપ કઈ માહુતક બીમાર રહે. એક બાર આપ કિલેસે આતે થે ઓર શાહી હાથી પાની પીને જાતે થે. એક ઉનમેંસે મસ્ત થા. કઈ આદમિયોં પર વાર કર ચુકા થા. આપકે ઉપર લપકા. જબ વોહ કરીબ આયા આપ નમાઝ કી નિયત બાંધકર કિબલારૂ ખડે હો ગયે. હાથી ફોરન હટ ગયા. શાહઝાદેકો આપસે ઓર આપકો શાહઝાદે સે બેહદ ઉલ્ફત થી. બચપનહી મેં કસબે દુરવેશી કરાયા કરતે થે. ઇસી વજેહસે શાહઝાદેકો જઝબ હો ગયા થા. જબ શાહઝાદા જવાન હુઆ આપ માલવેમેં તશરીફ લાકર નરબદા કે કિનારે જહાં ઉત્તર ઓર દખન કે મુસાફરોંકે આને જાનેકા ઘાટ થા, કયામ ફરમાયા. સને ૯૮૫ મેં. વફાત પાયે. ઉસી જગાહ મઝાર હે.

હઝરત શેખ રિઝકુલ્લાહ કદ૦ હઝરત શેખ મિસ્બાહુલ આશકીન મોહંમદ મલાવાકે

૬૭-શેખ રિઝકુલ્લાહ કદ૦ ખલીફે થે. આપકે વાલિદને દુધ પીનેકે ઝમાને મેં હી હઝરત મિસ્બાહુલ આશકીનકી નઝર કર દિયા થા. ઉન્હોંને ફરમાયા થા કે યેહ મેરા મુરીદ હે, જબ આપકી ઉમર ચાર સાલકી હુઇ મિસ્બાહુલ આશકીનને વફાતકી. ઓર જવાનીમેં પીરો મુરશદકી તવજ્જોહસે આરિફ ઓર ફાઝિલ હુએ. ઇશ્કે ઇલાહી મેં યગાનયે દેહર થે. ખુબ સફર કિયે.

હિન્દી ઓર ફારસી ઝબાનમેં શે'ર ખુબ કેહતે થે. ચુનાંચે રિસાલા પયમાયન ઓર જયોતિ નિરંજન ઓર સાર બચન, હિન્દી ઝબાનમે ઇલ્મે મા'રિફતમેં તસનીફ ફરમાઇં. તરતીબે મુરીદોંમેં મશહુર કિતાબ "તજલ્લિયાતે કુલુબ" તસનીફકી. હિન્દીમેં આપકા તખલ્લુસ "રાજન" હે ઓર ફારસી મેં "મશ્શાકી" હે. હઝરત બુઝરગાને દેહલીસે હેં ઓર શેખ અબ્દુલ હક મુહદ્દીસ દેહલવી કે વાલિદસે પઢે થે. વફાત હઝરતકી તા. ૨૦ રબીઉલ અવ્વલ સને ૯૮૯ હીજરીમેં દેહલીમેં હુઈ.

૬૮–શેખ ઈસ્હાક કદ૦

હઝરત શેખ ઈસ્હાક કદ૦ ખાનદાને ચિશ્તકે બુઝુરગોંમેં સે હેં. બહોત બડે સૈયાહ ઓર ઝાકિર, ઓર મશાગલ ઓર ખુબ મુજાહિદે કિયે હુએ થે. ઉમર ભી બડી હુઇ અવાયલમેં આપકો શોક ફરઝંદકા થા. જબ ખુદાને ફરઝંદ દિયા, ઘરકો છોડ કર સિયાહત અખત્યારકી. બા'ઝને લિખા હે કે આપકો ઓલાદકી તમન્નાથી. ઉમરે ઝઈફીમેં હક તઆલાને આપકો ફરઝંદ અતા કિયા, તો રોઝ જુમાકા થા. આપને ખાદિમાસે ઈરશાદ ફરમાયા કે, જો કુછ મેરે ઘરમેં હે હાઝિર કર ઉસને અર્ઝ કિયા કે, ઘરમેં કયા હે જો હાઝિર કરૂં. આપને ફરમાયા જો કુછ હે વોહ લે આ. દોસેર અનાજ ઓર દો પુરાને

કપડે લાઈ. આપને ખેરાત કિયે, ઓર ફરમાયા કે ગવૈયે કો બુલા ઉસને કહા દેનેકો કયા હે જો ગાનેવાલા આવે. ફરમાયા કે પગડી ઓર ચાદર અપની દુંગા. ઉસી અરસે મેં પડોસમેં કહીં ગાના હો રહા થા. ઉસકી આવાઝ સુનકર રોના તારી હુઆ. જબ બે અખત્યાર હુએ. ઉસકે ઘર આયે ઝરા દેર કર ફરમાયા કે આજ જુમા હે મૈંને ગુસલ નહી કિયા. હજામકો બુલાકર હજામત બનવાઇ, ગુસલ કિયા, ચારોંસે રૂખસત હુએ ઓર કુરાન શરીફ પઢના શુરૂ કિયા. ઓર જાંબહક તસ્લીમ હુએ (ગુઝર ગયે.) વફાત આપકી સને ૯૯૫ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર શરીફ દેહલીમેં હે.

હઝરત શેખ ઝિન્દાપીર વલદ શેખ અબ્દુલ કબીર ચિશ્તી, સાબરી, પાનીપતી ક૬૦ ઉસ ઝમાનેકે ઉમદા મશાયખમેંસે થે. ઝોહદ ઓર તકવા ઓર ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિની મેં કામીલ ઓર મુકમ્મિલ થે. આપકે તીન ભાઇ થે. બડે ભાઈ શેખ હુસેન ઓર શેખ બુરહાનુદ્દીન શેખ મેહમુદ આપસે છોટે થે. શેખ હુસેનને અપને બાપકે સામને વફાત પાઇથી. ઉનકે દો ફરઝંદ થે, અલગરઝ શેખ અબદુલ કબીરકી વફાત કે બાદ સજ્જાદગી પર આપસમેં મુનાકિશા હુઆ, બાદશાહને દો ફરીક કરદિયે થોડેહી દિનોં કે બાદ ઇદથી ઈદકી નમાઝકે વાસ્તે

૬૯–શેખ ઝિન્દાપીર પાનીપતી ક૬૦

દોનો ફરીક શહેર કે બાહર નિકલે વહાં તલવાર ચલી. આખિર સજ્જાદગી શેખ ઉસમાન કે નામ મુકરર હુઈ.

સિયરૂલ અકતાબસે નકલ હે કે એક હિન્દુ ઓર એક મુસલમાન જાટ કોમકે દો શખ્સ લડતે હુએ શેખકી ખિદમતમેં આયે. આપને દોનોંકે બયાન સુન કર મુકદમા મુસલમાનકી તરફ મેં ફેસલ કરકે ઉસકો ડિગ્રી દી. હિન્દુ બહોત ચિલ્લાયા કે આપને અપની કોમકા પાસ કિયા. આપને યેહ સુનકર મુરાકબા કિયા, બાદહુ સિર ઉઠાકર ફરમાયા કે તુમ્હારી દોનોંકી ઓરતેં હામિલા હેં. જો સચ્ચા હે ઉસકે ઘર લડકા ઓર જો જુઠા હે ઉસકે ઘર લડકી પેદા હોગી, દોનોંને મંઝુર કિયા, બાદ થોડે દિનકે હિન્દુ કે ઘર લડકી ઓર મુસલમાનકે ઘર લડકા પેદા હુઆ તો ઉસ વકત દોનોંકા નિફાક મોકુફ હુઆ. લિખા હે કે આપ કે સાહબઝાદે શેખ નિઝામુદ્દીનને અપની મિલકતમેં નયા કુવા તૈઆર કરા કર આપસે અર્ઝ કિયા કે ફાતિહા પઢિયે. આપને ફરમાયા એક ગાય ઓર કઈ મન આટા પકા કર પેહલે ફકીરોંકો ખિલા, મૈં ફાતિહા પઢુંગા. ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા કે સિવાય એક બકરીકે મેરે પાસ કુછ નહી હે. આપને ફરમાયા કે જો મૈંને કહા તીર બ હદફ હે. કુવા મિસ્માર હો જાયગા, અલગરઝ ઉસી રાતકો વોહ કુવા બેઠ ગયા વફાત હઝરતકી સને ૯૮૯ હીજરીમે હુઇ મઝાર આપકા પાનીપતમેં હે.

હઝરત શેખ દાનિયાલ કદ્દ૦ હઝરત શેખ રાજે હામીદ શાહ કે ખલીફે થે. ઓર ખાજા બુઝુર્ગ કી રૂહે પાકસે ફેઝયાબ ઓર રસુલુલ્લાહ સલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે આશક થે. અજાયબ એહવાલ ગરાયબ અતવાર, જામેઉલ કમાલાત હુએ હેં. ઓર ૧૧૧ બરસકી ઉમ્રમેં સને ૯૯૪ હીજરીમેં વફાત પાઈ.

૯૦-શેખ દાનિયાલ કદ્દ૦

હઝરત શેખ ફતહુલ્લા તરબન સંભલી ચિશ્તી કદ્દ. હઝરત શેખ સલીમ ચિશ્તી કે ખલીફે થે. ઓર પીરકે હુકમસે ફતેહપુર કે પહાડ પર રહા કરતે થે ઓર મેહઝ ઉમ્મી (અનપઢ) છે. ઉલમા આપકી બેઇલ્મી પર એતેરાઝ કરતે થે, કે બેઇલ્મ વલી નહી હોતા. આપકે મુરીદ શેખ વજીહુદ્દીન કો નાગવારે ખાતિર ગુઝરા. એક વકત શેખસે યેહ માજરા બયાન કિયા. ફરમાયા કે જો એતેરાઝ કરે ઉસકો મેરે પાસ લા. વોહ એક મોલવીકો આપકે પાસ લાયે. આપને ફરમાયા કે મોલાના જીસ કિતાબ કો આપ કહેં મૈં પઢું. ઉન્હોંને હિદાયા પેશ કી. આપને ફરમાયા અવ્વલસે પઢું, યા આખિરસે યા દરમિયાનસે. ઓર શેખ વજીહુદ્દીનસે ફરમાયા કે મેં ઝબાની બે દેખે કે હિદાયા પઢતા હું તુ લિખ. ચુનાંચે કઇ સફહે આપને લિખ-

૯૧-શેખ ફતહુલ્લાહ તરબન સંભલી.

વાચે ઓર ઉસ મોલવીકો દિયે. ઓર ફરમાયા કે કિતાબસે મુકાબલા કર. ઇસ કરામતકો દેખનેસે ઉલમા મોઅતકિદ હુએ. લિખા હે કે બાદ વફાત શેખ સલીમકે ફતેહપુરમેં દુકાલકે સબબસે બહોત તકલીફથી. સાહબઝાદે શેખ એહમદ સાહબને એક ખત આપકે નામ લિખા. ઓર બરસાતકે લિયે દુઆ કરનેકી આપસે ઇસ્તિદઆકી. ખત પહોંચા ઉસવકત આપ જામે મસજીદમેં તશરીફ રખતે થે. ખતકે પઢતેહી જંગલમેં જાકર ધુપમેં બેઠ ગયે. ઓર બારગાહે ખુદાવંદીમેં ઇલ્તિજાકીકે જબ તક ફતેહપુરમેં પાની ન બરસેગા મેં યહાંસે ન ઉઠુંગા. આપકે સાથ જો લોગ ગયે થે ઉનસે ફરમાયા કે આસમાનકી તરફ દેખોકે ફતેહ પુરકી તરફ બાદલ આયે યા નહીં. લોગોંને દેખા ઓર કહા ઉસ તરફ ગેહરા બાદલ છાયા હુઆ માલુમ હોતા હે, આપ વહાંસે ઉઠે ઓર જવાબમેં લિખા કે અગર બરવકત નમાઝે જુમા ફતેહપુરમેં બારિશ હુઈ હે તો લિખો, પસ ઉસી વકત ફતેહપુર પર અચ્છી બારિશ હુઈ કે ફિર બારિશકી હાજત ન રહી. આપકો રૂહાનિયત હઝરત ગૌસે પાકસેભી ફેઝ હાસિલ થા. વફાત હઝરતકી સને ૯૯૯ મેં હુઇ.

હઝરત શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલી ૬૬૦ શેખ ખાનુ ચિશ્તીકે ખલીફે થે. મશાયખે વકત
૭૨-શેખ નિઝામુદ્દીન ગુઝરે હેં. ચાલીસ બરસ આપને

નારનોલી ક૬૦ તાલિબાને હકકો તા’લીમ ફરમાયા. ઓર હર સાલ પાપ્યાદા નંગે પેર બ-હાલતે ઝૌકો શોકો વજદે સિમા’ નારનોલસે હઝરત ખાજા અખ્તિયાર કાકી (રહે.૦) કે મઝારકી ઝિયારતકો હાઝિર હોતે થે. વહાંસે અજમેર જાકર મઝારે પુર અનવાર હઝરત ખાજા બુઝુર્ગકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોતે. આપકે બડે ભાઇ શેખ ઈસમાઈલભી શેખ ખાનુકે મુરીદ થે. શેખ ખાજગી ચીરી ઓર શેખ મુનવ્વર કે મઝાર ઉનકા અકબરાબાદ (આગ્રા) મેં હે નિહાયત મશહુર દુરવેશ હુએ હૈં. શેખ ખાનુકે મુરીદ થે. વફાત આપકી સને ૯૯૯ હીજરીમેં હુઇ.

૯૩–શેખ તાહા ચિશ્તી ક૬૦ હઝરત શેખ તાહા ચિશ્તી ક૬૦ શેખ સલીમકે ખલીફે થે. સફર બયતુલ્લાહ મેં પીરકે સાથ થે. જબ શેખ હિન્દુસ્તાનમેં આયે શેખ તાહાકો એહમદાબાદ ગુજરાતમેં મુકરર ફરમાયા. શેખ મોહંમદ શેરવાની ઓર દીગર તાલિબાને હકકો તરબીઅતકે વાસ્તે આપકી ખિદમતમેં છોડા. ખાતિની ઇમ્તિહાન કે બાદ ઉસ ઈલાકે કે તમામ મશાયખ ફેઝયાબ હુએ ઓર શેખ મોહંમદ આઝમ સાહબ ઓર શેખ તાહા સાહબાં દોનો બુઝુર્ગોંમેં કમાલ ઇતતિહાદ રહા. મઆરિજુલ વલાયતસે નકલ હે કે મુઝફ્ફર શાહ હવાઇકા જબ ગુજરાતપર તસલ્લુત હુઆ. ઉસને શેખ કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર અર્ઝ કિયા કે આપ મેરી

કમરમેં અપને મુબારક હાથસે તરવાર બાંધેં, કે મૈં અકબર પર ફતેહયાબ હોકર તમામ હિન્દુસ્તાન કો અપને તસર્રૂફમેં લાઊં. અપને ઈરશાદ ફરમાયાકે અલ્લાહ તઆલાને યેહ મુલ્ક અકબરકો અતા કિયા હે, મુઝસે નહીં હો સકતા કે મૈં ઉસકે બદલને મેં કોશિશ કરૂં. યેહ સુનકર મુઝફ્ફર બહોત ગુસ્સે હુઆ ઓર કહા કે લશ્કરે અકબર કે પેહલે આપકે ખુનસે અપની તલવાર રંગીન કરતા હું. શેખને જવાબ દિયા કે આઠ રોઝકી મોહલત દે બા'દ જો ચાહે કરના. પસ વોહ હફ્તા ન ગુઝરને પાયા થા કે ફોજ ફતહ મોજ બાદશાહી આ પહોંચી. ઓર ગુજરાતકો તાખ્તો તારાજ કિયા. મુઝફ્ફર ફરાર હુઆ. બયાન કરતે હેં કે હઝરત શાહનશાહ અકબરને યેહ મામલા સુનકર શેખકી બહોત ખિદમતકી. ઓર ઝિંદગી તક શેખકે અદબકા ખયાલ રખા. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૦૦ હિજરીમેં હુઈ.

૯૪–શેખ મિઠા ગાગરૂની કદ૦

હઝરત શેખ મિઠા ગાગરૂની કદ૦ દુરવેશે કામીલ થે. ઓર રૂહાનીયત હઝરત શેખ બુઝુર્ગસે ફેઝયાબ થે. કામિલ બીસ બરસ ખાજા કે રોઝે પર રહે. એક દિન આવાઝ સુની કે અય મિઠા તુઝકો બહેક પહોંચાયા. ઓર વાહએ વલાયત ગાગરૂનકા કિયા. વહાંકા તસર્રૂફ તુઝકો બક્ષા. ખાજા કે હુકમસે ગાગરૂનમેં આકર મુકીમ હુએ. હિદાયતે ખલ્ક ઓર ઇરશાદે મુરીદોંમેં મશ-

ગુલ હુએ. ગાગરૂનકે પત્થરમેં યેહ તાસીર હે કે ઉસકો ઘિસકર પિલાનેસે હેઝા દુર હોતા હે. યેહ કેફીયત એસેહી બુઝુર્ગોંકી બરકતસે પેદા હુઇ. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૦૩ મેં હુઇ મઝાર આપકા ગાગરૂનમેં હે.

૯૫-શેખ કબીર જુલાહા કદ૦

હઝરત શેખ કબીર જુલાહા કદ૦ શેખ તકી સોહવરદીકે ખલીફે થે. મશાહીરે ઝમાનાસે હુએ હેં. અપની વલાયતકો તરીકયે મલામતિયામેં છુપાયા થા. ઓર તમામ મવાહિદોંને વકતસે મુમતાઝ થે. ચંદ રોઝ રામાનંદ બેરાગીકી ખિદમતમેં રેહકર ફન્ને શાયરી ઝબાને હિન્દીમેં હાસિલ કિયા. હિન્દી ઝબાનમેં પેહલે મા'રિફત આપહીને બયાન કી, ઉનકી તકલીદ ગુરૂ નાનકને કી. ઉનકે બાદ મા'રિફત ગુરૂ દાદુને બયાનકી. મગર કબીર સાહબકા વોહ કલામ હે કે હરગિઝ દુસરે શાયરકો નસીબ નહી હુઆ. આપને જો ફરમાયા મામલા ઓર વારદાતકો ઇરશાદ ફરમાયા. વોહ બાતેં ફરમાઇ કે જો તાલિબાને હકકે કામકી થીં. બાદ ઇસકે હઝરત શેખ ભીકા ચિશ્તીકી ખિદમતમેં રેહકર ખિરકએ ખિલાફત હાસિલ કિયા. મઝાર શેખ ભીકાકા નવાહે લખનઊમેં હે. હિન્દુ મુસલમાન દોનોં ગિરોહ આપકો માનતે થે. હર એક આપકો અપનેમેં શુમાર કરતા થા. ખવારિક ઓર કરામાત આપકે મશહુર હેં. જો એહલે

હુનુઝ આપકે સિલ્સિલેકે હેં વોહ કબીરપંથી કેહલાતે હેં. તરીક ઉનકા અઝકાર વ અશગાલમેં બિલ્કુલ એહલે ઇસ્લામકે મુતાબિક હે. મગર અલફાઝકા ફર્ક હે. હમ અલ્લાહ કેહતે હેં વો સોહમ કેહતે હેં. કાતિબુલ હુરૂફ (શાહઝાદા અહમદ અખતર બહાદુર)કો સૈરો સફરકે દિનોમે પુકરા એકબીરપંથિયોંસે મિલનેકા બહોત મોકા હુઆ હે બાઝ વકત ફકીર ઓર વોહ એક મકાનમેં અપને અપને શગલમે મશગુલ રહે હેં. હઝરત દારા શિકોહ કાદરી ખલફ શાહજહાં બાદશાહ હસનાતુલ આરેફીનમેં લિખતે હેં કે કયામ હઝરતકા કાશી યાંની બનારસમેં થા. વકત નિઝાઅ હઝરતકે હિન્દુ ઓર મુસલમાનોંમેં તકરાર હુઇ. મુસલમાન કેહતેથે હમ અપને તરીક પર તજહીઝો તકફીન કરેંગે. હિન્દુ કેહતે થે કે હમ ઉનકો જલાયેંગે. આપકો બેહોશી થી. કરીબથા કે તલવાર ચલે, આપને આંખેં ખોલીં ઓર ફરમાયાકે કયોં લડતે હો મૈં અભી ઝિન્દા હું. યેહ ફરમાકર હુજરેકા દરવાઝા બંધ કરલિયા. બાદ થોડી દેરકે દરવાઝા ખોલ કર દેખાતો હઝરતકે બિસ્તરે પર થોડીસી મિટ્ટી પડી હુઇથી. ઓર કુછ ન થા. લંગોટી વગેરાથી યેહ કરામત દેખકર, સબકો હાલત તારી હુઇ. યેહ વાકેઆ સને ૧૦૦૩ મેં હુઆ આપકા યેહ પદ મશહુર હે.

માઇ તુરકની બાપ જુલાહા, ઓર કબીરા સંત;

જ્ઞાન ન તુમરો કલ કલ નિકસો, રામ ભજન કે સંગ

ઈસ પદસે આપકા ઇ'સ્લામ ઝાહિર હોતા હે. આપ કે સાહબઝાદે શેખ કમાલ થે. ઉનકા મઝાર એહમદાબાદમેં હે. નકલ હે કે એક બાર શેખ કબીર પાન (ફ્ણી) કર રહે થે યા'ની તાના સુતકા સાફ કર રહે થે, કુંચા સિરપર રખા થા, એક શખ્સને પુછા કબીર કયા કર રહા હે, આપને જવાબ દિયા કે ટુટેકો સાંધ રહા હું. ફિર ઉસને કહા તેરે સિરપર કયા હે, આપને ફરમાયા કે કુંચા. આપ ફરમાતે હેં—

યહીં મઢી મસીત હે, યહીં હે કમલા પુલ;
અપને મેં તુ ખોજલે મુરખા ઈસે ના ભુલ.
ચલતી ચક્કી દેખ કર, દિયા કબીરા રોય,
દો પાટન કે બીચ આ સાબત ગયા ન કોય.
કબીર બસે ચોપાડ મેં, ગલ કટટોં કે પાસ;
અપની કરની પાર ઉતરની તુમ કયોં ભયે ઉદાસ.
કરસે માલા ના જપું, મુખસે કહું ન રામ;
શ્વાસા સ્વહમ હો રહો, નહિ ઓરસે કામ.
જોગ કરે યા જપ કરે, મુન ધરે દિન રૈન;
બિન મનસા સ્થિર કિયે, જીયા ન પાવે ચૈન.
પોથી પુસ્તક ધરદો પાંડે, હોજા સંત નિશાની;
કહે કબીર સુનો ભાઇ સાધુ, જયોતમેં જયોત સમાની.

હઝરત શેખ વલી ચિશ્તી બિન શેખ યુસુફ ચિશ્તી કદ૦ શેખ સલીમકે મુરીદ થે. લિખા હેકે જીસરોઝ આપ ખિદમતે શેખ સલીમમેં હાઝિર હુએ ઉસી રોઝ મંઝુરે નઝર હોકર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. યેહ હાલ દેખકર ઓર મુરીદોંને શેખસે અર્ઝ કીકે હમ લોગ સાલહા સાલસે ખિદમતમેં હાઝિર હેં, લેકિન અબતક ખિરકયે ખિલાફતસે મુશર્રફ નહી હુએ. ઓર યેહ પેહલેહી રોઝ એસી ભારી સઆદતસે મુશર્રફ હુએ. ઇસમેં કયા ભેદ હે. આપને ફરમાયાકે યેહ શખ્સ બના બનાયા આયા હે. યા'ની હાંડી તૈયાર રૂબરૂ આઇ ફકત ઉસમેં નિમક ન થા. નિમકકે ડાલતેહી વોહ તૈયાર ઓર મઝેદાર હોગઇ. ગોયા મૈંને ઉનકી તૈયાર હાંડીમેં નિમક મિલાદિયા. વફાત શેખ-વલીકી સને ૧૦૦૪ મેં હુઈ.

૭૬–શેખ વલી ચિશ્તી કદ૦

હઝરત મોલાના અબદુલ્લા અનસારી સુલતાન પુરી કદ૦ આલિમે બેબદલ ઓર મશાહીર ફુકરાએ હિંદમેંસે હેં. મુરીદ ખાન-દાને ચિશ્તકે નિહાયત મુત્તકી થે, ઝમાના શેર શાહ સુરસે શહનશાહ અકબરકે ઝમાને તક ઝિન્દા રહે. ફુકરો બિદઅત દુર કરને મે બહોત કોશિશ કરતે થે. ઉમરાએ ઇસ્ના અશરીકે

૭૭–મોલાના અબ્દુલ્લા અનસારી મુલ્તાન પુરી

આપસે બહોત અદાવતથી. મોકા પાકર બાદશાહકો આપકી તરફસે બરહમ કરકે દેસ બદર કરાદિયા. આપને અરબમેં જાકર કઇ હજ કિયે. ચંદે મદીને તૈયબામેં રહે ઓર સને ૧૦૦૬ હીજરીમેં વાપિસ હિન્દુસ્તાન આયે. દુશમનોંને ઝેહર દેકર શહીદ કિયા. આપકી તાલીફ ઓર તસાનીફસે મિનહાજુદ્દીન ઓર અફીફતુલ અંબિયા ઓર કશફુલ ગમ્મા મશહુર કુતુબ હેં.

હઝરત શેખ અખત્યારૂદ્દીન મરદાની કદ૦ શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલીકે ખલીફે હેં કોમસે

૯૮—શેખ અખત્યારૂદ્દીન મરદાની કદ૦

પઠાન થે. જબ મોહબ્બતે ઇલાહી પેદા હુઇ અજમેર જાકર હઝરત ખાજાકે રોઝે પર મોઅતકિફ હુએ. ખાજાકી બશારતકે મુતાબિક નારનોલમેં આયે. દેખાકે શેખ નિઝામુદ્દીન ટુટી ચારપાઈપર સરનિગું બેઠે હેં. યેહ દેખકર ઉનકે દિલમે ખતરયે ફાસિદ ગુઝરા. શેખને નુરે બાતિનસે માલુમ કરકે સિર ઉઠાકર ફરમાયા કે તુ ખાજાકા ભેજા હુઆ ઉનકે હુકમ સે મેરે પાસ આયા હે. ઇસમેં શકકી કયા જગાહ હે. યેહ ઉસ ખતરેસે શરમિન્દા ઓર પશેમાન હુએ ઓર મુરીદ હોકર તરબીયત ઓર તકમીલ પાઇ. બાદહુ ખિરકયે ખિલાફત દે કર ઉનકે વતનકી તરફ રૂખસત ફરમાયા ઓર અખત્યાર ખાંસે અખત્યારૂદ્દીન મુખાતિબ હુએ. પેહલે વતન

આપકા કાલ્પીકે નઝદીક થા. સને ૧૦૧૧ હિજરીમેં વફાત પાઈ વહીં દફન હુએ ઓર બાદહુ આપકી ઓલાદ શમસા બાદમેં આ બસીથી.

૭૯—શેખ જલાલુદ્દીન કાસી કદ૦

હઝરત શેખ જલાલુદ્દીન કાસી ચિશ્તી કદ૦કા પેહલા નામ જલાલખાં થા. અફ્ગાન કોમસે થે. શેરશાહ સુર કે દીવાન જો. જબ ખાનદાને સુરસે દોલતો ઇકબાલ ગયા ચેહ રંગ આમેઝી દુનિયાકી દેખકર ઉનકા દિલ દુનિયાસે કરાહિયત કરને લગા. તર્કે કુલ્લી કરકે શાહ મોહમંદ ચિશ્તી કે મઉમેં આસુદા હેં ઉનકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ મુરીદ હોકર નિહાયત મેહનતકી મગર કુશુદે બાબ ન હુઆ. શાહ મોહંમદને ફરમાયા કે જલાલ તેરા કામ આસ્તાને શેખ બદરૂદ્દીન સાહબે વલાયતસે હોગા, વહાં જા. આપ પીરો મુરશદ કે હુકમસે બદરૂદ્દીનકે રોઝે પર આકર જારોબકશીમેં મશગુલ હુએ. એક રોઝ મઝારે પુર અનવારે શેખસે આવાઝ આઈ કે જલાલ બદરૂદ્દીન વ બદરૂદ્દીન જલાલ. ઉસ રોઝસે રૂજુ ખલાયક ઓર પુતુહ હોને લગા, હઝારોં આદમી મુરીદ હુએ. એક રોઝ આપકે દિલમેં ચેહ ખતરા ગુઝરાકે અગર ફરઝંદે માઅનવી લાયક મિલે તો મૈં ઉસકો અપની જગા છોડું. ઉસી શબકો શાહ વલાયતને ઈસ મામલેમેં ફરમાયા કે તેરે વાસ્તે

ફરઝંદભી લાતા હું ઉસકો, અચ્છી તરાહ તા'લીમ કરના. ઈતતિફાકન ઉસી અરસેમેં પરગને આસુ સરકારે લખનઉમેં એક કાયસ્થને અપને લડકે કો જીસકી ઉમર બારા-બરસકીથી પઢને બિઠાયા. વોહ નિહાયત ખુબસુરત થા ઓર જબ ગુલિસ્તાં શુરૂકી એક રોઝ ઉસકા સબક "બલગલ ઉલા બેકમાલેહી, કશફદ--દુજા બેજમાલેહી; હસનત જમીએ ખિસાલેહી, સલ્લુ અલયહે વ આલેહી" કા થા. ઉસ લડકેને ઉસ્તાદસે પુછાકે ઈસ મરતબેકા કોન શખ્સ થા. ઉસ્તાદને નાઅત સરવરે આલમ બયાન કી. સુનતેહી બ સિદક દિલ મુસલમાન હુઆ. યેહ સુનકર ઉસકે રિશ્તેદારોંને બહોત શોરો શર કિયા, મગર વોહ ન માના વહાંસે નિકલકર મુસાફિરત અખત્યારકી, યહાં તકકે બદાયુંમેં શેખકે દરવાઝે પર આયા. રૂહાનીયત શાહ વલાયતને શેખકો આગાહ કિયા, કે ફરઝંદ તેરે દરવાઝેપર આ પહોંચા, મખદુમ અબદુલ્લા નામ રખના. વોહ તેરા જાનશીન હોગા. શેખને ઉસકો મુરીદ બનાકર તરબીયત ઓર તકમીલ ફરમાઈ ઓર ખીરકા ખિલાફતકા અતા કિયા, ઉસકોભી રૂહાનીયત શાહ વલાયતસે હુઝુરી હાસિલ હુઈ. ઓર શેખ જલાલકા કાયદાથાકે આધી રાત તક મઝાર શાહ વલાયતપર કુર્આન પઢા કરતેથે. બા'દહુ બદાયું સે ચંદે ફાસલે પર ઉનકે બાલબચ્ચેથે વહાં જાયા કરતે. એક રોઝ રાસ્તેમેં ડાકુંઓને આપકો તીરોંસે શહીદ કિયા. યેહ વાકેઆ સને ૧૦૧૩ કાહે. બાદ શેખકે

મખદુમ અબદુલ્લા સાહેબ સજ્જાદે હુએ. ઉનકા કાયદા થા કે તમામ રાત બેદાર રેહતે થે એક પાઉંસે ખડે રહેતે. આપકી કરામતેં મશહુર હેં. હઝારોં મુરીદ હુએ. ચુનાંચે શેખ તાહા કે અકાબરે રાયબરેલી થે તર્કે દુનિયા કરકે આપકે મુરીદ હુએ. સને ૧૦૩૪ હી. મેં વફાત પાકર મુરશદકે કરીબ દફન હુએ.

૮૦-શેખ મુઝમ્મિલ ચીશ્તી કદ૦

હઝરત સેખ મુઝમ્મિલ ચિશ્તી કદ૦ ખાનદાને ચિશ્તમેં મુરીદથે. આપકે વાલિદ હાજી અબદુલ વહાબ સાદાતે ઉઝામસે થે. પેહલે યેહ શેરશાહકે અમીરોંમેં થે. બા'દહુ રિયાઝત વ ઈબાદતે શાકકા કરકે ખિરકયે ખિલાફત પેહના ઓર ઓલિયાયે હિન્દસે હુએ. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૧૫ મેં હુઇ.

૮૧-શેખ સેયદ જીવ કદ૦

શેખ સૈયદ જીવ દેહલીકે બડે અમીર થે. એક રોઝ શેખ સલીમ કે એક મુરીદ સે મિલે. કહાકે મેં એસા શખ્સ ચાહતાહું કે મિલતેહી જઝબ કરકે મુઝકો મુઝસે જુદા કર દે, તો મૈં ઉસકા મુરીદ બનું, ઉસ દુરવેશને કહાકે યેહ સિફત પીર શેખ સલીમમેં હે, જો ફતેહ પુરમેં હેં. યેહ ઉસ દુરવેશકો સાથ લેકર ફતેહપુર ચલે હર મંઝિલમેં યેહ ખયાલથાકે

શેખ મેરે ઇસ્તિકબાલકો આવેંગે, યહાંતકકે ખાનકાહકે દરવાઝે પર પહોંચકર ખડે રહે. શેખ ન આયે. આખિર ગુસ્સે હોકર દેહલી વાપિસ ફિરે. યેહ થોડી દુર ગયે થે કે શેખને નુરે બાતિનસે માલુમ કરકે એક શખ્સ ઉનકે પીછે પીછે રવાના કિયાકે વાપિસ ફેર લાવે, જબ વોહ આદમી શેખ જીવકે પાસ પહોંચા ઉસે દેખતે હી આપ ઘોડેસે ઉતરપડે ઓર પાપયાદે ખાનકાહે શેખમેં આકર કદમ બોસ હુએ ઓર જમાલે શેખકો દેખતેહી તીન રોઝ બેહોશ પડે રહે. ચોથે રોઝ જબ હુશિયાર હુએ મુરીદ હોકર ફકરકે મરતબેકો તકમીલકો પહોંચાયા, ઓર ખિરકાખિલાફતકા હાસિલ કરકે પીરકી ઇજાઝત સે દેહલીમેં મુકીમ હુએ ઓર સને ૧૦૧૫ મેં વફાત પાઇ.

૮૨–શાહ નોઅમાન ચિશ્તી કદ્દ૦

હઝરત શાહ નોઅમાન ચિશ્તીકે બારેમેં લિખાહે કે આપ દોલતાબાદમેં અપને પીરકે સાથથે જબ ઉનકી વફાતકા વકત નઝદીક આયાતોઉનસે ફરમાયા કે તુ બુરહાનપુરમેં શેખ નિઝામુદ્દીન બખારીકે પાસ જાકર અપના હિસ્સા લે, પસ પીરકે હુકમકે મુજબ આપ શાહ બખારીકી ખિદમતમેં પહોંચે. ઉન્હોંને દેખતેહી ફરમાયાકે તેરે આનેસે પેહલે તેરે પીરકી સિફારિશ મેરે પાસ આ ગઈ હે ઓર અપની તસ્બીહ ઓર અસા અતા કિયા. ઓર એક નઝ-

રમેં કામિલ બનાયા. બાદહુ અસીરકે કિલેકી તરફ રૂખસત કિયા. ઉસવકત આપને અર્ઝ કિયાકે વહાં કે શાહ વલાયત શાહ મેહમુદહેં, ઇસમેં કયા હીકમત હે. ઉન્હોંને ફરમાયા કે વોહ બહુકમે રસુલે મકબુલ દુસરી જગાહ જાયેંગે. આપ બુરહાનપુરસે ચલકર કિલયે અસીરમેં મુકીમ હુએ. ઓર હમેશા બઝોરે કરામત પીરકી મજલિસમેં હાઝિર હોતે, ઓર મજલીસ બરખાસ્ત હોને પર અપને મકામ પર વાપિસ આતે. ઓર જો તોહફા ચાહતે હાથ લમ્બા કરકે ખિદમતે શાહ બખારીમેં પહોંચાતે. વફાત હઝરતકી અને ૧૦૧૯ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર અસીરકે કિલમેં હે.

૮૩-શેખ હાજી અવેસ તુઝી

હઝરત શેખ હાજી અવેસ તુઝી કદ૦ અફઘાન કોમમે ઓર અઝમતવાલે તુઝી ખાનદાન કે પીર કિબારકી ઓલાદમેં થે. રૂહાનીયત પીર કિબારસે ફેઝાન રખતેથે. ઓર નેઅમતે હરમયનકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોકર કર્નમેં જાકર હઝરત ખાજા અવેસ કર્નીકે મઝારકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોકર ફિર હિન્દુસ્તાન મેં આયે. મઆરિજુલ વલાયતમેં લિખાહે કે આપકે યહાં ફરઝંદ તવલ્લુદ હુઆ ઉસકા નામ દાઉદ રખા આપને ઉસકી શાદી કરની ચાહી. આપકે ઘરસે કહા કે યે બચ્ચા શાદી કરનેકે લાયક નહીં. જબ વોહ લડકા બડા હુઆ

દીવાના હુઆ ઓર એક આપકી સાહબ ઝાદીથી. જબ વોહ આલિગ હુઇ આપને શેખ યુસુફસે કહા, મેં અપની લડકી તુમકો દેતાહું ઉન્હોંને જવાબ દિયા કે મેં અપની વાલિદાસે દર્યાફ્ત કરલું. આપને ફરમાયા કે ખેર અગર તુમને કબુલ ન કિયા તો, તમામ ઉમર ચહેરા ન દેખોગે. ચુનાંચે એસાહી હુઆ કે શેખ યુસુફને બીસ નિકાહ કિયે એક કે ચેહરા નથા યા'ની કિસીકે અંદામ નિહાની નથી. વફાત શેખ હાજીકી સને ૧૦૧૭ હીજરીમેં બમકામ કુસુર હુઈ. યહીં શેખકા અસલી વતનથા. અખબારૂલ ઓલીયા કે મુસન્નિફ પીર કિબાર સાહબકા ઝિક ઈસ તરાહ કરતે હેં કે પીર કિબાર:બિન શુરા બિન ખેશગી કોમ અફ્ઘાન થે. આપકે જો ફકીર હેં બાઝે ચિશ્તિયા શુર્યાની બાઝે ચિશ્તિયા ખેશગી કેહલાતે હેં ઉનમેં બહોતસે આપકી ઓલાદ સેભી હેં. લિખા હે શુરાકે તીન લડકે થે. એક પીર કિબાર દુસરે હુસને ખેશગી, તીસરે ખેશગી વાઝ, યેહ તીનોં બુઝુર્ગવાર કામિલ વ સાહબે ઝૌકો શૌક હુએ હેં. તલાશે પીરમેં બહોત દિનોં ફીરે. બહોતસે મશાયખ દેખે, ઉનકી સોહબતમેં રહે, મગર તસલ્લી કિસીસે નહુઈ આખિર કસબયે ચિશ્તમેં આકર ખાજા મોદુદ ચિશ્તીકે મુરીદ હુએ. ઓર બાવરચી ખાનેમેં પાની પહોંચાયા કરતે થે. ચાલીસ બરસ તક મુરશદકી ખિદમત બજા લાયે. જબ ખાજા મોદુદ ચિશ્તીકી વફાતકા વક્ત કરીબ આયા પીર કિબારકો પાસ બુલાકર, નેઅમત ઓર ખિરકયે

ખિલાફત સે મુમતાઝ ફરમા કર વતનકી તરફ રૂખસત કિયા. મગર મહોબ્બતકે સબબસે આપ મુરશદકે રોઝેકી જારોબ કશી (ઝાડુ દેના) કરતે રહે. આખિર દુસરીબાર ખાજાને ફરમાયા તુ અપને વતકો જા. નાચાર આપ વતનમેં આયે. તમામ કોહિસતાની ઓર પેશાવરી અફઘાન બદ અકીદા થે. કરામાત દેખની ચાહતે થે કે હમ જંગલી કબુતર લાકર શેખકે ગરીબાનમેં છોડ દેં અગર આસ્તીનોંસે નિકલ જાવેં તો હમ વલાયતકે કાયલ હોં. કુદરત ખુદાસે ઉસી વકત દો કબુતર જંગલી ગેબસે પેદા હુએ ઓર શેખકે ગરીબાનમેં સે ઘુસ કર હરદો કબુતર દોનોં આસ્તીનોંસે નિકલ ગયે. યેહ કરામત દેખ કર ઇરદ ગિરદ કે લોગ ખાસ તૌરસે ખેશગી કબીલે કે તમામ લોગ મુરીદ હુએ. પીર કિબારને કબુતરોંકે વાસ્તે દુઆકી ઓર કબુતર ઝબહ કરનેકી કોમ ઓર મુરીદોંકો મના કિયા. ઓર કહાકે જો કબુતરકો સતાયેગા ઉસકે ઓલાદ નહોગી. યા તંગદસ્ત રહેગા. ચુનાંચે કબીલયે ખેશગી મેં કબુતરકો સતાના બીલકુલ મનાહે. પીર કિબારકે બહોતસે ખલીફે હુએ. મગર મશહુર તરીં યેહ હેં. (૧) શેખ બતંગ કે બહોત બડે મશાયખીન સેથે ઓર આપકે ભતીજે થે. બાઝને લિખા હે કે ખાજા મોદુદ ચિશ્તી કે પોતે થે. ઉનકે હકમેં પીર કિબારને દુઆ કીથી કે તેરે મુરીદ ઓર તેરી ઓલાદ કયામત તક કરામતસે ખાલી ન રહેગી. વફાત શેખ કબીરકી સને ૫૫૦ હીજરીમેં હુઈ.

હઝરત આખુન સઇદ શોર યાની કદ૦ સાની અબુલ હસન ખિરકાની થે. અબુલ હસન

૮૪–આખુન સઇદ શોરયાની કદ૦

ખિરકાનીને રૂહાનિયત સુલતાનુલ આરેફીનસે તરબીયત પાઈ થી. ઉન્હાંને રૂહાનિયત પીર કિબારસે તરબીયત પાઈ ઓર કારે ફકરકો કમાલતક પહોંચાયા ઝાહિર કિસીસે બયઅત નહી. ઈજરાયે એહકામે શરીઅતમેં નિહાયત મુસ્તઇદ ઓર મુકૈયદ થે. શાહો ગદાકો એક નઝરસે દેખતે થે. ઉમરાસે નફરત કરતે થે. સિમાઅ કો બહોત દોસ્ત રખતે થે. મુરીદ ઓર ખાદિમાન રખતે થે. શેખ અબ્દુલ હક મોહદ્દિસ દેહલવીને આપકી કરામતેં બહોત કુછ બયાન કી હેં ચુનાંચે ખાનેમેં નમક બહોત ડાલતે થે. મગર જબ ખાના તૈયાર હોતા નમક ઝાયકે કે મુતાબિકહી માંલુમ હોતાથા. એક રોઝ એક શખ્સ આપકી ખિદમતમેં આયા ઓર અર્ઝકી મેરા અઝીઝ બહોત રોઝસે ગુમ હે ઉસકે મરને જીનેકી કુછ ખબર નહી. આંપને ચંદે તાઅમ્મુલ ફરમાકર ઇર્શાદ ફરમાયા કે વોહ મરગયા. ચુનાંચે ગુજરાતસે ઉસકે મરનેકી ખબર આઇ. એક રોઝ એક ઠાકુર આપકી ખિદમતમેં આયા ઓર અર્ઝકીકે શહનશાહ અકબર મુજસે નાખુશ હેં. દુઆ કીજીયે કે મેરા કુસુર માફ કરેં, જો આપ ફરમાયેંગે મેં નઝર કરૂંગા. આપને

ફરમાયા કે રૂબરૂ બાદશાહકે બેખટકે જા. મૈંને ઉસકી ઝબાન બંદ કરદી. ઉસકી ઝબાનકો તેરે દેખતેહી યેહ હરકત હોગી કે ઈસકો ખિલઅત દો. જબ ખિલઅત હાસિલ હોવે બાદશાહકે પાસસે એક બકરા મેરે વાસ્તે લાના. આખિર રાજપુત ઠાકુર બાદશાહ કે રૂબરૂ ગયા ઓર ખિલઅત હાસિલ કિયા ઓર બકરા લેકર આખુન કે રૂબરૂ આયા. આપને ફરમાયા યહી એક બકરા મેરા હદિયા હે. સને ૧૦૨૦ મેં કુસુરમેં હઝરતકી વફાત હુઈ.

૮૫–શેખ નિઝામુદ્દીન ઝિન્દાપીર કદ૦

શેખ નિઝામુદ્દીન ઝિન્દાપીર બીન શેખ ઉસમાન પાનીપતી અપને પિદરે બુઝુર્ગવાર કે ખલીફે થે. ઓસાફે હમીદાસે મોસુફ થે. કિનાઅત, રિયાઝત ઓર ઈબાદત મેં શોહરયે આફાક. દોનોં જહાનસે બેપરવા ઓર યાદે મોલામેં મુસ્તગરિક થે. આપ દો ભાઇ થે. બડે ભાઇ આપકે શેખ કમાલ કે હકીકતમેં ઇસ્મ બા મુસમ્મા થે. બાદ વફાત વાલિદ કે સજ્જાદા કરના ચાહા મગર આપને કુબુલ ન કિયા ઓર અપને છોટે ભાઈ નિઝામુદ્દીનકો સજ્જાદા નશીન બનાયા. શેખ નિઝામુદ્દીનને સજ્જાદા નશીન હોકર એક મુદ્દત હિદાયત ઓર ઈરશાદમેં મશગુલ રેહકર સને ૧૦૧૮ હી૦ મેં વફાત પાઇ. મઝાર આપકા પાનીપત મેં હે. ઉમર શરીફ આપકી ૧૪૭ બરસકીથી.

૮૬—શેખ ઝેહમત શુર્યાનીકદ.

હઝરત શેખ ઝેહમત શુર્યાની ચિશ્તી કદ૦ પીર કિબારકી ઓલાદસે થે. ઓર અપને દાદાકી રૂહાનિયતસે તરબીઅત પાઈથી તમામ હેવાનાતકી બોલી સમઝતેથે ઓર ઉનસે કલામ કરતે થે. સને ૧૦૨૫ મેં આપને વફાત પાઈ

૮૭—શેખ મોહમદ કદ૦

હઝરત શેખ મોહંમદ બિન ફઝલુલ્લાહ કદ. કા સિલ્સિલયે નસબ હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રઝી.) સે મિલતાહે. પહેલે બુઝુર્ગ આપકે જોનપુરકે બાશિન્દે થે, ફિર ગુજરાતમેં જા રહેથે. આપ ગુજરાતમેં પેદા હુએ ઓર આપકે વાલદને આપકે બચપનમેં વફાત પાઇ જબ જવાન હુએ પેહલે શેખ સફી ગુજરાતીકી ખિદમતમેં રેહ કર ખિરકયે ખિલાફત લેકર મક્કે શરીફ ગયે. બારા બરસ શેખ અલી મુત્તકીકી ખિદમતમે બસર કિયે. વહાંસે એહમદાબાદ મેં આકર નિકાહ કિયા. એક મુદ્દતતક શેખ વજીહુદ્દીનસે ઇકિતસાબે ઉલુમે ઝાહિરી કિયા. બાદ શેખ માહ જોનપુરી જો ગુજરાતહીમેં થે ઉનકી ખિદમતમેં આયે, ઉન્હોંને ઉનકે વાલિદસે સુના થા કે મેરા બેટા કુતબે વકત હોગા. ઈસ વાસ્તે બહોત આ'ઝાઝસે રખતે થે. એકબાર શેખ અબુ મોહંમદ ખિઝાબીને કે મુરીદ ઉનકે વાલિદકે થે શેખ

વજીહુદ્દીન ઓર શેખ માહકો લિખા કે મેરા શાહબાઝ પરવાઝ કયોં નહીં કરતા. ઉન્હોંને જવાબમેં લિખા કે પરવાઝી તુમ્હારે હાથમેં હે, ઓર શેખ મોહમંદકો અસીરકી તરફ રવાના કિયા. વહાં પહોંચકર ઉન્હોંને વોહ નેઅમતકે જો આપકે વાલિદ, શેખ અબુ મોહંમ્મદ અસીરકે સુપુર્દ કર ગયે થે, હાસિલ કરકે બુરહાનપુરમેં જાકર તદરીસ ઝાહિરી ઓર બાતિનીમેં મશગુલ હુએ, આપકો ખિદમત જનાબ રિસાલત મઆબ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમમેં કમાલ મહોબ્બત થી. હર સાલ રોઝયે મુબારકકી ઝિયારતકો જાતે થોડે દિન કયામ કરકે હઝરત અલયહિસ્સલામકે ઈશારેસે વાપિસ આતે. જો ફુતુહાત હોતી ઉસમેંસે તીન હિસ્સે કરતે એક હિસ્સા અયાલો અતફાલકો એક ખાનકાહકે ફુકરાકો ઓર એક હીસ્સા મદીને તૈયબાકો ભેજતે. તા. ૨ રમજાન સને ૧૦૨૯ મે દો શમ્બેકી રાતકો બુરહાનપુરમેં વફાત પાઇ.

૮૮—શેખ એહમદ શુરયાની કદ૦

હઝરત મોલાના શેખ એહમદ શુરયાની કદ૦ પીર કિબારકી ઓલાદસે થે. ઓર અખબારૂલ ઓલિયા ઓર મઆરિજુલ વલાયતકે મુસન્નિફ ખાજા ગુલામ મોહિયુદ્દીન અબદુલ્લા ખેશગી ચિશ્તી આપકે દાદા થે. શેખ ઇસ્હાક બીન શાહ કાકુકી કે વોહ હઝરત બાબા સાહબકી ઓલાદસે થે ઓર હઝારોં મુરીદ રખતે થે ઉનકે શાગિર્દ ઓર મુરીદ થે. શેખ અહમદ કુસુરસે ઉનકી ખિદમંતમે

હાઝિર હુએ થે. આપકે ઝમાનેમેં જો મસલા લાહોર ઓર મુલતાનકે ઉલમાસે હલ ન હોતા થા વોહ આપકે રૂબરૂ પેશ હોકર હલ હોતા થા. હમેશા અદૈયચે માસુરા, ચેહેલ ઈસ્મ, દુઆએ સયફી ઓર હિઝબુલ બહરકા વિર્દ રખતે થે. શેખ એહમદ ફારૂકી, સરહિન્દી કાબુલી મુજદ્દી ઓર શેખ અબ્દુલ હક મોહદ્દિસે દેહલવી, ઓર શેખ ઈસા બુરહાનપુરી યેહ તીનોં સાહિબાં હઝરતકી બહોત તા'ઝીમ કરતેથે. શેખ અબદુલ લતીફ બુરહાનપુરી ફરમાતે હેં કે મેંને અપની ઉમરમેં દો શખ્સોંસે બેહતર નહી દેખે, એક શખ્સ અબદુલ વહાબ ઓર દુસરે શેખ એહમદ શુરયાની. બલ્કે બુરહાન-પુરમેં જો તાલિબ કુસુરસે આપકી ખિદમતમેં આતા ઉસકો વાપિસ કુસુરમેં શેખકીહી ખિદમતમેં ભેજતે, તાલીફો તસનીફકી નિસ્બત ફરમાતે કે મુતકદ્દમીન તાલીફાત કાફી ઓર વાકી રખ ગયે હેં. આપને કુછ તાલીફ નહી ફરમાયા. મગર એક કિતાબ સવાલાતે એહમદી રદે મુલહિદા વગેરામેં જો તાલીફકી વોહ કાફી હે. સને ૧૦૩૦ હીજરીમે વફાત હુઈ મઝાર શરીફ આપકા કુસુરમેં હે.

હઝરત શેખ મોહંમદ સલીમ સાબરી ચિશ્તી લાહોરી

કદ્દ૦ શેખ મોહમદ સિદીક લાહોરી કે

૮૯—શેખ મોહંમદ ખલીફે થે. આપકો સિમાઅ સુનતેહી સલીમ સાબરી કદ્દ૦ વોહ હાલત પેદા હોતીથી કે દમ નિકલનેમેં કુછહી બાકી રેહ જાયા કરતા થા, તીન તીન ચાર ચાર દિન બેહોશ પડે રેહતે થે.

નિહાયતહી બાઅરકત ઓર સાહુબે કરામત થે. વફાત હઝરતકી તા. ૩ ઝીલહજ સને ૧૦૩૦ હીજરી મેં હુઇ મઝાર આપકા લાહોરમે શેખ મોહંમદ સિદીકકે મઝારકે કરીબ હે.

૯૦—સૈયદ મોહંમદ કાલપવી કદ૦

હઝરત મીર સૈયદ મોહંમદ કાલપવી કદ૦ પેહલે હઝરત સૈયદ અબુલ આ'લા નકશબંદીકે મુરીદ હોકર કસબે નકશબંદિયા કિયા. બાદહુ રોઝયે ખાજા બુઝુર્ગકી ઝિયારતકે લિયે અજમેર શરીફ આયે. ઓર ખાજાકી રૂહાનિયતસે કઇ સિલ્સિલોંમેં ફેઝયાબ હુએ. એકબાર આપ ખાજાકે મઝારકે રૂબરૂ મશગુલ થે. માલુમ હુઆ કે હઝરતને પાન ઇનાયત કિયે. જબ બહાલેખુદ આયે પાનોંકા પુડા હાથમેં પાયા. હમેશાં દર્સમેં મશગુલ રેહતે. પુકરાકી બહોત તાઝીમ ઓર તવાઝો કરતે. ઉમરાકી તરફ કમ તવજ્જોહ કરતે. હરેક સિલ્સિલેમેં મુરીદ કરતે તફસીર સુરયે ફાતેહા આપને લિખી. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૩૧ મેં હુઇ.

૯૧—શાહ આ'લા ચિશ્તી કદ૦

હઝરત શાહ આ'લા ચિશ્તી પાનીપતી કદ૦ મદારિજે આ'લા ઓર મરાતિબે મોઅલ્લા રખતે થે. શેખ જલાલુદ્દીન કબીરૂલ ઓલીયાકી ઓલાદસે થે. અપને વાલિદ શેખ નિઝામુદ્દીન ઓલિયાસે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા થા, ઓર શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલીસેભી ખિલાફત હાસીલકી થી. પેહલે નામ આપકા અબ્દુસ્સલામ

થા. ઓર શાહ આ'લાકે ખિતાબસે મશહુર હુએ. પેહલે આપ નોકરી પેશા થે. બાબર બાદશાહકે ઉમરાવોંમેં ફરાખાનકે યહાં નોકર રહે. તીરઅંદાઝીમેં બાબરકી તમામ ફોજમેં મશહુર થે. જઝબએ ઈલાહીને ઝોર કિયા તો દેહલીસે પાનીપત આયે. ઓર પિદરે બુઝુર્ગવારકી ઇજાઝતસે હઝરત શાહ વલાયતકી દરગાહકે કરીબ એક હુજરેમેં ચિલ્લેમેં બેઠે, રિયાઝત ઓર મુજાહિદેમેં બહોત કોશિશકી, યહાંતક કે હુજરેકા દરવાઝા બંદ કરાલિયા થા. ઉસી હાલતમેં શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલીકો દેખા, ફરમાતે હેં કે હિસ્સા બાતની તેરા મેરે પાસ હે. પસ ચિલ્લેસે ઉઠકર શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલીકી ખિદમતમેં પહોંચકર ખિરકયે ખિલાફત ઓર ખિતાબે શાહ આલાસે મુશર્રફ હુએ. મુસન્નિફ સિયરૂલ અકતાબ શેખ અલ્લાહદિયા આપકે મુરીદોંમેં હેં. તેહરીર કરતે હેં કે મૈંને એક અમરકી રૂહાનિયતકી હઝરત બુઅલી કલંદરસે ઇસ્તિદઆકી ઓર કુછ નઝર કબુલી, જબમેરી મુરાદ હાસિલ હુઈ મૈં હઝરત શાહ આં'લાકે સાથ નિયાઝ ચઢાને ચલા. રાસ્તેમેં બહોત બારિશ હુઇ. આપને સાથ વાલોંસે કહાકે કુછ અંદેશા ન કરો બારિશસે તુમકો કુછ નુકસાન ન હોગા. હમને દેખા કે હમસે દો કદમકે ફાસલે પર બારિશ હોતીથી ઓર હમ નહી ભીગતે થે. અલ ગરઝ દરગાહમેં પહોંચે નિયાઝ ચઢાઈ તકસીમકી મગર હમ પર બરસાતકી એક બુંદ તક ન પડી. લિખતે હેં કે મેરા એક

પીરભાઈ કીતની અશરફીયાં અપને મકાનમેં કહીં ગાડ કર ભુલ ગયા. બહોત તલાશ કિયા પર ન પાયા. નાચાર મુરશદસે અર્ઝ કિયા. આપ ઉસકે મકાનકી તરફ મુતવજ્જેહ હુએ જબ શાહરાહ પર કે મકાનકે દરવાઝે પર પહોંચે આપને અસા ઝમીનપર મારા ઓર ફરમાયાકે યહાં ખોદ ઉસને જો ખોદા અશરફીયોંકા ભરા હુઆ બરતન નિકલ આયા. યેહ દેખકર હેરાન હોકર અર્ઝકીકે મૈને યેહ બરતન કોઠડીમેં ગાડા થા રાહમેં કયોંકર આ ગયા. ઈસમે કયા ભેદ હે. આપને ફરમાયા અલ્લાહકે ભેદકી બાતેં હેં ઈસકા કેહના મના હે. શાહ આ'લાને અપની ખાનકાહ મેં કુવા તૈયાર કરાયા મગર ઉસમેં ખારા પાની નિકલા. જબ ખાદિમને હઝરતસે અર્ઝ કિયા ઉસ વકત હઝરત ખાજા કુતબુદ્દીનકી દરગાહકા એક ખાદિમ તબર્રૂકકે ચંદ કાક લેકર આયા ઓર આપકો દિયે. આપને ઉનકો તોડકર અપને હાથસે કુવેમેં ડાલ દીયે, ફાતેહા પઢી ઓર ફરમાયા અબ ઈસ કુવેકા પાની ચખકર દેખો પસ હાઝરીનને પાની ચખા તો શરબત હોગયા થા. આપકે દો ફરઝંદ થે. શાહ મનસુર ઓર શાહનુર. દોનોંને હઝરતકે રૂબરૂ કઝાકી. ઓર શાહ મહમદ ઈબ્ને શાહ મનસુર સાહેબે સજ્જાદા હુએ થે. હઝરત ૮૯૧ મેં પેદા હુએ ઓર ૧૪૨ સાલકી ઊમરમેં સને ૧૦૩૩ મે બાદશાહ જહાંગીર કે ઝમાનેમેં વફાત પાઇ. શેખ અલ્લાદિયાને તારીખે વિલાદત લફ્ઝ "ફૈયાઝ" સે સને ૮૯૧ નિકાલી ઓર

તારીખ વફાત સને ૧૦૩૩ "શેખ આ'લા" સે નિકાલી. બાદ વફાતકે કઈ બરસ પીછે ઉસ્તાનીજીને આપકે રોઝેકી ઇમારત તૈયાર કરાઇ. લિખા હે કે જબ ચબુતરા બનકર તૈયાર હુઆ એક ગતકો મીરે ઇમારતસે બહાલતે ખાબ ફરમાયાકે ચબુતરા બનનેસે મેરી લાશકા સંદુક ટુટ ગયા. એક ઈંટ સંદુકમેં આ પડી જો મેરે બાયેં શાનોં પર પડી હે. મુનાસિબ હે કે પેહલે ઈંટ ઉઠાકર સંદુક દુરૂસ્ત કરકે ફિર નયે સિરેસે ચબુતરા બના. મીર ઈમારતને સુબ્હા અપના ખાબ ઉસ્તાનીસે બયાન કિયા ઉસને કહા કે જેસા હઝરતકા હુકમ હે ઉસી તરાહ કરના ચાહિયે. અલ ગરઝ તમામ રઉસાએ શેહર, મુલાઝિમાને નવાબ મુકર્રિબ ખાન ઓર જીસને સુના, ઉસી તરફ ખલાયક પાનીપતમેં આપકે મઝાર પર જમા હુઇ. ચબુતરા તોડા ગયા. કબરકા પટાવ ખોલા ગયા. દેખાતો વાકઈ બાયેં તરફકા તખતા ટુટા હુઆ હે, દાહના પેર ફેલા હુઆ હે, બાંયા સુકડા હુઆ હે કે જીસ તરફ ઇટ જા પડી થી. બાકી યેહ માલુમ હોતા થા કે આરામ ફરમાતે હેં ઓર આંખેં વગેરા તમામ અઝવ દુરૂસ્ત હેં. તમામ ખલાયકને લાશકી ઝિયારતકી બાદહુ તખતા સંદુકકા દુરૂસ્ત કરકે ફિર ચબુતરા બનાયા. ઉન ઉસ્તાનીકી કૈફિયત કે જો કાતિબુલ હુરૂફને અપને બુઝુર્ગોંસે સુની હે વોહ યેહ હેકે હઝરત જદે અમજદ નુરૂદ્દીન જહાંગીર બાદશાહને અપની કનીઝોંમેં સે એક કનીઝ અપને

રિદાઇ ભાઇ નવાબ મુકર્રિબ ખાનકો જીન્હોંને કસોટીકે ખંભે કલંદર સાહબકી દરગાહ પર ચઢાયે થે ઓર વહીં ઉનકા મકબરા હે ઓર ઓલાદસે શેખ જલાલુદ્દીન કબીરૂલ ઓલીયાકી થે. ઉનકો ઇનાયત કી. વોહ બીબી નિહાયત પાકઝાત ઓર કુર્આન શરીફકી હાફિઝા થીં. નવાબ ઓર ઉનકા તમામ ખાનદાન બાદશાહોં અતીયા સમઝકર, ઉનકી ઈઝઝત કરતા થા. યેહ નિહાયત પરહેઝ ગાર ઓર નમાઝી થીં. યેહ ઉમરાયે પાનીપત કિરાનાકી લડકિયોંકી ઉસ્તાની થીં. યા'ની નવાબ ઓર દીવાન અબદુલ રહીમકી લડકિયાં ઓર દીગર લડકિયાં ઉસ ખાનદાનકી ઓર દુસરે શુરફાકી ઉનકે પાસ કુર્આન શરીફ પઢતીથીં. ઝેવર ઉનકે પાસ બહોતથા. ઉન્હોંને ઉસકો ફરોખ્ત કરકે શાહ આ'લા સાહબકી દરગાહ બનવાઇ ઓર કિરાનેમેં દરમ્યાન દોનોં દરબારોં કે કુવે ઓર હોઝ ઓર મસજીદ આલીશાન તૈયાર કરાઈ. ઉસી મસ્જીદકે સેહનમેં ઉનકી કબર હે. ઉસપર સંગે મરમરકા તાવીઝ હે, ઓર મસ્જીદભી ઉસ્તાનીકી મસજીદ મશહુર હે, જો અનજાન હેં વોહ દરબારકી મસજીદ કેહતે હેં.

૯૨—બાયઝીદ તબક ઝઈ ક૬૦

હઝરત બાયઝીદ તબક ઝઈ ચિશ્તી કદ૦ મશાયખે વકત થે ઓર શેખ તબકકી રૂહાનીયતસે તરબીયત પાઈથી. એક રોઝ આપ સિમાઅમે ખુશ થે. ફરમાયા કોઇ હે મેરે રૂબર આવે કે મેં ઉસે ખુદાસે મિલાઉં કબીલયે ખેશગીસે શેરખાન મજ્જુઝી, પાયંદા મજ્જુઝી, સદરૂ-

દીન ઓર તુઝી સુનકર ઉઠે. ઓર આપસે મુસાફા કિયા. ઉસીવકત તીનોં વાસિલે હક હુએ. કેહતે હેં કે જબ સિમાઅ સુનતે થે યહી લફ્ઝ ફરમાતે. ઇસી તરાહ બહોતસે વાસિલે હક હુએ. એક બાર આપને બમુજીબ આદત કે યહી કલમા ફરમાયા એક ગેર શખ્સ રૂબરૂ આયા. આપને ફરમાયા તુઝકો કાબલિયત નહિ. એક રિવાયત યેહ હે કે વોહ જબ મુસાફા કરને ઊઠા. શેખ કે ઓર અપને બીચમેં આગસે ભરી હુઈ ખાઇ દેખી મુસાફા ન કર સકા. આપકી બીવી સાહિબાસે રિવાયત હે કે બાદ નમાઝ સુબહા મુસલ્લે પર બેઠે હુએ મૈને કભી શેખકો બસુરતે બુઢા, કભી બસુરતે જવાન, કભી બસુરતે શેર દેખા હે. પહેલે શેરકી સુરત દેખકર મૈ ડરી. મેરા ડરના માલુમ કરકે સુરતે અસલીમેં હોકર ફરમાયા કે મત ડર શેરોંને હકકે ઘર જંગલી શેર નહીં આતા. એક બાર આપ સફરમેં થે, અકબરાબાદ કે પાસ એક આદમીકી ખોપરી પડી હુઈથી. આપ ઉસસે બાતેં કરને લગે. ઉસકા હાલ દરીયાફ્ત ફરમા કર ઉસકે વાસ્તે દુઆકી. ૧૦૩૫ હીજરી મેં આપકી વફાત હુઇ. મઝારે પુર નુર કુસુર મેં હે. આપકે તીનોં ખુલફાકા ઝિક્ર હસ્બે ઝેલ હે.

હઝરત શેખ શેરખાન અમજોઝી ક૬૦ હઝરત શેખ બાયઝીદ તબકકે ખલીફે થે. એક

૯૩—શેરખાન અમજોઝી કદ૦

બાર આપ ચલે જાતે થે ઓર મસ્ત હાથી આતા થા. ફીલબાનને કઈ દફા પુકાર કર કહાકે રાસ્તેસે હટ જાઓ આપને ફરમાયા મસ્તકો મસ્તસે કુછ અંદેશા નહી. જબ વોહ મસ્ત હાથી નઝદીક આયા આપકે રૂબરૂ સિર ઝમીનપર રખા. આખિર આપને હાથસે સિર ઉસકા ઉઠાયા ઓર ફરમાયા કે અગર મેં ઇસકા સિર ન ઉઠાતા તો યેહ તમામ ઉમર સરનિગું રહેતા. એક બાર એક બુઢી ઓરત આપકી ખિદમતે શરીફમેં આઈ ઓર અર્ઝ કિયાકે ઉસ બુઢીકા એકહી લડકાહે લબે દમ મરનેકો હે, ઉસકી શફાકી દુઆ કીજીયે. આપને ચંદે તાઅમ્મુલ ફરમાકર ઇરશાદ કિયાકે ઉસકી ઉમર પુરી હો ચુકી અબ સિવાય ઇસકે કુછ ચારા નહી કે મેં અપની ઉમર ઉસકો દુ. યેહ કેહકર ચાદર ઓઢ કર લેટતેહી ગુઝર ગયે. ઉધર ઉસ બુઢીઆકે લડકેકો શફા હુઇ.

હઝરત સદરૂદીન શેખ સદદો કદ. હઝરત શેખ બાયઝીદ તબક ઝઈ કે દુસરે ખલીફે થે. મિસલ-

૯૪—સદરૂદીન શેખ સદદો. કદ૦

દીવાનોંકે ફિરા કરતે થે. બચ્ચે આપકે સાથ બોહોત રહા કરતે થે, ઓર રોટીયાં માંગા કરતે થે. આપ અપને બગલસે નિકાલ નિકાલ કર દિયા કરતે થે. એક બાર આપ યારોંકે હમરાહ ચલે જાતે થે કે બહોત ઝોરકા બરસાત આ ગયા. હમરાહી ગભરા ગયે. આપને ફરમાયા કે

કુછ અંદેશા ન કરો ચુનાંચે ઉનકે ગિરદાગિર્દ પાની બરસા ઓર વોહ લોગ બચે રહે.

હઝરત શેખ જાનુલ્લાહ લાહોરી કદ્દ૦ હઝરત શેખ નિઝામુદ્દીન બલ્ખી સાબરી કે ખલીફે

૯૫—શેખ જાનુલ્લાહ લાહોરી કદ૦

થે. ઉલુમે ઝાહિરી વ બાતિનીસે આરાસ્તા વ પયરાસ્તા થે. શરૂઆતમેં બમકામે લાહોર તુલબાકો પઢાયા કરતે થે. જબ જઝબયે હકીકીને અપની તરફ ખીંચા તર્કે તાલીમ કરકે તલબે હકમેં નિકલ ખડે હુએ. થાનેસર આકર શેખ નિઝામુદ્દીન કે મુરીદ હુએ. કારે દુરવેશી તમામ કરકે મુરશદ કે સાથ હજ કિયા. બલ્ખમેં આકર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. ફિર લાહોરમેં આયે ઓર આપકી કરામતકા શોહરા બુલંદ હુઆ. ઓર હઝારોં મુરીદ હુએ. તા. ૯ જમાદીઉલ આખિર સને ૧૦૩૯ મેં વફાત પાઈ. લાહોરમેં મઝાર હે.

હઝરત સૈયદ અલી ગબ્વાસ તિરમિઝી શેખ નિઝામુદ્દીન બલ્ખીકે ખલીફે થે. ઓર જબ શેખ

૯૬—સૈયદઅલી ગબ્વાસ કદ૦

હિન્દસે બલ્ખકો જાને લગે, ઉસ વકત મુરીદ હુએ. બહોત દીનોંતક મુરશદકી ખિદમતમેં રેહકર નેઅમતેં હાસિલ કરકે મુલ્કે યુસુફ ઝઈ કી તરફ રૂખસત હુએ. વહાં હઝારોં લોગ આપકે મુરીદ હુએ. ઓર બહોતસે ખુદા રસીદા હુએ.

ચુનાંચે મોલાના દરવેઝા પેશાવરી ઓર ઉનકે ફરઝંદ શેખ અબદુલ કરીમ મુરીદ હુએ. " મખઝનુલ ઇસ્લામ " કે મુસન્નિફને આપકી બહોતહી તા'રીફ કી હે. કે હઝરત અપને એહદમે ગૌસ આઝમ સાની થે. ઓર બીલા મઝામીરકે સિમાઅ સુનતે થે. વફાત સને ૧૦૪૦ હીજરીમે હુઇ. મઝાર મુલ્કે યુસુફ ઝઇમેં હે.

હઝરત શેખ મોલાના દરવેઝી પેશાવરી ચિશ્તી કદ૦ સૈયદ અલી ગવ્વાસ કદ૦ કે ખલીફે

૯૭—મવલાના દરવેઝી પેશાવરી કદ૦ થે. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનસે આરાસ્તા થે. બરાયે પરદયે વલાયત આપ તુલબાકો પઢાયા કરતે થે, ઓર કુફ્ર શિર્ક ઓર બિદઅત દુર કરને મેં નિહાયત કોશિશ કરતે થે. આપકી તાલીફાતસે "મખઝને ઈસ્લામ" અફઘાની ઝબાનમેં નિહાયત મોતબિર કિતાબ હે. કિસીકદર નાતમામ રેહ ગઇથી સો આપકે ફરઝંદ શેખ અબદુલ કરીમને પુરી કરદી " મઆરિજુલ વલાયત " કે મુસન્નિફકી ઉસપર શરેહ ચઢી હુઈ હે. અપને વકતકે સબસે બડે આલિમ થે. સને ૧૦૪૮ મેં આપકી વફાત હુઇ.

હઝરત સૈયદ મોહંમદ મેહદી બિન સૈયદ યુસુફ જોનપુરી કદ૦ શેખ દાનિયાલ કે સાહબે

૯૮—સૈયદમોહંમદ મેહદી કદ૦ સુક ઓર મગલુબુલહાલ ખલીફે થે. હાલતે સુકમે મિસ્લ બાઝ હઝરાત કે કિસીને " અનલ્લાહ " " અનલહક " વ " અનાસુબ્હાની " ફરમાયા આપ લફ્ઝ " અના મેહદી "

ફરમાયા કરતે થે. ઓર હાલતે મેહવીયતમેં દાવા મેહદીકા કરતે થે જબ હોશમે આતે ઉસસે તાયબ હોતે, જો જાહિલકે હાલતે સુકમેં યેહકલ્માત સુનતે તોબહકો સહીહ ન જાનતે થે, આખિરકો એક ગિરોહ મેહદવીયા કે નામસે મશહુર હો ગયા થા આપ ઉનકો હરચંદ મના કરતે સમજાતે કે મૈં મેહદી હોનેકા દાવા નહીં કરતા મગર બા'ઝ વકત જો હઝરતકી ઝબાનસે નિકલાથા વોહ ઉસીકે પાબંદ થે પર હઝરતકી મુરાદ યેહ નથી કે મૈં મેહદી હું બલકે અના મેહદી કે મા'ની હાદી મેહદી કે હેં વફાત હઝરતકી સને ૧૦૪૨ હીજરીકી આખિરમેં હુઇ.

હઝરત શેખ હાજી ગગન શુરયાની કુસુરી કદ૦ હઝરત પીર કિબારકી ઓલાદસે થે. અવાયલમે

૯૯—શેખ હાજી ગગન (શુરૂમેં) આપકો તફરીદ, તજરીદ શુરયાની કદ૦ ઓર તકવા બહરજયે કમાલ થા. સાત હજ કિયે ઓર હમેશા ચહેરેપર નકાબ ડાલે રેહતે થે, કે નઝર ના મેહરમપર ન પડે. લેકીન ફતેહયાબ નહોતે થે. હરચંદ કોશિશકી બહોતસે ઓલિયાસે મુલતજી હુએ મગર સાતવીં મરતબાજો હજકો ગયે વહાં જાકર ખાનયે કાબાકે રૂબરૂ બહોત ગિરિયા વ ઝારીકી કે હાતિફે ગેબને નિદાદી ફતેહ બાબ તેરા શેખ ઇસા મસવાની કે પાસ હે. પસ હિન્દુસ્તાનમેં આકર શેખ ઈસા મસવાનીકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. શેખ ઇસા મશરબે મલામતિયા

રખતે થે. અકસર શરાબ પિયા કરતે થે. યેહ હાલ દેખકર બદ એતેકાદ હુએ. ઓર ઉનસે ઈનકાર કિયા. શેખ ઈસાને નુરે બાતિનસે માલુમ કરકે બ આવાઝે બુલંદ કહા કે તુ જીસકે પાસ ગયા તેરા મતલબ હલ ન હુઆ. આખિર કા'બેસે મામુર હોકર મેરે પાસ આયા ઓર મુલાકાત હોનેસે પેહલેહી ફિર ગયા. યેહ અમર અકલકે ખિલાફ હે. યેહ સુનતેહી બસિદક એતેકાદ શેખ કે કદમોંપર સિર રખદિયા. શેખને શરાબકી બોતલકી તરફ ઇશારા કિયા, કે ઉસકો ઉઠાકર મેરે પાસ લા. ઉન્હોંને કિસી કદ્ર તાઅમ્મુલ કિયા. શેખને ખુદ ઉઠકર બોતલ ઉઠાકર તમામ શરાબ ઉનકે હલકમેં ડાલદી. ઉસીવક્ત યેહ બેખુદ હો ગયે. જબ હોશ આયા લિબાસે તકવા ઉતારકર લિબાસે મહોબ્બત યા'ની બ કદ્ર સત્તર ઓરત લિબાસ અખત્યાર કિયા ઓર દુનિયા વ એહલે દુનિયાસે કમ ઇલ્તિફાત કરતે થે. સુક હર વકત ગાલિબ રેહતા થા. ઓર સિર, ડાઢી, મુછ ઓર પલકોંકે બાલ ઉખાડ ડાલતે થે ઓર ફરમાતે થે કે યેહ ઝીનતે દુનિયાહે ઇસકો દુર કરના ચાહિયે હુઝુર ઓર મુજર્રદ રેહના ચાહિયે. સિમાઅસે બહોત ઝૌક રખતે થે. આગસે બહોત મશગુલ રેહતે થે કે હર વકત આગ રોશન રેહતી થી. જો કુછ નઝરાના આતા ઉસકો ધુનામેં ડાલ દેતે, એક અફઘાન બે ઓલાદ આયા. ઓર દુઆ ચાહી કે મેરે ઘર ઓલાદ હો. ફરમાયા કે પેહલા બેટા મુઝે દેતો બહોતસી

ઓલાદ હોગી. મૈં દુઆ કરતાહું અલ્લાહ કબુલ કરેગા. જબ પેહલા લડકા પેદા હુઆ ઉસ અફઘાનને ઉસ લડકેકો લાકર શેખકી નઝર કિયા. આપને ઉસ બચ્ચેકો લેકર આગમેં ડાલ દિયા યેહ દેખકર વોહ અફઘાન બહોત પશેમાન હુઆ ઓર કહા કે મેં ઇસકો જલાનેકે લિયે નહી લાયા થા, આગમેંસે નિકાલકર મુઝકો દે. આપને ફરમાયા મૈંને તેરે બેટેકો જલાયા નહી. અપને ઘરજા ઉસકો ઉસકે ઘોડીયેમેં પાયગા. જબ વો અપને ઘર ગયા અપને બચ્ચેકો ઘોડીયેમેં પાયા. લિખાહે કે જલાલ કે ગલબે કે સબબસે કે આગભી મઝહરે જલાલે ઇલાહી હે હર વકત રોશન રખતે થે. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૪૩ મેં હુઈ. મઝાર કુસુરમેં હે. અબતક ભી લોગ મુરાદેં માનતે હેં ઓર મુરાદ પુરી હોને પર બજાયે નિયાઝકે જુમેકી રાતકો આગ રોશન કરતે હેં. યેહી આપકી નિયાઝ હે.

૧૦૦-શેખ અબ્દુલ જલીલ ક૯૦

હઝરત શેખ હાજી અબ્દુલ જલીલ ચિશ્તી લખનવીકા તરીક અવેસી થા. ઝાહિરા કિસીકે મુરીદ નહી હુએ થે, બાજયે બુઝુર્ગોંકી રૂહાનીયતસે તરબીઅત પાઈ ઓર શિજરા જો અપને મુરીદોંકો દેતે ખાજા કે મુબારક નામકે બાદ અપના નામ લિખતે. અપની તાલીફાતમેં ખુદ લિખા હે કે મેરી વફાત સને ૧૦૪૩ મેં હોગી. ચુનાંચે એસાહી હુઆ.

હઝરત શેખ હાજી અબ્દુલ કરીમ ચિશ્તી લાહોરી

૧૦૧—શેખ અબ્દુલ કરીમ કદ૦

કદ૦ હઝરત શેખ મખદુમ અબ્દુલ મલક અબ્દુલ્લા અનસારી કે ફરઝંદ ઓર શેખ નિઝામુદ્દીન બલ્ખી સાબરી કે મુરીદ થે. લિખા હે કે હઝરતભી શેખકે સાથ બલ્ખમેં રહે હેં.બાદ વફાત અપને વાલિદકે લાહોરમેં આકર હિદાયતે ખલ્કમેં મશગુલ હુએ. નિહાયત બાબરકત ઓર સાહબે કરામત થે, આપને દો હજ કિયે. એક વાલી-દકે સાથ ઓર દુસરા પાપયાદા મયે ચંદ મુરીદોંકે ખુશ્કીકી રાહસે.પસ ઈસિ સફરમેં એક બાર રસ્તા ભુલ ગયે. ઓર એસી જગાહ પહોંચે જહાં પાની નથા, યારોંકો પ્યાસને સતાયા. આપને આસ્માનકી તરફ મુંહ કરકે દુઆકી કે એક તીતર આપકે સિરપરસે બોલતા હુઆ ગુઝરા. સમઝે ઝરૂર કહીં પાની હે. યેહ સમઝકર ચંદ કદમ ચલેથે કે તાલાબ પાનીકા મિલા. સબને ગુસલ કિયા ઓર ફરમાયા કે આજસે જો હમારા મુરીદ હો તીતરકો ન મારે. ઉસ રોઝસે આપકે સિલ્સિ-લેમેં તીતરકા ગોસ્ત ખાના મના હે. એક રોઝ હાજી સાહબ અપની ખાનકાહસે, કે હઝરત ઔરંગઝેબ આલમગીર બાદશાહકી બેટી ઝેબુન્નિસાકે બાગકે કરીબથી, મઝાર પીર ઝાહેદીપર ફાતેહા પઢને જાતેથે. એક શખ્સ શેરાનામ રેશમવાલા મિલા. ઓર વોહ દિન ઇદે કુરબાનીકા અરફાથા. શેરા બોલાકે આજતો હજકા દિનહે. વોહ લોગ બડે તાલેવર

હેં જો કા'બે શરીફકા તવાફ કરતે હોંગે, અફસોસ હે કે હમ ઈસ દોલતસે મેહરૂમ હેં. યેહ સુનતેહી ફરમાયા કે અગર તુભી ચાહતા હે કે મૈં હાજીયોં કે સાથ શરીક હોઉં તો અપની આંખેં બંદ કરકે મેરે પાઊં પર અપને પાઉં રખ. ઉસને બમુજીબ હુકમકે આંખેં બંદ કરકે અપને પાઉં હઝરતકે પાઊં પર રખે. જબ આંખેં ખોલીંતો અપને કો હમરાહ શેખકે જબલે અરફાત પર પાયા. ઓર અચ્છી તરાહ રસુમાતે હજ અદા કિયે. ઓર ઉસી તરીકેસે ફિર લાહોરમેં આયા. આપકી તસનિફાતસે "ઇસરારે અજીબા" જો અશગાલે ચિશ્તિયામેં હે નિહાયત ઉમદા હે. ઓર શરેહ કુસુસુલ હકમ ફારસીભી મશહુર હે. વફાત હઝરતકી તા. ૨૭ રજબસને ૧૦૪૫ મેં હુઇ. લાહોરકી અપની ખાનકાહમેં દફન હુએ. આપકે ચાર ફરઝંદથે શેખ યહિયા, અલ્લાહનુર અબદુલ હક ઓર આલા હુઝુર, ઇનમેં શેખ યહિયા નિહાયત બાકલામ ઓર સાહબે હાલો કાલ હુએહેં. હઝારોં આપકે મુરીદ થે. એક બાર એક ચોરકા નામ ખેરૂ થા ઓર રાહઝની (લુટમાર) ભી કરતા થા. ચોરીકા ઈરાદા કરકે સૈયદવાલેસે લાહોર આયા. બહોત કોશીશકી કહીં ચોરીકા મોકા ન મિલા. આખિર શેખ યહિયાકી ખાનકાહમેં આકર નકબ લગાઈ ઓર ખાનકાહમેં સે શેખકે દો બેલ લેકર બહાર આયા. ઉસી વકત અંધા હોગયા. ફિર અંદર ખાન કાહકે ઘુસા દેખતા હો ગયા, ફિર બાહર આયા અંધા હુઆ

કઇબાર એસા હુઆ. આખિર મજબુર હોકર જહાંસે બેલ ખોલેથે વહીં બાંધે ઓર એક કોનેમેં બેઠ રહા, જબ સુબ્હા હુઈ ખાદિમાને ખાનકાહને રાતકા હાલ બયાન કિયા. ઓર ઉસ અંધે ચોરકો રૂબરૂ લેગયે, ઉસને તમામ કૈફીયત અર્ઝ કી. આપને ફરમાયાકે ઇસને સચ કહા; ઈસલિયે વાજી બુર્ રહમ હે ઓર અપના હાથ ઉસકી આંખોંપર ફેરા ઉસીવકત દેખતા હોગયા ઓર ચોરીસે તોબાહ કરકે મુરીદ હોકર કમાલકો પહોંચા.

હઝરત શેખ અલ્લાહદાદ દઊઝી કદ૦ પીર કિબારકી ઓલાદ સે થે નિહાયત મુતવકિકલ

૧૦૨-શેખ અલ્લાહદાદ દઊઝી કદ૦

ઓર હમેશા હુજરેમેં મોઅતકિફ રહા કરતે થે. કિસીકી શાદી ગમીમેં શરીક નહોતે થે. હમેશા હુજરા બંદ રેહતા થા. આખુન સૈયદ શુરયાની આપકી બહોત ઇઝ્ઝત કિયા કરતે થે. એક બાર આપને દુઆકી કે ઈલાહી મેરી ઓલાદ ઝિયાદા હોગઈ ઇનમેં કોઈ શકી કોઇ મુત્તકી હોગા ઉમ્મીદવાર હું કે સબકો બક્ષદે, આવાઝ હુઇકે કમાન હાથમેં લેકર તીર છોડ. જીતને કદમ તીર પડેગા ઉતની પુશ્તકો બક્ષા. આપને કમાનસે જબ તીર છોડા ચાર કદમપર જાગિરા માલુમ હુઆ ચાર પુશ્તકી બક્ષિશ હુઇ. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૪૯ મેં કુસુરમેં હુઇ.

હઝરત શેખ મલક મોહંમદ જાયસી કદ૦ હઝરત શેખ અલ્લાહદાદકે ખલીફે થે ઓર

૧૦૩–મલક મોહંમદ જાયસી કદ૦

વોહ મોહંમદ મેહદીકે ખલીફે, વોહ ખલીફે શેખ દાનિયાલકે, ઓર વોહ ખલીફે સૈયદ રાજી હામિદ શાહ કે, વોહ મુરીદ શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરી કે જો ખાનદાને નિઝામિયામેં મશહુર મશાયખ ગુઝરે હેં લકબ આપકા મુહક્કિક હિન્દી થા. આખિર ઉમરમેં આપ કુબડે હો ગયે થે. એક બાર અકબર બાદશાહ કે હુઝુર આયે શાહનશાહને ઇનકી હાલતકો દેખકર તબસ્સુમ કિયા. આપને કહાકે અય બાદશાહ ઝર્ફ (બર્તન) પર તબસ્સુમ કિયા યા કુમ્હાર પર, બાદશાહને આપકી ફતાનતપર આફરીનકી. હિન્દી ઝબાનમેં આપકી તાલીફાત બહોતહેં મિસ્લ પદમાવત, ધુનીનામા, પોસ્તી નામા વગેરા. વફાત આપકી સને ૧૦૪૯ હી. મેં હુઇ.

હઝરત મખદુમ શેખ અબદુલરશીદ જોનપુરી કદ૦ કા લકબ શમશુદ્દીન ફૈયાઝ થા. અપને

૧૦૪–શેખઅબદુલરશીદ જોનપુરી કદ૦

વાલિદ શેખ મુસ્તુફા અબદુલ હમીદ ઉસમાનીકે મુરીદથે, વોહ મુરીદ શેખ મોહંમદ બિન શેખ નિઝામુદ્દીન અંબેઠી કે, વોહ મુરીદ શેખ મારૂફ જોનપુરી કે વોહ મુરીદ શેખ અલ્લાહદાદ શારેહ “ કાફિયા ” “ હિદાયા ” કે વોહ મુરીદ રાજી હામીદ શાહકે ઓર શેખ તૈયબસે દુસરે

સિલ્સિલેમેં ઈજાઝત યાફ્તા થે. પેહલે દર્સ તદરીસ ફરમાતે થે બાદ હુ વોહ છોડ કર કુતુબહાએ મા'રફેતકા મુતાલા કરને લગે, અરબી ઝબાનસે બોહોત શોક થા, ઓર શેખ મોહીયુદ્દીન કે ઈસરારે મખલુકાતપર ઉમદા શરેહ તેહરીરકી. ઝિક્ર જેહર બોહોત કરતે થે સિમાઅમેં બહોત વજદ હોતા થા. કિતાબે "રશીદીયા" મકાદુસ્સાલેકીન, મકસુદુતતાલેબીન ઓર એક દીવાન આપકી તસનીફાતસે હેં શાસી તખલ્લુસ કરતે થે. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૫૫ મેં હુઇ.

હઝરત મીર સૈયદ એહમદ ગેસુદરાઝ કાલપવી કદ૦

૧૦૫-સૈયદ મોહંમદ ગેસુદરાઝ કદ૦

સયદ મોહંમદકે ફરઝંદ ઓર મુરીદ થે. મીર સયદ મોહંમદ ગેસુદરાઝકે નામે પાકકે આશક થે. ઉનકી તાબેદારીમેં આપને ભી બાલ લંબે રખે થે, સિમાઅકો બહોત દોસ્ત રખતે થે. હિન્દી ઓર ફારસી ઝબાનમેં શે'ર ફરમાતે થે. મસાયલે તોહીદ ઓદ મકામાતે શેખ મોહિયુદ્દીન બિન અરબીકે ઉપર અલાનિયા તકરીર દિલપિઝીર કરતે. બાદ અદાયે ફર્ઝ બઆવાઝે બુલંદ કલમયે તવહીદ નવ બાર ફરમાતે. શાહજહાંપુરકે લોગ જો સિલ્સિલયે નકશબંદિયામેં થે મુકાબલા ઓર મુનાઝિરા કરતે થે. મગર જો મુનાઝિરેકો આતા ઉસકી તસ્કીન ફરમા દેતે. આપકી તસનીફાતસે "જવામે ઉલ કલમ" ઓર "મુશાહેદાત" હેં સને ૧૦૫૮ મેં વફાત પાઇ.

હઝરત મોલાના નકીઉદ્દીન ઉદી કદ૦ ખાનદાને શેખ નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલીકે ખાનદાનમેં

૧૦૬–મોલાના નકીઉદ્દીન ઉદી કદ૦ મુરીદ થે. નિહાયત મુત્તકી દિનભર જંગલમે ઇબાદતમેં મશગુલ રેહતે. રાતકો થોડીદેર ઘરમેં ઠેર કર ફિર બાહેર આ જાતે. અબદાલ આપકે પાસ આતે થે. બલ્કે ઉન્હોંને એકબાર ચાહાકે આપ હમારે હમરાહ રહેં. આપને એહલો અયાલકા ઉઝર કરકે મંઝુર ન કિયા. શેખ ઉફ્રુદ્દીન પિસરે બુઝુર્ગ શેખ નુર કુતબે આલમકે નિહાયત બુઝુર્ગ, મુતવાઝે' ઓર સાહબે હાલ થે. શેખ અનવર પિસરે ખુર્દ શેખ નુરકે સખી ઓર મેહમાન નવાઝ થે, શેખ હિસામુદ્દીન કેહતે હેં કે બંદેને મખદુમ ઝાદેસે પુછા કે ઇશ્ક કયોંકર હોતા હે ફરમાયાકે જબ આંખ ખોલકર દેખે માલુમ કરેકે દોસ્ત આતા હે યા ઉસકા પેગામ આતા હે, હર વકત ઉસીકે ખ્યાલમેં રહે, વર્ના કભી આંખેં ન ખોલે.

હઝરત શેખ અબુસઈદ ચિશ્તી સાબરી ગંગોહી બિન શેખ રૂકનુદ્દીન બિન શેખ અબદુલ

૧૦૭–શેખ અબુસઈદ ગંગોહી કદ૦ કુદ્દુસ કદ૦ શેખ બંદગી જલાલુદ્દીન થાનેસરી કે નવાસે થે. ચંદ મુદત અપને જમાલે હાલકો કિસવતે સિપાહગરીમેં પોશીદા રખા. જબ ઇશ્કકા ગલબા હુઆ તો અપને નાના શેખ જલાલ કે મુરીદ હુએ. ચુંકે શેખ બહોત બુઝુર્ગ

ઓર ફનાએ એહદિયતમે મુસ્તગરિક રેહતે થે કારે મશીખત શેખ નિઝામુદ્દીન થાનેસરી કે સુપર્દ થા. આપકો ભી ઉનકે હવાલે કિયા, કે તુમ ઈનકો તરબીઅત કરો. પેહલે આપને ઝિક્ર નફી અસબાત શુરૂ' કિયા થા. બાદ એક મુદ્દતકે જબ-રિયાઝતે શાકકાકી ઓર મુજાહેદા કિયા, અનવારે જબરૂતી વ મલકુતી રૂનુમા હુએ. ચુંકે હિમ્મત આલી રખતે થે ઉનકી તરફ મુતવજ્જેહ ન હુએ, કે તલબે ઝાતે શહુદ રખતે થે. અબ જાનના ચાહિયે કે નુર તીન કિસમ પર હે. પેહલા જો સિફતે જલાલસે ઝાહિર હોતા હે બરંગે આફતાબ યા બરંગે તિલા યા બરંગે આતિશ દિખાઇ દેતા હે. દુસરા જો બ સિફતે જમાલ ઝાહિર હોતા હે, બરંગે માહ યા નુકરા યા પાની જલ્વાગર હોતા હે. તીસરા નુર ઝાતે મુનઝઝાહે સિફાતસે ઉસકો સિવાય ઓલિયા અલ્લાહ કે ઓર કોઈ નહી જાનતા. હઝરતકો તવજ્જોહ ઉસ નુરકી તરફથી. અલગરઝ જબ શેખ નિઝામુદ્દીન અરબસ્તાનકી તરફ રવાના હુએ ઓર હઝરત ગંગોહ શરીફમેં રિયાઝત ઓર ઈબાદતમેં મશગુલ રહે ઓર જંગલોંમેં સરાસીમા ફિરા કરતે થે એક રોઝ રોઝયે કુત્બે આલમ બંદગી શેખ અબદુલ કુદ્દુસ પર બેઠે થે ઓર મુફારિકતે પીરમેં રોરહે થે, કે કબર કે અંદરસે આવાઝ આઈ કે અબુ સઇદ અગર તાલિબે ખુદા હેતો બલ્ખકો જા. આપ તીનરાત તક રોઝયે શેખ પર રહે. તીનોં રાતમેં યહી નિદા સુની ઓર એક શખ્સ અનજાન

આયા ઓર ઉસને કહાકે અગર બલ્ખકા રસ્તા મા'લુમ નહીં તો મૈં ચલતાહું ઓર ઉનકો ઘોડેપર સવાર કરકે લે ચલા. જીસ મંઝિલપર પહોંચતે થે વહાં નિહાયત ખાતિર મુદારાત હોતીથી. કેહતે હેં વોહ શખ્સ રૂહાનિયતે શેખ થી. જબ બલ્ખસે તીનકોસ રહે તો શેખ નિઝામુદ્દીનકો બશારત હુઈ કે અબુ સઈદ આતાહે. મેરી અમાનત ઉસકે હવાલે કરના જબ યેહ ખાનકાહે શેખમેં પહોંચે તીન રોઝ તક અમીરાના દાવત ઓર મુદારાત કી. ચોથે રોઝ ઉનકો ગોશેમેં લેજા કર નવાઝિશ ઉનકે જદકીકી ઓર કુલ કેફિઅત બયાનકી. ઓર શગલ સેપાયા તલકીન ફરમાયા. અલગરઝ બારા બરસ રિયાઝત ઓર મુજાહેદેમેં મશગુલ રહે. એક રોઝ ફરમાયાકે તુમ્હારે આમાલ ઓર અશગાલને તુમકો તાઅજ્જુબમેં ડાલ રખા હે. અબ ચાહિયે કે કુત્તોંકી ખિદમત કિયા કર. આપ ચંદ રોઝ શિકારી કુત્તાંકી ખિદમતમેં મસરૂફ રહે. એક રોઝ કુત્તોંકો ટેહલાને જાતેથે કે બારિશ હોને લગી. સામનેસે એક ઓર કુત્તા આગયા. ઉસ પર ઉન શિકારી કુત્તોંને હુમલા કિયા આપને રોકા ફિર ફિસલકર કિચડમેં ગિર પડે. ઉસ વકત રોકર કહા કે ઇલાહી એક બદા તેરા શેખ નિઝામુદ્દીન હેકે દુનિયા ઉસકે પેર ઘો ઘોકર પીતી હે એક મેં ઝલીલ ઓર ખારહું. ઉસી વકત ઇનાયતે ઇલાહી હુઈ ચૌદા તબક રોશન હોગયે. બાદ તરબીયતો તકમીલકે

હિન્દુસ્તાન મેં બમકામ ગંગોહ શરીફ હિદાયતે ખ-લ્કમેં મશગુલ હુએ. “ સવાતે ઉલ અનવાર ” સે રિવાયત હે કે એક શખ્સ મુનકિર હાલે દરવેશાં આપકે પાસ આયા ઓર અર્ઝ કીકે મૈં તલબે ખુદામેં આયા હું. મગર રિયાઝત ઓર મુજાહેદેકી કુવ્વત નહી રખતા, ચાહતાહું કે નઝરે કીમીયા અસરસે મુઝકો ખુદા તક પહોંચા દીજીયે. આપને અસા હાથમેં લેકર ફરમાયા કે મૈં તાલિબે હકકો તીન ઝર્બમેં ખુદા રસીદા કરતાહું ઓર ઉસકે સિરપર અસા મારા કે આલમે મલકુત ઉસપર ઝાહિર હુઆ. દુસરા અસા મારાતો આલમે જબરૂત ખુલ ગયા. તીસરા અસા મારા તો આલમે શહુદસે બેહરાવર હુઆ. બેહોશ હોકર ગિર પડા. તીન રોઝ મસ્ત ઓર બેખુદ રહા. જબ હોશ આયા મુરીદ હોકર સાહબે કમાલ હુઆ.

“ ઇકિતબાસુલ અનવાર ” સે નકલ હે કે એકબાર હઝરત ગુસલ કર રહેથે ઓર શેખ મોહંમદ સાદિક સિરે મુબારક પર પાની ડાલ રહે થે ઉનકો એસા માલુમ હુઆ કે પાનીકા કતરા જીસ્મે મુબારકસે ઝમીનપર ગિરતા હે બસુરતે અમરદ સાહબે જમાલ હોકર આસ્માનકો ઉડ જાતા હે, ફિર નહી દિખાઈ દેતા. પસ ગુસલસે ફારિગ હોને પર શેખ મોહંમદ સાદિકને યેહ કેફિયત અર્ઝ કી આપને ફર-માયા કે તુઝકો અલ્લાહ તઆલાને મંતબયે આલી અતા ફરમાયા. ઓર ઇસ મામલેકી એહસન તોર પર શરેહ ફર-

માઇ. ઉમર હઝરતકી દરાઝ હુઇ હે. જબ આખરી વક્ત કરીબ હુઆ ઉસ વકત તબર્રૂકાત પીરાં ઓર સજ્જાદગી બંદગી શેખ મોહંમદ સાદિકકો મરહમત ફરમાકર ઈસ્મે આઝમ તાલીમ ફરમાયા. વફાત હઝરતકી તારીખ પેહલી યા દુસરી રબીઉલ આખિર સને ૧૦૫૯ મેં હુઇ બા'ઝને ૧૦૪૯ લિખા હે, આપકે બહોત ખલીફે થે.

૧૦૮—શેખ ઇબ્રાહીમ રામપુરી કદ્દ૦ — હઝરત શેખ ઇબ્રાહીમ રામપુરી કદ્દ૦ હઝરત શેખ અબુસઈદ કે ખલીફે થે. ફક્ર ઓર ફના મેં મોસુફ થે. ઝોહદ ઓર રિયાઝતમેં કદમ રાસિખ રખતે થે. હમેશા ફનાયે એહદિયતમેં મુસ્તગરિક રેહતે થે. ઓર મહોબ્બતે એહલે હકમેં બે અખત્યાર થે. જીન દિનોં આપ ઝિલયે કરનાલકે સૈયદ પુરમેં રેહતે થે ચાર પાઇ પર સોતે નથે. લોગોંને સબબ પુછા. આપને ફરમાયા કે બા'ઝ સાદાત ઇસ મકામકે એસે હેં કે ઉનકો ચારપાઈ પર સોના મયસર નહીં વોહ ઝમીન પર સોયેં અહિ મેં ચારપાઇ રહું યેહ તર્કે અદબ હે. ઓર આપ હમેશા દિનકો બાગે સૈયદપુરમેં મશગુલ રેહતે થે. જબ બાગમેં ફલ આયે, સાદાતોંકે બચ્ચે ઉનપર પત્થર મારતે, ફલ ઝાડતે, અગર આપકે બદનપર પત્થર લગ જાતા તો ઉસકો સઆદત સમઝતે. આખિર જબ બહોત તંગ હુએ. બચ્ચોંસે તો કુછ ન કહા મગર દરખ્તોંસે ફરમાયા કે મુઝકો અદબે સાદાત હે.

મૈં ઉનકો કુછ નહી કેહ સકતા. ઉસ રોઝસે ઉન દરખ્તોંમેં ફુલતો આયે મગર ફલ ન લગે. "ઇકિતબાસુલ અનવાર" સે નકલ હૈ કે આપને રૂહાનિયત હઝરત બુઅલી કલંદરસે તરબીઅત પાઈ ઔર નિહાયત ખુસુસીયત ઔર હુઝુરી થી. આપકે ફઝાયલ ઝાહિર હૈં કે શેખ મોહંમદ દેહલવી શાહ બાઝ આપકી તરબીયતમેં રહે. મઝાર શરીફ રામપુરમેહૈં.

હઝરત શેખ મોહિબ્બુલ્લાહ સિદ્દીકી સદરપુરી ક૯૦

૧૦૯-શેખ મોહિબ્બુલ્લાહ સદરપુરી ક૯૦

હઝરત શેખ અબુ સઇદકે ખલીફે ઔર મુરીદ થે. ઉલુમે ઝાહિરીકી તેહસીલસે ફારિગ હોકર તલબે હકમેં ઘરસે નિકલકર મશાયખીને વકતસે મિલે. મગર મુદઆ હાસિલ નહુઆ. આખિર દેહલીમેં આકર રોઝયે મુકદ્દસા હઝરત ખાજા કુતબુદ્દીન પર મોઅતકિફ હુએ, હુઝુરને મા'મલેમેં ફરમાયા કે સિલ્સિલા શેખ સાબિર અલીકા ગર્મ હૈ. ગંગોહમેં અબુ સઇદકે પાસજા. ખાજાકે હુકમસે ગંગોહમેં આકર શેખ અબુ સઇદ કે મુરીદ હુએ શેખને અપને ખાદિમ મુજાહિદકો ફરમાયા કે તજદીદે વુઝુ કરકે દુગાના અદા કરકે, ગોશેમેં બેઠકર; ઇસ્તેદાદ મુહિબ્બુલ્લાહકો દેખા કે ઉસકે મુતાબિક તરબીઅત કી જાવે. જબ ઉન્હોંને મુરાકિબા કરકે દેખા ઔર અર્ઝ કિયા કે મુનાસિબત વલાયત મુસવીસે હૈ, "મિરાતુલ ઇસરાર" સે નકલ હૈ કે શેખ મોહિબ્બુલ્લાહ, હઝરત શેખ એહમદ

અબદુલ હકકે રોઝયે મુબારકકી ઝિયારત કે લિયે રહોલ્રી આયે મેરે મકાનપર કયામ કિયા. મૈંભી વહીં મોજુદ થા. વહાંસે શેહર પટને મેં મીર સૈયદ અબદુલ હકીમસે કસબે ફઝાયલ કિયા. બાદહુ ઇલાહબાદમે સુકુનત અખત્યારકી પેહલે ફેક ફાકા પેશ આયા આખિર કુશાઇશ હુઈ. હઝારોં મુરીદ હુએ. આપ બીસ બરસ ઈલાહાબાદમેં રહેં. બહોતસે આપકે ખલીફે હુએ. વફાત હઝરતકી તા. ૯ રજબ રોઝ પંજ શુમ્બા બવકત ગુરૂબે આફતાબ સને ૧૦૫૮ મેં હુઇ મઝાર ઇલાહાબાદમેં હેં. આપને એક પિસર ખુર્દસાલ તાજુદ્દીન છોડા થા.

હઝરત શેખ બંદગી મોહંમદ સાદિક ગંગોહી કદ્દ૦

હઝરત શેખ અબુ સઇદકે ભતીજે,

૧૧૦–બંદગી શેખ મહમદ મુરીદ ઓર ખલીફે થે. સિમાઅ નિહાયત

સાદિક ગંગોહી કદ્દ૦ ઝોર શોર સે. સુનતે થે. ઉસવકત

જીસપર નઝર પડતીથી તજલ્લીએ

ઝાત ઉસપર પરતવ ફિગન હોજાતીથી. હઝરત નિહાયત ખુબ સુરત થે. રૂહાનીયત હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લ લ્લાહો અલયહે વસલ્લમસે નિહાયત ઈરાદતથી. ઓર જો શખ્સ આપકે પાસ આતા બેઠા રેહતા. માસિવા અલ્લાહકે દિલ બરદાશ્તા રેહ્તાથા. એક રોઝ આપ ઉમદા કપડે પહેનકર બરોઝે ઇદ બરાયે આદાબ કોરનિશ અપને બુઝુર્ગ ચચા શેખ અબુ સઇદકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. હઝરતને ઉનકા

જમાલ દેખકર ફરમાયા કે મૈં અપની વલાયતકાનુર ઈસ લડકેકી પેશાનીમેં ચમકતા હુઆ દેખતા હું; ઓર ઉનકે કલ્બકો કશિશ કિયા. આખિર ઉનકો શૌક નામે ઇલાહી હુઆ. મુરીદ હોકર રિયાઝત ઓર મુજાહિદાતમેં મશગુલ હુએ. "ઇકિતબાસુલ અનવાર" સે નકલ હે કે એક રોઝ આપ સહારનપુરકે બઝારમેં ચલે જાતે થે. એક મહાજન પર નઝર પડી, ઉસને જો ફિર કર હઝરતકો દેખા, ફરેફ્તા જમાલ હોકર કદમોંપર આપડા ઓર મુસલમાન હોકર મુરીદ હુઆ. આપને ઉસકા નામ શેખ અબ્દુસ્સલામ રખા. સિમાઅમેં ઉનકી અજીબ કૈફિઅત હોતીથી. એક રોઝ આપ સેર કરતે હુએ બમકામ જગન્નાથ પહોંચે બાઝારકી સેર કર રહેથે કે એક પત્થરકે બુતકો દેખા. હિન્દુ ઉસકી પુજા કર રહે થે. શેખ ભી મેહવે તમાશા હો ગયે. કે વોહ બુત આપસે હમકલામ હુઆ. ઓર આપકી તારીફકી. આપકા યેહ કશ્ફ દેખ કર બહોતસે હિન્દુ મુસલમાન હુએ. બા'ઝ મુરીદ હુએ. લિખાહે કે શેખ અબદુલ હક આપકા એક મુરીદ ગાંવમેં રેહતા થા, ઓર મુજર્રિદ થા. સેર કરતે હુએ શેખ ઉસકે બાગમેં તશરીફ લે ગયે. ઓર ઉસસે ફરમાયા કે થોડેસે આમ લા? ચુંકે, ફસલ હો ચુકીથી વોહ બહોત તલાશ કરકે છે સાબત ઓર એક કતરા હુઆ એસે સાત આમ લાયા. આપને ઉનકો ખાકર ફરમાયા ઓર કહાકે અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી

બીવીસે તુમકો છે બેટે સાબત ઓર એક નાકિસ અતા કરે. ચુનાંચે એસાહી હુઆ કે છે બેટે અચ્છે ઓર એક ગુંગા પેદા હુઆ. બાદ ચંદ રોઝકે શેખ ફીર ઉસ ગાંવમેં તશરીફ લાયે. ગાંવકે લોગ શીરીની લેકર આયે. તમામ બાલ બચ્ચે ગાંવકે જમા હુએ. શીરીની તકસીમકી. અબદુલ હકકે છેઓં બચ્ચોંને ગુંગેકી શીરની છીનલી ઉસને ગુલ શોર કિયા. આપને ફરમાયા કે કયા ગુલ હે. હાઝરીનને અર્ઝ કિયા કે અબદુલ હકકે અચ્છે બચ્ચોંને ગુંગેકી શીરની છીનલી. ફરમાયા ઉસકો હમારે રૂબરૂ લાઓ. જબ વોહ પાસ પહોંચા. અપના લબ ઉસકે મુંહસે લગાયા. ઉસી ફકત બોલને લગા. વફાત હઝરતકી તા. ૧૮ મહોર્રમ સને ૧૦૫૮ મેં હુઈ. મઝાર ગંગોહમેં હે. આપકે ખુલફામેંસે આઠ મશહુર હેં. (૧) આપકે ફરઝંદ શેખ મોહંમદ દાઉદ (૨) દુસરે ફરઝંદ શેખ મોહંમદ ગંગોહી બાકમાલ ઓર સાહબે સિલ્સિલાથે (૩) શેખ ઇબ્રાહીમ મુરાદાબાદી (૪) શેખ અબદુસ્સુબ્હાન સહારનપુરી (૫) શેખ અબદુલ જલીલ ઇલાહાબાદી (૬) શેખ જમાલ સાકિને કાછુ (૭) શેખ મુબારક તરબીઅત યાફતા શેખ અબુ સઇદ કે થે. ઉન્હોંને બહોત કુછ રિયાઝત ઓર મુજાહિદે કિયે. હજ કિયે, તમામ જહાનકી સેરકી મગર કાર ન હુઆ, આખિર શેખ મોહંમદ સાદિકકી ખિદમતમે હાઝિર હુએ. ચંદે મશકત કરકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા ઓર સાહબે સિલસિલા હુએ. ઉનકે મઝારકા કુછ પતા

ન લગા, (૮) શેખ યુસુફ કે ઉનકોભી ખિરકયે ખિલાફત પેશગાહે શેખ અબુ સઈદ સે હાસિલ થા. ઉન્હોંને શેખ નિઝામુદ્દીન થાનેસરીકોભી દેખા હે. હર રોઝ ચાલીસ હઝાર બાર ઝિક્રે જેહર કરતે થે. ઓર બહોત ગુદાઝ તબીઅત કે થે. મગર કુશુદે કાર ન થા આખિર શેખ મોહંમદ સાદિકસે બેઅતકી ઓર ઓલિયાયે ઝમાના હોકર બ મકામે સમાના ઝિલયે, કરનાલમેં રેહને લગે ઓર વહીં વફાત પાઈ.

૧૧૯–શેખમોહંમદદાઉદ ગંગોહી કદ૦

હઝરત શેખ મોહંમદ દાઉદ બિન શેખ મોહંમદ સાદિક ગંગોહી કદ૦ ખલીફે ઓર સાહબે સંજાદા અપને પિદરે બુઝુર્ગવારકે થે. હાલ કવિ, હિમ્મત બુલંદ ઓર રિયાઝત વ મુજાહેદેમેં યગાનયે રોઝગાર થે "મિરાતુલ ઈસરાર" હઝરતકે ઝમાનેમેં તૈયાર હુઇ. વોહ લિખતે હેં કે હઝરતકો બચપનમેં તલબે હક દામનગીર હુઇ. આપકે વાલિદને હસ્બે હુકમ હઝરત રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલય હે વસલ્લમ આપકી તરબીઅત શુરૂકી, હઝરત રિયાઝત ઓર મુજાહિદે શાકકામેં મશગુલ હુએ. ઓર જો તજલ્લી રૂનુમા હોતીથી આલી હિમ્મતીસે ઉસપર કિનાઅત કરકે મુશાહિદે ઝાતે રબ્બુલ જલીલ મેં કદમ આગે રખતે ઓર બમુજીબ તલકીન પિદરે બુઝુર્ગવાર, અશગાલ, અઝકાર ઓર મુજાહિદેમેં મસરૂફ રેહતે થે. પેહર દિન ચઢે તક ઝિક્ર ઇસ્મે ઝાત જેહરકે

સાથ કરતે " ઈકિત બાસ " સે નકલ હે કે શેખ દાઉદ હમેશા ગ્યારવીં રબી ઉલ અવ્વલકો ઉર્સ હઝરતગૌસુ સ્સકલૈનકા કિયા કરતે થે. એક બાર હઝરત કે પાસ કુછ ખર્ચ ન થા. અપને ખલીફે શેખ સોંધાસે ફરમાયાકે કિસી મહાજનસે કુછ કરઝ લો તા કે ઉર્સ ગૌસે પાક કિયા જાય, યેહ ફરમાકર બરાયે કયલુલા (દોપેહરકા સોના) ઘરમેં જાકર આરામ ફરમાયા. બેદાર હોકર શેંખ સોંધા સાહબકે હુજરેમેં તશરીફ લાયે. ઔર ફરમાયા કે અબ કરઝ ન લેના ગૌસે પાકને ખુદ મુઝકો ખર્ચે ઉર્સ ઈનાયત કિયા. શેખ સોંધાને ઈસકા મુફસ્સિલ હાલ પુછા. આપને ફરમાયા કે મૈં સો ગયા થા માલુમ હુઆકે ગૌસે પાક તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા કે યેહ પુડિયા લેકર ઉર્સ કર. ઇસમેં ગ્યારા રૂપે ઔર એક અશરફીહે, જબમૈં બેદાર હુઆ વોહ પુડિયા અપને પાસ રખી હુઇ પાઈ. દેખાતો ઉસમેં અશરફી ઔર ગ્યારા રૂપે મોજુદ થે. કેહતે હેં કે ઇસસે પેહલે આપકે યહાં બહોત તંગી રેહતીથી. જીસ રોઝસે ગૌસે પાકને યેહ અતિયા મરહમત ફરમાયા. નિહાયત કુશાયશ હુઈ ઔર ફુતુહાત બદરજયે ગાયત હોને લગા.

નકલ હે કે અપને એક મુરીદકો ચિલ્લેમેં બિઠાયા. જબ ચિલ્લા પુરા હુઆ ઉસને અર્ઝ કિયા કે મૈંને ચાલિસ રોઝ કુછ નહીં ખાયા. હઝરતને ફરમાયા કયોં જુઠ બોલતા હે, જો તુને ખાયા મૈં જાનતા હું જીસ દરખ્તકે પત્તે તુને

આયે હેં મૈં ઉસસે ગવાહી દિલા સકતા હું. ઓર ઉસ દરખ્તકી તરફ મુંહ કરકે ફરમાયા કે ગવાહીદે ઉસ દરખ્તને ફસીહ ઝબાનસે ગવાહી દી. ઓર વોહ મુરીદ શરમિંદા હુઆ ઓર અપના કુસુર માફ કરાયા. આપને ફરમાયાકે દુબારા બૈયત કર કે જુઠ બોલનેકે સબબસે તેરી બૈયતભી જુઠી હુઇ. શેખ સોંધા ખલીફે આપકે ફરમાતે હેં કે એક દુરવેશ આયા ઓર હઝરતસે સવાલ કિયા કે ફકીર બાખુદા કબ હોતા હે? આપને ઇરશાદ કિયાકે જબ ફકીરકા ફક્ર તમામ હો ઓર હાલત "ઇઝાતુમુલ ફક્ર ફહુવલ્લાહો" જલ્વાનુમા હો. ફિર ઉસને પુછાકે બંદા લાયક ઇતિલાકે ઇસ્મે ખુદાકે કિસ કસબસે હોતા હે? હઝરતને ફરમાયા કે અલ્લાહ એક હે જબ બહોત અલ્લાહ અલ્લાહ કેહતાહે ઓર અપને કો ફરામોશ કરતાહે, બલ્કે ખુદ નહીં રેહતા.

નકલ હે કે આપકે યહાં એક મોર પલા હુવા થા. આપ ઉસકો બહોત દોસ્ત રખતે થે. દાના પાની અપને હાથસે દેતે થે, જબ આપકી વફાત હુઈ ઓર જનાઝા દરવાઝેસે બાહર નિકલા વોહ મોર દરવાઝેકે એક દરખ્ત પર બેઠા થા. ફરીયાદ કરને લગા યહાં તકકે મર ગયા. નકલ હે કે એક બાર નવાબ સાઅદુલ્લાખાન વઝીર સાહેબ કિરાને સાની શાહજહાં બાદશાહને કે આલિમે મુતબહર ઓર યગાનયે રોઝગાર થે બાદશાહકી ખીદમતમેં અર્ઝ કિયા કે

શેખ દાઊદ ગંગોહી ઈલ્મે ઝાહિરી ચંદાં નહીં રખતે ઓર ઇલ્મે બાતિનમેં માલુમ નહી કે કહાંતક રસાઇ હે. અગર હુક્મ હો તો ઈસ્કી આઝમાઇશ કરૂં. બાદશાહને ફરમાયા કે મુઝકો ઉનકે ઇલ્મમેં કુછ શક નહીં મગર બેહતર હે તુમભી અપના શક મિટાલો. હઝરત બતકરીબ ઉર્સે હઝરત ખાજા-કુતુબુદ્દીન બખત્યાર કાકી કદ૦ દેહલીમેં મોજુદથે. નવાબ મઝકુરભી બહીલચે ઝિયારત મઝારે પુર અનવાર ખાજા પર પહોંચા. હઝરતસે મિલકર બેહસ મુકદમાત અલયહે શરૂ કી. આપને રૂહાનિયત હઝરત ખાજાકી તરફ તવજ્જોહકી મઅન ઈરશાદ હુઆ કે બાબા દાઉદ મૈંને તુઝે બહેરે મઅ્વાજ કીયા. જો યેહ સવાલ કરે જવાબે શાફી દે પસ સાઅદુલ્લા ખાનને ૧૬ સવાલ કિયે હઝરતને સબ કે જવાબ શાફી દીયે. યેહ કરામત દેખ કર હઝરતકો ખઝીનયે ઉલુમ સમઝકર બકમાલ ઇઝઝો ન્યાઝ પેશ આયા. ઓર મુસખ્ખર હોકર ખિદમતે શાહમેં હાઝીર હોકર અર્ઝ કિયા કે શેખ મદરસયે ઇલાહીકા તાલીમ યાફતા હે. ઉનકે સીનેમેં તમામ ઈલ્મ મોજઝન હેં. બાદશાહને ફરમાયા અલહમ્દો લિલ્લાહ કે મૈં તો બકદ્ર અપને હોંસલે કે ઉનકે કમાલસે વાકિફ હું. મગર તુમભી વાકિફ હુએ ઓર લિખા હે કે શાહઝાદા દારા શિકોહ કાદરી કદ૦ કો હઝરતસે કમાલ મોહબ્બતથી જબ હઝરત દેહલી તશરીફ લે જાતે થે. દોલત સરાયે શાહઝાદે પર કયામ હોતા ઓર દોનો બુઝુર્ગવાર બરાબર દો મુસલ્લે બિછા કર મશગુલ રહેતે.

નકલ હે કે હઝરત ઔરંગઝેબ આલમગીર બાદશાહ સને ૧૦૬૦ મેં તખ્તશીન હુએ. બાઝ દુશમનાને ખાનદાને ચિશ્તિયાને બાદશાહસે શિકાયત કી કે શેખ દાઉદ રાત દીન બિદઅત ઓર સિમાઅમેં મશગુલ રહેતા હે. મુતાબેઅત શરા શરીફસે બિલ્કુલ મુનહરીફ હે. દારા શિકોહકા હમ સોહબત ઓર દોસ્ત હે. યેહ સુન કર બાદશાહને હઝરતકી તલબીકે લિયે ફરમાન જારી કીયા. હઝરત હસ્બે તલબ બાદશાહ દેહલી પહોંચે શાહને મુલ્લા અબદુલ કવીકોકે દુશમને પુકરા થા બરાયે બેહસ ભેજા. ઉસને હઝરતકે પાસ આકર મસલ્લા સિમા-અકા પુછા. આપને ફરમાયાકે અગર અઝરૂએ ઝાહિર પુછ-તાહે તો “ અસ્સિમાઓ લે એહલહુ મબાહુન ” યા’ની જો એહેલહેં ઉસકો સિઆમ મબાહ હે. મૈં અપનેકો લાયક સુનને સિમ્આઅ કે જાનતાહું. અગર અઝરૂએ બાતિન દરિયાફ્ત કરતે હો તો તુમપર ઝાહિર હો જાયેગા. પસજો કવ્વાલકે હમારા હય ઉનસે ઇરિશાદ ફરમાયાકે કુછ કહો, ઉન્હોંને કવ્વાલી શુરૂકી, શેખ મસ્તે જામે તૌહીદ હુએ. ઓર મુલ્લાસે ફરમાયાકે અય જાહિલ મૈં ખુદ સાહબે શરર હું, મુઝસે દલીલ અબાહતે સિમાઅ પુછતા હે, યેહ ફરમાતેહી મુલ્લા તમામ ઉલુમ ભુલ કર જાહિલે મુતલક હો ગયા. ગિરિયઓ ઝારી શરૂ કી ઓર અપના સર શેખકે કદમોં પર રખા ઓર અફ્વે તકસીર ચાહા. શેખકોભી ઉસપર રેહમ આ ગયા ઓર ફર-માયા કે તુ મલકુલ ઉલમા ઓર મુફ્તી હે. ફકીરોંકો કયોં

તકલીફ દેતાહે. પસ વોહ જો ભુલ ગયા થા યાદ આ ગયા" ઓર સિદક દિલસે મુરીદ હુઆ.

સાહબ ' ઈકિતબાસુલ અનવાર " નાકિલ હેં કે જબ વકતે આખરી કરીબ પહોંચા તીન રોઝ પેહલે અપને છોટે ભાઈ શેખ મહોમ્મદસે ફરમાયાકે તાબુત મેરે વાસ્તે આરાસ્તા કર, તીનરાતસે બરાબર રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમકો દેખતાહું ફરમાતે હેં કે દાઉદ જલ્દ મેરે પાસ આ. પસ હસ્બુલ હુકમ શેખને તાબુત તૈયાર કિયા. તારીખ પાંચમી રમઝાન શરીફકી રાતકો શુહુદે આલમે ઈસ્તિલાકને હઝરતપર ગલ્બા કિયા, હાલાંકે કોઇ જીસ્માની બીમારી નહીથી. કવ્વાલોંકો તલબ કરકે કવ્વાલી શુરૂ કરાઈ. તા. ૬ઠી રમઝાનકી સુબ્હાકો તબર્રૂકાત પીરાને ચિશ્ત અપને છોટે ભાઇ કે સુપુર્દ કિયે, ઓર ફરમાયાકે યેહ અમાનત શેખ સોંધાકી હે. મેરે બાદ ઉસકે હવાલે કરના ઓર જાને અતહરકો મુશાહિદ એ જાનાંમેં તસ્લીમ કરકે બાદોસ્ત યકરંગ હુએ. બાઝને સને વફાત ૧૦૯૫ લિખેહેં

હઝરત શેખ સોંધા કદ૦ શેખ મોહંમદ દાઉદ ગંગોહી

૧૧૨-શેખ સોંધા કદ૦

કે ખલીફેથે. આપકે વાલિદ શેખ અબદુલ મોમિન કદ૦ ભી બડે પાયેકે બુઝુર્ગથે. આપ ખલીફા હઝરત અબુબકરે સિદ્દીક (૨૦) કી ઓલાદસે થે. આપકે વાલિદ સાહબે દસ્તગાહથે ઓર પાનીપતસે ૧૪ કોસ જાનિબે

ગર્બ કસ્બએ સહેંદાનમેં રેહતે થે. ઔર હુકકામે બાદશાહીમેં સે થે, શેખ સોંધા કે દો ભાઇ થે. આપકે છોટે ભાઇને વાલિદ કે રૂબરૂ વફાત પાઇથી, આપ વાલિદકે ઝેરે તરબીઅત રહે. જબ સિને તમીઝકો પહોંચે તો કારે દુરવેશીમેં મશગુલ હુએ. ચંદે અપને કમાલકો કિસ્વતે સિપાહગરીમેં પોશિદા રખા ઈસી અરસેમેં પાનીપતમેં આપકી શાદી હુઈ. બાદ ચંદ રોઝકે બીવીકી વફાત હુઈ. ઉસ વકત તમામ દુનયવી તાઅલ્લુકાતસે દુર હુવે, ઔર તમામ ઝગડે છોડકર તને તનહા મુરશદે હકીકાકી તલબમેં નિકલે. પેહલી મંઝિલ પાનીપતમેં હુઇ. ઔર જવારે રોઝયે શેખ જલાલ કબીરૂલ ઔલિયામેં ઉતરે, નમાઝે ઇશાસે ફારિગ હોકર આરામ ફરમાયા. શેખ જલાલુદીનકો મા'મલેમેં દેખાકે તશરીફ લાકર હાથ પકડા ઔર શેખ મોહંમદ દાઉદકી શકિલ દિખાઇ ઔર ફરમાયાકે યેહ તેરા પીર હે. દાઉદ નામ હે ઔર કસ્બે ગંગોહમેં મકાનહે. વહાં જા અપને મતલબકો પહોંચેગા. જબ હઝરત બેદાર હુએ. સુરત શેખ દાઉદકી લોહે સીનેપર ખિચી હુઇ દેખી. સુબ્હા વહાંસે ઉઠકર ગંગોહકી રાહલી. ઔર શેખ દાઉદકી ખિદમતમેં પહોંચકર મુરીદ હુએ. બા'ઝને લિખાહે કે ખિરકયે ખિલાફત પહેલે શેખ મોહંમદસેહી પહોંચાથા. અલગરઝ ચંદે રિયાઝત ઔર મુજાહેદેમેં મશગુલ રેહકર બાદ તકમીલે કામિલકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. ઔર હસ્બુલ હિદાયત પીર દસ્તગીર શેખ મોહંમદ દાઉદ બરાયે

હિદાયતે ખલ્ક પાનીપતમેં આકર મુકીમ હુએ. કભી રોઝચે કબીરૂલ ઓલિયામેં કભી શાહ વલાયતમેં રાત બસર કરતે. તમામ દિન જંગલમેં ઇબાદતમેં મશગુલ રેહતે, મુરશદકી ઇજાઝતસે થોડે દિન ભોહર ગાંવમેંભી રહે ઓર રૂહાનીઅત સૈયદ મોઇઝુદીન સાહબેવલાયત સે ઇસ્તિફાદા ઉઠાયા. આપકે હમદમ શેખ બુલાકી ભી હમરાહ થે. બાદ શેખ બુલાકીકે વતન કયથલ તશરીફ લાયે. ઓર ચંદ રોઝ રહે. રિયાઝતકી યેહ કેફિયતથી કે એક એક ચિલ્લે તક કદમ હુજરેસે બાહર ન નિકાલતે. એક બાર ભોહરસે બાહર શાહ વલાયત બોહરકા ઉર્સ થા. આપભી શરીક થે કે બોહરકે હાકિમકા લડકા ફોત હુવા ઉસ મુરકેકો હઝરતકી ખિદમતમેં લાયે ઉસકે બાપને અર્ઝકીકે ઉમ્મીદવાર હું કે મેરા લડકા ઝિન્દા હો. આપને ફરમાય બહુકમ અન્ના હેયુલ કેયુમ ઉઠ. ઉસને આંખે ખોલી ઓર ઝિન્દા હુઆ. લિખાહેકે એક બાર હાલતે મસ્તીમેં પઝાવેકી આગમેં પેહરભર બેઠે રહે કપડા તક ન જલા. એક બાર કેથલમેં સિમાઅકી મજલીસમેં તશરીફ લાએ. કે એક દુરવેશને હાલતે વજદમેં કહા કે હઝરત ખ્વાજા મુઇનુદ્દીન ચિશ્તી હિંદલવલી તશરીફ લાએ બાઝને લિખા હેકે યે કહા નબી તશરીફ લાયે, ઇસપર કાઝિયે શેહર બરહમ હુઆ કે વલીકો નબી કેહના કુફ્રહે, ઓર ઇસ દુરવેશકે દરપયે કત્લ હુઆ. આપને કાઝીસે ફરમાયાકે અલ આશકો વલ મજનુન. માફ રખો દરપે ઈસકે કત્લકે નહો.

કાઝી બાઝ ન આયા. ઉસપર ખફા હોકર ફરમાયાકે તુને આશકાને ઈલાહીકે કતલપર કમર બાંધીહે. કુતેકી બોલી બોલકર મરેગા. ચુનાંચે ઉસી વકત ઉસકો તપ, ખાંસી ઓર દમા પેદા હુઆ. ઓર ઉસી મર્ઝમેં મરગયા. યા'ની વોહ ઉર્સ શેખ સુફી બધનીકાથા ઓર જીસ દુરવેશને નબીએ હિન્દ કહા થા ઉનકા નામ અબ્દુલ કાદિર થા. શેખબધની કે ખાનદાનસે થે.

નકલહેકે એક રોઝ મોઝએ બરાસમેં બતકરીબે ઉર્સ તશરીફ ફરમાથે. વહાં સાદાતકી એક મસજીદથી. ઉસમે કિબલારૂ બેઠે થે. મસજીદકે સામનેકે દાલાનમેં એક ખરાબાતી ફકીર ભંગ ઘોટ રહાતા. રગડેકી આવાઝ સુનકર આપને ફરમાયા મના કરો. મના કરનેસે વોહ નમાના ઓર હસ્તમુશ્ત તક નોબત પહોંચી. શરીઅતકે લિહાઝસે આપકો જલાલ આયા, હાલાંકે ઉસ વકત ઉમર આપકી ૯૦ સાલકીથી, મગર લકડી લેકર લપકે આપકી હેબતસે વોહ ભાગા આપને ફરમાયા કહાં જાતા હેં નઝરે કેહર ઉસપર પડ ચુકીથી તીસંગ ગાંવમેં જાકર મરગયા.

નકલ હેકે બવજેહ બડી ઉમરકે બેઠના ઉઠના દુશવાર હોગયા થા મગર જબ સિમાઅ હોતા ખુદ ખડે હોકર વજદ કરતે ઓર એસી કુવત હોજાતીથીકે દસ આદમિયોંસે બમુશ્કિલ સંભલતે થે. “ ઇકિત બાસ ” સે

નકલ હે કે શેખ જલાલુદ્દીન કે ઉર્સસે ફારિગ હોકર બોહર જાતે થે. રાસ્તેમેં ડાકુ મિલે મગર હઝરતકી હેબત સે કાંપ ગયે ઓર દસ્ત દરાઝી ન કર સકે. એક ખાદિમ પીછે રેહ ગયા થા લુટલિઆ. વોહ રોતા હુઆ હઝરતકે રૂબરૂ આયા. આપને ફરમાયાકે ઇસ ગાંવમેં આગ ન લગી યેહ ફરમાતેહી વહાં આગ લગી ઝમીનદાર વહાંકે દોડતે આયે ઓર આજીઝી કરને લગે જો માલ લુટા થા વોહ હાઝિર કિયા. આપને દરૂદ શરીફ પઢકર દમ કિયા ફોરન આગ બુઝ ગઇ. લિખા હેકે એક બાર આપ વજદે સિમા-અમેં થે કે પેહર ભર તમામ બદન નઝરે મરદુમાંસે ગાયબ હોગયા. પેહર ભરકે બાદ ફીર દિખાઈ દિયા. મજલિસ ખતમ હોને પર પુછા. ફરમાયા, નુરે માશુક આશક પર ગાલિબ આગયા ઉસને નુરે આશકકો છુપાલિયા. લિખાહેકે જબ વકતે વફાત નઝદીક પહોંચા, કવ્વાલોંકો તલબ કરકે ફરમાયાકે યેહ બેત હાફિઝ સાહબકી કહો.

સોહબતે ગેર નખાહમ, કે બુવદ અયન કુસુર;
બાખયાલે તુ ચિરા, બા દિગરાં પરદાઝમ.

જબ કવ્વાલોંને ઇસકો શુરૂ કિયાતો આપકો વજદ હુઆ. ઓર ઉસી ઝૌકોશૌકમેં બતારીખ ૨૪ માહે જમાદી ઉલ અવ્વલ સને ૬૧૨૯ હીજરી મેં બમકામ સફેદોં વફાત પાઇ. આપકે પેહલે ખલીફે શેખ મોહંમદ અકરમ બીન

મોહંમદ અલીઅકબર મુસન્નિફ "ઈકિત બાસુલ અનવાર" ઓર "સવાતે ઊલ અનવાર" હુએ. આપકે કમાલાત બહોત હેં આપ ઓરંગઝેબકે ઝમાનેમેં વલીએ કામિલ થે. આપકા વતન બરાસવી હે. દુસરે ખલીફે શેખ મોહમદ અલી બિન શેખ અલ્લાહ બક્ષ સાકિને બરાસ, તીસરે શેખ પીર મોહંમદ સાકિને થાના ભવન ચોથે શેખ ઉસમાન કરનાલી ઓર પાંચવેં ખલીફે શેખ મોહમદ સિદ્દીક કયથલી.

હઝરત શેખ બુલાકી કદ૦ હઝરત શેખ દાઉદ ગંગોહીકે મુરીદ ઓર ખલીફેથે. મેહબુબ

૧૧૩–શેખ બુલાકી કદ૦

પીરો મુરશદ કે થે. ઓર ખુદ પીરો મુરશદકે આશક થે. ઝિકે જેહર બહોત કરતે થે. જબ શેખ દાઉદકા ઈન્તિકાલ હુઆ. હિન્દુસ્તાનકો છોડકર હજકો ગયે. હજ-કિયા. ફિર મદીને તૈયબા ગયે, થોડે રોઝ વહાં રહે ઓર વહીં વફાત પાઇ આપકા મઝારે મુબારક મદીને શરીફમેં હે.

હઝરત શેખ અબ્દુલ કાદર કદ૦ ભી હઝરત શેખ મોહંમદ દાઉદ ગંગોહીકે મુરીદ ઓર

૧૧૪–શેખ અબ્દુલ કાદર કદ૦

ખલીફેથે આપકા વતન સતુરથા. આપકી કરામતેં બહોત હેં. આપકો સિમાઅકા શૌકથા ઓર વજદભી ખુબ હોતાથા. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે માલામાલ થે. અઝહદ શૌકસે

મુરશદકી ખિદમત કરતે થે. સાહબે દિલથે ઓર કિસી દુઃખીકો દેખ ન સકેતે થે. આપકો જો કુછ મિલતા ફુકરામેં તકસીમ કર દેતે થે. સતુરહીમેં આપકી વફાત હુઇ. ઓર વહીં મઝાર આપકાહે.

૧૧૫-ગરીબુલ્લાહ કીરાનવી કદ૦

હઝરત સૈયદ ગરીબુલ્લાહ કીરાનવી કદ૦ હઝરત શેખ મોહંમદ દાઉદકે ખલીફેથે. આપકે વાલિદકા નામ સૈયદ અબ્દુર્રસુલથા, સૈયદ ગરીબુલ્લાહ ઓર "સિયરૂલ અકતાબ" કે મુસન્નિફ યે દોનોં ખાલાઝાદ ઓર દુધભાઈ થે. સૈયદ ગરીબુલ્લાહકો આપકે વાલિદને શાહ મોહંમદ પીર ઝાદે સૈયદ જલાલ પાનીપતકા મુરીદ કરાયા થા. જબ યે જવાન હુએ. તો પીરસે કુછ એતેકાદ ન થા. જબ તાલેબે મોલા હુએ ઉસવકત જવાનીકા આલમથા. ગંગોહમે આકર ખિદમત શેખ અબુ સઇયદ ગંગોહીકી હાસિલકી ઓર અઝકારો અશગાલમેં મસરૂફ હુએ. બાદહુ મુરીદ હોના ચાહા. હઝરતને ફરમાયા ઇસ સે પહેલે કહીં બેઅતકી હે ઉન્હોંને શેખસે અર્ઝ કિયાકે ખુર્દ સાલીમેં શાહ મોહંમદ પીરઝાદે કા મુરીદ હુઆથા, અબ આપકા મુરીદ હોના ચાહતા હું. આપને ફરમાયા તોબાહ કર. મુજકો ઓર મેરે પીરોંકી કયા મજાલ હે કે ઉસ ખાનદાનકે મુરીદકો મુરીદ કરે. હમ સબ ઉસ દરગાહકે ગુલામહેં. બહેતર હે કે તુ જાકર શેખકે રોઝે

પર અર્ઝકર ઓર અપના કુસુર અપને પીરસે માફ કરા, શેખ અબુસૈદકે હુકમસે સૈયદ ગરીબુલ્લાહ પાનીપત આયે મુરશદસે તમામ હાલ બયાન કિયા ઓર કુસુર માફ કરાયા ઓર એક મુદત પાનીપતમેં મશગુલ રહે જબ શેખ અબુ સઇદકી વફાત હુઇ ફિર શેખ મોહંમદ સાદિકકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઓર મુરીદ હોના ચાહા ઉનકે હુકમસે શેખ મોહંમદ દાઉદકે મુરીદ હોકર તકમીલ કરકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલકીયા. ઓર શાહ હુસેન ભોબડી સેભી ખિરકયે ખિલાફત પહોંચા થા.

નકલ હે કે બાદ અતાયે ખિરકયે ખિલાફત ઉનકો કરનાલ ઝિલેમેં જાનેકા હુકમ હુઆ ઉન્હોંને અર્ઝકીકે ગુલામકો વતન શરીફકી ઇજાઝત હો. શેખને ફરમાયા કે વહાં તુઝકો કોઇ ન પુછેગા. વહાં લોગ કીસીકે મોઅતકિદ નહિ હોતે, ઠગ બતાયેંગે. આપને અર્ઝકીકે ફકીરકો એસી હી જગાહ રહેના ચાહિયે કે જહાં ઉસકો કોઇ ન પુછે. આખિર કિરાનેમેં આકાર મોહલ્લે તિરલામેં અપને આબાઈ મકાનમેં મુકીમ હુએ. ચુનાંચે ઇસ ફકીરનેભી કયામ ઇસ કસબેમેં ઇસિવાસ્તે કિયાહેકે કોઇ પુરસાને હાલ ઓર તકલીફ દેહ નહી હે. એહલે કસબામેં એસી કુછ જામે ખાસીઅત હેકે હર શખ્સ “ હમચુ મન દીગરે નીસ્ત ” કે મઝમુનમેં બહોત ખુશ હે. ફુકરાકી તરફ ઇસ કસ્બેકે લોગોંને કભી ખયાલહી નહીં કિયા. ચુનાંચે કાઝી મોહંમદ સાલિમ,

શેખ અબદુલ કુદદુસ ગંગોહીકે ખલીફે કામિલે વકત ગુઝરે હેં ઓર ઉનકી ઓલાદભી મોજુદ હે મગર ઉનકે મઝારકા નિશાન કિસીકો માલુમ નહીં. મીયાં ચાર અલી શાહ સાબરી જો ઇસ ઇલાકેમેં મશહુરહેં મગર ઈસિ કસબેકે કિસીભી આદમીકો ઉનકે મઝાર પર ફાતેહા પઢતે નહી દેખા. હઝરત સૈયદોંકા હુજરા મશહુર હે. આપસેભી લોગ કમ વાકિફ હેં, જો શખ્સ ફકીરી કરની ચાહે કિરાનેમેં આકર રહે, હિન્દુસ્તાનમેં ફકીરોંકે રહેનેકે લાયક કિરાને સે બેહતર દુસરા મકામ નહી હે કિસ વાસ્તે કે યહાંકે હિન્દુ ઓર મુસલમાન ઈસિ કસ્બેકે કભી કીસીકા હાલ પુછતે નહી ઓર ફકીરોંકે પાસ આકર ઉનકો સતાતે નહીં.

નકલ હે કે સૈયદ ગરીબુલ્લાહ અકસર ખાજા કુતબુદ્દીન કદ્દ૦ કે ઉર્સમે હાઝિર હુઆ કરતે થે. એક બાર એન મજલિસમેં એક પીરઝાદા તરીકયે આલિયા નકશબંદિયા મોહતસીબે શાહીકો હમરાહ લેકર આયા ઓર કવ્વાલીકો મના કિયા, કે તમામ સુફી બે લુત્ફ હુએ, સૈયદ સાહબને રૂહાનીયત હઝરત ખાજાકી તરફ તવજ્જોહ કી મઅન માલુમ હુઆકે કબ્ર શક હુઇ ઓર હુઝુર બલિબાસે સુર્ખ બરઆમદ હોકર કબર શરીફપર બેઠે ફરમાતે હેં

ગુલગું લિબાસ કર્દ સવારે સમંદ શુદ,
યારાં હઝર કુનેદ કે આતિશ બુલંદ શુદ.

યેહ સુનતેહી સૈયદ સાહબકો હાલત હુઇ. યહાંતકકે ઉસ પીરઝાદેકાભી હાલત હુઈ. બાદ ચંદ રોઝકે વો પીરઝાદા ઉસી હેબતમેં મર ગયા. ઉસી ઈલાકેમેં યેહ નકલ મશહુરહેકે બાદ ઈસ મામલેકે હઝરત ઔરંગઝેબ આલમગીર બાદશાહને તમામ મશાયખે ચિશ્તીયાકો જો દેહલીકે શિમાલમેં થે તલબ કિયા. ઉસ ઈલાકેકે પીરઝાદે જબ કિરાનેમેં આયે ઓર તીતરવાડે દરવાઝેસે બાહર હુએ તો ઉનકી ગાડિયોંકે બેલ ખડે હોગયે. બહોત હાંકા મગર કદમ ન ઉઠાયા. ઉસ વકત સબકો ખયાલ હુઆ કે સૈયદ ગરીબુલ્લાહ શાહકા યેહ તસર્રુફ હે સબ સાહબ આપકે મકાનપર આયે ઓર ચલનેકે વાસ્તે કહા. ચુંકે આપકે નામભી હાઝરીકા હુકમ આ ચુકા થા. આપને અપની રૈયતકે કહારોંસે ડોલી તૈયાર કરાકર ઉનકે હમરાહ હુએ જબ ગાડિયોંમે ડોલી આગે હુઇ કુલ બેલ ચલને લગે. બાદ તીન મંઝીલકે દેહલી પહોંચે યહાં મોહતસિબને એક મકાનમેં ફર્શ કરાકર ઉસકે નીચે છુરી, કટારિયાં, તલવારેં તેઝ લગા રખીં. કિસી ફકીર દોસ્તને ઉન દુરવેશોંકોભી ખબર કરદી. સબકો ફીક હુઆકે અલ્લાહ શરમ રખે. સુબ્હા સબ સાહબ ઉસ મકાનમેં તલબ હુએ હુકમ હુઆકે યહાં હાલત હો, તો દેખેં. યેહ હાલત તુમ્હારી રિયાકે સાથ હે યા સચ્ચીહે. સબ નીચી ગરદનેં કિયે ચુપથે. સૈયદ ગરીબુલ્લાહ શાહને કહાકે અગર સિમા-

અકી ઈજાઝત હો તો ઝુરૂર આશકાને ખુદાકો હાલતે વજદ હો. યેહ કેહકર એક દુરવેશસે ફરમાયા કે કુછ કહો. ઉસને યેહ ગઝલ ખાજા કુતબુદ્દીનકી શુરૂકી. જીસકા મતલા યે હે—

દિલ અગર દાના બુવદ, દર હર સખુન ઈસરાર હસ્ત;
ચશ્મ ગર બીના બુવદ, યુસુફ બ હર બાઝાર હસ્ત.

ઈસિપર સૈયદ સાહબકો હાલત હુઇ, બે અખત્યાર હોકર લોટને ઓર વજદમેં મસ્તી કરને લગે. પેહર ભર કામિલ વજદ રહા મગર ન ફર્શ કહીંસે ફટા ન જીસ્મે મુબારક પર ઝખમ આયા. યેહ કરામત દેખકર હઝરત આલમગીરને કુલ દુરવેશોંકો ઈઝઝતસે રૂખસત કીયા, સૈયદ સાહબકો જાગીર દેની ચાહી આપને કુબુલ નકી ઓર ફરમાયાકે ચંદ બીઘે ઝમીન આપકે બુઝુર્ગોને મેરે બુઝુર્ગોંકો દીથી મેરી કુતે લાયમુતકે વાસ્તે વોહી કાફી હે. નકલ કરતે હેં કે જીસ રાત આપકી વફાત હુઇ, ઉસકી સુબ્હાકો આપકે મુરીદોંમેં સે એક સાહબ પાનીપતમેં થે, ઊનકો માલુમ હુઆ કે સૈયદ સાહબને વફાત પાઈ. વોહ રોતે હુએ ભાગે. જબ જમના ઘાટ પર આયે સુનાકે સૈયદ સાહબને રાતકો કઝા કી, દોડતે હુએ બા હાલે પરશાન કિરાનેમેં આયે. તો લોગ હઝરતકો કબરમેં ઉતાર કર પટાવ દે રહેથે. ઉન હઝરતને હાઝરીનસે કહા કે ઝરા ઠેરો ઓર કાગઝ, કલમ, દાવાત લાઓ. અલ ગરઝ એક પરચા લિખાકે આપને ફરમાયા થાકે બાદ મરને કે હમ વહાંકી

કૈફીયત તુઝકો બતાયેંગે. સો વોહ વા'દા વફા કીજીયે. ઓર વોહ કાગઝ, કલમ, ઓર દાવાત કબરમેં રખદિયે. થોડી દેરકે બાદ દસ્તે હક પરસ્ત કાગઝ ઓર દાવાત કલમ લિયે પટાવસે બાહર આયા ઉન દુરવેશને વોહ લેલિયા ઓર હાથ આપકા ફિર અંદર હોગયા. ઉસ પરચેકો જો દેખાતો, લિખા હુઆ થા કે યહાં કે હાલાત બયાન કરનેકા હુકમ નહીં હે. મઝાર કિરાને મેં હુજરા મશહુર હે અંદર આબાદી (કસ્બે) કે. ઓર દેખા ઓર સુનાકે આપકી ઓલાદસે એકહી શખ્સ રેહતા ચલા આતાહે. દુસરા બેટા ઝિન્દા નહી રેહતા. જો રેહતાહે વોહ નેકબખ્ત હોતા હે.

૧૧૬–શાહ અબુલ મઆલી કદ૦

હઝરત શેખ શાહ અબુલ મઆલી કદ૦ હઝરત શેખ દાઉદ ગંગોહીકે ખલીફેથે ઓર ખિરકયે ખિલાફત શેખ મોહમદ સાદિકસે હાસિલ કરકે દાઉદજીવ સે તકમીલકી. આપકે વાલિદ સૈયદ મોહંમદ અશરફ સહારનપુરકે નઝદીક કસ્બે અંબેઠેમેં રેહતે થે. જબ ઉનકી વફાત હુઇ તો શાહ અબુલ મઆલી બચ્ચે થે. આપકી વાલિદાને આપકો શેખ મોહંમદ સાદિકકે સુપુર્દ કિયા. શેખ શબો રોઝ ઉનકી તરબીઅતમેં રેહતે થે, જબ ઉન્હોંને કઝાકીતો શેખ દાઉદ કે સુપુર્દ કિયા. આખિર બતકમીલ પહોંચકર ખલીફે હુએ.

" સવાતે ઉલ અનવાર " સે નકલહે કે હઝરત ઔસત હાલમેં શહુદે ઝાતે ઈલાહીમેં મેહવ હોકર દુનિયાવ માફી-હાકી ખબર નરખતે થે. એક બાર તીન માહતક કુછ નહી ખાયા, પીયા, મેહવે મુતલક રહે૦ જબ નમાઝકા વકત આતા ખાદિમ બમુશ્કિલ હોશિયાર કરતા. નમાઝ પઢકે ફિર મેહવ હો જાતે થે. અલગરઝ તીન સાલ કમાલ બેહોશી રહી. બાદહુ ઉમુરે દીનીસે બાખબર હુએ. પુછાકે કયા હાલ-તથી આપને ફરમાયા કે મુઝકો નમાઝકે કે વાસ્તે અલ્લાહકી તરફસે આગાહી હોજાતી થી. તુમ્હારે આગાહ કરનેકી ઝુરૂરત નથી. " ઇકિત બાસુલ અનવાર " સે નકલ હેકે એક બાર મોસમે નયશકર (શેલડી) મેં અપની ઝમીન પર ગિર ગયે કે જહાં ગન્ના બોયા હુઆ થા. ઓર જહાં ગુડ તૈયાર હોતા થા ઉસ ઝુંપડે મેં કયામ ફરમાયા. જો લોગ કોલ્હુ ચલા રહે થે હિન્દી ઝબાનમેં ગાને લગે—

તુ ચલિયાજા એક તારા, તેરી ખડી મલાકી કારા;
આધીરાત અંધેરી, તેરી જોગી કીસી ફેરી.

યેહ સુનતેહી બેખુદ હો ગયે ઓર હુકા નારા કિયા. ઓર ઉસ ચુલ્હે યાની ભઠ્ઠામેં ગિર પડે. લોગોંને દોડ કર નિકાલા તો દેખા કે એક બાલભી નહીં જલા. ઉસ રોઝસે બહોતહી શોહરત હુઇ ઓર હઝારોં મુરીદ હુએ.

નકલ હે કે થાનેસરમેં મજલિસથી આપકે પીર ભાઈ ઓર દીગર મશાયખ જમા થે કે ઝિક્ર કલમયે તૈયબાકા આયા. આપને ફરમાયાકે જીસને ઈસ કલમેકો દિલસે પઢા હે વોહ અગર લફ્ઝે લા કિસી ઝી જાનકે કાનમેં કહે તો વોહ મરજાયે ઓર ઇલ્લલ્લાહ કહે તો ફિર ઝિન્દા હો જાયે. યેહ કેહ કર ખડે હુએ. વહાં એક ગાય બંધીથી ઉસકે કાનમેં લા કહા. વોહ ઉસી વક્ત મર ગઇ. ઈલ્લલ્લાહ કહા વોહ ઝિન્દા હોગઇ ઓર ચરને લગી. નકલ હેકે હઝરતકે ઘરમેં કમાલ તંગીથી. અક્સર ફાકેસે ગુઝરતી થી. કિસીને યેહ ખબર સૈયદ મીરાં ભીકા કો દી. ઉન્હોંને અનાજકા એક બરતન ઘરસે મંગાકર ઉસમેં અપના હાથ ડાલા ઓર કહાકે કભી ઇસ બરતનમેં કિતનાહી ખર્ચ કરેગા મગર અનાજ કમ નહોગા. અલગરઝ જબ દોમાહ ફરાગતસે ગુઝરે આપને પુછા લોગોંને ઘરકી કુલ બાત સચ્ચી સચ્ચી અર્ઝ કી. પસ ઉસ બરતનકો મંગાકર થોડી દેર સરનિગું રેહકર ફરમાયાકે મીરાં ભીકા મેરે તવક્કુલમેં ખલલ ડાલતા હે. ઇસ બરતનકો તોડદો. નકલ હેકે એક બાર કુમ્ભકા મેલાથા, ૫૦૦ હિન્દુ પુકરાકી જમાઅત અંબેઠે આઇ. હઝરતકા નામ સુનકર આપકે પાસ આયે કે હમ તુમ નામ ફકીરીમેં એક હેં. તુમ મુકીમ ઓર હમ મુસાફિર હેં. હમારે ભંડારેકા ફિક્ર કરો, આપને ફરમાયાકે બનિયેકી દુકાનસે લે લો, ઉસ વક્ત ચંદ દુકાનેં

થીં. જીસ દુકાનદારકે યહાંસે માલ આતાથા ઉસ દુકાન પર તશરીફ લે ગયે. ઓર ફરમાયાકે ઇન સાધુઓંકો સીધા તોલદે. ઉસને અર્ઝ કિયાકે મેરે પાસ દોચાર સેર આટા હોગા. ઇતના સીધા કહાંસે લાઊં ઓર સહારનપુર દુર હે, કબ વહાંસે આયેગા આપને ફરમાયાકે બરતન આટા-દાલ, ચાવલ ઓર ઘીકા એક જગાહ નિકાલ કર રખ દે. આપને આપની ચાદર મુબારકસે ઉસે ઢાંક દિયા. ઓર ફરમાયાકે અબ તોલના શુરૂ કર. અલગરઝ તસરફ્ફાતે હઝર-તસે સબકો સીધા મિલ ગયા, બાદહુ જો દેખાતો જીસ બરત-નમેં જો ચીઝ થી જયોંકી ત્યોં મોજુદ થી. યેહ કરામત દેખકર વોહ દુકાનદાર મુસલમાન હોકર મુરીદ હુઆ. ઓર મસલકે ઓલિયામેં મિલા.

નકલ હે કે આપકા એક હમસાયા હર વકત ઓર હર જગાહ આપકી શિકાયત કરતા ઓર બુરી તરાહ યાદ કરતાથા ઓર હરવકત દરપયે આઝાર રેહતા. મુરીદોંને ઉસકો સઝા કરની ચાહી મગર આપને મંઝુર ન કિયા. જહાંતક મુમકિન હોતા, ઉસકે આરામો આસાયશમેં કોશીશ કરતે. ઇત્તેફાકન વોહ મરગયા. આપને ઉસકા બહોત રંજ કિયા. ઓર કઈ દિન તક રોતે રહે. આખિર યારોંને હાલ પુછા આપને ફરમાયા કે આલમે નાસુતમેં અકસર અંબિયા ઓલિયાકા દામને હાલ ગુબારે દુનિયાસે

મુલવવીસ હોતા હે. ઉસકા ઝાયલ હોના બગેર બદગોઈ ઓર ગીબત ઓર મલામત એસે આદમિયોંકી મુમકીન નહીં. સો મરને વાલા મેરા બડા દોસ્ત થા. ઈસ વાસ્તે મુઝે ઉસકે મરનેકા ગમ હુઆ. વફ઼ાત હઝરતકી ૮ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૧૬ હીજરીમેં હુઈ. મઝાર અંબેઠેમેં હે. ખલીફ઼ે આપકે મીરાં સૈયદ ભીકા થે.

હઝરત શેખ અબદુલ ખાલિક લાહોરી, ચિશ્તી, સાબરી ક૬૦ હઝરત શેખ જાનુલ્લાહ

૧૧૯-શેખ અબદુલ ખાલિક લાહોરી ક૬૦ લાહોરીકે ખલીફ઼ેથે. આલા દરજેકે દુરવેશ ઓર સાહબે સિમાઅ થે. હાલતે સિમાઅમેં જીસપર નઝર ડાલતે મસ્તો બેહોશ કર દેતેથે. જો આપકે હલકયે ઈરાદતમેં આતાથા, કામિલ હોજાતા થા, વફ઼ાત હઝરતકી તા. ૧૨ રજબ સને ૧૦૫૯ મેં હુઈ મઝાર લાહોરમેં હે.

હઝરત શેખ આરિફ઼ લાહોરી ક૬૦ હઝરત શેખ ઈસ્હાક બિન શાહ. કાકુ નિઝામી

૧૧૮-શેખ આરિફ઼ લાહોરી ક૬૦ ચિશ્તીકે મુરીદ થે. મીયાં આરિફ઼ મશહુર થે. હઝરત સાહબકિરાન સાની શાહજહાં ગાઝીકે ઝમાનેમે શેહર લાહોરમેં શેખે વકત મશહુર થે, હઝારોં મુરીદથે. હર મહીનેકે આખિરમેં દસરોઝ મોઅતકિફ઼ રેહતે થે. પેહલી તારીખકો

હુજરે સે બાહર આતે ઉસ વકત જીસપર નઝર પડતી વોહ તીનરોઝ બેહોશ રેહતા થા. લિહાઝા ઉસ રોઝ કોઈ હુજરેકે પાસ ન આતાથા. તમામ દિન તનહા હુજરેકે દરવાઝે પર બેઠે રેહતે થે. સિમાઅમેં વજદ બહોત કરતે થે. કરીબુલ મર્ગ હોજાતે થે. શાહઝાદા દારા શિકોહસે મસાયલે તોહીદમેં ગુફતગુ કરકે દોનોં બુઝુર્ગવાર હઝ ઉઠાતે થે. આખીર બમકામ લાહોર સને ૧૦૬૪ એતેકાફકી હાલતમેંહી વફાત પાઈ.

૧૧૯-શેખ ઇસ્માઈલ

હઝરત શેખ ઇસ્માઈલ ચિશ્તી અકબરા બાદી કદ૦ શેખ સલીમ કે ખાનદાનસે થે. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીમેં યગાનયે અકબરા બાદી કદ૦ રોઝગાર થે. તાલિબે દુનિયા યા દીન જો ખિદમતમેં આતા ઉસકો મેહરૂમ ન રખતે ઓર ફરમાતે થે કે અગર તાલિબે દુનિયાકા મતલબ હોગા તો ઉસકો ઓલિયા ઓર ફુકરાસે મહોબત હોગી. આખિર રફત રફતા તાલિબે હક હોકર મંઝિલે મકસુદે અસલીકો પહોંચ જાયગા. ખલ્કકા હર વકત ઇઝદેહામ રહેતા થા. સિમાઅમેં વજદ બહોત કરતે થે. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૬૬ મેં હુઈ.

હઝરત શેખ સઇદખાં મિયાના ચિશ્તી કદ૦ શેખ નિઝામુદ્દીન નારનોલીકે ખાનદાનમેં

૧૨૦-શેખ સઇદખાં મિયાના કદ૦ મુરીદ થે. બાઝને લિખા હે કે જબ હઝરતકો સિમાઅમેં હાલત હોતીથી વોહ અસર જાનવરોંમેંભી હોતાથા. જાનવર નીમ બિસ્મીલકી તરેહ તડપતેથે. એક રોઝ આપ દરખ્તકે નીચે રાગ સુન રહેથે. જબ આપકો વજદ હુઆ એક ફાખતા (હોલી) નીચે ગિર પડી ઓર તડપને લગી. એક અનજાનને ઉસકો ઝબાહ કિયા. આપકો બહોત રંજ હુઆ. ફરમાયા અપને ભાઈકો નાહક કત્લ કિયા, આખિર કાર વોહ શખ્સ દીવાના હોગયા ઓર ઉસકો કિસીને કત્લ કરદિયા. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૬૭ મેં હુઈ. મઝાર શરીફ આપકા બુરહાન પુરમેં હે.

૧૨૧-શેખ ફુગી અઝીઝ ઝઇ કદ૦ હઝરત શેખ ફુગી અફઘાન અઝીઝ ઝઇ કદ૦ ને રૂહાનિયતે પીર કિબારસે તરબીઅત પાઈ થી. નિહાયત બા કમાલ ઓર સિમાઅકા બહોત શૌક રખતે થે. જબ વફાતે હઝરતકા વકત નઝદીક પહોંચા. હાઝરીનસે ફરમાયા કે મેરે પાસ કોઈ ન રહે. જબ તક રસુલે પાક (સ. અ. વ.) કી ઝિયારતસે મુશર્રફ ન હુંગા જાન ન દુંગા. તુમ લોગ તાબે દીદારે રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) નહી રખતે. યહાંસે ચલે જાઓ ઓર હુજરેકા દરવાઝા બંદ કર જાઓ. મેરી વફાતકે બાદ છત હુજરેકી

ફટી હુઇ પાઓગે. ચુનાંચે એસાહી હુઆ. વફાત સને ૧૦૬૯ મેં કુસુરમેં હુઈ.

૧૨૨–શેખ આરિફ સાબરી કદ૦

હઝરત શેખ આરિફ સાબરી લાહોરી કદ૦ હઝરત શેખ અબદુલ ખાલિક લાહોરી કે ખલીફે થે. ઝબાનસે જો કુછ ફરમાતે ફોરન ઉસકા ઝહુર હોતા થા. કામિલે વકત ગુઝરે હેં. એક બાર આપકી ખાનકાહમેં સિમાઅ હો રહાથા. જબ કવ્વાલ ઇસ બેત પર આયે—

આં મસીહાયે કે જાં, દર દસ્તે ઉસ્ત;
મી દેહદ જાં કઝ બમીરમ ચંદ બાર.

શેખકો ઇસપર ઝોક હુઆ. વજદમેં આયે. એક શખ્સ અપને બેટેકો લાયા જો બહોત બીમારથા દુઆકી ઇલ્તિજાકી હઝરતને ઉસકે મુંહપર અપના હાથ ફેરા ઉસી વકત ઉસકો આરામ હુઆ. વફાત હઝરતકી તા. ૭ ઝિલ્હજ સને ૧૦૭૧ મેં હુઇ. મઝાર આપકા લાહોરમેં હે.

૧૨૩–મોલાના અબદુલ કરીમ પેશાવરી કદ૦

હઝરત મોલાના શેખ અબદુલ કરીમ કદ૦ હઝરત મોલાના દરવેઝકે ફરઝંદ થે. ઓર મીર સૈયદ અલી ગવ્વાસકે ખલીફે થે. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીકી તકમીલ અપને પિદરે આલી કદ્રસે કીથી. ઉલુમે ઝાહિર ઓર બાતિનીમેં યગાનયે રોઝગાર થે.

" મખઝનુલ ઈસ્લામ " કો પુરા કિયાકે જો આપકે વાલિદકી તસનીફથી. એક શખ્સને પુછાકે ગૌસકી તારીફ ક્યા હે. આપને ફરમાયા કે અગર બા'દ મરનેકે કોઈ ઈસિકે મુંહકી તરફ દેખે તો વોહ હંસ પડે. ચુનાંચે બાદ વફાત હઝરતકે એક શખ્સને ઈમ્તિહાનકે લિયે હઝરતકે ચેહરેકી તરફ દેખા. આપ હંસ પડે. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૭૨ મેં મુલ્કે યુસુફ ઝઈમેં હુઈ.

૧૨૪-શેખ પંજુ પેશાવરી ક૬૦

હઝરત શેખ પંજુ પેશાવરી ક૬૦ કૌમે ગુજરસે કામલીને વકતસે હુએહેં. ફેઝાન મોલાના દરવેઝસે થા, આપકે મુરીદ અકસર સાહબે કમાલ ગુઝરે હેં. ચુનાંચે મોલાના ચાલાક, મિયાના, શેખુ શાહ જહાનપુરી, ઓર શેખ અલી વગેરા મશહુર હેં. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૭૩મે હુઇ,

૧૨૫-શેખ પીરમોહમદ સલ્લુન ક૬૦

હઝરત શેખ પીર મહંમદ સલ્લુન ક૬૦ શેખ અબદુલ કરીમકે મુરીદથે ઓર વોહ ખાનદાને નિઝામિયામેં મુરીદ થે. સિલ્સિલા ઉનકા શેખ હિસામુદ્દીન માનકપુરીસે મિલતાહે આલિમે બા અમલ થે, ઓર આપકે મુરીદભી અકસર બાઈલ્મ ઓર ફાઝલ હુએ હેં. સાહબ " અખબારૂલ ઓલિયા " ને આપકી કરામતકા

બહોત કુછ ઝિક્ર કિયા હે. યા'ની આપકી યેહ કૈફિયત થીકે જેસી સુરત ચાહતે વેસીહી હોજાયા કરતીથી. હિન્દી ઓર ફારસીમેં શેર ખુબ કેહતે થે, વફાત હઝરતકી સને ૧૦૭૪ મેં હુઈ

૧૨૬—શેખ યહિયા ગુજરાતી કદ૦ હઝરત શેખ યહિયા ગુજરાતી કદ૦ આપ શેખે વકત, મર્દે બા અઝમત વ બા હેબત થે. સિલ્સિલયે ઇરાદતો આબાઇ આપકા હઝરત મખદુમ નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલી કદ૦ સે મુલ્હિક હે. બહોત કુછ ઝોહદ ઓર રિયાઝત ઓર મુજાહિદેકે બાદ હજ કરકે મદીને તૈયબામેં મુકીમ હુએ. ઉલમા વ મશાયખે મદીના આપકી કરામાતકે કાયલ થે વફાત હઝરતકી સને ૧૦૭૫ મેં હુઇ. મઝાર આપકા મદીને પાકમેં હે. અવલાદ આપકી અબતક શહેર અહમદાબાદમેં હે.

૧૨૭—શેખ જુનેદ મોહાની કદ૦ હઝરત શેખ જુનેદ મોહાની કદ૦ સાની જુનેદ બગદાદી થે. શરીઅત, તરીકત, મા'રેફત ઓર હકીકતસે ખુબ વાકિફ થે. કસ્બયે મોહાના આપકા વતન થા. બાદહુ સંદેલમેં જા બસે થે. તમામ રાત યાદે ખુદામેં તનહા રેહતે. દિનકો જંગલસે લકડિયાં લાતે. ઉનકો બેચકર મસાકીનકો દેતે ઓર અપને ઘરકા ખર્ચ ચલાતે થે. સિમાઅમે બહોત બેઠતે થે. હિન્દી, ફારસી ઓર અર-

બીમેં ખુબ શેર કેહતે થે. ફિકાહ મેં ભી ચંદ રિસાલે તસનીફ કિયે હૈં સને ૧૦૭૭ મેં હઝરતકી વફાત હુઈ,

૧૨૮—શેખ હબીબ ખયબરી કદ૦

હઝરત શેખ હબીબ ખયબરી કદ૦ કા વતન બંગાલા થા. હાલિયેમેં આકર શેખ મોહંમદ કે મુરીદ હોકર ચદે કસ્બે દુરવેશી મે મશગુલ રહે. ફિર ખયબરમેં આયે. ઓર તીસ બરસ બગેરખાસ ઝરૂરત કે હુજરે સે બાહર કદમ ન રખા. સાયમુદ્દ દહર ઓર કાયમુલ્લયલ થે. ફુતુહાત હોતે લેકિન ઉસકો કબુલ ન ફરમાતે, ઈસ્મે ઝાતકા શગલ રખતે થે. નિહાયત બાકમાલ ઓર સાહબે કરામાત થે. ગેબકી ખબરેં દેતે થે. વફાત હઝરત કી સને ૧૦૭૯ મેં બમકામ ઓરંગાબાદ હુઈ.

૧૨૯-શેખ પીરમોહંમદ લખનવી કદ૦

હઝરત શેખ પીર મોહંમદ લખનવી કદ૦ શેખે કામિલ ઓર મુતવકકિલ થે. હજ ભી કિયા થા. જોનપુર આપકા વતન થા. દેહલીમેં તેહસીલે ઈલ્મ કિયા થા ઉસકે બાદ કન્નોજમેં આયે. વહાં ભી કુછ પઢા. વહાંસે લખનઉ આકર કાઝિયે લખનઉ શેખ અબદુલકાદર સે બકિયા ઇલ્મ તેહસીલ કરકે હઝરત શાહ અબદુલ્લા ચિશ્તી સૈયાહ કે મુરીદ હોકર સિલ્સિલયે આલિયા ચિશ્તીયા ઓર દીગર સિલ્સિલોંમેં ઇજાઝત હાસિલકી

ઔર ગોમતી કે કિનારે પર કયામ ફરમાકર હિદાયતે ખલ્કમેં મસરૂફ હુએ, ફુતુહબી બહોત હોતે થે. મગર સિવાય ખર્ચ એક રોઝા કે ઝિયાદા ન રખતે થે. મેહમાન નવાઝી બહોત કરતે. સિમાઅસે નિહાયત ઝૌક થા. ઔર જબ ચાહતે અપને હમરાહીયોંકે સાથ પાની કે ઉપર સે ચલે જાતે થે. મગર કિસી કે પાઉંકો પાની ઝરાભી ન લગતા થા, દોનોં વકત કવ્વાલ હાઝિર હુઆ કરતે થે. સાહબ "મઆરિજુલ વલાયત" લિખતે હેં કે જબ મૈં બંગાલે સે લખનઉમેં આયા શેખ પીર મોહંમદ કી ખિદમત મેં આયા. નિહાયત શફકકતસે પેશ આયે. અપની તસનીફાતસે "બેહરૂલ ફસાહત" શરેહ દીવાને હાફિઝ પેશ કિયે ઉસકો દેખ કર બહોત ખુશ હુએ. ઔર બાઝ અશગાલે ચિશતિયાકી બંદેકો ઈજાઝત દી ઔર રૂખસત ફરમાયા. હઝરતકી તસાનીફસે "શરેહ હિકમત" "શરેહ હિદાયા" હિકમત વ ફિકાહમેં ઔર "મકતુબ" તસવ્વુફ મેં ઔર "અરબા મનાઝિલ" સુલુક મેં હેં. વફાત હઝરતકી સને ૧૦૮૦ મેં બ મકામે લખનઉ હુઈ.

હઝરત શેખ મોહંમદ સીદીક ચિશ્તી, સાબરી, લાહોરી કદ્દ૦ તમામ દિન તુલબાકો ઉલુમે

૨૩૦-શેખ મોહંમદ સિદ્દીક ઝાહિરી પઢાયા કરતે થે. ઔર ચિશ્તી લાહોરી કદ્દ૦ રાતકો તાલિબાને હકકી તરબીયત ફરમાતે થે. સિમાઅકે વકત વજદ

કી હાલતમેં જીસપર નઝર પડતીથી વોહ તારિકે દુનિયા હોજાતા થા. આપ શેખ મોહંમદ આરિફ લાહોરીકે મુરીદ થે. વફાત આપકી તા. ૮ ઝિલ્હજ સને ૧૦૮૪ મેં બમકામે લાહોર હુઇ.

૧૩૧–શેખ મોહમદ ચિશ્તી દેહલવી કદ૦ — હઝરત શેખ મોહંમદ ચિશ્તી, સાબરી, દેહલવી કદ૦ શેખ મોહંમદ ઇબ્રાહીમ રામપુરીકે ખલીફયે આઝમ થે. ફક્રમેં શાને આલી ઓર મરતબા બુલંદ રખતે થે. મઝાર હઝરતકા દેહલીમેં લબે દરિયા હે, વહાં શેખ મોહંમદકી બબલી મશહુર હે. યેહ હઝરતભી અપને એહદમેં (ઝમાને) કુતબે દેહલી થે. તમામ ઉમરાયે દેહલી મોઅતકિદ થે. અકસર ખવારિક ઓર કરામાત હઝરતકે મશહુરો મારૂફ હેં, બુઝુર્ગોને રાકિમ કોભી નિહાયત ખુલુસ થા. પુતુહાત આપકો બહરજ્યે ગાયત થા, વફાત હઝરતકી તા. ૨૫ મહોરમ સને ૧૧૬૫ મેં હુઇ. આપકે મઝાર પર આશકી બરસતી હે નિહાયત પુર ફૈઝ જગા હે.

૧૩૨–શેખ અબ્દુર્રશીદ જાલંધરી કદ૦ — હઝરત શેખ અબ્દુર્રશીદ જાલંધરકે સાદાતે ઉઝ્ઝામસે થે. બાદ તેહસીલ ઉલુમે ઝાહિરીકે ખુબ સેર વ સિયાહત કી. બાદહુ શાહ અબુલ મઆલીકે મુરીદ હુએ, જબ ઉમરે તબઇ હઝરત શાહકી પુરી

હુઇ તો ઉનકો સૈયદ મીરાં ભીકકે સુપુર્દ કિયા. ઉનકી ખિદમતમેં ઉન્હોંને તકમીલ કરકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. વફાત હઝરત કી માહે રબીઉલ અવ્વલકી ચાંદરાત બરોઝે જુમા સને ૧૧૨૧ મેં હુઇ. જાલંધરમે મઝાર હે.

હઝરત સૈયદ મોહંમદ સઇદ અલ મુખાતિબ સૈયદ મીરાં ભીક ચિશ્તી સાબરી કદ૦ હઝ-

૧૩૩-સૈયદ મીરાંભીક રત શાહ અબુલ મઆલી કદ૦ કે ચિશ્તીસાબરી કદ૦ સજ્જાદા નશીન થે. સાહબે મકામાતે બુલંદ દરજાત, અરજુમંદ બા અઝમત ઓર હેબત ઓર રેહમાનિયત થે. ઇશ્ક ઓર મહોબ્બતમેં સાની ન રખતે થે. અકસર ઇસ્તિગરાક રહા કરતા થા. સિમાઅસે બહોત ખુશ થે. જીસ કદર કુશાયશ ઝાહિરી ઓર કુબુલિયત, સવ્વરી વ મા'નવી હઝરતકો હાસિલથી ઉસ વકતમેં દુસરેકો નથી. બહોત કમ બુઝુર્ગ આપકે મરતબે અબદાલિયત, કુતબીયત ઓર ગૌસીયત કો પહોંચે હેં. દોહે હિન્દી ઝબાનમેં બયાને તોહીદમેં ખુબ ફરમાતે થે. સાદાતે સહીહુન્નસબ મશહુરે આમ હેં. સિલ્સિલયે માદરી ભી સાલારે લશકર સે જા મિલતા હે. સૈયદ ઝયદ સાલારે લશકર બરાયે જીહાદ હિન્દુસ્તાનમેં આકર સિવાને મેં ઠેરે. વહાંકે રાજાને ઉનકો શહીદ કિયા. બાદહુ ઉનકી ઓલાદ રાજાસે લડી, ઓર ફતેહયાબ હોકર સિવાનેકી સુકુનત અખ-

ત્યારકી. સુલતાન શમ્શુદીન અલતમશને ઈસ દુદમાનકી બહોત કુછ મુદારાત ઓર પરવરિશ ફરમાઇ. બાઝને લિખા હે કે સુલતાન મઝકુરને ઈસ ખાનદાનમેં અપની શાહઝાદીકી શાદીકીથી મગર સિવાય સુલતાના રઝિયા બેગમ કે સુલતાનકી ઓર શાહઝાદી નથી. રઝીયા બેગમ બાદશાહ હુઈ. ફિર મા'ઝુલ હુઈ, સાહબ "સમરતુલ ફવાયદ" લિખતે હેં કે હઝરત મીરાં ભીક નવ બરસકી ઉમરમેં યતીમ હુએ. ઓર આખુન ફરીદસે તેહસીલ ઉલુમે ઝાહિરી કી. બાદ હુ બતલબે હક ખિદમતે શાહ અબુલ મઆલીમેં મુરીદ હોકર બાદ રિઝાયત ઓર મુજાહિદયે શાકકા ખિલાફત હાસિલકી. નકલ હે કે એક હિન્દુ બિરબર નામ સાકિન મોઝએ બીબીપુર મુસલમાનોંકા જાની દુશમન થા. એક બાર ઉસને કુછ ફિસાદ ઉઠાયા. જીસકી વજેહસે ગિરફતારીકા હુકમ હુઆ. વોહ મુકાબલેમેં ખડા હુઆ. આખિર ગિરફતાર હોકર સર હિન્દમેં આયા સુબેદાર સરહિન્દને ઉસકે કતલકા હુકમ દિયા. કોતવાલીકે બરકંદાઝ ઉસકો કત્લ કરને લેજા રહે થે કે ઈતતિફાકન સવારી સૈયદ શાહ ભીકકી રાસ્તેમેં મિલી. વોહ દોડકર કદમોંપર ગિરા; ઓર અર્ઝકી કે મૈં અગર બચ ગયા તો મુસલમાન હુંગા. મેરી મુશ્કિલ કુશાઇ કીજીયે. આપને ફરમાયા કુછ અંદેશા ન કર અલ્લાહકો યાદ કર. મુહાફિઝ ઉસકો ઘસિટ કર લે ચલે, અભી કત્લગાહ પર નહી પહોંચા થા કે સુબેદારકા હુકમ હુઆ કે ઇસ ખુનીકો

હમારે રૂબરૂ પેશ કરો. જબ ઉસકે સામને ગયા તો ઉસકો માફ કિયા, ઓર ખિલઅત દેકર રૂખસત કિયા, વોહ ખિદમતે હઝરતમે આકર મુસલમાન હોકર મુરીદ હુઆ. આપને ઉસકા નામ પીરશાહ રખા કે વોહ વાસિલાને ઈલાહીસે હોકર દાખિલે ખુલફા હુઆ. લિખાહે કે એક સાલ બરસાત ન બરસા, તમામ રિઆયા ઓર બાદશાહકો રંજ ઓર ફિકર થા. વોહ ઝમાના મોહંમદશાહ બાદશાહ કા થા. ઉમરાયે દેહલીસે બા'ઝને અર્ઝ કિયા કે સૈયદમીરાં ભીકકે ઈસ વકત શેખે વકત, વાસિલે હક ઓર મુજીબુદ્દ અવત હેં અગર વોહ દુઆ કરે તો પાની બરસે. બાદશાહને સરહિન્દકે સુબેદારકો હુકમ લિખાકે સૈયદ મીરાં ભીક સાહબકો બએઝાઝ તમામ બાદશાહકે પાસ પહોંચાવે. ઓર એક ખત હઝરતકે નામ મુશ્તાકાના લિખા. જબ હાકિમે સરહિન્દ ખિદમતે સૈયદ સાહબમેં હાઝિર હુઆ બાદશાહકા ખતદિયા, ઓર કુલ હાલ અર્ઝ કિયા. આપને ઉસ ખતકો પઢકર ફરમાયાકે મેરી જાનિબસે બાદશાહકો લિખદો કે મૈં એક નાચીઝ ફકીર હું, બાદશાહકે દરબારકી હાઝરીકે લાયક નહી હું. ઓર સિવાય દુઆકે કિસી કામકા નહી હું. સો મૈં હમેશા બાદશાહે ઈસ્લામ ઓર દુસરે મુસલમાનોંકે લિયે દુઆએ ખેર કિયા કરતા હું, આપકો કયા ફિક્ર હે. અલ્લાહ રહીમ ઓર કરીમ હે. અપને બંદોંપર ખુદ રહેમ ફરમાવેગા ફકીરકો માફ રખિયે, કુદરતે ખુદાસે ઈધરતો

સરહિન્દકે સુબેદારકી અરઝી પહોંચી ઉધર ઝોરસે પાની બરસને લગા, બાદ ઉસકે હઝરત મોહંમદ શાહને પચાસ હઝાર રૂપે નકદ ખિદમતે હઝરત સૈયદ સાહબમેં ઈરસાલ કિયે, આપને બહિકકત કુબુલ ફરમાયે.

નકલ હે કે એક નુરબાફ નોંધનકા રેહનેવાલા હઝરતકા મુરીદ થા. ઇનતિફાકન ઉસકા દસ બરસકા લડકા ગુઝર ગયા. કુદરતે ખુદાસે ઉસી વકત હઝરતભી ઉસકે મકાનપર પહોંચે. નુરબાફને રોના બંદ કરકે અપને લડકેકો કોઠડીમે લિટાકર બંદ કરદિયા, ઓર અપની બીવીસે કહાકે જબ તક હઝરત ખાના ન ખાલેં લડકેકી વફાતકા હાલ ન ખુલે, ઉસકી બીવીને ખાના તૈયાર કિયા. જબ ખાના હઝરતકે રૂબરૂ આયા. આપને ફરમાયાકે અપને લડકે કો લા. મંય ઉસકે સાથ ખાના ખાઉંગા. ઉસને અર્ઝકી કે વોહ ખેલને ગયા હે. ઇસ વક્ત ઉસકા આના ગેર મુમકિન હે. આપને ફરમાયા કેં બગેર ઉસકે હરગિઝ ન ખાઊંગા, જબ વોહ મજબુર હુઆ રોકર અર્ઝ કિયા કે વોહ તો આધી રાતસે મરા હુઆ હે, આપને ફરમાયા સોતા હોગા જાકર દેખ લે. ઉસને કોઠડી ખોલ કર દેખા કે ઉસકા લડકા ખર્રાટે લે રહા હે. યેહ દેખકર વોહ ખુશ હુઆ ઉસકો જગા કર હાથ પકડકર હઝરતકે પાસ લાયા યેહ કરામત દેખકર હઝારોં મુરીદ હુએ. લિખા હે કે એક શખ્સ

બ ઇરાદયે બયઅત ખિદમતે હઝરત મેં હાઝિર હુઆ. ઓર દિલમેં ઉસકે યેહ ખતરા ગુઝરા કે અગર પીર કામિલ હે તો આજ મુજકો બેમોસમકા ખરબુઝા દેગા. હઝરતને નુરે બાતિનસે ઉસકે ખતરેકો માલુમ ફરમાકર ઇરશાદ કિયા કે રાતકો આધ ખરબુઝા ઇસ શખ્સકી આરઝુ કે મુતાબિક મંયને હુજરેકી તાકમેં રખા હે, વોહ હાઝિર કરો. જબ આયા ઉસકે હવાલે કિયા. વોહ ખરબુઝા લેકર સિદક દિલસે મુરીદ હુઆ.

લિખા હે કે એક બાર મોહંમદ શાહ બાદશાહને નવાબ રોશનદુદવલ્લાકી મારફત કલાકન્દ, હલવા સોહન ઓર કપડે ફુકરાકો તકસીમ કરને ઓર નકદ રૂપે હઝરત સૈયદ સાહબ કો ઇરસાલ કિયે (ભેજે) ઓર દુઆ ચાહીકે હમેશા મેરી ઓલાદમે સલતનત રહે. નવાબ ખિદમતે હઝરત સઇયદ મીરાં ભીકમેં હાઝિર હુએ. ઓર તોહફે બાદશાહ કે પેશ કીયે. હઝરતને વોહ કુલ સામાન હાઝરીને ખાનકાહકો તકસીમ ફરમાયા ઓર સલતનતકે બારેમેં મુરાકિબા ફરમા કર ઇરશાદ કિયાકે મોહમદ શાહકો જો સલતનત મિલી હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ નિઝામુદ્દીન ઓલિઆ કદ૦ કી સિફારિશસે મિલી. ઉન્હોંને દો પુશ્ત સલતનતકી સિફારિશ કીથી, બંદેકા કયા ચારાહે. હાં ઉસકી ઓલાદમેં બાદશાહ મુલ્કે મારેફત

પેદા હોગા. ફખરૂદ્દીન ઉસકા નામ હોગા, વોહ કુતબે વકત ઓર બાદશાહ વલાયતે દેહલી હોગા, ચુનાંચે એસાહી હુઆ. ઇસિ ખાનદાનમેં સિવાય શેખ કાતિબુલ હુરૂફ (ઇસકિતાબકે મુસન્નિફ) કે ઓરકા નામ ફખરૂદ્દીન નહી હુઆ. ન કોઇ સિવાય હઝરતકે દુરવેશ હુઆ.

નકલ હૈ કે હઝરત એક બાર શાહજહાંનાબાદ મેં તશરીફ લાકર નવાબ તહવ્વુર ખાનકે મકાનપર ઠેરે. તીસરે પેહરકો શહેર કે બહોતસે લોગ હાઝિર હુએ. નવાબકા ખાન સામાં પાનકી ગિલોરિયાં લાયા, ઓર થાલી પાનકી હઝરતકે રૂબરૂ રખી. આપને અપને દસ્તે મુબારકસે એક એક ગિલોરી (પાન) કુલ હાઝરીનકો તકસીમ કી, મગર તહવ્વુર ખાનકો દી. ઉનકે દિલમે વસવસા પેદા હુઆ કે ઉસી વકત એક ગિલોરી થાલીમેં સે ઉડકર નવાબકે હાથમેં જા પડી. આપને તબસ્સુમ ફરમાકર ઇરશાદ કિયા કે તહવ્વુરખાન તુમ્હારી મુરાદ મિલી. ઉન્હોંને આદાબ બજા લાકર ઉસકો નોશ કિયા.

લિખાહૈ કે હઝરતકો બહોત ફુતુહ હોતા થા. ખાદિમોં કે ખર્ચ કે લાયક રખકર બાકી તમામ પીર કી ખિદમત મેં નઝર કર દેતે. બાવરચી ખાનેકી યેહ કેફિયતથી કે સો આતે યા હઝાર આતે સબકો બિલા તખસીસ કોમો મિલ્લત કે ખાના પકા હુઆ યા સીધા મિલતા થા. જેસા ખાના તલબ કરતા વેસાહી મિલતા ચુનાંચે આજ તક

આપકી ખાનકાહ આબાદ ઓર ફૈઝે ઝાહિરી ઓર બાતિની કાયમ હે. આપકે મુરીદ ઝિક્ર ઇસ્મે ઝાત જેહરકે સાથ બહોત કરતે હેં ચુનાચે એકબાર ફરમાયા થાકે ફકીરકો ચાહિયે કે એક લાખ ઝિક્રે ઇસ્મે ઝાત કિયા કરે. અગર ચાલિસ હઝાર રોઝ ન કરે તો ઉસકો લુકમયે દુરવેશી ઓર હલ્ક હરામ હે. ઓર અપને મુરીદોંકો બાદ આધી રાત કે સોનાભી મના ફરમાયા હે.

આપકી ખાનકાહમેં બાદ આધી રાત કે કુકરાએ ખાનકાહ ઓર મુસાફિર દુરવેશ સબ જગા દિયે જાતે હેં. વિલાદત હઝરતકી તા. ૯ રજબ બરોઝે દો શમ્બા સને ૧૦૪૬ મેં હુઈ. ઓર ૮૪ બરસકી ઉમર હુઇ. તા. ૫ રમઝાન સને ૧૧૩૧ મેં વફાત પાઇ. મઝાર કસબએ કોહડાનમેં હાજત રવાયે ખલ્ક હે. ખલીફે આપકે યેહ હેં—

(૧) શાહ મોહંમદ બાકર પિસર શાહ અબુલ ઓાલી (૨) શાહ ઈમાદુદ્દીન વલદ શાહ મોહંમદ બાકર, [૩] શાહ નિઝામુદ્દીન ખલીફે દોવમ શાહ મોહંમદ (૪) શાહ આબિદ કોયલેવાલે, (૫) સૈયદ અબ્દુલ મોમિન કે મુરીદ શાહ અબુલ મઆલી કે ઓર ખલીફે શાહ મીરાં ભીકકે (૬) શાહ નેઅમતુલ્લાહ મુરીદ શાહ અબુલ મઆલી (૭) શાહ નૌરંગ, (૮) ખાજા મુઝફ્ફર, (૯) નવાબ રોશનુદ્દવલા ઝફ્ફરખાન બહાદુર [૧૦) નવાબ ભિખારીખાન પિસર રોશનુદ્દવલા બાની સુનેહરી મસજીદ લાહોર, (૧૧) શેખ અમાનુલ્લાહ

[૧૨) સૈયદ મોહંમદ જવ્વાદ કે શાહ ઝેદ શહીદકી ઓલા-દસે થે (૧૩) મીયાં અલ્લાહ બંદા (૧૪) સૈયદ નઈમ (૧૫) મોલવી સૈયદ મુરતુઝા ગરવેઝી, (૧૬) સૈયદ હાફિઝ ગુલા-મુલ્લાહ (૧૭) મીયાં મોહંમદ શહિદકે મનસબદાર બુઝુ-ર્ગાને કાતિબ થે, (૧૮) શાહ સજાવલ (૧૯) હાજી અયતુલ્લાહ જામયે ફઝાયલ શાહ મીરાં ભીક (૨૦) કરમ અલી કે યારે હમદમ સૈયદ સાહબ કેથે ઓર કમરથ્રલેમેં મદપુનહેં (૨૧) શેખ મોહંમદ હયાત સારંગપુરી ઇલાકયે અંબાલા (૨૨) ખાજા અબદુલ્લા (૨૩) પીરશાહ સાકિન બીબીપુર (૨૪) શાહ અબદુર્રેમાન બેહલોલપુરી (૨૫) શાહ ઈનાયત બેહલોલપુરી [૨૬] મીયાં ગુલામ મોહંમદ સાયમુદ્દહર વ કાયમુલ્લયલ કે પચીસ બરસ બરાબર મોઅતકિફ રહે. (૨૭) મુસ્રાખાન કે ગુમથલેમેં આસુદા હેં. (૨૮) મોલવી ગુલામ હુસેન સાકિન મોઝયે મુજતુબા મુત્તસિલે સહારન-પુર આસુદા હેં [૨૯] શેખ મોહંમદ (૩૦) શેખ મોહંમદ અફઝલ સાકિને સમાના જો સમાનામેં આસુદા હેં. દરિયા પર મિસ્લ ઝમીન કે ચલતે થે. (૩૧) શેખ છજ્જુ કે રોઝયે મુબારક કે પાસ આસુદા હેં. [૩૨] મીયાં મોહંમદ આઝમ કે ખિદમત લંગરખાનેકી આપકે સિપુર્દથી ઓર ગુરબાકો વઝાયફ તકસીમ કરતે થે [૩૩] મીયાં મોહંમદ તાહિર (૩૪) મોહંમદ અફઝલખાન કે હઝરત કે પડોસમેં આસુદા હેં (૩૫) શેખ મોહંમદ મીર શાહાબાદી (૩૬)

અલ્લીખાન ઇબ્ને મિરઝા યાર બેગ કે ઉમરાયે બુઝુર્ગોને કાતિબસે થે. (૩૭) મીયાં અલ્લાહબક્ષ, (૩૮) સૈયદ અલીમુલ્લાહ જાલંધરી, (૩૯) સુફી મોહંમદ સિદીક (૪૦) મીયાં મોહંમદ મુરાદ (૪૧) શેખ જીવન [૪૨] સૈયદ અતીકુલ્લાહ કે સહી હુન્નસબ સાદાતસે ગુઝરે હેં. કમાલાતે ઝાહિરી ઓર બાતિની રખતે થે. મુરીદશાહ અબુલ મઆલી કે ઓર ખિરકયે ખિલાફત સૈયદ મીરાં ભીકસે પહોંચા, વફાત હઝરતકી માહે શાબાન સને ૧૧૩૧ મેં હુઇ.

૧૩૪–શાહ બેહલોલ બરકી કદ૦

હઝરત શાહ બેહલોલ બરકી સાબરી કદ૦ હઝરત સૈયદ મીરાં ભીકકે ખલીફે થે, કોમસે પઠાન ઓર જાલંધરકે રેહનેવાલે થે. આલિમે ઝાહિરી ઓર બાતિની થે. ઇલ્મે માકુલ ઓર મનકુલ સૈયદ અબદુર્રશીદ વ સૈયદ અતી કુલ્લાહ જાલંધરીસે હાસિલ કિયા. હાલત કલંદરાના રખતે થે. બાદ ઈન્તિકાલ મુરશદ કે લાહોરમેં આકર શાહ બુલાક કાદરી લાહોરી સે ફેઝે કામિલ હાસિલ કિયા. આપ બહોત બડે સાહબે તસાનીફ હેં "ફવાયદુલ ઈસરાર" વ "શરેહ દીવાને હાફિઝ" આપકી તાલીફસે હેં. આપકે કઇ શાગિર્દ ભી સાહબે દીવાન હુએ હેં. અઝમતખાં તખલ્લુસ બરકી ઓર સભાચંદ તખલ્લુસ નાદિર, ઓર સૈયદ અલીમુલ્લાહ જાલંધરીભી આપકે શાગિર્દ હેં

વફાત હઝરતકી સને ૧૧૭૦ હીજરી મેં હુઈ મઝાર કરીબ ઇદગાહ જાલંધર કે હે.

હઝરત શેખ શાહ લુત્ફુલ્લાહ ચિશ્તી કદ૦ હઝરતશાહ ભીક કે ખલીફે થે. વતન અંબાલાથા.

૧૩૫—શેખશાહ લુત્ફુલ્લાહ કદ૦

બચપનસે ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીકી તકમીલ શાહ ભીકસે કી. "સમરતુલ ફ્વાયદ" શાહ ભીકકી કરામાત મેં લિખી. વફાત હઝરતકી બરોઝે શમ્બા તા. ૩૦ ઝિલકાઅદ સને ૧૧૭૬ મેં બ મકામ જાલંધર હુઇ મઝાર બાહર શેહર કે હે.

હઝરત શેખ મોહમદ સલીમ સાબરી કદ૦ મશાયખે ઉઝમા ચિશ્તીયાસે થે. શેખ મોહંમદ સિદ્દીક લાહોરીકે ખલીફે થે. સિમાઅસે બહોત ખુશ થે. હમેશા સિમાઅ સુનતે થે. ઉલમાએ લાહોર આપસે

૧૩૬-શેખમોહંમદ સલીમ સાબરી કદ૦

દુશમની રખતે મગર કુછ કાબુ ન પાતે થે. જબ લાહોરકા સુબેદાર હઝરતકા મુરીદ હુઆ તો ઉસને હઝરત કે તમામ દુશ્મનોંકો વાજબી સઝાદી. વફાત હઝરતકી તા. ૩ ઝિલહજ સને ૧૧૫૧ મેં હુઇ.

હઝરત શેખ યહીયા મદની હઝરત કુતબે આલમ શેખ મોહમદ આઝમ ચિશ્તી નિઝામીકે

૧૩૯–શેખ યહીયા મદની ક૬૦ ખલીફે થે. બાદ હુસુલ ઉલુમે ઝાહિરીકે તકમીલે ઈલાહીકી પેશગાહ પીરે રોશન ઝમીરકી ખિદમતમેં કરકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. બાદહુ પાપ્યાદા હજકે વાસ્તે તશરીફ લે ગયે. વહાંસે મદીના મુનવ્વરામેં હાઝિર હોકર મુકીમ હુએ. આપ હમેશા તાલિબાને હકકી તરબીઅતમેં મસરૂફ રેહતે. સાયમુદ્દહર ઔર કાયમુલ્લયલ થે. આપકો ઈફ્તાર કમથા. ઔર મઝારે પુર અનવાર હઝરત રસુલે મકબુલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમસેભી ફેઝાન થા. હર વકત ઈસ્તેગરાક રહા કરતા થા. ઝાતે પાકે રસુલ (સ. અ. વ.) ઔર આલે રસુલસે નિહાયત મહોબ્બતથી. હર એક સિલ્સિલે મેં મુરીદ ફરમાતે થે. ચુનાંચે હઝરત શેખ ફતેહ મોહંમદ કાદરી કીરાનવી કે ખલીફએ અકમલ સૈયદ તાહા કોતાનવીકે થે. વોહ જબ હજ કરકે મદીને તૈયબા પહોંચે હઝરતસે શર્ફે હુઝુરી હાસિલ કરકે સિલ્સિલએ કાદરિયામેં બૈયતકી ઔર આપકે ઈશ્કો મહોબ્બતમેં એસે મહેવ હુએકે મુતા અલ્લકીન ઔર હિન્દુસ્તાનકો ભુલ ગયે. બલ્કે તા હયાત આપકી ખિદમતમેં રેહનેકા તહૈયા કર લિયા થા. મગર એક બાર હઝરતને ફરમાયાકે ફતેહ મોહંમદ રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) કા હુકમ હેકે તુ વાપિસ હિન્દુસ્તાનકો જા. તુઝસે સિલ્સિલા જારી હોગા. ખલકુલ્લાહ ફેઝ

ઉઠાયગી ઓર અપની ગુદડી, દસ્તાર, ઓર નાઅલૈને હઝરત ગૌસુસ્સકલયન મરહમત ફરમાકર હિન્દુસ્તાન રવાના કિયા. આપ હિન્દુસ્તાનમેં આકર કિરાનેમેં મુકીમ હુએ. જીસકી કમા હકકહુ કૈફિયત આયંદા બયાન હોગી. અગરચે આપકે કઈખલીફે સાહબે સિલ્સિલા હુએ હેં મગર હિન્દુસ્તાનમેં ખાસ સિલ્સિલયે ચિશ્તિયા શેખ કલીમુલ્લાહ જહાંના બાદીસે ઓર સિલ્સિલા કાદરિયા શેખ ફતેહ મોહંમદ ગયાસુદ્દીન કીરાનવીસે જારીહે. ઓર વોહ તબરરૂકાતે શેખ યહીયા મદની હનોઝ મોજુદહેં. સાલમેં દોબાર ઉસકી ઝિયારત હોતી હે. કમાલાત શેખકે સિયરૂલ ઓલિયા પઢનેસે બખુબી માલુમ હોતે હેં. વફાત શેખ મદનીકી તા. ૨૭ સફર સને ૧૧૪૧ હીજરીમેં બમકામ મદીના તૈયબા હુઈ ઓર ઝેરે કુબ્બા રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) દફન હુએ.

હઝરત શેખ કલી મુલ્લાહ જહાના બાદી આઝમ મશાયખે હિન્દ ઓર કુબરાયે ઓલિયાસે

૧૩૮–શેખ કલીમુલ્લાહ યાયે ખાનદાને ચિશ્તિયા નિઝામિયાસે જહાનાબાદી ક૬૦ થે. જહાના બાદ મુખફ્ફ શાહજહાંના બાદકા હે. અવ્વલ આપને શાહજહાંના બાદમેં તેહસીલે ઉલુમે ઝાહિરી ફરમાયા ઓર દર્સ તદરીસમેં મશગુલ હુએ. હઝારોં તાલિબાને ઇલ્મકો ફેઝ હુઆ. જબ ઈશ્કે ઇલાહી પેદા હુઆ પીરે તરીકતકી તલાશ હુઈ.

રિયાઝત ઓર મુજાહિદા શુરૂ કિયા. બાદહુ રૂહાનિયત હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ સે તરબીઅત પાઈ. આખિર રૂહાનિયત સુલતાનુલ મશાયખ (રહ.) કે ઈશારે સે, ચંદ શાગિર્દોને બાવફાકે સાથ બયતુલ્લાહકી તરફ રવાના હુએ. હજસે ફારિગ હોકર મદીને તૈયબામેં આકર હઝરત શેખ યહિયા મદનીકી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર મુરીદ હુએ, ચંદે વહાં રેહકર તકમીલ કરકે ખિરકએ ખિલાફત હાસિલ કિયા. બાદહુ પીર રોશન ઝમીરકે હુકમસે ફિર શાહજહાંનાબાદમેં તશરીફ લાયે. કિલયે શાહી ઓર જામે મસજીદકે દરમ્યાન એક મસજીદમેં ઠેરે, હઝરત ઔરંગઝેબ આલમગીર બાદશાહને ખાનકાહ તૈયાર કરાઈ ઓર મોહંમદ મોઅઝઝમ બહાદુર શાહ બાદશાહ સને ૪ જુલુસમેં મુરીદ હુએ. ઓર મઝહબે શીયાકી પેરવીસે તોબાહકી. બાદ ઉનકે મોહંમદ શાહ તક બાદશાહ હુએ સબ આસ્તાન બોસી કરતે રહે. ચંદ મુદત તા'લીમ ઓર તલકીન તાલિબાને હકમેં મસરૂફ રહે. કેહતે હેં તમામ રાત હુજરે શરીફમેં ઉલ્ટે લટકે રેહકર ઈબાદતે હકમેં મશગુલ રેહતે થે. આપને ૨૨ કિતાબેં લિખીહે. જીનમેં "કશકોલ," મુરકકા શરીફ ઓર "સવા ઉસ્સબીલ" વગેરા મશહુર હેં, કાતિબને દેખાહેકે હઝરત બાદશાહ અબુઝફ્ફર સિરાજુદ્દીન બહાદુરશાહ હમેશા ઉર્સમેં હાઝિર હોકર શરીકે ફાતેહ હુઆ કરતે થે. ઓર ફરમાયા કરતે થે કે હઝરત શેખ કલીમુલ્લાહ સાહબ શાહ વલાયત શાહ

જહાંનાબાદ હેં. આપકી વલાયત મુસવી થી. આપકો ઉસી તરીકે પર રૂહાનીયત હઝરત ખાજા કુતબુદ્દીન બખ-ત્યાર કાકી (રહ.) સે ફૈઝાન થા. વફાત હઝરતકી તા. ૨૫ રબી ઉલ અવ્વલ સને ૧૧૪૨ હીજરીમેં હુઇ. મઝાર અપની ખાનકાહમેં થા. અબ બાદ ગદરકે જો આબાદી કીલે ઓર જામે :મસજીદકી વેરાન કરકે મેદાન બનાયા ગયા તો ખાનકાહ વગેરા સબકુછ તોડ દિયા ગયા. ફકત એક ચબુતરા હે ઉસપર મઝાર હે ઓર ગિર્દ ઉસકે કઠેરા હે, હઝરત શાહ ગુલામ ફરીદ સાહબ મુરશદ નવાબ બહાવલપુરને ચબુતરે ઓર કઠેરેકે બનાનેમેં બહોત મદદકી હે. ખલીફે આપકે તમામ મુલ્કમેં પહોંચે. ઓર સિલ્સિલા જારી કિયા. મગર ખલીફયે આઝમો અફઝલ શેખ નિઝામુદ્દીન વલી ઔરંગા બાદી હુએ.

કુદવતુલ વાસેલીન, ઉમદતુલ આરેફીન, હઝરત શેખ
નિઝામુદ્દીન વલી ઔરંગાબાદી કદ૦

૧૩૯-શેખ નિઝામુદ્દીન ખલીફયે રાસ્તીન હઝરત શેખ વલી ઔરંગબાદી કદ૦ કલીમુલ્લાહ જહાના બાદીકે ઓર
શેખુલ મશાયખ મુતાઆખરીન થે.

હઝરતકો ફુતુહાત ઓર રૂજુઆત અપને ઝમાનેમેં શેખ શહાબુદ્દીન સોહરવરદી અપને દાદાસે કમ નથે. ઉસ વકતમેં યેહ કેફીયત દુસરે મશાયખકો નથી આપકે એક લાખ

મુરીદતો દખની થે. ઓર દુસરે ઇલાકોંકે મુરીદોંકા તો કુછ શુમાર નહીં. આપકે ખુલફાસે બહોત બાકમાલ ઓર સાહબે અઝમત હુએ હેં, હઝરતકે કમાલાત ઓર ખવારિક ઝિયાદા હદદે તેહરીરસેહેં. અલ્લાહ તઆલાને ઝાતે ફેઝ આયાતકો બ હમા સિફત મોસુફ કિયા થા. હુસ્ને સુરત ઓર સીરત દોનોં મરહમત ફરમાયે થે. વતન અસલી હઝરતકા મુલ્કે પુરબમે કસ્બાત પુરા થા. વાલિદ આપકે આલિમ ઓર દોલતમંદ થે, વાલિદે બુઝુર્ગ વારકી વફાતકે બાદ તેહસીલે ઈલ્મકે લિયે શાહજહાંના બાદ આયે. યહાં શેખ કલીમકે ઇલ્મો ફઝલકા શોહરા સુનકર ખાનકાહમેં હાઝિર હુએ. ઉસ રોઝ શેખ મજલિસે સિમાઅમેં હાલતે વજદમેં થે ઓર દુશમનોંકે સબબસે સિમાઅકે વકત દરવાઝા ખાનકાહકા બંદ થા. શેખ નિઝામુદીનને દરવાઝા બંદ દેખકર દસ્તક દી. શેખકે મુરીદોંમે સે એકને આકર દેખા ઓર નામ દરિયાફત કરકે શેખસે અર્ઝ કિયાકે નિઝામુદીન નામ ગેર શખ્સ ના આશના ખડા હે. શેખને ઇરશાદ ફરમાયાકે બેગાના નહી હે જલ્દ બુલા લો. લોગોંને અર્ઝ કિયાકે ખિલાફે કાયદા, મર્દે નાઆશનાકો ઇસ મજલિસમેં બુલાના ન ચાહિયે. શરાયતે સિમાઅ ફોત હોતી હે. આપને ફરમાયાકે અગર નિઝામુદીન હે તો વોહ નાઆશના નહી હે અપનાહી હે. જલ્દ જાઓ. અલગરઝ જબ હઝરતકો રૂબરૂ શેખકે લાયે તબ આપ મહેરબાનીએ મુરશદાનાસે પેશ આયે. તમામ

શાગિર્દોંસે મુમતાઝ ફરમાકર અનીસો જલીસ સોહબત અપનીકા કિયા. ઓર હમેશા ઉનકી તાલીમમેં મશગુલ રેહતે. શેખ નિઝામુદ્દીન સિમાઅમેં આપકે મુરીદોંકા રોના ઓર ચિલ્લાના દેખકર હેરત હોતે. ઈસ અરસેમેં ઉલુમે ઝાહિરીકી તેહસીલ પુરી હુઈ. શેખ કબીરકે મુરીદોં મેંસે શેખ યહીયા મદની એકબાર મદીને મુનવ્વરાસે આયે. શેખ કલીમુલ્લાહ ઉસવક્ત કુછ હકાયકો મારેફતે બારી તઆલા બયાન ફરમા રહે થે. કુલ હાઝરીન સર ઝુકાએ સુન રહે થે કે વોહ બુઝુર્ગભી પહોંચે. શેખકી નઝરે કીમીયા અસર જો ઉનપર પડીતો બેહોશ હોકર ઝમીનપર ગિરે. યેહ હાલ દેખકર શેખ નિઝામુદ્દીનને શેખકે મુરીદોંસે પુછાકે યેહ હાલ કયા હે, ઉન સાહિબોંને ફકીરીકે તફસીલવાર હાલાત બયાન કિયે. યેહ સુનકર ફકીરીકી તરફ એતેકાદ હુઆ ઓર મુરીદ હોનેકા ખયાલ આયા. એકરોઝ મજલિસથી. જબ વોહ બરખાસ્ત હુઈ, શેખ ઉઠે ઘરમેં તશરીફ લાને લગે. શેખ નિઝામુદ્દીનને જુતે હઝરતકે સાફ કરકે ફરશકે આગે રખે. શેખને નઝરે ઈનાયતસે ઉનકી તરફ દેખકર ફરમાયાકે નિઝામુદ્દીન ! તુ વાસ્તે કસબ ઇલ્મે ઝાહિરીકે મેરે પાસ આયા, યા વાસ્તે હુસુલ ફવાયદે બાતનીકો કે ઉલા વ અનસબ હે. આપને અર્ઝ કિયા.

સિપુર્દમ બતો માય યે ખીશરા;
તુ દાની હિસાબે કમો બીશરા.

યેહ સુનતેહી શેખકો શેખ કબીર યહયા મદનીકા ફરમાના યાદ આયા કે મદીને તૈયબા મેં રૂખસત કે વકત ફરમાયા થાકે કલીમુલ્લાહ એક શખ્સ નિઝામુદ્દીન નામી ઇસ હેયત ઓર સુરતકા આયેગા ઓર બરવકત દાવત ઈલલલ્લાહ કે યેહ બેત ઝબાન પર લાયેગા. પસ સુનતેહી ઈસ બેતકે પેહચાન લિયા, કે યેહ વોહી નિઝામુદ્દીન હે જીસકે વાસ્તે શેખને ઈરશાદ ફરમાયા થા. ઉસી વકત ઉનકો મુરીદ કરકે તાલીમ ઓર તરબીઅતે બાતિનીમેં મશગુલ હુએ. ચંદ રોઝ મુજાહેદા ઓર મશાગેલા માઅનવી કરા કે, કાર બ તકમીલ પહોંચા કર ખિરકયે ખિલાફત અતા ફરમા કર તરફ દકનકે રૂખસત ફરમાયા. ઓર શાહ વલાયત ઔરંગાબાદકા કિયા. હઝરત દેહલીસે રૂખસત હોકર ઔરંગાબાદમેં પહોંચકર તાલિબાને હકકી તરબીઅતમેં મશગુલ હુએ. નિહાયત મકબુલ ખલાયક હુએ. લાખોં મુરીદ હુએ. યહાંતક કે નવાબ નિઝામુલ મુલ્ક આસિફ જાહ બહાદુર, મુરીદ હુએ. ઓર હઝરતકે હાલાતમેં કિતાબ "એહસનુલ શમાયલ" લિખી ઓર બરકત સોહબતે હઝરતસે બાવજુદ અમારત ઓર રિયાસત કે તસફીય યે બાતિનીમેં કમાલ હાસિલ કિયા.

લિખતે હેં કે આપકા એક મુરીદ થા. ઉસકી ઓરતકો જુઝામકી બીમારીથી. ઓર આ'ઝા ટપકને લગે થે. પેહલે

ઉસને તબીબોંકે પાસ દવા કરાઇ. જબ કુછ ફાયદા ન હુઆ તો હઝરતકી ખિદમતમે આયા. આપ ઉસ વકત વુઝુ કર રહે થે. ઉસને દુઆ ચાહી ઓર બહોત રોયા કે મેરી બીવીકી યેહ કૈફિયત હે, ઓર નોબત યેહ પહોંચી હે તમામ કુનબા ઉસસે નફરત કરતા હે. હઝરત ઉસકી તનદુરૂસ્તીકે વાસ્તે દુઆ ફરમાયેં. આપને ફરમાયાકે મૈં તબીબ નહીં કયા કરૂં. જબ વોહ બહોત રોયા આપકો રહેમ આયા. ઓર વુઝુકા બાકી માન્દા પાની જો બધનીમેં થા મરહમત ફરમાયા ઓર કહાકે હર રોઝ થોડાસા ઈસમેંસે પિલાકર ઓર યેહ ભીગી હુઈ મિટ્ટી યહાંસે લેજા ઉસકો ઝખમોંપર લગાયા કર. ઉસને વેસાહી કિયા. એક હફ્તેમેં ઉસકી ઓરતકો આરામ હુઆ. કેહતે હેં કે ઔરંગાબાદકે અકસર મરીઝ હર સુબ્હા ખિદમતે આલીમેં હાઝિર હોતે થે. જીસપર ચંદ રોઝ દમ ફરમાતે ઉસકો આરામ હોતા. ઓર આંખોંકી કમઝોરીકી શિકાયત કરતા, અપના લબ (થુક) ઉસકી આંખમેં લગા દેતે ઉસકી આંખેં તાકતવર રોશન ઓર અચ્છી હોજાતીથીં. એક બાર એક સન્યાસી હુઝુરકે પાસ આયા. ઓર દરિયાફ્ત કિયા કે ફકીરીમેં આપકો કયા માલુમાત હે આપને ફરમાયા કે "સુબ્હાનકા લા ઇલ્મા ઈલ્લા મા અલ્લમતના ઇન્નકા અન્તલ અલીમ" જબ ઉસને બહોતહી ઈસરાર કિયા આપકો જલાલ આ ગયા ઓર ફરમાયા કયા દેખના ચાહતા હે? અવ્વલતો તુ અપની

મુશ્કિલકો દેખ ? એક ખાદિમકો હુકમ દિયા કે ઇસકો આઇના લાદો. ઉસને જો અપની સુરત દેખી માલુમ હુઆ કે આધા ચેહરા બંદરકા ઓર આધા ખીનઝીરકા હે. યેહ દેખ કર વોહ હેરાન હુઆ ઓર કહા કે મેરી સુરત બદલ જાનેકી કયા વજેહ હે. આપને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલાને તુજકો તેરી આંખોંસે દિખા દિયા કે જેસા બંદરોં ઓર સુવ્વરોંકો પુજતે હો એસેહી તુમ્હારી શિકલેં ઉનકે જેસી હોકર તુમ્હારા હશર ઉનકે સાથ હોગા. યેહ કરામત દેખકર વોહ મુસલમાન હુઆ ઓર અર્ઝ કીકે મુઝકો એક કસબ એસા યાદ હે કે અગર આપકો બતાદું તો આપ ઉમરભર જીસ કદર ચાહેં ખર્ચ કરેં ઓર આપકા ખઝાના કમ ન હો. ઓર જહાં જો ચાહો મોજુદ હો જાયે. ઉસને અપની ઝોલી-મેંસે એક નારિયલ પેશ કિયા કે યેહ બાવન તોલે પાવ રત્તી હે. અલ ગરઝ ઉસને થોડા તાંબા તપાકર ઉસમેંસે થોડાસા ડાલા કે તાંબા કુંદન હો ગયા. યેહ દેખકર આપ હંસે ઓર કહા કે ઇસમેં બહોત બખેડા હે. હમકો અલ્લાહ સાહબને બહોત આસાન તરીકા બતા દિયા હે થોડા તાંબા ઓર તપા, જબ ઉસને તાંબા પિઘલાયા આપને ઉસમેં થુક દિયા ઉસી વકત વોહ કુંદન હો ગયા. ઉસને અર્ઝ કિયા કે ઈસમેં કયા હિકમત હે આપને ફરમાયા કે યેહ બરકત અલ્લાહકે નામકી હે. જો ઝબાનસે લિયા જાતા હે. મગર વોહ કામ આતા હે કે જો ઈસ્લામકે સાથ હોતા હે. વોહ અઝસરે

નૌ સિદક દિલસે મુરીદ હુઆ. ઓર અર્ઝકી કે કસબ દુરવેશી મુઝકોભી તાલીમ ફરમાઇએ. આપને ઉસકો મુરીદ કિયા. જબ ઉસકો કઇ બરસ હો ગયે, મેહનત કરતે મગર સબબ અસલી હાસિલ ન હુઆ. એક રોઝ ઉસને અર્ઝ કિયાકે મકામાત નહીં ખુલતે, આપને ફરમાયા એસા માલુમ હોતા હે કે વોહ બલા યા'ની અકસીરકા નારીયલ અભી તક તેરે પાસ મોજુદ હે. ઉસને ઇકરાર કિયા. આપને ફરમાયા ઉસકો કુવેમેં ડાલ દે. ફકીરકો મુત વકિકલ રેહના ચાહિયે. અલગરઝ બમુજીબ હુકમે પીર રોશન ઝમીર ઉસને ઉસ નારિયલકો કુવેમેં ડાલદિયા. ઉસી રાતકો ઉસકી મતલબ બરારી હુઇ. ઓર ઓલિયાયે વકતસે હુઆ. નામ ઉસકા અબ્દુલ્લ હક રખકર તબરીઝકી તરફ રૂખસત ફરમાયા. વફાત શેખ નિઝામુદ્દીનકી તા. ૧૨ માહે ઝિલ્કાદ સને ૧૧૪૨ હી. મે હુઇ, મઝાર આપકા ઔરંગાબાદમે ઝિયારત ગાહે ખલાયક હે.

આ મુકતદાએ ઓલિયા વ સાહબે ઇસરારે ખફી
વજલી, મુરત ગરિક દર બેહરે કનારે,
૧૪૦-મોલના ફખરૂદીન આં જહાંને અઝમત વ શહામત,
ફખરે જહાં ચિશ્તી કદ૦ આં આલમે ફેઝો કરામત, આં બઇત્તિ-
ફાક સાહેબ વલાયત, કુતબુલ અફરાદ,
મુહિબ્બબે નબી (સ.) હઝરત ખાજા મોલાના મોહંમદ

ફખરૂદ્દીન ફખરેજહાં, દેહલવી, ચિશ્તી, નિઝામી કદ્દ૦ આલિ-મુલ ઉલમાએ દેહર વ આઝિમુલ મશાયખે અસ્ર બલ્કે કુતબે હિન્દ ઓર ખલીફે અપને પિદરે બુઝુર્ગવાર શેખ નિઝામુદ્દીન વલી ઔરંગાબાદી કે થે. ઇલ્મે શરીઅત, તરીકત, હકીકત ઓર મારેફતમેં કામિલ દસ્તગાહ રખતે થે. નસબ આબાએ કિરામ હઝરતકા શેખ શહાબુદ્દીન સોહરવરદીસે મિલતાહે, ઓર નસબે માદરી હઝરત સૈયદુસ્સાદાત બંદા નવાઝ મીર સૈયદ મોહંમદ ગેસુ દરાઝ તક પહોંચતા હે. હઝરત મોલાના કે પાંચ ભાઈ થે. (૧) શેખ મોહંમદ ઈમાદુદ્દીન (૨) શેખ ગુલામ મુઇનુદ્દીન (૩) શેખ ગુલામ બહાઉદ્દીન (૪) ગુલામ કલીમુલ્લાહ ઓર (૫) હઝરત મોલાના ફખર સાહબ. નવાબ નિઝામુલ મુલ્ક ગાઝિયુદ્દીન ખાન બહાદુર વાલિયે હૈદરાબાદ દકન "જામયે મનાકિબુલ ફખરિયા" મે લિખતે હેં કે સને ૧૧૨૬ હિજરીમેં ઔરંગાબાદમેં પેદા હુએ. ઉસ વકત હઝરત શેખ કલીમુલ્લાહ જહાંનાબાદી વહાં તશરીફ ફરમા થે. જબ મોલાના પેદા હુએ ગુસલ દેકર, ઉનકે વાલિદ શેખ નિઝામુદ્દીન હઝરત શેખકી ખિદમતમેં લેગયે. શેખ આપકો દેખકર બહોત ખુશ હુએ. ઓર ખિરકા અપને પોશાકે ખાસસે તૈયાર કરકે પેહના દિયા, ઓર મોલાના ફખરૂદ્દીન નામ રખા. યા'ની અવ્વલ લફ્ઝ મોલાના શેખને ફરમાયા. અલગરઝ જબ ઉમર શરીફ સાત બરસકી હુઈ હઝરત સૈયદે આલમ ફખરૂલ ઓલિયા નબીએ

કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકો ખાબમેં દેખા, કે પાંચ દાને ભુનકે અતા ફરમાયે. જબ બેદાર હુએ પાંચોં ભુન હાથમેં પાયે. સુબ્હા શેખ નિઝામુદ્દીનને અપને કશ્ફસે માલુમ કરકે હઝરતકે પાસ આકરકે ફરમાયાકે અય નુરે અયન અતિયા રસુલે મકબુલ તનહા ખાના ન ચાહિયે.

" રોઝી હમાં બેહ કે તનહા ન ખુરી."

પસ હઝરત મોલાનાને દો દાને તો નોશ ફરમાયે થે. બાકી તીનદાને રૂબરૂ વાલિદ કે પેશ કિયે. પસજબ ઉમર શરીફ ૧૬ બરસકી હુઈ આપકે વાલિદ શેખ નિઝામુદ્દીનને વફાત પાઇ. બાદહુ હઝરત આઠ બરસ ઝોહદ ઓર મુજાહેદે ઓર રિયાઝતે શાકકામે મસરૂફ રહે. કારે ફકરકી તકમીલ કી. મગર તેહસીલે ઉલુમે ઝાહિરી સે સોલા બરસકી ઉમરમેં ફારિગ હોચુકે થે. જબ સિન શરીફ પચીસ બરસકા હુઆ સને ૧૧૫૧ મે દેહલીમેં તશરીફ ફરમા હોકર તુલબાકી તાલીમ ઓર તરબીઅત ઝાહિરી ઓર બાતિનીમેં મસરૂફ હુએ. બાદહુ બઈરાદયે ઝિયારતે મઝારાતે ખાજગાને ચિશ્ત, બહમરાહી કલ્લુ ખવાસ ઓર શેખ નુર મોહંમદ ભીલ મહારવી દારૂલ ખેર અજમેરમેં જાકર ઝિયારત રોઝયે ખાજાસે મુશર્ફ હોકર ચંદે વહાં રેહકર ઇસ્તિફાદા હાસિલ કરકે અજોધનકી તરફ ચલે, મશહુર હે કે હઝરતકો બકેતી ઓર બિનોટમેં કમાલથા રાસ્તેમેં ચોરોંને ઘેરા. વોહ બીસ

પચ્ચીસ આદમી થે, આપને તને તનહા ઉનસે મુકાબલા કરકે સબકો ઝેર કિયા યહાંતક કે વોહ સારા ગાંવ મુસલમાન હુઆ. વહાંસે અજોધનમેં હાઝિર હોકર ઝિયારત રોઝયે બાબા સાહબસે મુશર્રફ હોકર, વહાં ચંદે મોઅતકિફ રેહકર ફેઝાન રૂહાનિયત બાબા સાહબસે હાસિલ કરકે લાહોરમેં આયે. સૈયદ મેહરમ અલી નકશબંદીસે મિલે ઓર ચંદે ઉપર મઝાર ગોહર બાર મખદુમ અલી ગંજ બક્ષ અઅદાયે સુન્નતે પીરાને ખુદ મોઅતકીફ રેહકર ઈફાદા હાસિલ કિયા. ઓર કુલ મઝ.રાત લાહોર પર ફાતેહા પઢકર તીનરોઝ મઝાર મીયાં મીર લાહોરી પર રેહકર મુરાજેઅત ફરમાઈ. પાનીપતમેં આકર ઝિયારત મઝાર હઝરત કલંદર સાહબ વ મખદુમ સાહેબ વ શાહ વલાયત સાહબ વ દીગર ઓલિયાસે ફારિગ હોકર વાપિસ દેહલીમેં તશરીફ લાયે તો શીશ મહેલ ઇહાતયે શાહજહાના બાદસે બહાર થા. બાદહુ અજમેરી દરવાઝે કે બાહર ખાનકાહ તૈયાર હુઇથી. અબજો વહાંસે નેહર નિકલી હે વોહ મસજીદ ગિરાદી ગઇ હે. ચંદ કબરોંકે નિશાન બાકી હેં. આખિર યહાંતક ખલકકી રજુઆત હુઇ કે હઝરત અબુનસ્ર મોઈનુદ્દીન મુરીદ હુએ. ઉનકે મુરીદ હોતે હી તમામ રઉસાએ શેહર ઓર શાહઝાદગાને આલી કદ્ર કુલ્લ હલકયે ઈરાદ તમેં આયે

લિખાહેકે એક બાર સિમાઅમેં મુરીદાને હઝરતકો વજદ થા. ઓર હઝરતભી બેહોશ ઓર જામે વેહદતસે મદહોશ થે. દો બદમઆશભી ઉસ વકત મોજુદ થે. એકને એકસે કહાકે મિયાં દેખના યેહ બચ્ચા બિદઅતી કિસ તરેહ નાચતા હે. ઇત્તિફ઼ાકન યેહ આવાઝ હઝરતકે કાનમેં ભી પહોંચી આપને ઉનકી તરફ તેઝ નઝરસે દેખા. ઉસી વકત વોહ નાચને લગે. ઓર અપને હથિયાર ઓર કપડે સબ કવ્વાલોંકો દેદિયે. જબ હોશ આયા હઝરતકે કદમોંમે સિર રખા ઓર બેઅતકી આરઝુ કી. આપને ફરમાયાકે હમ બચ્ચે હેં નાચતે ઓર ગાના સુનતે હેં તુમ હમસે કયોં મુરીદ હોતે હો ઉન્હોંને માફી માંગી ઓર મુરીદ હુએ હઝરત ને દસ અશરફી અપને પાસસે કવ્વાલોંકો દેકર ઉનકે કપડે ઓર હથિયાર દીલાયે.

લિખા હેકે એક શખ્સ યાર મોહંમદ સુફી નામકે આસ્તાને હઝરત સુલતાનુલ મશાખ પર રેહતે થે. વોહ એસે બીમાર હુએ કે ઝિન્દગીકી ઉમીદ ટુટગઈ. એક રોઝ ઉન્હોંને લોગોંસે કહાકે અગર મુઝમેં કુવ્વત ચલનેકી હોતી તો મૈં ફખર સાહબકી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર શફાકે વાસ્તે દુઆ કરતા. ઉસી શબકો ખાબમેં દેખાકે હઝરત મોલાના ફખર તશરીફ લાયે ઓર ફરમાયાકે મીરઝા યાર મોહંમદ તુમકો કુવ્વત ચલનેકી નથી મૈંખુદ તુમ્હારે પાસ

આગયા. તસલ્લી રખો અચ્છે હો જાઓગે, જબ સોતેસે ઉઠેતો અપનેકો તન દુરૂસ્ત પાયા. ઓર મોલાનાકી ખિદમતમેં શુક્રિયા અદા કરકે કુલ કેફિયત અર્ઝ કરની ચાહી. બરનાવે શરીફકે પીરઝાદોંમેંસે એક સાહબને અપને ઘરમેં કહાકે અગર અબકે કિસી કામકો દેહલ્લી જાના હોતો મોલાના ફખરસે બૈયત કરૂં યા મોલાના ખુદ યહાં આજાયેં તો ઓરભી ખુબ હો. થોડી દેરકે બાદ યેહ ઘરસે કુચ્છ કામકો બહાર નિકલે દેખાકે મોલાના તશરીફ લાયે હેં. દેખતે હી કદમ બોસીકી ઓર મુરીદ હુએ. અરસેસે મોલાનાને આજ તક દેહલીસે કદમભી બાહર નરખા પસ તશરીફ લેજાના મોલાનાકા ફકત બઝોરે કરામત થા. મશહુર હે કે કાઝી અબુરઝા સુનપતીકે જો દેહલીસે બીસકોસ હે તપે દિકમે મુબતિલા થે, કામિલ નવ મહિને તપકો હો ચુકે થે, ચેહરેકી નઝારત જાતી રહી થી, પેશાની પર ચેન નહી પડતીથી. કાનઓર ગલા દોનોં છોટે હોગયે થે. બરાઝકે સાથ હડ્ડીયોંકા ગુદા આને લગા થા. અલગરઝ તપે દિક તીસરે દરજેપર પહોંચીથી, અપની ઝિન્દગી સે માયુસ હોકર પાલકીમેં પડકર ખિદમતે મોલાનામેં હાઝિર હુએ ઓર રોએ મોલાનાને ઉનપર રેહમ ફરમાયા ઓર ગલે લગાયા ઉસી વકત ઉનકો શફા હુઇ.

લિખા હે કે ઉમરાએ શાહજહાંના બાદ (દિલ્હી) સે એક સાહબ હઝરતકે મુરીદ થે. મગર બવજેહ બેહકાને

દુશમનાને પુકરાકે ઉનકા એતેકાદ ફિસ્ક હોગયા થા. વોહ અકસર મિયાં સૈયદ ઝફ્ર અલી અબદાલ શાહ જો પહાડ ગંજમેં રેહતે થે ઉનકી ખિદમતમેં ભી આયા જાયા કરતે થે. એક બાર સિમાઅ સુનનેકે બારેમેં હઝરત મોલાનાકી શિકાયતકી સૈયદ સાહબકો નિહાયત ના ગવાર માલુમ હુઆ. ઓર ઉનકો તેઝ નઝરસે દેખાકે વોહ બેહોશ હોકર તડપને લગે યેહ હાલત દેખકર ઉનકે મુલાઝીમ ઉનકો પાલકીમેં ડાલ કર ઘર લાયે. બહોત કુચ્છ તદબીરેંકીં મગર કોઇ કારગર ન હુંઈ, નાચાર હઝરત મોલાનાકી ખિદમતમેં લાકર અર્ઝ કિયા કે યેહ આપકે મુરીદ હેં, ઈનકે વાસ્તે દુઆ કીજીયે. હઝરતને ફરમાયા કે યેહ વકુઆ સૈયદ ઝફ્ર અલી શાહકે મકાનપર હુઆ હે. ઓર વોહ હિન્દુસ્તાનકે શાહ વલાયત હેં. વહીં લેજાઓ મૈં ઈસમેં કુછ નહીં કેહ સકતા અલગરઝ ઉનકે લવાહિક વહાંસે ઉનકો સૈયદ સાહબકી ખિદમતમેં લાયે. સૈયદ સાહબને ઉનકો નઝરે અલતાફસે દેખા તો ફોરન શફા હુઈ. વોહ નવાબ સેહત પાકર ચલે ગયે. થોડી દેરબાદ મોલાનાભી તશરીફ લાએ ઓર કૈફિયત ઉસકી દરિયાફ્ત કી. સૈયદ સાહબને તબસ્સુમ કરકે કહાકે કિયા તુમને ઓર મુઝસે દરિયાફ્ત કરતે હો. યેહ કેહકર કહાકે મેરા વકતે વિસાલ નઝદીક હે. તુમ્હારી અમાનત જો અતિયા ગૌસુસ્સક લયન મેરે પાસ

હે વોહ લો ઓર મુઝકો રૂખસત દો. દોનોં બુઝુર્ગોંને મુસાફા કિયા મોલાનાતો મિયાને મેં સવાર હોકર અપને મકાનપર આયે. ઓર સૈયદ ઝફર અલી શાહને ઉસીરાતકો વફાત પાઈ. એક બુઝુર્ગ દુરવેશ કે જીનકી ઉમર ચાલીસ બરસકીથી ઓર મુરીદ હઝરત શેખ મોહિયુદ્દીન અબદુલ કાદર જીલાનીકે થે જીનકા ઝિક્ર આગે આયગા સૈયદ હસન રસુલ નુમાકે કરીબ પહાડ પર રેહતે થે. સૈયદ ઝફર અલી શાહકો નેઅમત ઉનસે મીલીથી પેહેલે સૈયદ ઝફર અલી શાહ મુરીદ ખાનદાને ચિશ્તીયાકે થે.

લિખા હે કે દસ શખ્સ અફધાન વલાયતી દિલ્હીમેં તાલિબે ઇલ્મી કરતે થે ઓર હઝરતકે દુશમનથે ઓર બાઝારોંમેં એલાનિયા આપકો બુરા કહા કરતે ઓર કતલપર આમાદા થે. કિસીને યેહ ખબર મોલાનાકોભી. દી. આપને સુનકર કુછ ખયાલ નકિયા ચંદરોઝ ઈસી તરેહ ગુઝર ગયે એકબાર હઝરત ખાજા કુતબુદ્દીન બખત્યાર કાકીકે ઉર્સમેં હઝરત મોલાના ભી તશરીફ ફરમા થે. મજલિસે સિમાઅ ગર્મથી, દાલાને મજલિસ ખાનેમેં સિમાઅ હો રહા થા. ઓર હઝરત મઝારે પુર અનવારકે નઝદીક બેઠે થે. ઉનમેંસે દોશખ્સ છુરિયાં લિયે હુએ, કાઝી હમીદુદ્દીનકે ચબુતરે પર બેઠે હુએ મૌકા દેખ રહેથે ઓર બુલંદ આવાઝસે બુરા ભલા કેહ રહે થે. આખિર આસ્તાનેકે ખાદિમ બદીઉદ્દીનને હઝ-

રતસે અર્ઝ કિયાકે અબ ગફલત નહી કરની ચાહિયે, કહાં તક ઉનકે બદ સખુન સુનેં યેહ તો સિમાઅકે ઝૌકમેં ખલલ કરતે હેં. યેહ સુનકર હઝરતને ઉનકો નિગાહે તેઝસે દેખા. દોનોં બેહોશ હોકર ચબુતરે પરસે ગિરપડે ઓર નાચને લગે. આખિર કદમોં પર ગિરકર અપના કુસુર માફ કરાયા ઓર મુરીદ હુએ. ચુનાચે "મનાકબે ફખરીયા" મે લિખા હે કે–

નિગાહત દુશ્મનાંરા દોસ્ત કરદા;
અસર હા દર રગો દર પોસ્ત કરદા.

લિખા હે કે એક આલિમ દકનસે શોહરા હઝરત કે ઈલ્મો ફઝલકા સુનકર દેહલી આયે. કરીબ ખાનકાહ કે એક મસજીદ મેં ઠેરે. હઝરતને નુરે બાતિનસે ઉનકા આના માલુમ ફરમા કર અપના દસ્તુર કર લિયા કે દોનોં વક્ત ખાના ઘરસે લેજા કર ઉનકો ખિલાતે ઓર બહાર બેઠના બિલકુલ છોડ દિયા થા. જબ વોહ મોલવી ખાનકાહમેં આકર દરિયાફ્ત કરતે માલુમ હોતા કે :અંદર ઘરમેં તશરીફ રખતે હેં. ઇસી તરાહ ઉનકો હફતા ગુઝર ગયા. એક બાર જો હઝરત ખાના ખિલાને ગયે ઉન મોલવીને કહા અફસોસ હે મેં ઈતની દુરસે આયા ઓર મોલાના સાહબકી ઝિયારતસે મુશર્રફ ન હુઆ. આપને ફરમાયા કે કૌન મોલાના ઉન્હોંને કહા મોલાના ફખરૂદીન સાહબ. આપને ફરમાયા કે વોહ યેહી

આજીઝ હે. યેહ સુનકર રોયે ઓર અફસોસ કરને લગે કે ચૌદાસો કોસકી મેહનત રાયગાં ગઈ. સુના કુછ થા દેખા કુછ. ઓર અપને ખુદ્દામસે કહા કે જલ્દ દેહલીસે ચલો. આપને ફરમાયા કે આજ મેરી દા'વત કબુલ કીજીએ. કલ અખત્યાર હે. પહેલે મેંને જો ખિદમતકી વોહ મસજીદકા હક થા. ગરઝ જયો ત્યોં કરકે વોહ ઠેરે. આપને મકાનપર આકર નકીબકો કહા સુબ્હા મજલિસ હે. એક આલિમ દકન સે તશરીફ લાયે હેં. કુલ મશાયખે દેહલી જમા હોં. રાત ગુઝરી સુબ્હા આપ લિબાસે દુરવેશી સે મસનદે હઝરત ખાજા બુઝુર્ગ પર આકે બેઠે. તમામ મશાયખ હાઝિર હુએ. કવ્વાલી શુરૂ હુઈ. આપને નકીબકો હુકમ દિયા કે ફલાં મસજીદમેં એક મોલવી ઠેરે હુએ હેં ઉનકો હાઝીર કર. નકીબ હુકમ કે મુજબ મોલવી સાહબકો બુલા લાયા. જબ મોલવી ખાનકાહકે દરવાઝે પર પહોંચા સિમાઅકી આવાઝ આઇ બહોતહી ખફા હોકર અપને દિલમેં કહા કે ખેર ચલો આજ મામલા સાફ હો જાયેગા. પસજીસ વક્ત હઝરત કે રૂબરૂ આયે ઓર નઝરે ફેઝ અસર ઉન પર પડી. ફોરન બેખુદ મસ્ત ઓર મદહોશ હોકર વજદ કરને લગે. તમામ કપડે કવ્વાલોંકો દે દિયે. ઓર ઇસ કદર શોરિશકી કે મુરદે જેસે હોકર ગીર પડે. હઝરતને મુંહ પર રૂમાલ રખકર તબસ્સુમ કિયા. આખીર આપને પાની તલબ ફરમા કર દમ

ફરકે મુંહ પર છિડકા. ચુંકે વોહ નંગે હો ગયે થે આપને લુંગી ઉનકે ઉપર ડાલદી. જબ વોહ હુશિયાર હુએ કદમોં પર ગિરે. ઓર અર્ઝકી કે જેસા સુનાથા ઉસસે સો હિસ્સે ઝિયાદા પાયા. ઓર મુરીદ હોકર ચંદે ઝોહદ મેં મશગુલ રેહકર ઓલિયાયે ઝમાના હુએ. આપકી ખશખાશી દાઢી પર મોલવીકો નફરત હુઈથી. ઓર ઉંગલિયોં મેં અંગુઠિયાં રેહતીથીં, નકલ હે કે એક રોઝ હઝરત ખાનકાહ કે સેહનમેં જલ્વા અફરોઝ થે ઓર દર્સ દે રહેથે. એક પઠાન છુરી હાથમેં લેકર આયા ઓર બાદ સલામ પુછા કે મોલવી સાહબ બાવજુદ ઇસ ઈલ્મો ફઝીલત કે સિમાઅ સુનતે હો ઈસિકા કયા સબબ ઓર કયા દલીલ હે. હઝરતને ફરમાયા કે મેં કુસુરવાર હું. તુમ દુઆ કરો યેહ સુનતેહી ઉસને હઝરત પર છુરી લગાઇ મગર ઝખમ ન આયા. ચાહતા થા દુસરી ઓર મારે કે એક ખાદિમને ઉસકા હાથ પકડલિયા. હઝરતને ખાદિમકો નઝરસે મના ફરમાયા કે ઉસકા હાથ છોડ દે. ઓર અપના સિર ઉસકે આગે ઝુકાદિયા ઓર ફરમાયા કે મેં હાઝિર હું અગર મેરા સિર કિસીકે કામ આ જાયે તો બેહતર હે. પસ વોહ બે રહેમ શરમિંદા હોકર ચલા ગયા. દુસરે રોઝ વોહ બદગોહર દો ઓર હમરાહિયોંકો લેકર આયા. હઝરત વકતે મુકરરા પર તશરીફ ફરમા થે. દરવાઝા બંદ થા. ઉસને આવાઝ દીકે દરવાઝા ખોલો. જબ

દરવાઝા ખુલા તો વોહ તીનોં અંદર આયે. હઝરતને માલુમ ફરમાયા કે આજ ઝરૂર યેહ બઈરાદયે કત્લ આયે હેં. તેઝ નઝરસે ઉનકી તરફ દેખા વોહ ઉસી વકત ઝમીન પર ગિરે ઓર વજદમેં આયે યહાં તકકે સિર ફુટ ગયે, કોહની ઘુટને ટુટ ગયે. જબ હોશ આયા, કદમોં પર ગિરે તકસીર માફ કરાની ચાહી ઓર મુરીદ હોનેકી અર્ઝ કી. આપને ઉનકો મુરીદ તો ન કિયા મગર કુછ દે કર રૂખસત કિયા. મશહુર હે કે એકબાર કિસીને બયાન કિયા કે ઇસ શહેર મેં હરામ બહોત હોને લગા હે, જીસકે પાસ દો પૈસે હોં વોહ જાકર મુંહ કાલા કરતા હે. યેહ સુનકર હઝરતકો ખયાલ હુઆ કે લોગ હરામસે બચેં એસી તદબીર હોની ચાહિયે. શામકો આપ બાઝારી ઓરતોં કે મહોલ્લે મેં આયે. આપકો દેખતેહી સબ જમા હો ગઈ. ઓર કદમબોસી કરને લગીં. આપને ફરમાયા કે તુમ સબ અપની જગાહ જાઓ. જબ વોહ ચલી ગઇં. આપ અલગ અલગ હર એકકે મકાન પર ગયે. ઉનકી ખરચી દરિયાફતકી જો જીસને કહા વોહ ઉસકો દિયા ઓર કહા આજ ફકીર તુમ્હારા મહેમાન હે. અરસે તક હરરોઝ ઉનકો રૂપિયા તકસીમ ફરમાયા. આખિર એક મુરીદકો હઝરતકા વહાં જાના માલુમ હુઆ ઉસને અર્ઝ કિયા કે વહાં જાનેમેં કયા ભેદ હે. અપને ઈરશાદ ફરમાયા કે મુઝકો યેહ ખયાલ આયા કે

બઢિયા તવાયફોંકે પાસ તો દોલતમંદહી જાયેંગે. મગર યેહ ઓરતેં એસી હેં જો દો દો પેસે કે વાસ્તે આપ ભી કમબખ્ત ગુનાહગાર હોતી હેં ઓર દુસરે ભાઈયોંકો ભી ગુનાહગાર કરતી હેં. જીતને દિન મખલુકે ખુદા હરામસે બચે ઉતનાહી બેહતર હે. કેહતે હેંકે વોહ સૌ સવા સૌ રંડિયાંથીં સબને હરામસે તોબાહ કી ઓર નિકાહ કરલિયે. જીસને સબસે પેહલે ઉઠકર કદમબોસી કીથી વોહ ફકીર હોકર નબીએ કરીમ કે ચોરાહે મેં જા બેઠી ઓર સાલિકો મજઝુબ હુઇ.

લિખા હે કે હાજી એહમદ ખલીફે મોલાના સાહેબ કે મદીને તૈયબામેં રેહતે થે. એક રોઝ ઉન્હોંને આલમે રૂયામેં મોલાનાકો મજલિસે રસુલે મકબુલ (સ. અ. વ.) મેં દેખા. મદીનેસે રવાના હોકર દેહલી પહોંચ કર હઝરતસે બૈઅતકી ઓર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. સાહબ "મનાકબે ફખરિયા" ફરમાતે હેં કે મેરે ઘર જો ફરઝંદ હોતા ઉસકા નામ હઝરત રખતે થે. એક બાર ફેરઝંદ પૈદા હુઆ તો મૈંને અરઝી લિખી ઉસકે જવાબમેં મુબારકબાદ તો લિખી મગર નામ ન લિખા. મંય ઉસ વકત સમઝા કે યેહ લડકા ઝિન્દા ન રહેગા. ચુનાચે એક મહીનેકા હોકર મર ગયા. ઓર નીઝ " સાહબ " મનાકિબે ફખરિયા ' ફરમાતે હેં કે મેરે એક તીન બરસકે લડકે કો સિમાઅમે વજદ

હુઆ. એક બાર વોહ બીમાર પડા મૈને અરઝિ લિખી જવાબ લિખાકે અબકે અચ્છા હો જાયગા અચ્છા હો ગયા પર દુસરી બાર બીમાર પડા તો જાંબર ન હુઆ. એક બાર અકબરશાહ બાદશાહ સાની કે સરમેં સખત દર્દ થા ખ્વાજા સરાકો ભેજ કર અર્ઝ કરાયા. આપને ટોપી ઉતાર કર દી ઓર કહા કે બાદશાહકો દે દેના. ઉસને લાકર પેશકી. બાદશાહને ઉસકો સિર પર રખા ફોરન આરામ હો ગયા. નકલ હે કે વફાતસે દો બરસ પહેલે આપ શાહી મેહલાતમેં ગયે. બેગમાત મુરીદ હુંઈ ચુનાંચે હઝરત અબુઝફર બહાદુરશાહકી વાલિદાભી મુરીદ થીં. આપને હઝરત બહાદુરશાહ કો પેશ કરકે મુરીદ કરાયા. ઉસ વકત ઉમર ઉનકી આઠ બરસકી થી હઝરતને કુછ પઢ કર દમ કિયા. ઓર અકબરશાહ સાનીસે કહા કે અગર યેહ લડકા બાદશાહ ન હોતા તો મય અપના કર લેતા. હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ કે રોઝે મેં મજલિસે સિમાઅમેં એક નવજવાનકો વજદ હુઆ. કિસી ઝરૂરતકો કવ્વાલ ઉઠા ઓર સિમાઅ બંધ હુઆ. વોહ જવાન સર્દ પડકે મુરદે જેસા હુઆ ઉસકા બાપ રોતા હુઆ હઝરત કે પાસ આયા અપને તસલ્લીકી ઓર કહા કે મરા નહીં ઓર કવ્વાલોં કો હુકમ હુઆ. સિમાઅ કે સાથહી વોહ હોશમેં આયા. ઈસી તરાહ મોલવી કરાતમ અલ્લી સાહબ સિમાઅકે આપકે મુખાલિફથે લેકીન

આપકી નઝર પડતેહી બેહોશ હો ગયે ઓર આપકે મુરીદ હોકર આપકે આશક બન ગયે. ઓર ચંદ રોઝ મેં વલીયે કામીલ હુએ. વફાત મોલાના ફખર સાહબકી વફાત બતારીખ જમાદીલઉલ આખર સને ૧૧૯૯ મેં દેહલીમેં હુઇ. મઝાર શરીફ આપકા ઝેરે મસજીદે આસ્તાના હઝરત ખ્વાજા કુતુબુદીન બખત્યાર કાકી ક૬૦ હાજત રફાએ ખલ્ક હે.

કેહતે હેં કે જહાં મોલાનાકા મઝારહે યેહ જગાહ બહોત તંગથી. લોગોંકો હરગિઝ ઉમ્મીદ નથી કે આપકા મઝાર યહાં બન સકેગા. મગર કુદરતે ખુદાસે હઝરતકા મઝાર બના ઓર આપકે છોટે સાહેબ ઝાદેકા ભી મઝાર બના ઓર ફીર ભી જગાહ ખાલી રહી.

ચચા ફીરોઝશાહ કાદરી ખલફ શાહઝાદા સલીમશાહ ફરમાતે હેં કે એક બાર બહાદુરશાહ બાદશાહ ખ્વાજા સાહે બમેં મુકીમ થે. મય ભી વહાં થા. મોસમ નિહાયત ગર્મ થા. સખ્ત લુ ચલતી થી. નાઝરકે બાગમેં દિન ગુઝારનેકી રાય હુઈ. હમ સબને બાગમેં ખાના ખાયા. જબ દુપહર હોઇ તો મય ઓર મિરઝા અદુ અફગન બખ્ત પાપયાદા મહેલકો ચલે. દેખા કે જંગલી દેવઢી કે ઝરોખેમેં બાદશાહ ખડે હેં ઓર સિર ઓર સીના બહાર ખિડકી કે હે. હમ આદાબ બજા લાયે. મહેલમેં જાકર બારયાબીકી ઇજજત ચાહી. હસ્બુલ હુકમ હમદોનોં હાઝર હુએ. બાદ

મીઝાજ પુરસી કે અર્ઝકી કે હવા મેં સખ્ત લુહે લિહાઝા ખિડકી બંદ હોની ચાહિયે. બાદશાહને આબ દીદા હોકર ફરમાયા કે ચાર રોઝ હુએ મયને યહીં બેઠે કુછ એસા દેખા કે હરદો પહરકો યહાં આકર બેઠતા હું. યેહ લુ ખસ ખાનેકી હવાસેભી મુઝે અચ્છી માલુમ હોતી હે. મેરે અસ-રારસે આપને ફરમાયા કે ઉસ રોઝ મય ઇસી જગાહ બેઠા થા. મૈંને દેખા કે હઝરત ખ્વાજા કુતબુદ્દીન બખત્યાર કાકી (રહ૦) ઓર હઝરત મૌલાના ફખર સાહબ દોનોં હાથ પકડે ઝરનેકી તરફ ચલે જા રહે થે. કરીબ થા કે મૈ ઝરૂખેસે ગીરૂં. મગર ઈશારસે મના કિયા. મય સકતે કે આલમમેં રેહ ગયા. ઉસ રોઝસે દુપહર ઈસી જગાહ ગુઝરતી હે. હઝરત બાદશાહ બહાદુરશાહકો ઇન મઝારાતસે ઈસ કદર મહોબ્બત થી કે અકસર ખાજા સાહબ (મેહરોલી) મેં રહા કરતે થે. આસ્તાનેકી તરફ કભી પુશ્ત ન કરતે થે. જીસ કામમેં મોલાના સાહબકે કદમોંકી કસમ ખાતે થે વોહ સચ્ચી હોતીથી. જબ કભી મોલાનાકા ઝિક્ર આતા રોતે ઓર હાલત તારી હોતીથી. બાદ હઝરત મોલાના કે તાલીમ હઝ રત મોલાના કુતુબુદ્દીન ફરઝંદે અકબર હઝરત મોલાનાસે પાઇ. તમામ પોતોં ઓર પરોતો કો મોલાનાસેભી બહોત મહોબ્બત થી. બહોત અદબસે પેશ આતે મયને દેખા કે જબ મિયાં કાલે સાહબ મુબારકબાદ, ચાંદરાત યા મિઝાજ પુરસીકો તશરીફ લાતે મસનદસે આગે ખડે હોકર તાઝીમ

ફરતે. ઓર શાહી મસનદ પર બરાબર બિઠાતે. જબ મિયાં કાલે સાહબ હજકો ગયે હેં તો મિનજાનીબ ગવરનર અંગ્રેઝ ફરમાન જારી કરાયા થા, કે બાદશાહ કે પીરઝાદે હજકો જાતે હેં ઉનકી તાઅઝીમો તકરીમમે કોઈ કસર ન રહે. મીયાં નિઝામુદીન સાહબ ઓર મીયાં ગુલામ મોઈનુદ્દીન સાહબ મોલાના કે પરોતે, બાદશાહ કે પરોતોંસે ભી છોટે થે લેકીન કભી ઉન સાહબોંકા નામ ન લેતે થે. બડેમીયાં ઓર છોટેમીયાં ફરમાતે થે. મોલાના સાહબ કે તંમામ મુરીદ કમાલ મહોબત રખતે થે. જો દુરવેશ ખાનદાને ફખરિયાંકા આતા ઉસસે નિહાયત મહોબ્બતસે મિલતે. મુસાફા કરકે રોતે. જો ઉસકી કિસમત મેં હોતા ખિદમત ગુઝારી કરતે. મોલાના કે અકસર ફઝાયલ બયાન ફરમાતે. મોલાના સાહબકી ઓલાદભી બાદશાહકી ઓલાદ પર કમાલ મહેરબાનથી, ચુનાંચે મિયાં કાલે સાહબ ઈસ કાલિબ પર નિહાયત શફકત ફરમાતે. ઓર ઈરશાદ કિયા કરતે કે મહોબ્બત ખુદાદાદ હે. જીસ કદર મુઝકો મહોબ્બત ગુલામ નિઝામુદ્દીનસે હે ઉસી કદર એહમદ અખતરસે હે. બલ્કે એક બગી ઓર ઉસકા ચાબુકા જો ખુર્દસાલીમેં મીયાં ગુલામ નિઝામુદીનકી સવારીકા થા એહકરકો મરહમત ફરમાયા થા. એકબાર ફકીર બીમાર થા, દો માહ અપને મકાનપર રખા ઓર જબ તનદુરૂસ્ત હુઆ. ઉસ વકત કિલેમેં ભેજા. આખિર કૈફિયત

ઈરાદત ઓર મહોબ્બત બાદશાહ બહાદુર શાહકી યેહ હે કે જબ બજાયે તખત કે બેઠનેકો બોરિયા મિલા ઓર રંગુન મેં ભેજે ગયે વહાંસેભી સદરકો એક દરખાસ્ત ભેજીથી કે મેં ઓર કુછ નહીં ચાહતા યેહ જો કુછ નકદ ઓર સામાન રંગુનમેં મિલતા હે યેહ ભી નહી ચાહતા ઉમીદ હે કે મુજકો મેહરોલી છોડ દિયા જાયકે વહાં મેરે પીરકા મઝાર હે. ચાહતા હું કે જો દિનકી ઝિન્દગી હે ઉસ મઝારકી જારૂબ કશીમેં બસર કરકે અપને પીરકે કદમોંમેં દફન હું. મગર યેહ આરઝુભી પુરી ન હુઇ.

વોહભી હોગા કોઈ, ઉમ્મીદ બર આઇ જીસકી;
અપના મતલબ તો ન ઈસ, ચર્ખે કોહનસે નિકલા.

મોલાના કે સદહા ખુલફા હુએ હેં. મગર તબર્રૂકન ચંદ સાહબ દર્જ હોતે હેં. હઝરત મોલાના કુતબુદ્દીન સાહબ ઝાદે ઓર સજ્જાદા નશીન હઝરત ભી પિદરે બુઝુર્ગ વારસે કુછ કમ નથે. તા. ૨૮ મહોર્રમ સને ૧૨૩૩ મેં વફાત પાઈ.

અકમલુલ ખુલફાએ મોલાના નુર મોહંમદ ભીલ મહારવી, શાહ અબદુલ્લા, શાહ ઝહુરૂલ્લા, સૈયદ એહમદ, શેખ શમસુદ્દીન, મોલવી બદીઉદ્દીન, મોલવી ફરીદુદ્દીન, શેખ મોલમદ સલીમ, મોલવી મુકર્રમ, મોલવી ફરીદ, મોલવી રોશનઅલી. મોલવી હસન મોહંમદ, શાહ મોહંમદ ફતહુલ્લા,

સુફી યારમોહંમદ, શાહ ઉદાની કાદરી, નવાબ નિઝામુલ મુલ્ક ગાઝિયુદ્દીન ખાન મુસન્નિફ "મનાકબે ફખરિયા", શાહ મોહમદ એદાદ, હાજી મોહંમદ વાસિલ, મોલાના સૈયદ મેહમુદ, મોલાના સૈયદ ઝિયાઉદ્દીન, સૈયદ ફખરૂદ્દીન મસ્ત, શેખ ગુલ મોહંમદ, હાફેઝ સાઅદુલ્લાહ, શાહ મુરાદ, શેખ મોહંમદ મુરાદ, શેખ અમાન, મોલવી અલાઉદ્દીન, શેખ ઝિયાઉદ્દીન, મોલવી મોહંમદ સાલેહ, મીયાં અબદુલ વહાબ બીકાનેરી, હાજી એહમદ, હાજી ખુદા બક્ષ, મોહમદ ગૌસ કીરતપુરી, મોહંમદ ગૌસ ફરઝંદે સાની કે હઝરત વાલિદકે પેહલુમેં આસુદા હેં, મોલાના ઇમાદુદ્દીન મારૂફ સૈયદ મીર મોહંમદ દેહલવી, મોલાના શાહ નિયાઝ એહમદ, હઝરત બાદશાહ અકબર સાની. ઉનકી કૈફિયત યેહ હે કે આપકી વાલિદા હઝરત જનાબ આલિયા સાદાતે ઉઝામ સે થીં. જબ અકબર બાદશાહ ઉનકે હમલમેં આયે, વોહ જબ કુર્આન પઢતીં કહીં મુતશાબેહા લગતા યા કોઈ લફ્ઝ ગલત સાદિર હોતા આપ બતાતે ઉનકો અપને શિકમમેંસે આવાઝ આતી, એક રોઝ ઉન્હોને બાદશાહ શાહ આલમ સાનીસે કહા કે મેરે શિકમમેં કોઇ જીન યા કયા બલા હે, કુર્આન પઢનેમેં જહાં ભુલતી હું મેરે શિકમમેંસે કોઈ મુઝકો બતા દેતા હે, બાદશાહને ફરમાયા કે કુછ અંદેશા ન કરો તુમ્હારે શિકમમેં વલીયે ખુદા હે. ઉનકી આદતથી કે બહોત કમ બોલતે થે. અકસર ઇશારોંસે

કામ લેતે થે. તમામ દિન દરૂદ શરીફ પઢતે થે. તહજ્જુદ કી નમાઝકો બેદાર હોકર સુબ્હા તક અદાયે નવાફિલમેં મસરૂફ રેહતે ઓર મુરીદભી કરતે થે. શબ્બેકી રાતકો તા. ૭ રમઝાન બમકામ મુકંદપુરા રિયાસતે રીવાંમે પેદા હુએ ઓર બરોઝે જુમા તા. ૨૮ જમાદી ઉસ્સાની બમકામ દરગાહ કુતબુદ્દીન બખત્યાર કાકી વફાત પાઈ ઓર વહીં દફન હુએ.

હઝરત બાદશાહ અબુઝફર સિરાજુદ્દીન બહાદુર શાહ, આખરી બાદશાહે હિન્દભી હઝરત મોલાના ફખર સાહબકે ખલીફા થે. બાદશાહકો સિલસિલયે ચિશ્તીયા કાદરિયા, નકશબંદિયા, સોહરવરદિયા ઓર કિબરિયામેં ભી ઈજાઝતથી ચુંકે મેરે દાદાથે મૈં હઝરતકે ખવારિક ઓર કરામાત લિખના મુનાસિબ નહીં સમઝતા મગર અયામે ગદરકી એક કૈફિયત યેહ હે કે ગદર હોનેસે પેહલે તર્કે લિબાસ કરલિયા થા. તખ્તકા બેઠના બંદ કિયા થા. અકસર ફરમાયા કરતે થે કે મૈં ખાતમુન્નસલે તેમુરીયા હું. ઇસકા ખાતમા મેરે રૂબરૂ હોગા એક બાર મીઝાનકે દાલાનમેં જલ્વા અફરોઝ થે. હાઝરીને દરબારસે ફરમાયાકે શોલે રોકતે રોકતે મેરે હાથ જલ ગયે. ઉમરાએ મુકર્રબીનસે ફરમાયાકે મેરે હાથ દેખો ઓર સુંઘો. હાથ સુર્ખ હો ગયે થે બારૂદકી બુ આતીથી. અકસર ફરમાયા કરતે થે કે મેરે પીર રોશન ઝમીરકે મુરીદોંમેં સે કોઇ સિવાય ઇસ બદનસીબ કે એસા

નહીં કે જો મંઝિલે મકસુદકો ન પહોંચાહો. મૈંભી ઉમ્મીદ વાર હું કે મેરા નંબર કિસ વકત આયેગા. અગર જવાંબખ્ત હોશિયાર હોજાય તો મેરા મુસમ્મિમ ઈરાદા હે કે મૈં ઈસ નામે બાદશાહીકો છોડકર અપની તકમીલ કરૂં. ચુનાંચે છે બરસ રંગુન રેહનેસે વોહ મુરાદ પુરી હુઇ. રંગુનમે યેહ કૈફિયત રહીકે હુજરેસે કમ બહાર આતેથે તમામ દિન તિલાવત કરતે, રાતકો અદાયે નવાફિલ ઓર ઝિક્રે ઇસ્મે ઝાતમેં મશગુલ રેહતે થે. શરેહ ગુલિસ્તાં જો તસવ્વુફમેં લિખીહે એક બાર છપચુકી હે. શાયરી આપકે દીવાનોંસે ઝાહિર હે. આપકે નવ દીવાન થે, દો વોહ કે જીનમેં ઠપ્પા, ઠુમરી, ધ્રુરપત, તરવટ, તિરાના, સરગમ, ખયાલ, ચુઈચંદ, કબત વગેરા થે. હરએક મુલ્કકી ઝબાનમેં થે. ગદરમેં કુતબખાને કે સાથ ગારત હુએ. ખતે તુગરામેં બહોત કુછ ઇજાદ કીએ; નુસ્કકે ખુશ નવીસ થે. અકસર કુલ્લાહ દોઝી કિયા કરતે થે. વફાત હઝરતકી બમકામ રંગુન સને ૧૨૭૯ હીજરીમેં હુઇ. મશહુર હે કે ગદરસે ૪૦ બરસ પેહલે અનાજકા ખાના છોડદિયા થા આંબે (કેરી) ઓર રંગતરેસે રગબતથી મગર ઉનકાભી અર્ક ચુસ કર થોડી દેર બાદ નિમકકા પાની પીકર શિકમકો સાફ કરદિયા કરતે થે ચુનાચે નવાબ નજમુદ્દીન દબીરૂલ મુલ્ક અસદુલ્લા ખાન નિઝામ જંગને જો મેહરે નીમરોઝકે ખુતબે મેં નઝમ લિખી ઉસસે રૂતબયે આલી ઝાહિર હે. કિસી શાયરને લિખા હે કે—

ઝાહિરન ગો શાહ બુદ, બાતિનન દુરવેશ બુદ;
માલો જાં બર દીન દાદા, ગોયે સબકત દરરબુદ.

હઝરત મોલાના ફખર સાહબકે ખલીફે થે. આલિમે બે બદલ ઓર દુરવેશે બે મિસલ

૧૪૧ મોલવી મુકર્રમ થે. એક બાર તશરીફ ફરમાયે ઈલાહાફખરી દેહલવી ૧૧૯૦ બાદ હોકર દારોગા સૈયદ મોહંમદ ખાનકે મકાનપર ઠેરે. એક રોઝ મજલિસે સિમાઅથી ઓર આપકો વજદ થા, નાગાહ ઈલાહબાદકા કાઝીભી વહાં આગયા મોલવી મુકર્રમકો વજદમેં દેખકર મસખરીકે તરીકસે કેહને લગાકે ઇસ મોલવીકો કયા હુઆ હે કે ઇસ તરેહ કુલે હિલાતા હે. ઉસી રાતકો વોહ અપને પલંગપર સોતા થા, કે સુરત મિસાલી હઝરત મોલાના ફખર સાહબકી વહાં પહોંચી ઓર કાઝીકે કુલે પકડકર ઝમીનપર દેમારા ઓર ફરમાયાકે કાઝી નાબકાર મેરે મુરીદોંકી નિસ્બત એસે કલમાત બેઅદબીકે ઝબાનપર લાયા. સુબ્હાકો જો કાઝી બેદાર હુવા ઉસકે કુલે પર દુમ્બલ (ગુમડા) સખ્ત દિખાઇ દિયા. ઓર ઉસમેં જોરકી ટીસ ઓર ચમક ઈસ કદર કે કુલા ન હિલા સકતા થા. બહોત કુછ ઈલાજ કિયા મગર ફાયદા ન હુઆ. આખિર મોલવી મુકર્રમકી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર માફીકા ખાસ્તગાર હુઆ મોલવી સાહબને રહેમ દીલીસે દુમ્બલ (ગુમડે) પર હાથ ફેરા

ઉસી વકત દર્દ મોકુફ હુઆ. આખિર મોલવી સાહબકી દુઆસે અચ્છા હુઆ.

૧૪૨ મોલાના નુરમોહમંદ ભીલ મહારવી કદ૦

હઝરત મોલાના નુર મોહંમદ ભીલ મહારવી, હઝરત મોલાના ફખરૂદ્દીન સાહબકે મુસા-હિબ ઓર ખલીફએ આઝમ થે. ફુકમે. આલીશાન ઓર મર્તબા બુલંદ રખતે થે. પીર રોશનઝમીરકી જો મેહરબાની હઝરત પરથી દુસરેકો નસીબ નહી હુઈ, એક બાર મોલાના ફખર સાહબને ઉનકે હકમેં ફરમાયાકે નુર મોહંમદ ખલ્કકે તુઝસે બહોત કામ પડેંગે. યેહ સુનકર આપકો તાઅજ્જુબ હુઆ. ઓર દિલમેં ખયાલ કિયાકે મૈં એક નાચીઝ હું હઝરત એસા ફરમાતે હેં. આખિર જેસાકે મોલાનાને ફરમાયા થા ઉસી તરહ ઇસકા ઝુહુર હુઆ, કે હઝારોં તાલિબાને હક હઝરતકી તવજ્જોહ. સે ઓલિયા ઓર સાહબે વલાયત હુએ કરામાત આપકી મશહુરહેં જો સખ્સ હઝરતકે રૂબરૂ આતા ઉસકે દિલકા હાલ ફોરન આપ બયાન ફરમાતે. યહાંતક કે મોલવી ગુલામ-હુસેન જો આપકે મુરીદ થે ઉનકી એકસો કોસપર વફાત હુઈ. લોગોંને આપકો ઉનકે જનાઝેકે સાથ દેખા. યેહ ગુલામ હુસેન છેલાધની કહેલાતે હેં. "શજરતુલ અનવાર" મેં લિખા હે કે ખાજા નુરમોહંમદને પહેલે કુર્આન હિફઝ કિયા. બાદ

તેહસીલે ઈલ્મકે લિયે દહેલી આયે. ઓર મોલાનાકી હુઝુરીમેં શર્ફ હાસિલ કિયા. ઉલુમે ઝાહિરીસે ફારિગ હોકર સને ૧૧૫૦ મેં મુરીદ હુએ. બાદ તકમીલ કારે દુરવેશીકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા મશહુર હે કે કઈ બાર લોગોંને ખિદમતે મોલાનામેં અર્ઝ કિયા કે નુર મોહંમદ પંજાબી અબભી તકિયાલગાકર બેઠતા હે. ગોયા શેખે વકત હોગયા હે આખિર મોલાનાને ઉનકો બુલાકર ઈરશાદ ફરમાયા કે નુરમોહંમદ અભી પંજાબકો ચલે જાઓ, યહાં એકદમ ન ઠેરો, આખિર હસબુલ હુકમ પીર રોશનઝમીર બમકામ મહારન ઉર્ફ તાજસરૂર રિયાસતે બહાવલપુરમેં આકર મુકીમ હુએ. ઓર તાલીમો તલકીન મુરીદાંમેં મસરૂફ હુએ. મહારન પાક પટ્ટન શરીફસે જાનીબે ગર્બ ચાલીસ કોસકે ફાસલે પર હે. અબ જો વહાં સાહબે સજજાદા હે ઉનસે મૈંભી મિલાહું. કેહતે હે કે એક બાર ચિલ્લેકે બાદ દેહલીમેં મેલાનાને ફરમાયા થાકે મેરે પાસ એક રોટીથી સો આધી નુરમોહંમદ પંજાબમેં લે ગયા આધીમેં તુમ સબ મુરીદ હો. મોર મોહંમદી યેહ અપને મામોં સૈયદ ફતેહ અલી શાહ સાહબકી દોલતસેભી ગની થે ઓર જો ઉસકા હિસ્સા મેરે પાસ થા લે ચુકા. વફાત હઝરતકી તા. ૩ ઝિલહજ સને ૧૨૦૬ હીજરીમેં હુઈ, તારીખ આપકી હે કે—"હેફ વાવેલા, જહાં બેનુર શુદ." મઝાર તાજસરૂર માહારાન શરીફ મેં હે. ખલીફે આપકે યેહ હેં—હઝરત કાઝી મોહમદ

આકિલ, હઝરત ખાજા શાહ સુલેમાન તુંસવી, હઝરત ખાજા નુર મોહંમદ નારનોલી, હાફેઝ જમાલ મુલતાની, હાફેઝ ગુલામ હુસેન છેલાધની, મોલવી મોહંમદ મસઉદ ઝાંગીવાલે, હાફેઝ ગુલામ મોહંમદ કેરીવાલે, હાફેઝ ગુલામ નાસિર પેશ ઇમામ, સૈયદ આરિફશાહ પાક પટ્ટની ઓર શેખ જમાલ મોહંમદ ચિશ્તી.

હઝરત મોલાના ઝિયાઉદ્દીન જયપુરી કદ૦ હઝરત મોલાના રૂખર સાહબકે ખાલીફે

૧૪૩–મોલાના ઝિયાઉદ્દીન જયપુરી કદ૦ થે. કેહતે હૈં કે એક બાર હઝરત મોલાનાને ઉનકો જયપુરકી તરફ રૂખસત કિયા. આપ જયપુરકે બાહર મુકીમ હુએ. ચંદ રોઝકે બાદ લોગ આપકો શેહરમેં લેગયે ઉસવકત વહાં સિવાય શાહી મસજીદકે દુસરી મસજીદ નહીથી. ઉસમેં રાજાકે ઘોડે બંદ થે. પુકારકર અઝાન કેહનેકી મનાઇ હોગઈ થી. થોડે દિનકે કયામકે બાદ આપકી કરામતકા શોહરા હુઆ. રાજાભી ખિદમતે આલીમેં હાઝિર હોને લગા. એક બાર હિન્દુઓંકા કોઇ તહેવાર થા. શાયદ જન્માષ્ટમી થી રાજા પુજાકે લિયે ઠાકુર દ્વારે જાનેકો સવાર હુઆ, રાસ્તેમેં ખયાલ આયા ફકીરસેભી મિલચલો. ઓર ખિદમતે આલીમેં હાઝિર હુઆ. થોડી દેરકે બાદ અર્ઝ કીકે રઝા લેતાહું આપને ફરમાયા કે બેઠો. ઉસને કહાકે

તમામ શેહર ઉપાસા હૈ યા'ની રોઝેસે હૈ. જબ મૈં પુજન કરકે ઉપાસ ખોલુંગા તબ સારા. શેહર પુજા કરકે રોઝા ખોલેગા. આપને ફરમાયા હમ તુમ્હારે ઠાકુરકો યહીં બુલા દેંગે, તુમ યહીં પુજા કરલો. ઇસ કરામતકા રાજાભી મુશ્તાક હુઆ. આપ રાજાકો અપને હુજરેમેં લેગયે. ફરમાયા આંખેં બંદ કર ઉસને આંખેં બંદ કરકે થોડી દેરકે બાદ જો દેખાતો અપને ઠાકુરકી મુરતીકો રૂબરૂ હાઝિર પાયા. રાજા નિહાયત મુતાઅજ્જીબ હુઆ ઓર ઉસકી પુજા કી. ઉપરી દિલસે સમઝાકે યેહ કોઇ શોબદા હૈ. ઓર અપને ગલેમેંસે માલા નિકાલ કર ઉસ બુતકે ગલેમેં ડાલદી. ઓર રાજાસે કહા કે ફિર આંખેં બંદ કર અલ ગરઝ ફિર રાજાને આંખ ખોલકર દેખા તો બુતકો વહાં ન પાયા. આખિર રૂખસત હોકર મંદિરમેં આયા. વહાં અજીબ ધમા ધમી દેખી કે તમામ પુજારી ગભરાયે હુએ ફિરતે થે. પુછા કયા હૈ. પંડિતોંને કહાકે મહારાજકી ઉમર દરાઝ હો. આજ ઠાકુરજી બૈકુંઠકો ગયે થે. બહોત દેર સિંઘાસનસે ગાયબ રહે. વહાંકી નીશાનીભી લાયે યા'ની એક માલા ગલેમેં પડી હૈ. રાજાને દેખા તો અપની માલા મુરતકે ગલે મેં પડી હુઈ થી. પુજારિયોંસે કહા કે યેહ માલા હમારે જોગ હે પસ વોહ અપની માલા ઉતાર કર અપને ગલેમેં ડાલી ઓર મામુલી તોરપર પુજન કરકે ફિર હઝરતકી ખિદમતમેં આયા, અર્ઝ કી મૈં આપકે હાલાતસે વાકિફ નથા. આપકી

કુછ ખિદમત બજા ન લાયા. અબ મુઝકો અપના નિયાઝમંદ સમઝકર કુછ ખિદમત ફરમાઈએ. આપને ફરમાયા કે મહારાજા તુમકો ખુદાને રાજા મહારાજા બનાકર મુલ્કોમાલ, દોલતો હશમત દી. તુમકો ચાહીયે કે અપની તમામ રિયાયાકો એક નિગાહ સે દેખો. મસજીદ ઓર બાંગ નહોને સે તુમ્હારી મુસલમાન રિઆયાકો બહોત તકલીફ હે. ઉસી વકત રાજાને અપને હમરાહી એહલકારકો હુકમ દિયાકે બીસ હજારકી તૈયારીસે એક મસજીદ બનાદી જાય. ઓર અઝાનકી ઇજાઝત હો. આપને ફરમાયાકે બેહતર યેહ હે કે બાદશાહી મસજીદ મેં તવેલા હે ખાલી કરાદી જાય. ઓર અસ્તર કારી કરાદી જાયે. આપને ફરમાયાકે અગર તુમ્હારા રૂપિયા લગા તો ફિર ઉસમેં નમાઝ નહોગી. અલ્લાહ તઆલા અપને કામ ખુદ કરા લેતા હે. અલગરઝ વોહ મસજીદ મુસલમાનોંકો મિલી. ઓર અબ હઝરતકે તુફેલસે બીસસે ઝિયાદા મસજીદેં હે. એક દોસ્ત ફરમાતે થે કે મૈં અજમેરસે આતા થા. જયપુરમેં ગાડી ઠેરતી થી. વકત દોપહરકા થા. સખ્ત ગરમી થી એક પાલકી ગાડીમેં સવાર હોકર ભાગા ભાગ મોલાના ઝિયાઉદ્દીનકે મઝાર પર આયા. જી ચાહાકે મઝારકી કદમ બોસી કરૂં મગર જબ મૈં ચલાતો પત્થર ફર્શકે એસે ગર્મથે કે પાઉં જલ ગયે. ગરઝ જયોં ત્યોં કરીબ પહોંચા. જબ ઉસ સિલપર પાઉં પડાકે જો તાવીઝકે નીચેથી બિલકુલ ઠંડી યખથી, મૈને બખુબી ખડે હોકર ફાતેહા પઢ

ઓર હઝરતકે મર્તબયે આલીપર અશ અશ કરતા હુઆ ફિર સ્ટેશનપર આયા.

હઝરત મોલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન મીર મોહંમદી દેહલવી કદ્દ૦ હઝરત સૈયદ ફતેહ

૧૪૪–મોલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન કદ્દ૦

અલી શાહ કાદરી સાહબકે ભાનજે ઓર ખલીફયે અકમલ હઝરત મોલાના ફખરૂદ્દીન ફખરેજહાં નિહાયત બા અઝમતો કરામત થે. દેહલીકે સાદાતે ઉઝઝામ ઓર રઉ-સાએ આલી મકામસે થે. ઉલુમે ઝાહિરીકી તાલીમસે ફારિગ હોકર પેહલે તરબીયત દુરવેશીકી અપને મામું સૈયદ ફતેહ અલી શાહ કાદરીસે કરકે કઈ સિલ્સિલોંમેં ઈજાઝત હાસિલકી, આખિર મોલાના ફખર સાહબકે મુરીદ હોકર કાર બતકમીલ પહોંચા કર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કરકે શાહઝાદગાં ઓર રઈસાને દેહલીમેં સે જો હઝરત મોલાના ફખર સાહબકે મુરીદ થે ઉનકી તરબીઅત પર મુકરર હુએ, આપકે ભી હઝારોં મુરીદ થે. ઝાતે બા બર-કાતસે ફેઝે આમ જારી થા. સિમાઅકો બહોત દોસ્ત રખતે થે. શુરૂ'મેં બહોત સફર કિયે. બુઝુર્ગોંને વકતસે ફવાયદ હાસિલ કિયે. જબ તક હઝરત મોલાના હયાત રહે બગેર દેખે ઉનકે ન રેહ સકતે થે. આશકે પીર થે. હઝરત અબુ-ઝફર બહાદુર શાહ બાદશાહકી તમામ ઓલાદ, શાહઝાદે

ઓર શહેરકે ઉમરા આપકે મુરીદ થે. શાહઝાદે સલીમ છોટેથે ઓર છતપર પતંગ ઉડા રહે થે. હઝરત નીચે દાલાન મેં બેઠે થે. ઉનકે પતંગપર ઓર કઇ શાહઝાદોને પેચડાલ દિયે. વોહ રોને લગે. હઝરત ઉનકે રોનેકી આવાઝ સુનકર દાલાનસે બાહર આયે ઓર પુછાકે મીયાં રોતે કયોં હો ? ઉન્હોંને અર્ઝ કિયાકે મેરે એક પતંગપર કિતનેહી પેચ ડાલદિયે હેં. આપને ફરમાયા ન રો. લો વોહ કાટા યેહ ફરમાતેહી જીતને પેચ પડેથે સબ કટ ગયે. મૈંને દેખાકે ગદર તક હઝરત ઝિલ્લે સુબ્હાની (બાદશાહ) હમેશા ઉર્સ શરીફમેં શામિલ હોતે રહે વફાત હઝરતકી સને ૧૨૪૨ હીજરીમેં હુઇ. મઝાર શાહજહાંનાબાદ (દિલ્હી) ચિતલી કબરકે પાસ અપની ખાનકાહમેં હે. ખલીફે આપકે યેહ હેં સૈયદ ઈનાયત હુસેન સાકિને કશમીરી દરવાઝા, શાહ પીર મોહમદ, શેખ ફેઝુલ્લાહ, મીરઝા ખુજીસ્તા બખ્ત, (બાદ શાહકે ચચા,) કાતિબ કે શેખ ઓર મિરઝા મોહમંદ રોશન બખ્તકે ભાઈ શાહઝાદા સલીમ, મોહમંદ દારા બખ્ત મીરાંશાહ પિદરે કાતિબ, શેખ અલાહ બક્ષ મુતવલ્તિન સાગર સાહબઝાદે લુત્ફુલ્લા કે કિસી ઓલિયા અલ્લાહકી ઓલાદ સેથે મોલવી રેહમતઅલી ઓર મોલવી નજીબુલ્લાહ.

હઝરત મોલાના સૈયદ શાહ નિયાઝ એહમદ ચિશ્તી, ફખરી, નિઝામી ખલફ સૈયદ હાજી

૧૪૫-શાહ નિયાઝ એહમદ ચિશ્તી ફખરી કદ૦

હકીમ શાહ રેહમત સરહિન્દી કદ૦ હઝરત મોલાના ફખરૂદ્દીન ફખરે જહાંનકે ખુલફાયે અકબર મેંસે ઓર આઝમ ઓલિયાયે મુતઆખરીન સે ગુઝરે હેં. બાનાઝે-નિયાઝ હમરાઝ દર્દો સોઝ ગુદાઝ વ દર ઇશ્કો મહોબ્બત જાંબાઝ, ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિની મેં યગાના, રમુઝે સવરી વ મા'નવી મેં યકતાએ રોઝગાર થે. તાલિબાને ખુદાકો ખુદાતક પહોંચાતે થે. બારગાહે હઝરતકે માઅદને ફ્યુઝાતે રબ્બાની ઓર ખાનકાહ મતલએ અનવારે સુબ્હાની થે. આપ સરહિન્દમેં પેદા હુએ. જબ આપકે વાલિદકા ઇન્તિકાલ હુઆ આપ બચ્ચે થે. આપકી વાલિદા અફીફયે રોઝગારથીં. આપકી પરવરિશ ફરમાતી થીં. બાદમે તરબીઅત ઝાહિરી ઓર બાતિનીકે લિયે મોલાના ફખરે જહાંકે સુપુર્દ કિયા. મોલાનાને આપકી તા'લીમમેં નિહાયત કોશિશકી. સતરા બરસ કી ઉમરમેં ઉલુમ મનકુલો માકુલ, ફિરોઅ ઓર ઉસુલ, હદીસ, ઓર તફસીર ઓર ફિકાહ વગેરા સે ફારિગ હોકર દસ્તારે ફઝીલત હાસિલકી ઓર બૈઅત હુએ. ચંદ સાલકી કોશિશ મેં વલાયતે બાતિનીકે કમાલસે ફાયઝ હુએ. પેશ ગાહે મુરશદસે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કરનેકે બાદ બાંસ બરેલીમેં મુકરર હુએ. વહાં પહોંચકર હિદાયતે બલકુલ્લાહમેં

મશગુલ હુએ. હઝારહા આદમી સિલ્સિલયે ઇરાદતમેં આયે. ઓર મદ્દકુમાને કાબુલ, કંદહાર, બદખશાન, શીરાઝ, ફારિસ, અરબ, શામ, રૂમ ઓર કોહ કાફસે આ આ કર મુસ્તફીઝ હુએ. હર ચહાર સિમ્ત આલમમેં ખલીફે આપકે મુકરર હુએ. મશહુર હે કે હઝરત સૈયદ શાહ અબદુલ્લા બગદાદી કાદરી ગીલાની જો હઝરત ગૌસે આઝમકી ઓલાદસે થે; દેહલ્લીમેં તશરીફ લાયે. જામે મસજીદમેં જલસએ આમ મેં હઝરત મોલાના રૂખરૂદ્દીનસે કહા કે ચંદે નિયાઝ એહમદકો મુઝકો દે દીજીયે, કે હિન્દુસ્તાનમેં, ઇસકે વાસ્તે આયા હું. જો અમાનત ઈસકી હે ઇસકો દે દું. ઓર હસ્બુલ હુકમ ગૌસે પાક કે અપની લડકી કી શાદી ઇસસે કર દું. દુસરા કામ નહીં હે. હઝરત મોલાના ને ઉનકા ફરમાન કુબુલ કિયા. આપ રામપુર તશરીફ લેજા કર ઉનકે ભી મુરીદ હુએ ઓર નેઅમતહાએ કાદરિયાસે મુશર્રફ હુએ. ખવારિક ઓર કરામત હઝરતકે બહોત મશહુર હેં. બિલ્કુલ કદમ બકદમ મોલાના ફખર સાહબકે થે. દીવાને નિયાઝ આપકી તસનીફાતસે મશહુર હે ઉરદુ ફારસી દોનોં ઝબાનોંમેં ઉમદા અશઆર હકાયક ઓર મા'રેફતમેં ફયમાતે થે. વિલાદત બાસઆદત સને ૧૧૩૩ મેં સરહિન્દમેં હુઈ. ઓર વફાત હઝરતકી તા. ૬ જમાદી ઉલ આખર સને ૧૨૫૦મેં બાંસ બરેલીમેં હુઈ. મઝાર ગોહર બાર બરેલીમેં હાજત રવાએ ખલ્ક હે.

હઝરત મખદુમ ઝાદા શેખ ચારઅલીશાહ કીરાનવી, સાબરી, ચિશ્તી હઝરત શેખ કબીરૂલ

૧૪૬ શેખચાર અલીશાહ કીરાનવી, સાબરીકદ્દ૦ ઓલીયા જલાલુદીન પાનીપતીકી ઓલાદસે થે, બડે સાહેબે અઝમતો જલાલ ઓર બાકમાલ ગુઝરે હેં ઓર બહોતસે ખવારિક આપસે ઝાહિર હુએ હેં અલબત્તા આપકે વકતમેં કુછ એહલે કિરાના આપસે રૂજુ કર ગયે થે. બાદ વફાત આપકે ફિર વોહ ભી હાલતે અસલી પર આ ગયે. મઝાર આપકા કિરાનેમેં આપકી હી બેઠકમેં હે જો શાહજીકી બેઠક નવાબ દરવાઝે મશહુર હે.

હઝરત સૈયદ અલીમુલ્લા બિન સૈયદ અતીકુલ્લા ચિશ્તી જાલંધરી કદ્દ૦ હઝરત શાહ અબુલ

૧૪૭ સૈયદ અલીમુલ્લા જાલંધરી કદ્દ૦ મઆલી કે ખલીફે ઓર ઝાહિરી વ બાતિન આલીમ થે. અનહારૂલ અસરાર શરહે બોસ્તાન સાઅદી વ નઝહતુ રસાલેકીન, વ શરેહ "અખલાકે નાસરી" વ "ઝુબદતુ રૂયાત" વ "નસ રૂલ જવાહિર" ફારસી તરજુમા નઝમ અલ દુર્રો વલ મુરજાન અરબી મોઅલ્લિફા મિરઝાખાન બરમકી મોહદ્દિસ આપકી તસનીફાતસે હેં આપ બચપનમેં શાહ અબુલ મઆલી સાબરીકી ખીદમતમેં હાઝિર હુએ ઓર તકમીલ સૈયદ મીરાં ભીકસેકી ઓર

ખિરકચે ખિલાફત હાસિલ કિયા. તમામ ઉમર તલકીન ઓર તાલીમમેં બસર કી. નકલ હે કે આદીના બેગખાં ફોજદાર દુઆબા જાલંધર ને સિદીક બેગકો કસ્બએ નુર મેહલકા હાકિમ કિયા. ઉસને એક સૈયદકી મિલકત ઝપ્ત કરકે તીસ રૂપે તલબ કિયે. વોહ સઈયદ હઝરતકી ખિદમતમેં આયા. અપને એક ખત સિફારશી સિદીક બેગકો લિખા. આપકી સિફારશ નામંઝુરકી, ઓર કલમાત નાશાયસ્તા ઝબાન પર લાયા. કુદરતે ખુદાસે દુસરે હી રોઝ સીદીક બેગકો આદીના બેગને બુલાકર કેદ કિયા ઓર તીસ હઝાર રૂપે જુર્માના કિયા આપકે હાલત ' અસરારૂલ ઇલ્મ ' મેં શરેહવાર લિખે હેં વિલાદત હઝરતકી તા. ૨૨ જમાદીઉલ આખર સને ૧૧૦૮ હીજરીમેં ઓર વફાત તા. ૧૬ સફર સને ૧૨૦૨ મેં બમકામ જાલંધર હુઇ. દરવાઝેપર " આફતાબે ચિશ્તીયા " તારીખે વફાત કુન્દા હે.

હઝરત સૈયદ અલીશાહ ચિશ્તી જાલંધરી કદ૦ હઝરત સૈયદ અલી મુલ્લાહ કે ખલીફે

૧૪૮ સૈયદ અલીશાહ ચિશ્તી જાલંધરી કદ૦ ઓર સજ્જાદાનશીન થે. આપકે હઝારો મુરીદ હુએ. વફાત હઝરતકી સને ૧૨૧૨ મેં હુઇ " રઝી અલ્લાહો અનહો ' આપકા માઅદયે તારીખ હે. કે જો ગુલામરસુલ સાકિને ટાન્ડાને નિકાલા હે જો આપકે મુરીદ થે.

૧૪૯ શેખ મોહમદ સઈદ ચિશ્તી કદ૦

હઝરત શેખ મોહમદ સઈદ ચિશ્તી. જાલંધરી કદ૦ હઝરત સૈયદ અલીમુલ્લા કદ૦ કે ખલીફે થે. કસ્બએ રાહોન દુઆબા જાલંધર મેં રેહતે થે, ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિની સે ખુબ માહિર થે. તમામ ઉમ્ર તાલીમ વ તલકીન મેં મસરૂફ રહે. વફાત સને ૧૩૨૦ મેં હુઈ.

૧૫૦ શેખ મોહમદ સઇદ શાબરી શર્કપુરી કદ૦

હઝરત શેખ મોહંમદ સઇદ સાબરી શર્કપુરી, લાહોરી કદ૦ આપ કોમકે ખોજે ઓર નવ મુસ્લિમ થે. બાપદાદાકા હી રોઝગાર કરતેથે.અનાજ એક જગાહસે દુસરી જગાહ લે જાકર બેચા કરતે થે. એક બાર અનાજ લે જાતે થે. રાવી નદી ઉતર કર મોઝે નિયાઝ બેગ પર મદ્રસે કોહનાં કે નઝદીક આયે. તો બેલકા પાઉં ફિસલા ઓર ગિરકર ટુટ ગયા. અનાજકી ગુણ ગિર પડી. આપકે સાથજો લોગ થે ઉનસે કહા કે ઈસ ગુણકા બોઝ તકસીમ કરકે અપને બેલોં પર રખ લો. મગર વોહ ન માને. તમામ સાથી સિખોંકે ખોફકે મારે ચલે ગયે ઓર વોહ અકેલે વહાં રહે. દીન તમામ હુઆ ઓર અંધેરી રાત શુરૂ હુઇ. આપને દરગાહે પરવરદિગારમેં દુઆ કી કે ઇલાહી કોઇ સબબ પેદા કરકે યેહ અનાજ સલામત લાહોર પહોંચ જાય. જબ આધી રાત ગુઝરી એક

સવાર દુરસે પેદા હુઆ. જબ વોહ નઝદીક આયા ઉસને સખ્ત આવાઝ દી કે તુ કોન હે જો ઇસ વીરાનેમેં અંધેરી રાતકો અનાજ લિયે ખડા હે મેરે પાસ આ. યેહ સમઝે કે કોઈ ચોર હે લુટને આયા હે. નરમીસે જવાબ દિયા કે મૈં ગરીબ મુસાફર મઝદુર હું. મેરા નામ સઈદ હે. મેરે પાસ સિવાય ઇસ અનાજકે ઓર કુછ નહી હે. એક બેલ થા સો લંગડા પડા હે. ઉસ સવારને ફરમાયા કે અનાજકી ગુન મેરે પાસ લા. ઉન્હોંને જવાબ દિયા કે બેલ બેકાર હે. મુઝ અકેલેસે ગુન ઉઠ નહી સકતી. સવારને ફરમાયા કે લંગડા નહીં હે. ફિર ઉન્હોંને કહા કે બેકાર હોનેકી વજેહસે મૈં યહાં પડા હું ઓર હમરાહી ચલે ગયે. સવારને ફરમાયા કે ઉસકો ખડા કર, ઉન્હોંને જાના કે યેહ ઇમદાદે ગેબી હે ઓર યેહ સવાર ચોર નહી પર રાહનુમા હે. ફિર ઉન્હોંને કહા કે, ગુન ભારી હે મૈં ઇતના નહી ઉઠા સકતા. વોહ સવાર નઝદીક આયા ઓર ભાલેકી નોકસે ઉઠાઇ, ઉન્હોંને સવારકી યેહ કરામત દેખકર ઉસકે કદમ પકડ કર અર્ઝ કિયા કે મૈં આપકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હુઆ મગર અપના ઈસ્મે મુબારકભી ફરમાઇએ. મેરા ખાસ મતલબ યેહ હે કે મંય દુનિયાસે બે પરવાહ હો જાઉં. સવારને ફરમાયા કે મંય અલી હું. પરવર દિગારકે હુકમસે તેરી મદદ કે લિયે આયા હું જા તુઝકો ખુદા રસીદા કિયા. યેહ ફરમા કર નઝરસે ગાયબ હુએ. સઈદ વાપિસ શકર્પુરમેં આયે. ઓર

જો કુછ ઘરમેંથા રાહે મોલામેં દે કર રિયાઝત ઓર મેહનતમેં મશગુલ હુએ ઓર સિલ્સિલયે સાબરિયામેં મુરીદ હો કર ઓલિયાએ રોઝગારસે હુએ. યા'ની શેખ મોહમદ સઈદ બિન મોહંમદ બાકર શર્કપુરી મુરીદ શેખ શાહ મુરાદ મુલતાની કે વોહ મુરીદ શેખ જીવાશાહ ગુજરાતી કે વોહ મુરીદ શેખ ઝિકરિયા દુઇ કે વોહ મુરીદ હાજી કુતબ દુઈ કે વોહ મુરીદ શાહ દરગાહી લાહોરીકે વોહ મુરીદ શેખ અબુ સઈદ ગંગોહી કે. એક બાર આપ ખરબુઝા લાદ કર લાહોરકે બાઝારમેં એક રંગરેઝકી દુકાનપર રખકર બેચને લગે. રંગરેઝકે દિલમે ખતરા હુઆ કે ખરબુઝેકા કોઇ બીજ કહીં નીલકે મટકેમેં ન જા પડે ઓર વોહ ખરાબ નહો જાય. ઇસસે બેહતર હે કે મૈં ઈનકો યહાંસે ઉઠાદું. આપને નુરે બાતિનસે ઉસકા ખતરા માલુમ કરકે કુલ ખર બુઝે ઉસકે નીલકે મટકેમેં ડાલકર ફરમાયાકે તેરી ઝિન્દગી તક ઇસ મટકેમેં નીલ (ગુલ્લી) ડાલનેકી હાજત નહોગી, જીતના ચાહે રંગ લેના. ચુનાંચે બારા બરસતક વોહ મટકા રંગીન રહા કભી નીલ ડાલનેકી હાજત ન પડી. ઈસ કિસમકી હઝારોં કરામતેં મશહુર હેં. વફાત હઝરતકી સને ૧૨૧૪ મેં હુઈ. મઝાર શર્કપુરમેં હે ઓર માઅદાએ તારીખ લફ્ઝ " દરેગ " મઝાર પર લીખા હે.

હઝરત શેખ ખેરૂદીન ખેરાશાહ ચિશ્તી લાહોરી ૬૬૦ પંજાબકે મશહુર શાયર હુએ હેં

૧૫૧–શેખ ખેરૂદીન ખેરા શાહ કદ૦ બારા માસા આપકા મશહુર હૈ. શેખ સલીમ લાહોરીકે મુરીદ થે. સિમાઅમે વજદ બહોત હોતા થા. લંગર જારી થા. ઉસમે ફકીર ઔર ગનીકી ખુસુસિયત ન થી. વફાત તા. ૧૯ ઝિલહજ સને ૧૨૨૮ મેં લાહોરમેં હુઇ. મઝાર આપકા લાહોર મેં ઝિયારત ગાહે ખાસોઆમ હે.

૧૫૨–શેખ મોહંમદ સાલિમ રૂપડી કદ૦ હઝરત શેખ મોહમદ સાલિમ રૂપડી કદ૦ હઝરત સૈયદ મીરાં શાહ ભીકકે ખલીફ઼ે થે. અજાયબ હાલ ઔર ગરાયબ અતવાર, આલિમ ઇલ્મે મારેફ઼ત, તરબીઅતે મુરીદાં મેં યગાનયે દેહર થે. સિમાઅસે બહોત ખુશ થે. રૂજુઆત ઔર ફુતુહાત બકસરત થે. હઝારોં મુરીદ થે. હરરોઝ ઝિક્ર ઇસ્મે ઝાત જેહરકે સાથ સવાલાખ કિયા કરતે થે. વફાત હઝરતકી તા. ૩ ઝીલ્હજ સને ૧૧૫૧ મેં હુઇ. મઝાર રૂપડમેં હે.

૧૫૩–સૈયદ મોહંમદ આઝમ રૂપડી કદ૦ હઝરત સૈયદ મોહંમદ આઝમ રૂપડી કદ૦ શેખ મોહંમદ સાલિમકે મુરીદ, ખલીફ઼ે ઔર સજ્જાદા નશીન થે. ઔર ફરઝંદ થે. આપકો એસા જઝબ થા કે નઝર ફેઝ અસર જીસપર પડતી વોહ ખુદા રસીદા હો જાતા થા. એક રોઝ આપ ઘોડેપર સવાર હોકર રૂપડસે

દુસરે ગાંવ જાતે થે. રસ્તેમેં ચોરોંને આ ઘેરા ઓર ઘોડા લેના ચાહા. આપ કમાલે હિલમસે પેશ આએ ઓર ફરમાયા કે મેં જીસ ઘોડીપર સવાર હું વોહ દુબલી ઓર કમ કીમત હે દુસરી ઘોડી મેરે મકાનપર મોજુદ હે વોહ ઇસસે નિહાયત બેહતર હે. અગર ઇસવકત ઠેરો તો મૈં વોહ ઘોડી લાકર તુમકો દું. યેહ ફરમાકર મકાનપર આયે ઓર વોહ બેશ કીમત ઘોડી લાકર ચોરોંકો દેદી. વોર લેકર અપને મકાનપર ગયે. દુસરે રોઝ તમામ મર્દોઝન ઉનકે આકર તાયબ હુએ ઓર હઝરતકી ઘોડી ઓર એક દુસરી ઘોડી લાકર નઝરકી. વફાત હઝરતકી તા. ૧૯ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૩૭ મેં હુઈ. મઝાર આપકા રૂપડમેં હે.

હઝરત શાહ નસીર કોકા ઝિકરૂલ્લાહ સાબરી ચિશ્તી

૧૫૪–શાહ નસીર કોકા કદ્દ૦

કદ્દ૦ હઝરત શેખ મોહંમદ દેહલવી સાબરી ચિશ્તી કે ખલીફે થે. ઝોહદ ઓર તકવેસે આરાસ્તા મુજાહિદ બિલ્લાહ, શેર સુરત બા અઝમતો હેબત થે. આશકે સિમાઅ વ વજદ રૂહાનીયત હઝરત કુતબેઆલમ શેખ અબદુલ કુદ–દુસ ગંગોહી કે તરબીયત યાફતા થે. ઝિકે ઇસ્મે ઝાત જેહરકે સાથ કિયા કરતે થે. દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાસે નફરત કરતે થે. નામ પાક હઝરત મખદુમ અલી એહમદ સાબિર ચિશ્તી, કલિયરી કે આશક થે. તર-

બીઅતે મુરીદોંમેં યગાનયે રોઝગાર થે. વફાત હઝરત કી તા. ૭ મી ઝિલહજ સને ૧૨૦૦ મેં હુઇ

હઝરત સાદાત શાહ ગુલામ ચિશ્તી સાબિરી કદ૦ હઝરત

૧૫૫–શાહ ગુલામ ચિશ્તી કદ૦

શાહ નસીર કોકા ઝિકરૂલ્લાહ કે ખલીફે થે. ફક્રમેં શાને આલી વ મરતબા બુલંદ થા. ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે આરાસ્તા વ પેરાસ્તા થે. સિમાઅકો બહોત દોસ્ત રખતે થે. આપકે દો સાહબઝાદે થે, બડે સાહબઝાદે સૈયદ સાબિર અલીશાહ ઓર દુસરે સાહબઝાદેને બચપનમેં વફાત પાઇથી. આપકી મજલિસે સિમાઅમેં કુલ હાઝરીન પર હાલત તારી હોતીથી. હાલતે વજદમેં જીસપર નઝર પડતી વોહભી વજદમેં આજાતા થા. હાલતે વજદમેં કવ્વાલોંકો બહોત દાદો દહિશ ફરમાતે થે. વફાત હઝરતકી તા. ૧૧ રમઝાનુલ મુબારક સને ૧૨૧૦મેં હુઈ

હઝરત બંદગી સૈયદ સાબિર અલીશાહ અલમારૂફ મિયાં સાબિર, ચિશ્તી, દેહલવી, સાબિરી કદ૦

૧૫૬–સૈયદ સાબિરઅલી શાહ ચિશ્તી કદ૦

ખલીફયે અકમલ વ સાહેબે સજ્જાદા બંદગી શાહ ગુલામ સાદાતકે થે. બયાન કરામાત હઝરતકા બયાનસે બાહર હે. કુલ ઉમરાયે દેહલી વ શાહઝાદગાં ઝાતે બા બરકાતસે મોઅતકિદ

થે. હઝરત નિહાયત મુખૈયર થે. મુતુહાતકો કમ કુબુલ ફરમાતે થે. ગુરબાસે નિહાયત મહોબ્બત થી. એક બાર કેસાહી આસેબઝદા રૂબરૂ હઝરત કે જાતા, હઝરતકી સુરત દેખતે હી ઉસકા આસેબ ભાગ જાતા થા. આપકે નફ્સે પાક કો અલ્લાહ તઆલાને વોહ તાસીર બક્ષી થી કે કેસાહી સખ્ત મરીઝ હોતા જહાં હઝરત સે દો ચાર દિન દમ કરાયા ઉસકો સેહત હુઇ. વફાત હઝરતકી તા. ૧૧ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૩૨ હીજરીમેં હુઇ મઝાર અંદરૂન શહેર દેહલી કે હે.

હઝરત સૈયદ મીર અબદુલ્લા શાહ ચિશ્તી સાબિરી

૧૫૯–સૈયદ મીર અબ્દુલ્લા શાહ કદ૦ — કદ૦ હઝરત સૈયદ સાબિર અલી શાહ ચિશ્તી સાબિર કે ફરઝંદ, સજ્જાદા નશીન ઓર ખલીફે થે. નિહાયત બાબરકત, સાલેહ ઓર આબિદ થે. હઝરત કે ઝોહદ ઓર ઈબાદત, આપકી ઝિયારતસે લોગોંકો માલુમ હો જાતે થે. બચપનસે હી આબિદ ઓર સાલેહ થે. ચુનાંચે બવજેહ સલાહિયત ઓર ઇબાદતકે બાદશાહ ભી આપકો દોસ્ત રખતે થે. તમામ શેહર દેહલી હઝરતસે મોઅતકિદ થા. હુકકામ યુરોપીયનભી ઈઝત કરતે થે. પીર ઝાદગાં મેં યગાનએ દેહર થે. બચપનસે આખિર ઝિન્દગી તક ફકીરાના બસર ફરમાઈ. અગર આખરી વકત મેં હઝરતકો સિરાજે દેહલી, ફખ્રે દેહલી, બરકાતે દેહલી જો કહેસો બજા

હે. વફાત હઝરતકી તારીખત ૨૩ શાબાન સને ૧૩૦૪ હીજરીમેં હુઈ.

૧૫૮–કાઝી મોહંમદ આકિલ ચિશ્તી નિઝામી કદ૦

હઝરત મોલાના કાઝી મોહંમદ આકિલ ચિશ્તી ફખરી નિઝામી કદ૦ હઝરત મોલાના નુરમોહંમદ ભીલ મહારવીકે ખલીફે થે, કોટમિઠનમેં પેદા હુએ ઓર સાત આઠ બરસકી ઉમરમેં હાફિઝે કલા મુલ્લાહ હુએ. ઓર ચંદ સાલ મેહનત કરકે તેહસીલ ઉલુમે ઝાહિરીસે ફારિગ હોકર દસ્તારે ફઝીલત હાસિલકી. બાદહુ મોલાના નુરમોહંમદસે બૈઅત કરકે રિયાઝતે શાકકા ઓર ઝોહદમેં મશગુલ હુએ. ચંદરોઝમે કારે દુરવેશી તકમીલકો પહોંચાકર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. તમામ દિન તરબીઅત તુલબાએ ઈલ્મે દીનમેં મગરૂફ રહેતે થે. આધી રાત તક તાલિબાને હકકો તાલીમ ફરમાતે. બાદ આધી રાત કે ઝિક્ર ઇસ્મે ઝાતમેં મશગુલ હોતે. હઝરતકે મદરસયે શરીઅત ઓર તરીકતસે હઝારો કામિલ હોકર નિકલે. ઉનમેંસે જો ઓલિયા ઓર સાહબે ઇજાઝત હુએ વોહ યેહ હેં. મોલાના કાઝી ખાજા ખુદાબક્ષ પિસરે હઝરત, મોલવી સુલતાન મોહંમદ, મોલવી અબદુલ્લા, શેખ શરફુદીન, શાહ મોહંમદ આઝમ કે ઓલાદસે મખદુમ જહાનીયાકે થે, હાફિઝ જાન મોહંમદ સાકિને ઉચ્ચ શરીફ, મોલવી ખાજા

તાજ મોહંમદ સાહબ, ખાજા મોહંમદ નબીરે મોલાના નુરમોહંમદ સાહબ સજજાદા, ખાજા ગુલમોહંમદ એહમદપુરી, હાજી નુસરત, મીયાં નુરમોહંમદ ઇનકે અલાવા ઓર ભી બહોતસે ખલીફે હુએ. વફાત હઝરતકી તા—૮ રજબ સને ૧૨૨૯ મેં હુઇ મઝાર કોટ મિઠ્ઠનમેં હે.

હઝરત મોલાના ખાજા કાઝી ખુદાબક્ષ ઇબ્ને કાઝી મોહંમદ આકિલ કોટમિઠ્ઠન કદ્દ૦

૧૫૯—કાઝી ખુદાબક્ષ ખલીફે આઝમ, ઓર ફરઝંદે મુકર્રમ કોટમિઠ્ઠન કદ્દ૦ કાઝી મોહંમદ આકિલ કે થે. યેહ માદરઝાદ વલી થે. ખવારિક કરામાત બચપનસે ઝાહિર હોને લગે થે. ઉલુમેં ઝાહિરી ઓર બાતિનીમેં યગાનયે રોઝગાર ઓર તરબીઅતે મુરીદોંમેં શોહર યે આફાક થે. નઝરે ફેઝ અસર જીસપર પડતી ફોરન ઉસકે દિલમે મોહબ્બતે ઇલાહી પેદા હોજાતી થી. ઓર બા સખાવ બા અતા થે. બાવજુદ આમદાની ઇમલાકે જદ્દી ઓર ફુતુહાતે બેશુમારકે તર્કો તજરીદસે ઐયામ ગુઝારી કરતે થે. ફુતુહાત આમદની ઝાતીકો લુકમયે મસાકીન ફરમાતે. ખિરકયે ખિલાફત બહોત કમ અતા કિયા હે. ચુનાંચે ફરમાયા કરતે થે કે મુશાહિદકો જબતક શહુદે ઝાત હાસિલ નહો કાબિલ અતાયે ખિરકયે ખિલાફત નહી હોતા. વફાત હઝરતકી તા. ૮ માહે ઝિલ્હજ સને ૧૨૬૯ શબે જુમાકો ચાચડાન

શરીફ રિયાસતે બહાવલપુરમેં હુઇ. મઝ઼ારે પુર અનવાર બમુકામ કોટ મિઠ્ઠનમે ઝિયારત ગાહે ખલાયક વ હાજત રવાયે મુરીદાં હે.

૧૯૦-ખાજા ફખરૂદ્દીન ફખ્રેજહાં કદ૦

હઝરત મોલાના ખાજા ફખરૂદ્દીન ફખ્રેજહાં કદ૦ હઝરત ખુદા બક્ષ કદ૦ કે ફરઝંદે મોઅઝઝમ ઓર ખલીફએ આઝમ થે ઓર ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે આરાસ્તા વપેરાસ્તા ફકમે રૂતબયે બુલંદ રખતે થે. તફરીદો તોહીદમેં યગાનયે અસ્ર થે. જમાલે યુસુફી કમાલે મુસવી, ખુલ્કે મોહંમદી હાસિલ થા. અપને કમાલે વલાયતકો તા બમકદુર છુપાતે થે. ફતુહાતભી બહોત થા. ઇબાદત ઇસ તરેહ ફરમાતે કે કિસીકો આગાહી ન હોતી. શોહરતકો કમ પસંદ કરતે થે. શુરૂમે સુલતાનુલ અઝકાર કરતે. બાદ શહુદે હકમેં મુસ્તગરિક હોગયે થે. ચાંચડાંનમે તવલ્લુદ હુએ ઓર જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૮૮ મેં વફાત પાઇ. કોટ મિઠનમેં મઝારહે. આપકે બાદ આપકે બિરાદરે હકીકી હઝરત મોલાના ખાજા ગુલામ ફરીદ મસનદ નશીન હુએ. માહે ઝિલ્કાઅદ સને ૧૨૬૧ મેં તવલ્લુદ હુએ. આપ આઠ સાલકે થે કે વાલિદ ખાજા ખુદા બક્ષને વફાત પાઇ. આપકે બિરાદરે કલાં ખાજા ફખ્રેજહાંને ફરઝંદોકી તરાહ પરવરિશ કિયા. શબોરોઝ

આપકી તરબીઅતમેં મસરૂફ રેહતે. અવ્વલ કુર્આન શરીફ હિફ્ઝ કિયા ઓર ચદ રોઝમેં તેહસીલ ઉલુમે ઝાહિરીસે ફારિગ હોકર બિરાદરે કલાંસે બૈઅત કરકે રિયાઝતે શાક્કા ઓર મુજાહેદે મેં મશગુલ હુએ. બાદ તકમીલ કારે દુરવે શીકે ખિરકયે ખિલાફત પાયા. આખિર સાહબે સજજાદા હુએ.

હઝરત ખાજા મોહંમદ સુલેમાન ચિશ્તી ફખરી કદ્દ૦
ખાજા નુર મોહંમદ ચિશ્તી મહારવીકે

૧૬૧–ખાજા મોહમંદ અહબાબે બાવિકાર ઓર ખલીફે **સુલેમાન ચિશ્તી** કદ્દ૦ થે. કશ્ફો કરામાત, ઝોહદો રિયાઝત ઇબાદત, ઇશ્ક વ મોહબ્બતે ઈલાહીમે મશહુર થે. પેહલે વતન આપકા પહાડી મુકામ ગુરકોજી થા. હુશિયાર હુએ તો કોટ મિટ્ટનમેં મદરસએ કાઝી મોહમદ આકિલ સાહબમેં તેહસીલ ઉલુમે ઝાહિરી ફરમાઈ. ઉસી અરસેમેં શેખ નુર મોંહમદ મયે ખુલફા વ મશાયખ કોટમિટ્ટન તશરીફ લાયે ઓર ખાનકાહે મખદુમમેં ઠેરે. ખાજા સુલેમાન મજઝુબ, જાઝિબે હકીકી વહાં પહોંચ કર મુરીદ હુએ. કઈ બરસ મુરશદકી ખિદમતમેં રેહકર કારે દુરવેશી તકમીલ ફરમાકર ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા, ઓર હસબુલ હુકમ પીરે રોશન ઝમીર તોંસે શરીફમેં મુકીમ હોકર હિદાયતે ખલકમેં મશગુલ હુએ. આપકે મુરીદ લાતાદાદ ઓર ખલીફે બેશુમાર હુએ. સરકાર હિમ્મત

આલમમેં પહોંચકર ફેઝાને ફયુઝિયા જારી કિયા. એક લાખ કાફરોંકો મુસલમાન કિયા. બાદહુ હિન્દુસ્થાનકા સફર કરકે મઝારાત ખાજગાને ચિશ્તકી ઝિયારત કી. "મનાકબુલ મેહબુબીન" વગેરા કીતાબોંસે આપકે કમાલાત ઝાહિર હો સકતે હેં.

નકલ હે કે આપકે વતનમેં એક મજઝુબ રેહતે થે. જબ આપ હમલે માદરમેં થે ઓર આપકી વાલિદા ઘરસે બાહર આતીં. વોહ મજઝુબ આપકી વાલિદાકો દેખકર ખડે હોજાતે ગાંવકે લોગોંને ખયાલે ફાસિદ કરકે ઉનકો તકલીફ દેના ચાહા અવ્વલ ઉનસે સબબ પુછાકે ઉસ ઓરતકો દેખકર તુમ કયોં ખડે હોતે હો. કયા ઇરાદા હે. ઉન્હોંને ફરમાયાકે ઉસ ઓરતસે મુઝકો ઇલાકા હે. ઇસકે શિકમમેં બાદશાહે દીનો દુનિયાહે ઉસકી તાઝીમકો ખડા હોતાહું. નકલ હે કે એક બાર આપ ઝોહરકી નમાઝકે બાદ હુજરેમેં વઝીફા પઢ રહે થે કે એક ઓરત રોતી હુઇ આઈ ઓર અર્ઝ કીકે મેરા એકહી બેટા થા વોહ મર ગયા અબ મેં કયા કરૂં. આપને ફરમાયા સબર કર આપકે ખાદિમકો ઇસ ઝઈફાકે રોને પર રેહમ આયા. ઉસને અર્ઝ કિયાકે હઝરત એક બીમારી સકતેકી હોતી હે અગર હઝરત અઝ રાહે કરમ ઉસકે મકાન પર ચલકે મુલા હિઝા ફરમાયેં. તો તસલ્લી હો જાય. યે સુનકર હઝરત ઉસ ઝઈફા કે મકાન પર આયે ઉસકા

લડકા મુરદા પડા થા. ઉસકો દેખ કર ફરમાયા કે યેહ તો મુરદા માલુમ હોતા હે. ખાદિમને ફિર અર્ઝ કીકે, સકતાભી મુશાબે મોતકે હોતા હે હુઝુર નબ્ઝ મુલાહેઝા ફરમાયેં. આપને નબ્ઝપર હાથ રખકર ફરમાયા કે નાડીભી નહી હે, ફિર ખાદિમને અર્ઝ કિયાકે ગોરસે મુલાહેઝા કીજીયે આપકી તવજ્જોહ કલ્મી ઉસ તરફ હોતે હી, કુદરતે ખુદાસે ઉસકી નબ્ઝકો હરકત હુઈ. ફરમાયાકે ચલતી તો હે. ઉસ ખાદિમને કહાકે ફિર ગોરસે દેખિયે, દુસરી બાર જો તવજ્જોહ ઉસ તરફ હુઇ બખુબી નબ્ઝ કુદને લગી ઓર વોહ બેઠા હો ગયા. ઉસ ઓરતને લડકેકો લાકર હઝરતકી નઝર કિયા, આપને પાની ભરનેકી ખિદમત ઉસકે સુંપુર્દકી વોહ બહોત જીયા.

નકલ હે કે એક વલાયતકા સોદાગર આપકા મોઅતકિદ, થા. જબ વોહ હિન્દુસ્તાન મેં માલ ફરોખ્ત કરકે વાપિસ જાતા હુઝુરકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોતા બહોત કુછ પેશ કશ કરતા. એક બાર વોહ બેઠા થા. બહોત કુતુહાત હુઆ. ઉસકે દિલમેં ખતરા ગુઝરાકે ઇન હઝરતકા લંગર ખાના ઓર દાદો દહીશ હમ દુનિયાદારોંકે સબબસે હે. અગર હમ કુચ ન દેં તો સારા કારખાના દરહમ બરહમ હોજાયે. આપને નુરે બાતિનસે માલુમ

ફરમાકર હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ ઓર સુલતાન ગયા સુદ્દીનકી વોહ નકલ બયાનકી જબ સુલતાનને મુમાનિઅત કીથીકે કોઈ હમારા મુલાઝિમ વહાં નજાય ન કુછ લે જાયે ઈસપર હઝરત સુલતાનુલ મશાયખને ખાજા મુબશ્શરકો હુકમ દીયાકે આજસે દુગના ખર્ચ કર જો દરકારહો હુજરેકી તાકમેંસે લે લિયાકરો. ઓર ઉસ સોદાગરસે ફરમાયાકે હુજરેમેં સે હમારા મુસલ્લા ઉઠાલા, વોહ હસ્બુલ હુકમ હુજરેમેં ગયા. જીસ વક્ત જાનમાઝ ઉઠાઈ દેખા કે ઉસકે નીચે દરિયાકી તીન ધારેં ચલી જાતી હેં એક અશરફિયોં કી, એક રૂપેકી ઓર એકમેં જવાહરાત બેહતે ચલે જાતે હેં. યેહ દેખ કર ઉસપર હેબત તારી હુઈ. જાનમાઝ હાથ સે ગિર ગઇ. લરઝતા હુઆ આકર કદમોં પર ગિરા ઓર કુસુરકી માફી ચાહી. આપને તબસ્સુમ કરકે ફરમાયા કે જો મરદાને ખુદા હેં વોહ સિવાય ખુદાકે કિસીકે મોહતાજ નહીં, યેહ જો આતા હે અસબાબે ઝાહિરી હે. ઓર ઇસ વાકેઓકા હાલ બયાન કરનેકો મના ફરમાયા. જબ વોહ સોદાગર દુસરીબાર હિન્દુસ્થાન મેં આયા દેહલી પહોંચકર બાદશાહ કે મુલાહેઝેકે લિયે અપના માલ લાયા. ઉસને બાદશાહસે યેહ વારેદાત બયાનકી ઓર બાદશાહસે હમને સુની. વફાત હઝરતકી તા. ૭ સફર સને ૧૨૬૭ બરોઝ પંજ શમ્બા, એકસો બરસકી ઉમરમેં હુઇ. મઝાર સંગરૂર શરીફમેં હે. આપકે બે શુમાર ખુલફામેંસે ચંદ હસ્બે ઝેલ

હેં. હઝરત શા અલાહબક્ષ કે હઝરતકે સજ્જાદા નશીન, જુનેદે વકત ઓર શેખુલ મશાયખ થે. શેખ મોહમદયાર; હાફેઝમોહંમદ અલી ખેરા બાદી, મોલવી મોહંમદ અલી, મીયાં અબદુલ્લા શાહ, વગેરા.

હઝરત મોલાના ગુલામ નસીરૂદ્દીન મારૂફ હઝરત મીયાં કાલે સાહબ દેહલવી બિન મોલાના

૧૬૨-મીયાં કાલે સાહબ દેહલવી કુતબુદદીન ખલફે અકબર હઝરત મોલાના ફખર સાહબ ક૬૦ ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે આરાસ્તા વ પેરાસ્તાથે. ઝોહદ ઓર તકવેમેં યગાનયે અસ્ર. અવ્વલ કુસુતે ગિનામેં અપને કમાલકો પોશીદા રખા. બાદહુ ચંદે તોંસે શરીફમેં હઝરત શાહ સુલેમાન સાહબસે હમ સોહબત રહે. કમ બોલતે ઓર નિહાયત શોહ ઝોર થે. મુરીદ ઓર ખલીફે અપને વાલિદ કે થે. વફાત હઝરતકી માહે સફર સને ૧૨૬૨ મેં હુઈ. મઝાર કુતબમેં હે. આપકે બાદ આપકે બડે સાહબઝાદે મોલાના નિઝામુદ્દીન સાહેબે સજ્જાદા હુએ. તા. ૨૧ શવ્વાલ સને ૧૨૯૬ મેં વફાત પાઇ. મઝાર કુતુબમેં હે. આપકે બાદ આપકે બિરાદરે ખુર્દ મીયાં મોઇનુદીન સાહબે સજ્જાદા હુએ. તા. ૨૭ માહે સફર સને ૧૩૦૬ મેં વફાત પાઇ. આપકે બાદ આપકે બિરાદર મિયાં કમાલુદદીન સાહેબે સજ્જાદા હુએ જો ઔરંગાબાદમેં રેહતે થે.

હઝરત શેખ હાજી રમઝાન ચિશ્તી લાહોરી કદ૦

૧૬૩-હાજી રમઝાન ચિશ્તી કદ૦

હઝરત ખાજા સુલેમાન ચિશ્તી કે ખલીફે થે. આલિમ, સાયમુદ દહર, આબિદ, ઝાહિદ, ખલીક મુજરદ અઝ ખલ્ક ઓર વાસિલ બહક હમેશાં મસજીદમેં મશગુલ રેહતે થે. હાલત ફક ઓર તજરીદસે ગુઝારતે થે. સિમાઅમે આપકો બહોત ઈઝતિરાબ હોતાથા. મુસ્તિજાબુદ દાવાત થે. ઝિયારત હરમયન શરીફયનસે ભી મુશર્રફ હુએથે. માહે રમઝાન સને ૧૨૦૨ મેં પેદા હુએ ઓર તા. ૩ રમઝાન સને ૧૨૮૨મેં વફાત પાઈ. મઝાર શેખ મોહંમદ તાહિર લાહોરી કે મઝાર કે પાસ હે.

હઝરત બંદગી હાફેઝમુસા ચિશ્તી સાબિરી માનકપુરી કદ૦

૧૬૪-હાફેઝ મુસા માનકપુરી કદ૦

હઝરત બંદગી સૈયદ મોહંમદ આઝમ રૂપડી કે ખલીફે થે. આપ સેકલગર થે. આખિરમે કુલુબે ઇનસાનકો સેકલ કિયા, આપકે દો ઓરતેંથીં દોનોંકો તલાક દેકર તારેકુદ-દુનિયા હોકર સૈયદ મોહંમદ આઝમ રૂપડી કી ખિદમત મેં બૈઅત કરકે બહક મશગુલ હુએ. બાદ તકમીલકે ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. રૂપડ ઓર બેહલોલપુરમેં બહોત દિન મશગુલ રહે. આખિર માનકપુરમેં આકર ખલ્કુલ્લાહકી હીદાયતમેં

મસરૂફ હુએ. હાલતે જઝબમેં જીસકો નઝર ભરકર દેખ લેતે થે વોહ મજઝુબ હોજાતા થા. ચુનાંચે કરીમ શાહ વ મોહંમદ શાહ વગેરા હઝરતકી તવજ્જોહસે મજઝુબ હુએ. વફાત હઝરતકી તા. ૧૬ રમજાન સને ૧૨૪૭ બરોઝ ચકશમ્બા હુઈ. મઝાર કસ્બયે માનકપુરમેં હે. ખલીફે આપકે ગુલામ મોઇનુદ્દીન, હાફેઝ મોહંમદ હસન ઉર્ફે બાંકે, મોલવી અમાનત અલી અમરોહી, ખાજા અબદુલ્લા અમરોહવી, મીર અમાનત અલી, મોહંમદ બક્ષ સુહાગે વાલે ઓર પીરશાહ સાહબે સજજાદા.

હઝરત મોલવી અમાનત અલી ચિશ્તી કદ૦ હઝરત મુસા માનકપુરી કદ૦ કે ખલીફે થે.

૧૬૫-મોલવી અમાનત અલા ચિશ્તી કદ૦ મર્દે બુઝુર્ગ, સાહબે ઇબાદતકે દુનિયા ઓર એહલે દુનિયાસે કુછ કામ ન રખતે થે બાદ વફાત હાફિઝ સાહબકે કશમીરમેં જાકર શેખ એહમદ કશમીરીકી ખિદમતમેં હાઝિર રેહકર ફેઝ હાસિલ કિયા. બાદહુ અમરોહેમેં સુકુનત અખત્યારકી. વફાત હઝરતકી તા ૧૧ ઝિલકાઅદ સને ૧૨૮૦ મેં હુઈ.

હઝરત શેખ મોહંમદ હસન ઉર્ફે હાફિઝ બાંકે કદ૦ હઝરત મુસા માનક પુરી કદ૦ કે

૧૬૬ હઝરત શેખ હાફેઝ બાંકે કદ૦ ખલીફે થે. મુજર્રદ બિલ્લાહ સાહબે તર્કો તજરીદ ઓર ફકમેં શાને

આલી રખતે થે. ઇલ્મે તોહીદમેં બે મિસલ થે. સેંકડો મુરીદ રખતે થે. આઝાદ મન્શ ઓર ફારિગ કયુદાતે દુનયવીસે થે. હઝરતકે ખુલફાસે મિરઝા કાયમુલ મુલ્ક ચિશ્તી સાબિરી થે. તમામ હિન્દુસ્તાનમેં ઉનકે ખુલફાકે મુરીદ હેં. માસુમ સિફતથે,

હઝરત બંદગી સૈયદ ગુલામ મોઇનુદ્દીન શાહ ખામોશ હેદરાબાદી કદ૦ હઝરત હાફેઝ મુસા માનકપુરી કે ખલીફે થે. સાહબે ઝોહદ રિયાઝત, ઇશ્કો મહોબ્બત, ઓર સાહેબે સિમાઓ સખીએ વકત. રૂજુઆત ઓર

૧૬૯-ખામોશ હેદરાબાદી કદ૦

ફુતુહાત બદરજયે ગાયત થે. મુસાફરોં, દુરવેશોં ઓર એહલે અરબકો સેંકડોં બલકે હઝારોં દેતે થે. નિહાયત બાકમાલ ગુઝરે હેં. ખાજગાને ચિશ્તકે મઝારાતકી ઝિયારતકો હિન્દુસ્તાનમેં આયે થે, ઈસ સફરમેં લાખોં રૂપિયા ખર્ચ કિયા. અપને સિલ્સિલએ ચિશ્તકે મઝારાત પર કમખાબ ઓર ઝરબફતકે ગિલાફ ચઢાયે. બાવજુદ ઇસકદર ફુતુહકે ખુદ ફક્ર ઓર તજરીદકે સાથ ગુઝારા કરતે થે. લિબાસ સાબિરિયા પેહનતે થે. ઈબાદતમેં શોહરયે આફાક થે, વફાત હઝરતકી તા. ૨૮ માહે ઝિલકાઅદ સને ૧૨૮૮ મેં હુઈ મઝાર હેદરાબાદ દખનમેં હે,

હઝરત મીયાં ઘોડાશાહ, સરોજી. ચિશ્તી નિઝામી

૧૬૮–મીયાં ઘોડા શાહ કદ્દ૦

કદ્દ૦ સાલિક ઓર મજઝુબ થે. સિવાય એક કુરતે કે દુસરા કપડા નહી રખતે થે. હાલતે જઝબમેં મિસલ ઘોડેકે કુદતે થે, કુવા યા નાલા આતા કુદ જાતે. અંફીમેંભી બઝોરે કરામત યહી હાલત રહી. એક ઘોડી સવારીમેં ઓર એક નીલ ગાય કોતલ રહા કરતીથી. જીસકો આપકે કુફર ચટ લેકર ચલા કરતે થે, બરવાખાર ઇલાકયે ભેલીયા મુત્તસિલ શમસાબાદકે ઝમીનદાર લોગ બયાન કરતે હેં કે હઝરત હમારે યહાં તશરીફ ફરમાયે. કિસીકે હાથકા પકાયા હુઆ ખાતે નથે, કુફર ચટ ખાના તૈયાર કરકે અપને હાથસે ખિલાતે થે. ઓર વોહી તહારતભી કરાયા કરતે થે. હઝરતકે વાસ્તે અંગીઠી (શગડી) પર પાતી (ઢેબરૂ–રોટી) સેક રહેથે કે બાદલ આયા ઓર પાની બરસને લગા, તો સિરપર હાથ રખકર હમારે દરવાઝેમેં આગયે. ઓર કુફર ચટસે બઆવાઝે બુલંદ ફરમાયાકે અગર મેરી ધોતીપર એક બુંદભી પડી તો આજ તેરી ખેર નહોગી, કુફર ચટ અપને કુરતે કા દામન ધોતીપર રોક કર ખડે હોગયે, થોડી દેરકે બાદ પાની રૂક ગયા દેખા પાની ખુબ બરસાથા, પાની ચારોં તરફ બેહ નિકલા મગર હઝરતકી ધોતી પર એક બુંદ ભી ન ગીરી.

નકલ હેકે એક બાર ટોંકકી તરફ ચલે, ઇંદરગઢ પહોંચ કર દોલતખાને રાજામેં ઠેરે દુકાલકે સબબ તમામ માલવા પરેશાન થા. દુસરે રોઝ કુફર ચટ કાંકર યાની બાટી સેક રહે થે, હઝરતને કુફર ચટસે ફરમાયા કે બચ્ચા તુ બાટી સેકે ઇતને મેં ઘોડીકો પાની પિલા લાઉં. લોગોંને અર્ઝ કી કે ભીસ્તી આકર પાની પિલા દેગા. તાલાબ ખુશ્ક પડા હે. આપને ન સુના ઘોડી લીયે હુએ તાલાબકે બીચમેં ઘોડી પકડકર બેઠ ગયે. તમામ ગાંવમેં શોહરા હુઆ કે ફકીર તાલાબમેં બેઠા હુઆ હે. લોગોંને આકર વાપિસ લાના ચાહા. આપને સબકો ધતકાર બતાઈ, વોહ દિન તમામ હુઆ દુસરે રોઝ એક ટુકડા બાદલકા આયા ઓર એસા પાની બરસા કે તાલાબ ભર ગયા. ઘોડી છુટકર કિનારે પર આઇ હઝરત ગોતે ખાને લગે આખિર રાજા, અરાકીને દોલતકે સાથ આયા. ઓર હઝરતકો નિકાલા જબ બિસ્તરપર આયે રાજાને ઓલાદ નરીનાકે લિયે દુઆ ચાહી. આપને ફરમાયાકે આજસે નવેં મહીને બેટા હોગા, રાજાને આપકો એઝાઝકે સાથ મહેલમેં ઠેરાયા. ખિદમતમેં મસરૂફ હુઆ. નવ મહીને બાદ લડકા પેદા હુઆ તો રાજા દસ્ત બસ્તા આકર ખડા રહા ઓર અર્ઝકી કે જો હુકમહો બજા લાઉં. આપને ફરમાયાકે પાંચસો બકરિયાં દે. ઉસને ઉસી વકત હુકમ દિયા આપ બકરિયાં દેખકર

ગભરાયે કે મૈં ઇનકો કયા કરૂંગા. રાજાને કહા આપકી મિલકતહે જો ચાહે કીજીયે. તબ ફરમાયાકે અબતો મૈં વઝીરખાંકી મુલાકાતકો ટોંક જાતાહું વહાંસે વાપિસ આઉંગા લે જાઉંગા. આપ વહાંસે ટોંક આયે ઓર શેહરકે નઝદીક એક બડકે દરખ્તકે નીચે ઠેરે. હઝરતસે બહોત લોગ વાકિફ થે. નવાબ સે અઝંકીકે સર્વનીજસે મીયાં ઘોડા તશરીફ લાયે હેં. નવાબ વઝીરૂ-દવલા નિહાયત પાબંદે શરીઅત થે. ઈમ્તિહાનકે લિયે એક ગઠા ઘાસ, ચાર સેર ચંદી, ઓર એક મશક પાની ભેજદી ઓર જમાદાર દરવાઝેકો સાથ ભેજા. જબ વોહ સામાન રૂબરૂ હઝરતકે આયા, ફુકર ચટસે ફરમાયાકે ઘોડીકો દાદના લગાકર છોડદે, ઓર આપ ઉસ થાનપર મિસલ ઘોડેકે જાખડે હુએ. ફુકર ચટસે ફરમાયાકે અગાડી પીછાડી લગાદે ઓર તોબરા ચઢાદે, અલ ગરઝ કઈ પુલે ઘાસકે ખાયે. એક મશક પાની મિસલ ઘોડેકે પિયા, બા વજુદે કે મુંહમેં એક દાંતભી ન થા, મગર કુલ દાના ચાબ ગયે ઓર ઘોડી કીસી લીદકી ઓર સી રગકા પેશાબ કિયા, ઓર જમાદારસે કહાકે ઘોડા શાહકા યેહ તબરૂક હે નવાબકે પાસ લેજા. જમાદારને યેહ કરામત નવાબસે બયાન કી. નવાબ આયે ઓર કહા કે આપકે ઘોડેકે વાસ્તે યેહ ચીઝેં ભેજીથીં આપકે લિયે ન થીં. ઓર પુછા કે યહાં કયોં કર કદમ રંજા ફરમાયા.

આપને ફરમાયા કે ઇંદરગઢકે રાજાને બકરિયાં દી હેં ઉનકે ચરાનેકો જંગલ દે. નવાબને કહા સર્વનિજકે ઇલાકેમેં જો ગાંવ પસંદ હો લે લીજીયે. નવાબને એસા ગાંવ તજવીજ કિયા કે જો શહેરકે નઝદીક થા ઓર ચાર પાંચ હઝારકી આમદની થી. આપને કુબુલ ન કિયા. ફરમાયા કે વોહ બસ્તી રાજપુતોંકી હે. બકરિયાં જીસકા નુકસાન કરેંગી વોહ મેરા સિર ફોડ ડાલેગા. આખિર પહાડીકા આગરા ગાંવ મંઝુર કિયા જો પંદરા રૂપે સાલપર ઇજારેસે દિયા જાતા થા. વહાં બકરીયાં રખી. ગદરસે પેહલે વફાત પાઇ. કીસીકો મુરીદ ન કિયા ઈસસે સિલસલા આગે ન ચલા.

૧૬૯—મોલવી ગુલામ મુસ્તફા વઝિરાબાદી કદ૦ — હઝરત મોલવી ગુલામ મુસ્તફા વઝીરાબાદી કદ૦ શેખ અલા દતા સાબિરી કે મુરીદે થે. વોહ મુરીદ શેખ કરીમુદીન કે, વોહ મુરીદ શેખ મોહંમદ ગૌસ કે વોહ મુરીદ શેખ કાદર બક્ષ કે વોહ મુરીદ હામિદ શાહ કે, વોહ મુરીદ મોહંમદ સિદીક લાહોરી કે. વફાત હઝરત કી સને ૧૨૯૭ મેં હુઇ.

૧૭૦-શેખ ફેઝ બક્ષ લાહોરી કદ૦ — હઝરત શેખ ફેઝ બક્ષ લાહોરી કદ૦ સાહબે વજદો સિમાઅ થે. તજરીદ ઓર તફરીદ કે સાથ દિન ગુઝારતે થે. ઓર મીર સૈયદ હેદરઅલી શાહ કે મુરીદ થે. વોહ

મુરીદ શેખ ખેરા શાહ કે. સાલ ભરમેં ૧૭ ઉર્સ કિયા કરતે થે. ઓર રેશમ સાઝીસે અપના ગુઝારા કરતે થે. આપકે મુરીદ ભી બા કમાલ ગુઝરે હેં. આશકે રસુલ થે. તા. ૯ માહે રજબ સને ૧૨૮૬ કે ચંદ રોઝ પહેલે તપે મુહરિકા મેં મુબ્તિલા હુએ થે. હાફેઝ કાદરબક્ષસે કહા કે મુનાજાત પઢો ઉન્હોને યેહ મતલા પઢા

મનમ ખાકે દરે કુએ મોહંમદ,
અસીરે હલકયે મુએ મોહંમદ,
કતીલે નોકે શમશીરે નિગાહત,
શહીદે તેગે અબરૂએ મોહંમદ.

યેહ સુનતેહી હાલતે વજદ હોકર અર્ક આયા ઓર વફાત ફરમાઇ.

હઝરત સુલતાને મમલેકતે ઇશ્ક, હાદીના વ મુરશદના શાહઝાદા મીરઝા રોશનબખ્ત ગોરગાની,

૧૭૧–મીરઝા રોશન બખ્ત ગોરગાની દેહલવી કદ૦

ચિશ્તી, કાદરી, સોહર વરદી, નકશબંદી કદ૦ બાદશાહે દેહલી એહમદ શાહ કી ઓલાદસે હેં. આપકે વાલિદ, હઝરત મોલાના ફખરૂદ્દીન સાહબ ફખ્રે જહાં કે મુરીદ થે. અવ્વલ ઉનકે ઘર કઈ લડકિયાં પેદા હુઇ, ઉનકો ફરઝંદે નરીનાકી કમાલ આરઝુથી. જબ હઝરત હમલમેં આયે તો આપકે

વાલિદ માજીદને અપને પીર રોશન ઝમીરસે અર્ઝ કિયા કે બેગમકો ફિર હમલ હે ઔર ખાના ભી કમ હો ગયા હે, જીસકી વજેહસે વોહ બહોત નહીફ હોતી જાતી હેં, ઉનકે વાસ્તે તાવીઝ મરહમત કીજે. ઔર દુઆ કીજીયે કે અલ્લાહ તઆલા અબકે ફરઝંદે નરીના અતા કરે. હઝરત મોલાનાને ચંદે તાઅમ્મુલ ફરમાકર ઇરશાદ કિયા કે મિરઝા કુછ અંદેશા ન કરો. અલ્લાહ તઆલાને તુમકો ફરઝદ વલી માદરઝાદ અતા કિયા. ઔર તુમ્હારે ઘરમે ખાના કમ હોગયા હે ઉસકી વજેહ યેહ હે કે તુમ્હારા ફરઝંદ માલે સલતનતકો કે મશકુક હે. કુબુલ નહી કરતા. જીસ વકત બચ્ચા પેદા હો ઉસકા નામ ફખરૂદ્દીન રખના ઔર આપના પહેના હુઆ કુરતા મરહમત ફરમા કર કહાકે ઈસમેંસે કુરતા બનાકર પેહનાઓ મગર વોહ બેટા મેરા હોગા. જબ હઝરત તવલ્લુદ હુએતો દુધ નપીયા હઝરતકે વાલદેનકો બહોત અંદેશા હુઆ, સિયાને મુલ્લા આયે ઉન્હોંને દમ કિયા તાવીઝ વગેરા દિયે. આખિર સબને કહાકે અખીર ઇલાજ યેહ હેકે ખેરાત કરો, આપકે વાલિદને બહોત કુછ ખેરાત કિયા ઉસ વકત હઝરતને દુધ પીયા. ઔર જબાન ખુલી પેહલે લફઝ અલ્લાહ કહા બચપનસે તા હયાત ખિલખિલાકર કભી નહીં હસે, જબ કીસી કદર હોશ આયા હઝરત મોલાના કુતબુદ્દીન ખલફ હઝરત મોલાના ફખરૂદ્દીનકી ખિદમતમેં જાનેકા શોક હુઆ

ઓર મોલાના મોસુફભી નિહાયત ઇનાયત ફરમાને લગે, હઝરત મોલાના ઇમાદુદ્દીન મીર સૈયદ મોહમદ દહેલવી કે મુરીદ હોકર રિયાઝત ઓર મુજાહેદે મેં મશગુલ હુએ. મોલાના નિયાઝ એહમદસે ભી ફેઝ હાસિલ કિયા. બાઇસ બરસકી ઉમરમેં ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા. ગિનાકો તર્ક કરકે ફક્ર અખત્યાર કિયા. પીરે રોશન ઝમીરકે હુકમસે ખુબ સેરો સિયાહત ફરમાઇ. ઇલાકયે જોધપુરકે એક બુઝુર્ગકી ખિદમતમેં ચંદે રેહકર ફેઝાન હાસિલ કિયા. જબ વાપિસ દેહલીમેં આયે, સુકુનત કિલએ મોઅલ્લા તર્ક કરકે બાગે અમીરખાનમેં કે જહાં શુરફાએ શેહર વ શેખ ઝાદગાં રેહતે થે ઓર અકસર ગરીબથે—રેહને લગે, મગર હાલત જઝબકી થી, બાદ ઇસકે મિરઝા કાદરબેગ કાદરી ગવાલિયરી દેહલીમે તશરીફ લાયે, કે હઝરતને અપની વલાયત કો કસબે સિપાહ ગરીમેં પોશીદા રખાથા મગર ચંદ તાલિબાને હક દેહલીસે ઉનકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ, એક સાહબને હઝરત પીરો મુરશદસે અર્ઝ કી કે દુરવેશ કામિલ સાહબે વલાયત કરીબ તેલી વાડેકે ઠેરે હુએ હેં. કાબિલ મિલનેકે હેં, યેહ સુનકર હઝરત ઉનકો મુસાફિર ઓર મેહમાને શેહર સમઝકર મય અપને ચંદ યારાને બાસફાકે ઉનકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. દેખતે હી વોહ ઉઠકર હઝરતસે મિલે. મુસાફા કિયા ઓર ફરમાયાકે તુમ્હારે વાસ્તે દેહલી

આના પડા. અપની અમાનત લીજીયે. હઝરતને અર્ઝ કિયાકે મૈં અપની તલાશમેં સરગરદાં ફિરા, અલ્હમ્દો લિલ્લાહકે આજ મકસુદકો પહોંચા, ઉસી વકત બૈઅત કરકે વલાયતે કાદરિયાસે મુશર્રફ હુએ. વોહ હાલતે જઝબ ઉસી વકત મોકુફ હોગઇ ઓર સિન્ને બુલુગસે તા અૈયામે ગદર હમેશા નમાઝે સુબ્હા, અસર ઓર મગરિબ જામે મસજીદમેં ગુઝારી, કભી નાગા નહી હુઈ ચાલીસ બરસ રાતકો નહીં સોયે, દોપહરકો કદરે બ અદાયે સુન્નત કયલુલા ફરમા લિયા કરતે. હમેશા પાબંદી સુન્નતે નબવીકે સાથ દીન ગુઝારતે થે, તરીકયે રસુલે મકબુલ સ. અ. વ, કો ફરોગુઝાશ્ત ન ફરમાતે થે. હર વકત બાવઝુ ઓર બા અદબ રેહતે થે, ઈશાકે વઝુસે નમાઝે સુબ્હા અદા ફરમાયા કરતે થે, નવાફિલ, તહૈયતુલ વુઝુ, આદાબે મસજીદ કભી કઝા નહી હુએ. હર છોટે બડેસે પેહલે હુઝુર સલામો અલયક કરતે. મૈંને ઓર સૈંકડોં લોગોંને ચાહાકે પેહલે હમ સલામ કરેં મગર યેહ મતલબ કભી કિસીકા પુરા ન હુઆ. કઈ બાર મૈંને રાસ્તેમેં દબે પાઊં જાકર પુશ્તકે પીછે સે સલામ અર્ઝ કરના ચાહા, મગર જબ ચાહાકે ઝબાન ખોલું ઉસી વકત હઝરતને ફિરકર ફરમાયા અસ્સલામો અલયકુમ, એક યેહ કે કભી કિસીકા હાથ હુઝુરકે કદમ તક નહી પહોંચા, જબ કોઈ કદમોંકો હાથ લગાના ચાહતા ફોરન હઝ-

રતકે દસ્તે હક પરસ્ત ઉસકી બગલોં મેં આજાતે ઓર આપ ઉનકો અપને સીનેસે લગા લેતે. હમેશા મહો-લ્લેકી બેવાઓંકે ઘરકે કામ કિયા કરતે, યહાંતકકે કિસીકા સુત, કિસીકે અંડે, કિસીકી મુરગી, કિસીકી બકરી ચોક પર લેજાતે ઓર બેચ કર લાદેતે, ઉન ચીઝોંકો મોહલ્લેમેં લેકર નિકલતે તો લોગ અપકો દેખતે લેકિન ચોક પર ઉનકો બેચતે કિસીને આપકો નહી દેખા, એક બાર મૈંને (ઇસ કિતાબકે બનાને વાલે શાહઝાદે મીરઝા એહમદ અખતરને) અર્ઝ કિયાકે સિમાઅકે બારેમેં એહ-કરકો કયા ઇરશાદ હોતા હે, ફરમાયા કે ભાઈ સાહબ કિસી આલિમસે દરિયાફ્ત કરો જો વોહ ફરમાયે ઇસપર અમલ કરો. ફિર ઇસ ગુલામને અર્ઝકી કે હઝરત ઉલમા તો મના ફરમાતે હેં ઓર પુકરા ઉસકે અસબાતમેં કામિલ દલાયલ લાતે હેં. ઇરશાદ ફરમાયાકે મૈં કુછ નહી કેહ સકતા. અગર ઉલમાસે એતેકાદહે ઉનસે દરિયાફ્ત કરો અગર પુકરાસે મહોબ્બત ઓર ઈરાદતહે ઉનસે પુછો. ફિર મૈંને અર્ઝ કિયા કે હુઝુર શરીકે સિમાઅ કયોં નહીં હોતે, કિબારકા સિમાઅમેં શરીક હોના તો સાબિત હે. ફરમાયા મુઝમેં વોહ સિફાત હરગિઝ નહી હેં જો કિબારમેં થીં. ઓર જો શરાયત સિમાઅ સુનનેમેં ચાહિયે ઉનકા પુરા હોના મુશકિલ હે ગરઝકે મૈં અપને આપકો સિમાઅ સુનનેકે કાબિલ નહીં

પાતા ઇસ સબબસે નહીં સુનતા, દુસરેકો અપના અખત્યાર હે, ફિર મૈંને અર્ઝ કિયાકે સિમાઅમેં કિસીકો વજદ હોતા હે, કોઇ, રોતા હે, કોઇ હંસતા હે, કોઈ મેહવ હોજાતા હે, કિસીપર સકતેકા આલમ હો જાતાહે, હઝરતને ચશ્મે મુબારકમેં આંસુ લાકર ફરમાયાકે મૈંને જો દુરવેશોંસે સુનાહે વોહ ઈસતરાહ પર હેકે એહલે સફા સિમાઅકો મેઅરાજુલ રૂહ કેહતે હેં ઓર હાલતે વજદકી સાત કિસ્મેં હેં. (૧) યેહ કે મર્દ દર્દમંદ ઓર સાલેહ હો અગર ચે શગલ ઓર સુલુકસે ઉસકો કુછ તાઅલ્લુક નહો. મગર સિમા-અકે સુનનેસે રોને લગતા હે. આહ ઓર નાલા કરતા હે. મગર વોહ ફકત નરમીયે દિલ, ખયાલે અઝાબે કબર, યા અઝાબે દોઝખ વગેરાસે રોને લગતા હે. ન ઉસકો કુછ ઈશક ન ઝૌક હે. કિસવાસ્તે કે આવાઝમેં અલ્લાહ તઆલાને એસી તાકાત અતાકી હે કે હર સુનને વાલેકા દીલ હરકતમેં આતા હે.

(૨) યેહ કે સુફી મુબતદી નાસુતી કે બિસિયાર દર્દ ફિરાકે મેહબુબ ઓર કસરત અંદોહ ઓર અદમ યાફતગી મતલબસે ઝૌક ઓર શૌક ઉસકો જલાતા હે. વોહ રોતા હે શોર કરતા હે મગર ઉસકો જાનતા નહીં કે યેહ કયા હે ઓર કહાંસે હે. ઉસકી કેફિયત મીસલ સાહબે રાઅશાકે હોતી હે કે બદન ઉસકા કાંપતા હે મગર સાહબ ઉસકા માલુમ નહીં કર સકતા કે ઉસકો કોન હિલાતા હે, કયોં કાંપતા હે.

ન ઉનમેં ઉસકો કુછ રંજ વ રાહત હોતી હે. પસ સુફી મુબ-તદી બજુઝ દર્દે ઇશ્ક કે અનવારે અસરારે સુબ્હાનીકો નહીં જાનતા. ઉસી દર્દો ઇશ્કસે રોતા ઓર શોર કરતા હે.

(૩) યેહ કે સાલિક એહલે નઝરકો એક વકત પેશ આતા હે કે જીસ્મે બાતિન ઉસકા હુસ્ને જમાલ, મેહબુબે હકીકીકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર ઉસકી ઝેબાઇ ઓર રાનાઇ કો દેખકર બેહોશો મદહોશ હોકર, ગાયતે મોહબતો ઇશ્કસે ઇઝતીરાબમેં આકર લઝ્ઝતે હુઝુરીસે રોતા હે ઓર આહો નાલા કરતા હે. પસ ઉમુરે અસરારે ઇશ્કકે આશકો માશુકમેં હેં ઝહુર કરતે હેં આશકકો કભી હંસાતે કભી રૂલાતેહેં, દુસરા ઇસ લઝતસે આગાહ નહી હોતા. યેહ દરજા આલાહે. કે યેહ હાલાત મેહઝ ફીરાકમે હે બલ્કે ફીરાક વીસાલ હે, ઓર ફીરાક વીસાલ ક્યા હે યા’ની બુદ નાબુદ હોજાયે. આશક નીહાયત હરારતે ઇશ્ક વ ગલબયે મહોબ્બતે મેહબુબમેં મેહબુબ સિફત હો જાવે વજુદે મજાઝી દરમ્યાનમેં ન રહે કે લઝઝતે વસ્લ મેહબુબે હકીકી બે તઐયુન મજાઝકે હાસિલ કરે. મગર જબતક સાલિક ઝિકરૂલ્લાહસે તઝકિયયે બાતિન નહીં કરતા, આફતાબ ઉસ દોલતકા ઉસ પર નહીં ચમકતા. ઇસ હલાવતમેં અકલે મઆદ બાકી રેહતી હે, મેહવ મુતલક નહી હોતા.

(૪) યેહકે સાલિકકો અલ્લાહ તઆલા વોહ વકત નસીબ કરે કે ઉસ વકતમેં નુઝુલ અનવારે જમાલો જલાલ મેહબુબે હકીકી હો, ઓર અપની ખુદ ન રહે. ઓર ઇસ હાલસે ખુદ રબુદા હોકર મેહવ હો ઓર મુતલાશી બુદકા હો. મગર જબ ઉસકા કુછ નિશાન ન પાવે. પસ અપને ગુમ હોનેસે રોવે ઓર અફસોસ કરે કે અગર ખુદ વજુદમેં રહેતા ઓર જમાલો કમાલ મેહબુબે હકીકીકા બુચ્યન મુઆયેના કરકે હિઝ ઉઠાતા મગર અપની ખાહિશગુરી ન હોનેસે રોતા હે. મિસ્લ ફલીતે મોમકે; કે વોહ ચાહતી હે કે મેં હૈયતે અસલીમેં રેહકર નઝારા જમાલે શમાઅકા કરૂં મગર યેહ આરઝુ ઉસકી પુરી નહી હોતી. જીસ કદર શમા'સે મિલતી હે અપનેકો નાબુદ પાતી હે. આખિર આતિશકા કાયદા હે કે જો ઉસકે પાસ હોગા ઉસકો નાપેદ કરકે એન આતિશ કર લેગી મગર યેહ ઉસ વકત તક હે કે જબતક સુખીકો ઉસકી લઝઝત માલુમ નહીં હુઈ. ઓર જબ મઝા પાલેતા હે તો યેહ મઝા સબસે બેહતર હે, કે સિફતે આતિશ હોકર એન આતિશ હો જાય. મિસલ શરાબીકે કે જબ મઝા શરાબકા ઉસકો મિલતા હે ઓર ઉસકા નશા છાજાતા હે તો ઉસકો લવ લગ જાતી હે. થોડીસી શરાબ પી કર સેર નહી હોતા. એસેહી આશક કે જબ યેહ મઝા ફિરાકો વિસાલસે આગાહ હો જાતા હે તો ખુદ અપનેકો વિસાલો ફિરાકમેં ડાલતા હે.

આરઝુએ દાશ્તમ ગર તિશનગી આબી બુવદ;
તિશના તર ગસ્તમ ચુ ગરદીદમ બહરેં આશના.

અલ્લાહ તઆલા હર આશકકો યેહ હાલત અતા ફરમાવે.

(૫) યેહ કે સુફી એહલે મા'નીકો એક હાલત પેદા હોતી હે વોહ ઉસકે મઝેકો ન બયાન કર સકતા હે ન નિશાન દે સકતા હે. ઉસ વકત ઉસકે દિલમેં તમન્ના હોતી હે કે મેહવે એહદિયત હોકર વજુદસે ગુઝર કર મેહવ ઓર મુતલાશી હોકર તમામ અપની ખાહિશોંસે ખુદ રફતા હોકર યકતાઈ વ યગાનગી પેદા કરે કે હસ્તી ઉસકીસે કુછ બાકી ન રહે. મેહવે મુતલક હોકર અલ આના કમા કાના હો જાયે. હરચંદ આશકે જાંબાઝ ચાહતા હે કે મેહવ હોકર ખુદ મુઝમહિલ હોકર લાશય મેહઝ હોકર એન માશુક હો જાએ મગર જબ મુદઆ પુરા નહીં હોતા તો કમાલ હસરત ઓર મહોબ્બતે હુઝુરીસે બે અખત્યાર હોકર આહો નાલા ઓર ગિરિયઓ ઝારી કરને લગતા હે

(૬) યેહ કે સુફીકો એન વજદે સિમાઅમેં બા'ઝ ઓકાત એસા હોતા હે કે આલમે મજાઝીસે ઇન્તિકાલ કરકે આલમે બાતિનમેં સેર કરતા હે ઓર ઉસ જગેહ હિઝ ઉઠાતા હે. તમામ આ'ઝા ઉસકે મઝેસે બે ખબર હોતે હેં; મગર દિલ આગાહ હોતા હે યા યેહ કે દિલે હકીકી

ઉસસે ખબરદાર હોતા હે. ઉસકા અસર તમામ બદનમેં હોતા હે. મિસ હિમા (લગની) કે હિમા કલ્બસે રોશન હોતી હે. ઔર અસર ઉસકા બવસીલયે શરાયન તમામ બદનમેં પહોંચતા હે. બદન ગર્મ માલુમ હોને લગતા હે, મગર ઝબાનકો યારા નહી કે ઉસ મઝાકા શરમાભી બયાન કર સકે, કિસ વાસ્તે કે દુનિયામેં કોઇ ચીઝભી ઉસકે મુકાબલેકી નહી કે જીસકી મિસાલ દે.

(૭) યેહકે બા'ઝ વકત સુફી સાહબે ઝૌક ઔર વજદકો એન હાલતે વજદો સિમાઅમેં ઉસકા શુઉર બરકરાર રેહતા હે. મગર અપની હસ્તીસે બેખબર હોતા હે. જેસાકે એક બાર મીયા મીર સાહબ (રહ.) લાહોરીને હાલાતે અરબાબે ઝૌકો શૌક ઔર અસહાબે સુકો ફનામેં ફરમાયાકે ઈસ આલમમેં સાહબ વજદે કામિલ ઔર મુનતહી વોહ હેં કે એન હાલતમેં ઉનકા શુઉર બરકરાર રહે. અગર ઉનકે દામનમેં કોદોં (કોદ્રા) ડાલ દેં તો એક દાના નીચે ન ગિરે. હાઝરીનસે એકને અર્ઝ કિયાકે હાલતે વજદો સિમાઅ, મેહવીઅત ઔર બેખુદીકા ફેલ હે ઔર શુઉરકા બાકી રેહના ઉસકા મનાફી હે. હઝરતને જવાબ દિયાકે ઉસ વકત સમઝોકે સુફીસે નહી હે કે વોહ અપની સિફાતસે ફાની ઔર અપની હસ્તી ઔર તમામ આલમસે ફારિગ. બલ્કે ઉસકો એસી બેખુદી હોતી હે કે ઈસ

શુઉરકે સાથભી ધ્યાન નહી રેહતા. પસ આલમે હક ઉસ વકત ઉસમેં કાયમ હોકર યેહ હિફાઝત કરતા હે, પસ જો ફે'લ કે ઉસવકત સાદિર હોતા હે દર હકીકત વોહ મનસુબ બહક હે. સુફી દરમ્યાનમેં નહી રેહતા. એક બાર ચંદ દુરવેશ ખિદમતે આલીમેં હાઝિર થે. ઓર ચંદ રઉસાએ શેહર વ શાહઝાદગાને આલીકદર સેભી મોજુદ થે. એક સાહબને અર્ઝ કિયાકે સલાસલ મશાયખે કિબારમેં કોનસા સિલ્સિલા બેહતર હે. આપને ફરમાયાકે જીતને સિલ્સિલે હેં સબ નુરન અલા નુર હેં યોં હર શખ્સ અપને સિલ્સિલેકો અનસબ ઓર આલા સમઝાતા હે, ઇસકી મિસાલ એસી હે કે તમામ કિરમ શમા'કે આશક હેં વલેકિન જાનકે ખોફસે જલનેકી તાબ નહી રખતે, પરવાના ઉસકી મહોબ્બતમેં એસા બેખુદ હે કે વોહ અપને વજુદકો શમા'પર ડાલકર બમુજર્રદ શહુદે શમા' અપની ઝાતકો ફિદા કરકે બશર્ફે ઇત્તેહાદો યગાનગી મુશર્રફ હોતા હે. બખિલાફ દુસરે કિરમકે, કે બુએ યગાનગત વ ઇત્તેહાદ ઉનકે મશામે જાનમેં નહીં પહોંચતી. એસી તરાહ સાલિક જુમલા તરીકકે હિફઝે જાનકી કેદમેં ગિરફતાર હોકર તજલ્લિયાતે સબ વ મા'નવીપર કિનાઅત રખતે હેં. બખિલાફ ચિશ્તીયા ઓર કાદરિયા આરેફોંકે યેહ પરવાને હસ્તી તઐયુન રૂહી અપનીકો શોઅલયે અનવારે શમા' ઝાતે બખ્તમેં

જલાકર ઐન નુર હોજાતે હેં. જેસાકે મોલાના જામીને ફરમાયા.

રફ્ત ઉ ઝેમિયાં હમીં ખુદા માનદ ખુદા;
અલ ફક્ર ઇઝા સુમ્મા હુવલ્લા ઈંનસ્ત.

પસ યેહ સુનકર તમામ મજીલિસકો હાલત તારી હુઈ. અકસર એહલે દિલ રોને લગે. મિરઝા ફીરોઝશાહ ખલફ શાહઝાદા સલીમ નાકિલ હેં કે એક બાર નાઝિર કિલયે મોઅલ્લાને બાદશાહકે હુઝુર બયાન કિયાકે કિલયે મોઅલ્લાકે દેહલી દરવાઝેકે દરબાન કેહતે હેં કે જીસ વકત હમ દરવાઝા ખોલતે હેં શાહઝાદે મીરઝા રોશન સાહબકો હમ દરવાઝે કે બાહેર ખડા પાતે હેં. એહતિયા-તન ઇત્તિલા કરતે હેં. જનાબ અકદસ ! ફિદવી સમઝાકે મીરઝા સાહબ રાતકો શેહરમેં રેહતે હેં ઓર સુબ્હાકો કિલેમેં આજાતે હેં, ઈસિ અમરકા ગુલામકો ખયાલ હુઆ, હાલાત જાનનેકે લિયે દો ખાજેસરા મિરઝા સાહબકે મકાનપર મુકર્રર કિયે. પર મિરઝા સાહબકા ઘરસે બાહેર જાના સાબિત ન હુઆ. બાદ નમાઝે ઈશાકે મિરઝા સાહબ થોડીદેર સોતે હેં ઓર અવ્વલ વકત નમાઝે સુબ્હા-તક બાલાખાને પર ઇબાદતમેં મશગુલ રેહતે હેં. યેહ મામલા કાબિલે ગુઝારિશ થા ઈસ લિયે અર્ઝ કિયા. ચચા સાહબ મગપુર ફરમાતે હેં કે મેંભી ઉસ વકત હાઝિર થા.

હુઝુરને નાઝરસે ઈરશાદ ફરમાયાકે હરગિઝ ઉનકી નિગ્ર-રાની ન કીજાય. વોહ શખ્સ કુતબે વકત ઓર એહલે ખિદમત હે. ઉસકો બંદ ઓર ખુલા દરવાઝા સબ યકસાં હે. બલ્કે ઉનકી નિસ્બત શાહ સુલેમાન સાહબભી મુઝસે કુછ ફરમા ગયે થે. અલ ગરઝ ઉસ વકત તક હઝરતકા રાઝ ફાશ ન હુવા થા. જબ યેહ ખબર ફેલી ઓર ખલકત રજુ' હુઇ ઉસવકત આપ કિલેકે મેહલકો છોડકર દેહલી દરવાઝેકે નઝદીક બાગ અઝીમ ખાન મેં જા રહે. અપની આમદની મેં સે થોડાસા ગુઝારેકે લિયે રખ લેતે ઓર બાકી તમામ આમદની ઓર જાયદાદ સાહબઝાદોંકે હવાલે કરદી, હઝર-તકે તીન સાહબઝાદે થે. બડે સાહબઝાદે ફોત હો ચુકે થે. છોટે મજઝુબ થે, મંઝલે સાહબઝાદે મિરઝા વહીદુદ્દીન ઉર્ફ હાફિઝ મિરઝા બુલાકી; કે ઉલુમે ઝાહિરી ઓર બાતિનીસે આરાસ્તા વ પેરાસ્તા થે પેહલે અપની કરામાતકો પરદયે મુલાઝિમતમેં પોશીદા રખા, પચાસ રૂપે માહવારસે ઝિયાદાકી નોકરી કુબુલ નહીંકી. હફતેમેં બરાયે નમાઝે જુમા એક વકત બાહર આતે થે.

એક કરામત મિરઝા રોશન સાહબકી યેહ થી કે જીતને આપકે મુરીદ થે સબકો કશ્ફુલકુલુબ થા. ચુનાચે મીરઝા એહમદ અખતર ઉસવકત લહવો લઅબમેં મશગુલ થા યકાયક બુઝુર્ગોંકે મઝારાત પર જાનેકા શૌક

હુઆ. વહાં હાઝિર હોકર મસગુલ હોતા, ચુનાચે પીર રોશન ઝમીરકે સદકે સે ઉનકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોતા, જો કામ હોતા ઉસકે બારેમેં અર્ઝ કરતા, જો હુકમ હોતા ઉસી તરેહ ઝહુરમેં આતા થા, યા'ની દોરોઝ હઝરત શમ્સુલ આરેફીન શાહ તુર્કમાન બયાબાની કદ૦ કે મઝારે પુર અનવાર પર જાકર મશગુલ હુઆ. તીસરે રોઝ હઝરતકી ઝિયારતસે મુશર્રફ હોકર અર્ઝ કિયા કે અગર હુકમ હોતો હાઝિર હુઆ કરૂં. ફરમાયાકે ફકીરકી બહોત દોસ્તી અચ્છી નહી. ઉસી વકત વહાંસે રૂખસત હોકર ચલા આયા. ઓર યેહ કેફિયત પીર રોશન ઝમીરકે ખલીફે શાહઝાદે મિરઝા બહાદુરસે બયાનકી. તબસ્સુમ કુનાં ફરમાને લગે કે વોહ, વોહ આલીજનાબ પુરજલાલ મઝાર હે કે બડે બડે વહાં કોશિશ કરકે ચલે ગયે ઝિયારત તો બડી બાત હે મગર હઝરત કે જલાલકે સબબસે ઠેર ન સકે ઓર તુમ ઐસા કેહતે હો. મુકર્રર અર્ઝ કિયા કે ખિલાફ નહી હે. જો અર્ઝ કિયા રાસ્ત હે. હુલિયા સુનકર ગલેસે લગાલિયા ઓર ફરમાયાકે ઝહે નસીબ ભાઈ સાહબ, યેહ તસરરૂફ તુમ્હારે પીરકા હે. તીસરે પેહરકો મુઝકો હમરાહ લેકર બાદશાહકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઓર અર્ઝ કિયા કે મૈં આપકો મુબારક બાદ દેને આયા હું બાદશાહને ફરમાયા તુમકોભી મુબારક હો વોહ કયા ખુશી હે ઉન્હોંને અર્ઝ કીકે એહમદ અખતર

દો રોઝકી હાઝરીમેં તીસરે રોઝ ઝિયારત હઝરત શમ્સુલ આરફીન સે મુશર્રફ હુઆ. બાદશાહ ને મુતાઅજ્જીબ હોકર ફરમાયા કે ભાઈ બહાદુર સાહબ સચ હે યા દિલ્લગી ઉન્હોને અર્ઝ કિયા કે હુલિયા શરીફ દરિયાફ્ત ફરમા લીજે હુઝુરને બંદેસે ફરમાયાકે તુઝપર કયા કૈફિયત ગુઝરી ઔર હુલિયા શરીફ હઝરતકા કયા હે. મૈંને જો દેખાથા અર્ઝ કિયા. પસ બંદેકો ગલે લગા કર ફરમાયાકે અય નુરે ઐન જો કુછ તુઝકો તેરે પીરને બતાયા હે ઉસપર ખુબ મેહનત કર. દેખી તુને અપને પીરકી કરામત. ઈસિકે બાદ ઔર દુરવેશોંકે હાલાત બયાન હોતે રહે. બાદ હમ રૂખસત હોકર અપને અપને મકાનપર આયે. ઉનકી એક પીર બેહન દર્દે અરકુન્નિસામેં મુબ્તિલાથીં નાગાહ મીરઝા એહમદ અખતર ઔર મીરઝા વલી બખ્ત કે ખાનદાને ઔરંગઝેબ આલમગીરકે મેમ્બર ઔર મેરે મહેરબાન હેં ઉનકે મકાનપર નિકલે ઉસ વકત ઉનકો નિહાયત તકલીફથી. બહોત બે ચેનથીં. મેરી તરફ દેખકર ફરમાને લગીં કે મિરઝા રોશનકે હાથમેં હાથ દિયાહે કુછ તદબીર કરો. મૈંને કહા કે ડાકટર ઈસકા ઈલાજ ખુબ કરેગા કેહને લગીંકે મૈંને સબકા ઇલાજ કર લિયા. મુઝકો મિરઝા રોશનકી આંખોંસે દેખો. યેહ સુનકર મૈં સમઝાકે યેહ હઝરતહીકી તરફસે હિદાયત હેં મૈંને ચશ્મે મુબારકકા તસવ્વુર કરકે ઉનકો દેખના શુરૂ કિયા. પાવ ઘડી કે બાદ ઉનકો સેહત

હુઈ. ઈસકે બાદ દો બરસ ઝિન્દા રહીં. ફિર ઉસ દર્દકી શિકાયત નહી હુઈ.

નકલ હે કે એક બાર ઇરશાદ ફરમાયા કે અસબાબે દુનિયા જમા કરના અબસ હે. કયોં કે દુનિયા નાપાયદાર જગાહ હે. ઈસમેં મુસાફરાના બસર કરના ચાહિયે. બલ્કે જીસ કદર મુમકિન હો અસબાબે મોત જમા કરે, હર વકત ઈસીકી ફિક્રમેં રહે. કિસ વાસ્તે કે આખિર યેહ હોતા હે કે કબર ઘર ઓર ખાકકા બિછોના ઓર કપડે દોસ્ત હોતે હેં. અસબાબે દુનિયાસે ઉસ વકત કુછ કામ નહીં આતા. પસ મોતકી ફિક્રસે બેહતર કોઈ ફિક્ર નહીં. એક સાહબને અર્ઝ કિયા. અસબાબે મોત કયા હે? હઝરતને ઇરશાદ ફરમાયા કે હર વકત ઉસકો યાદ રખના ઓર નેક અમલ કરના. ફિર ફરમાયા કે જો મરદાને ખુદા હેં વોહ હર વકત મોતકે ખ્વાહાં રેહતે હેં. કે યેહ એક વસીલા હે અદનાસે આલાકી તરફ જાને ઓર મેહબુબે હકીકીસે મિલ-નેકા. જેસા કે કિસીને ખાજા જુનેદ બગદાદીસે પુછા કે અબુ સઈદ ખર્રાઝકા મરતે વકત કયા હાલ થા. આપને ફરમાયા કે ઉનકો એસા શોક થા કે અગર ઉનકી રૂહ મારે શોક કે પરવાઝ કરતી તો કુછ અજબ નથા. ઓર હઝરતકા યેહ દસ્તુર થા કે અકસર કબરસ્તાનમેં જાકર કુછ પઢકર સવાબ ઉસકા એહલે કુબુરકી અરવાહોં કો પહોંચાતે, ઓર રોયા

કરતે. બહોત દેર બેઠે રેહતે ઓર અકસર યેહ ફરમાતે કે સોહબત એહલે દુનિયાસે બલ્કે ઝિન્દોંકી સોહબતસે એહલે કુબુરકી સોહબત બેહતર હે. એક તો ઉનકી સોહબત આખેરતકી યાદ દિલાતી હે. પસ જો આખેરતકો યાદ રખેગા આફાતે દુનયવીસે બચેગા, દુસરી ખુબી ઉનકી સોહબતમેં યેહ હે કે બાદ ચલે આનેકે યેહ ગીબત નહી કરતે.

આપકા યેહ કાયદા થા કે કિસી બુઝુર્ગકે આસ્તાનેકે અંદર તશરીફ નહી લે જાતે થે, બાહર ખડે હોકર ફાતેહા પઢ લિયા કરતે થે. એક બાર મેરે (મીરઝા એહમદ અખતરકે) દિલમેં યેહ ખતરા ગુઝરા કે હઝરતકો કિસી વહાબીને બેહકા દિયા હે. જો મઝારાતે ઓલિયા અલ્લાહકી તરફસે એ'તેકાદ કમ હો ગયા. હિન્દુ તક જાતે હેં ઝીયારત કરતે હેં. અપને હાથોંસે ખુશબુ લગાતે હેં મઝારાતકી ગર્દ અપની આંખોંપર મલતે હેં. નુરે બાતિનસે મેરે ખતરેકો માલુમ કરકે મીર સૈયદ વાજીદ અલીકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર ઓલિયા અલ્લાહકી સીફતેં બયાન કીં. ઉનકે અકવાલ ફરમાને લગે. બાદહુ કેહને લગે કે મૈં કભી કિસી ઓલિયા અલ્લાહ કે મઝાર કે નઝદીક નહી જાતા દુરસે સલામ ઓર ફાતેહા અર્ઝ કરકે ચલા આતા હું. બાઝકા યેહ ખયાલ હોગા કે યેહ કરામતે ઓલિયા કે કાયલ નહીં યા મગરૂર હેં. અસ્તગફિરૂલ્લાહ! યેહ હરગિઝ નહીં. ઓલીયા અલ્લાહ ખાસાને

ખુદા, બાદશાહે દીનો દુનિયા હેં. મૈં એક નાચીઝ હું મેરી ક્યા મજાલ કે મુકર્રબાને ખુદાકે નઝદીક જા બેઠું ઇસ વજેહસે દુર રેહતા હું કિસ વાસ્તેકે દુનિયાકે અમીર કે જીનકી અમારત ઓર હુકુમત થોડી ઓર ફાની હે ઉનકે પાસ હર કહો મેહકી મજાલ નહીકે જા સકે ઉનકે પાસ બેબાકીસે જાના, ખિલાફે અદબ ઓર બુરાઇકા સબબ હે. જો નઝદીક જાતે હેં વોહ ઈસ લાયક હોંગે, મગર મૈં અપનેકો ઇસ લાયક નહી પાતા, કે ખાસાને ખુદાકી સોહબત કે લાયક હું

તીસરે પેહરકો મૈં અપને પીરભાઇ મિરઝા બહાદુર મગફુરકી ખિદમતમેં હાઝિર હુઆ. વોહ મેરે હાલપર નિહાયત મેહરબાન ઓર બાઈસ મેરી મુરીદીકાભી આપહી થે. મયને જો કે ખતરા મેરે દિલમેં ગુઝરા ઓર હઝરતને જો ઇરશાદ ફરમાયા ઉનકે રૂબરૂ બયાન કિયા. ઉન્હોંને ફરમાયા કે જો કુછ હઝરતને ફરમાયા ઉનકી કસર નફસી હે વરના કમાલાત હઝરત કે તુમભી કિસ કદર જાન ગયે હો. દેખો તુમને ફક્ત ઉનકે હાથમેં અપના હાથ દિયા. બગેર કિસી મેહનતકે કશ્ફુલ કુલુબ હો ગયા. જાનતે હો કે જીતને તુમ્હારે પીરભાઇ હેં સબકો કશફુલ કુલુબ હે. જો કુછ મુજાહેદે ઓર રિયાઝત કરતે હોંગે ઉનકી ક્યા કેફિયત હોગી. સમઝલો કે જીસકે હાથ પકડનેમેં યેહ બરકત હે ઉસકે રૂતબેકો કૌન માલુમ

કર સકતા હે. ઔર અકસર ફરમાયા કરતે કે ફુકરાસે મહોબ્બત રખો, ઉનકે પાસ જાયા કરો, ઉનકે કલામ સુના કરો મગર જબ જાઓ ખાલી હાથ ન જાઓ. કિસ વાસ્તે કે ફુકરાસે અફ્ઝલ કોઇ નહી હે. યાની કયામતકે રોઝ ફરિશ્તોંસે અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેગા મેરે બંદોસે બરગુઝીદા લોગ કહાં હે? ફરિશ્તે અર્ઝ કરેંગે કે ઈલાહી વોહ કોન હેં ફરમાન હોગા વોહ ફકીર કે જો કાનેઅ, સાબિર ઔર મેરી રઝા પર રાઝી હેં ઉનકો જન્નતમેં દાખિલ કરો. પસ ચાહિયે કે આદાબે ફુકરા મલહુઝ રખે. ફકીરકો બુરા ન જાને. ચુનાચે રસુલે ખુદા સ. અ. વ. ને ફરમાયા " અલ્ફક્રો ફખરી "

એક બાર મિરઝા બહાદુર સાહબ વ મીર વાજીદઅલી વગેરા યારાને હઝરત હાઝિર થે એક શખ્સને ઝિકર કિયા કે કલ હઝરત સુલતાન ખલ્લદલ્લાહો મુલ્કહુને મુલ્લા હુસેન કશ્મીરીકો જો મસજીદ ફતેહપુરીમેં રેહતે હેં ઔર અકસર તુલબાકો દર્સ દેતે હેં ખિરકયે ખિલાફત અતા ફરમાકર હુકમ દિયા કે ચંદે આસ્તાનયે હઝરત ખાજા સાહબ પર મોઅતકિફ રેહકર વતનકો જાઓ. મુલ્લા અચ્છે શખ્સ હેં ન માલુમ બાદશાહસે જો ખિરકયે ખિલાફત હાસિલ કિયા ઉસમેં કયા ભેદ હે. વોહ તામેં (લોભી) ભી નહી હેં. યા હઝરત! યેહ તો ઈરશાદ ફરમાઇએ કે યેહ ખિરકયે ખિલાફત કયા ચિઝ હે. હઝરતને ઈરિશાદ ફરમાયા કે ખિલાફતે મશા

ચખ જો ઇસ વકત રાયજ હૈ ઉસકી આઠ કિસ્મેં હૈં ઉનમેં બાઝ મકબુલ ઔર બા'ઝ મજહુલ હૈં.

૧–ખિલાફતે ઈલાહી, ૨ અસાલતન, ૩ ઈજાઝતન, ૪ ઇજમાઅન, ૫ વરાસતન, ૬ હુકમન ૭ તકલીફન ઔર ૮ અવીસન. ખીલાફતે ઇલાહી તો વોહ હૈ જેસે હઝરત સુલતાનુલ મશાયખકોથી જેસાકે "સિયરૂલ ઓલિયા" મેં લિખા હે કે એક બાર હઝરત ગંજે શકર (રહ.) ને ચાહા કે અપને મુરીદોં મેંસે એક કો ખિલાફત દેકર સાહબે વલાયત હિન્દુસ્તાન કરેં. હાતિફે ગેબીકી આવાઝ સુની કે નિઝામુદ્દીન બદાયુની આતા હય, રાસ્તેમેં હે. ઇસ ખિલાફતકે લાયક વોહ હૈ. પસ જબ હઝરત સુલતાનુલ મશાયખ પહોંચે બાબા સાહબને અમરે હકસે ઉનકો અપના ખલીફા કિયા. ઔર બહોત રેહમતેં ફરમાઇ. અકસર ઓકાત ફરમાયા કરતે થે કે મૈંને બાબા નિઝામુદ્દીનકો ઝાહિરમેં અપના ખલીફા કિયા મગર બાતિનમેં વોહ ખલીફા બારી તઆલાકા હૈ ઔર રસુલે મકબુલ સ. અ. વ. કા. એસી ખિલાફતકો સુફિયાએ કિબારે ખિલાફતે ઈલાહી કેહતે હૈં. ખિલાફત અસાલતન વોહ હે કે મુરશદ અપને મુરીદમેં લિયાકત ઇસ બારે ગિરાંકે ઉઠાનેકી ખુદ દેખકર ઉસકો ખિરકયે ખિલાફત અતા કરકે કિસી જગેહ વાસ્તે ઇરશાદ ઔર હિદાયત કે મુકર્રર કરે. ખિલાફત ઇજાઝતન વોહ હે કે મુરશદ અપને મુરી-

હકો કાબિલ દેખકર મુરીદ કરનેકી ઈજાઝતહે જેસીકે રસ્મહે. એસી ખિલાફત કો રઝાઈભી કહેતે હેં. ઇજમાઅન ઉસે કેહતે હેં કે મસલન કિસી બુઝુર્ગને વફાત પાઇ અપની ઝિન્દગીમેં કિસી મુરીદ યા વારિસકો ખાલિફા ન કિયા. કોમ ઓર કબીલેને વારિસ યા મુરીદકો ઉસકી ખિલાફતમેં તજવીઝ કરકે ઉસકો સાહબે સજ્જાદા કિયા. વરાસતન વોહ હે કે કિસી બુઝુર્ગને વફાતકી ઓર ઉસકા કોઈ ખલીફા ન થા ઉસકી ઓલાદસે કોઈ શખ્સ મસનદે સજ્જાદગી પર કાબિઝ હોગયા. એસી ખિલાફત નઝદીક મશાખીનકે જાયઝ નહી. હાં અગર મોરિસ અમરે બાતિનકી ઇજાઝત દેદે તો જાયઝ હે. હુકમન વોહ હે કે એક બુઝુર્ગથા ઉસને વફાત પાઈ ઓર ઉસકા કોઇ ખલીફા ન થા. ઓર ઉસકે વારિસોંમેં ભી ઈખ્તિલાફ હુઆ. હાકિમે વકતને કિસી વારિસ યા લાયક રિશ્તેદારકો મુમતાઝે ખિલાફત કિયા તો યેહ ઠીક હે. ખિલાફતે તકલીફન વોહ હે કે મુરીદને પીરસે બાર બાર અર્ઝ કી કે બંદેકો ખિલાફત અતાહો યા દુસરે શખ્સકી સિફારિશ યા હિમાયત સે ખિલાફત હાસિલકી. યેહભી જાયઝ નહી હે. ન ઈસમે બરખુરદારી હે. એસે ખલીફે ઇસ ઝમાનેમેં બહોત હે. “ **લિખે ન પઢે નામ મોહંમદ ફાઝિલ** ” રંગીન કપડે કર લિયે, બાલ બઢાલિયે, મોટે દાનોંકી તસબીહ હાથમેં લી. ઇલ્લલ્લાહ યા અલ્લાહકા દમ ભરને લગે. આંખેં બંદ કરકે દબી દબી આવાઝસે બાતેં

કરને લેગે, કુતબ હોગયે. નઉઝો બિલ્લાહ ! અલ્લાહ હર મુસલમાનકો રિયાસે બચાયે, ઓર અવીસીયા વોહ હે કે રૂહે પાક કિસી બુઝુર્ગસે તરબીયત ઓર તલકીન પાયે યા નેઅમત હાસિલ કરે. મગર મુતઆખરીનકે નઝદીક એસી ખિલાફત નાજાયઝ હે. કિસ વાસ્તેકે જબતક તકમીલ કારે દુરવેશી નહી કર લેતા ઇસ લાયક નહી હોતા. જો હઝરાત અવીસી હુએ હેં ઉનકો મુજાહેદા ઓર રિયાઝત ઓર ઉનકે મરાતિબકા ખયાલ કરલેના ચાહિયે. ફરમાયાકે જબ સાલિક મુકામે જબરૂત વ ફના ફિર્રસુલ હાસિલ કરલે ઉસ વકત પર જાયઝ હે, કે ઉસકો ખિલાફત અતા કરે. ઓર અગર ન દેના મંઝુર હો તો ઇસ વજેહસે કે એસા નહો યેહ ઇસી જગાહ રેહ જાય. મામલાતે શેખીમેં રેહ જાય તો પીર કો અખત્યાર હે દે યા ન દે. ઓર જબ તાલિબ શહુદે ઝાતપર પહોંચે શેખપર વાજીબ બલ્કે ફર્ઝ હે કે ખિલાફત અતા કરે, બાઅ્ઝ હઝરાત વાસિલાને મલકુતીકો ખિલાફત દેતે હેં. વોહ અચ્છા નહીં કરતે, બાઅ્ઝકે નઝદીક જબ મુરીદ ખતરાતે રેહમાની ઓર શેતાનીસે આગાહ હોને લગતા હે લાયક ખિલાફત હો જાતા હે. મગર હમારે પીરોંકે નઝદીક જબ તક શહુદે ઝાત પર નહીં પહોંચતા લાયકે ખિલાફત નહી હોતા. ઓર ખિલાફત જો દેતે હેં યેહ ભી દો તરેહકી હોતી હે. એક મુસ્તકિલ કે અસાલતન ખલકુલ્લાકો હિદાયત કરે ઓર સિલ્સિલા અપને નામકા દે.

હોયમ બતરીક નિયાબત યા સફારત કે શેખ મુરીદકો ફરમાયે કે તુ મેરી જાનિબસે મુરીદ કર પસ જો મુરીદ હોગા વોહ શેખકા હોગા. ઓર સિલ્સિલાભી શેખકે નામ તક હોગા, યેહ બીલકુલ સહીર હે ઓર બાઝને ખિલાફતે કુબરા ઓર ખિલાફતે સુગરા ફરમાયા હે. ખિલાફતે કુબરા વોહ હે કે પીરકો મુતવાતિર ઈલહામ બરાયે અતાયે ખિલાફત ખાસ એક કે લિયે હો યેહ ખિલાફતે કુબરા હે. કે શેખ ખિરકા દેનેમેં હકકી તરફસે મામુર હે. ખિલાફતે સુગરા વોહ હે કે શેખ સાલિકકો લાયક દેખકર યા'ની સમઝ લે કે ઉસકો શહુદે ઝાત બહમ પહોંચા. ઉસવકત ઉસકો ખિરકયે ખિલાફત ઓર ઇજાઝત નામા દેકર બરાયે હિદાયત જીસ જગાહ મુનાસિબ જાને મુકર્રર કરે.

સને ૧૨૫૭ હીજરીમેં ચિરાગ દેહલીમે તશરીફ લે ગયે. વહાં તપ આરિઝે હાલ હુઇ. ખુદ્દામ દરગાહ હઝરત નસીરૂદ્દીન ચિરાગ દેહલીસે ફરમાયા કે મેરા વકત કરીબ હે એક સરદાવે કી જગાહ આસ્તાનેમેં દો. ચુંકે ઇકબાલ ઈસ ખાનદાનકા જા ચુકા થા. હવા બિગડ ગઈથી ઉનહોંને કહા કે અંદર જગાહ નહી હે બાહર મોજુદ હે. આપને ફરમાયા કે ખુસુસિયત અંદરકી થી. બાહરકી કુછ ઝુરૂરત નહીં. યહાં ન મરેંગે કહીં ઓર જા મરેંગે. ઉસી વકત એસે હો ગયે જેસે બીમારહી નથે. વહાંસે ફરીદાબાદમેં આકર ઠેરે. બાદ

કઈ રોઝકે બાદ મંઝલે સાહબઝાદેસે ફરમાયા કે તુમ યહાંસે ચલે જાઓ. મૈં જહાં તુમ હોગે તુમ્હારે સાથ રહુંગા, ચુનાંચે એસાહી હુઆ કે બારા બરસ તક ઉનકો હર વકત હમરાહ માલુમ હુએ, ઓર વહીં ફરીદાબાદમેં વફાત પાઈ. ઇમલી વાલે તકિયેમેં દફન હુએ.મીરઝા એહમદ અખતર ઓર ગુલામા ને હઝરતને મઝાર શરીફકા હાલ દરિયાફત કિયા મગર વોહ જગાહ સબકે દિલસે મેહવ હો ગઈ. સુબ્હાનલ્લાહ ! તમામ ઉમરમેં હઝરતસે કભી કોઇ અમર ખિલાફે શરા'શરીફ વુકુઅમેં નહી આયા. પરવરદિગારે આલમને આપકે મઝારકો પરિસ્તિશસે બચાને કે લિયે સબકે દિલસે ઉસકા નિશાન મેહવ કર દિયા. દુસરા અમર યેહ હે કે આપકો તર્કો તજરીદ ઝિયાદા ન થા. બાદ વફાત કે ભી વોહી સુરત પેશ આઇ.

ખલીફે આપકે મિરઝા બહાદુર શાહીદ થે. ઈન હઝરતને મિયાં કાદર શાહ કાદરીસેભી તરબીઅત પાઇથી ઓર સાહબે ઈજાઝત થે. અવ્વલ તરીકા ઝોહદ ઓર ઝિકપાસુન્નફસ મીરઝા એહમદ અખતર કો હઝરતને તાલીમ ફરમાયા. એક રોઝ આપને ફરમાયા ચલો કલ જો શેરની પકડી આઈ હે ઉસકો દેખેં. મૈં હઝરતકે સાથ હો લિયા. જબ શેરનીકે પીંજરેકે પાસ પહોંચે નિગેહબાનોંને પાસ જાનેકો મના કિયા. આપને ફરમાયા કે હમસે યેહ કુછ ન

કહેગી. મૈંને દેખા કે વોહ હઝરતસે આંખ ન મિલાતી થી. યહાં તકકે આપને ગુસ્સેસે કઈ હોદે (ગોદે) મારે મગર વોહ કુછ ન બોલી. ઓર દુસરા જો કોઈ ઝરા પાસ હોતા ઉસ પર ભપકતી ઓર ગુર્રાતી.

ગદરમેં જબ શહેર ખાલી હુઆ, આપકે લવાહેકીનને હરચંદ ચાહા કે આપભી શેહરસે નિકલેં. આપને ફરમાયા કે મીરઝા રોશનકે તુફેલ કુલ મકામાત હાસિલ હો ગયે. શહાદત બાકીથી સો વોહ ખુદ મેરે પાસ આ ગઇ હે. હર વકત શોહદા મુઝકો અપની તરફ બુલાતે હેં. ચુનાચે હઝરત સૈયદુસ્શોહદા ફરમાતે હેં કે બહાદુર જલ્દ આ. મેં અબ યહાંસે ન જાઉંગા. આખિર શહીદ હુએ.

નકલ હે કે આપકે સાહબ ઝાદે મિરઝા હમીદુદ્દીન ઉર્ફ મિરઝા બુલાકી સાહબને પંદરા સિપારે અવ્વલકે હિફ્ઝ ફરમાયે થે. પંદરા આખિરકે બાકીથે. ઓર માહે રમઝાનુલ મુબારક કરીબથા આપને હરચંદ હાફેઝોંસે કહાકે એસી તરકીબ કરોકે મેરા લડકા અબકે કુર્આન સુનાવે. જો કોઇ યેહ કામ કરેગા જો માંગેગા વોહ દુંગા, કિસીસે યેહ ન હોસકા. એક રોઝ હાફિઝ કાલે કે હઝરતકે મુરીદ થે ઓર મરઝા રોશનકે યારે હમદમ થે, બેઠે હુએ થે. આપને ફરમાયાકે હાફિઝ સાહબ બારા તેરા રોઝ રમઝાનકે રેહ ગયે હેં દુઆ કરોકે બુલાકી કુર્આન સુનાયે, ઉન્હોંને અર્ઝ

કિયાકે મૈંભી દુઆ કરતા હું હઝરતભી દુઆ કરેં. યેહ સુનકર હઝરત મિરઝા રોશન (કદ૦) ને સાહબઝાદેકો બુલાયા કે કુર્આન લેકર આઓ. જબ વોહ આયે. કહા કુર્આન ખોલો ઓર અપના સબક નિકાલો. ઓર ફરમાયાકે મિયાં કુછ દિખાઈ ભી દેતાહે ઉન્હોંને અર્ઝ કિયાકે અબ્બા-જાન નુરકે હરફ માલુમ હોતે હેં. ચુનાચે સાહબઝાદે મોસુફને કુર્આં સુનાયા. ઓર આખિરકે પંદરા સિપારેમેં મુતશાબેહાત તક ન હુઆ.

૧૭૨ મોલાના ઝહીરૂદ્દીન કીરાનવી કદ૦

હઝરત મોલાના ઝહીરૂદ્દીન કીરાનવી કદ૦ હઝરત મીર ઇવઝ અલીકે ખલીફે થે. બડે સાહબે નિસ્બત ઓર આલિમે બા અમલ થે. રોઝયે આલિયા હઝરત સુલ-તાનુલ મશાયખકે આશક થે. કભી રોઝયે આલિયાકી તરફ પુશ્ત નહી કરતે થે. નફિલેં બહોત પઢતે થે. જો આમદની મોરૂસીસે આતા વોહ રાહે મોલામેં સર્ફ કરતે. હરરોઝ મગરિબકી નમાઝકે બાદ ખાજગાને ચિશ્તકા ખતમ હોતા ખુદ ફક્ર ઓર ફાકેસે બસર ફરમાતે જો મુસાફિર વારિદે મસજીદ હોતા ઉસકો ખાના દેતે. જીસ મસજીદમેં હઝરત મશગુલ રહા કરતે થે ઉસકે સેહનમેં જામનકા ઝાડ થા. એક રોઝ હલકા પાની બરસ રહાથા, જામનેં ખુબ પક રહીથીં હઝરત ઉસકે નીચે અદાયે

નવાફિલમેં થે કે એક રાઈનકે લડકે ને જામન પર પથર મારા વો પથર આપકે સિરમેં લગા જીસકે સદમેસે સિર ફુટ ગયા ઓર ખુન જારી હોગયા આપને ઉસ જામનકી તરફ દેખકર ફરમાયા કે અગર યહી જામનેં રહીં તો ઝહીરૂદ્દીનકા સિર કયોં બચેગા. ઉસ રોઝસે તો હયાત હઝરત ઉસમેં ફલ નહી આયા. બાદ વફાત હઝરતકે ફિર ફલને લગી. મેરી ઉમર દસ બરસકીથી મૈંને ભી આપ કે હમરાહ ખાના ખાયા હે. ઉસીરોઝ હઝરતસે કુછ ઇશ્ક પેદા હોગયા મોલાના ફખરૂદ્દીન રાઝીકે ઉસુલે સિમાઅકા આપને ફારસી મેં તરજુમા કિયા. એક રોઝ એક સાહબને પુછા કે મોલાના શરીઅત ઓર તરીકતમેં કયા ફર્ક હે. આપને ફરમાયા કે ઈસકી એસી મિસાલ હે જેસે ખાના ઉમદા બરતન અચ્છે, મગર જબ વોહ ખાયા ગયા તો મઝા કુછ ભી નઆયાકે ઉસમેં નિમક નહી થા પસ જબ તક નિમક તરીકત નહી મિલતા લુત્ફ નહી આતા. વફાત આપકી સને ૧૨૮૦ મેં હુઇ

દુસરા હિસ્સા તમામ શુદ.